

Ø² Úð ² Âàè êàôð´ ¾æØÆ² Ì ÆÛ

ՄԵՐ ԿՅԱՆՔՆ ԱՍՏԾՈՐ ՀԵՏ

ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՄԻՋԻՆ ՏԱՐԻՔԻ ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐԻ
ՔՐԻՍՏՈՆԵԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ՁԵՌՆԱՐԿ

14 ՏԱՐԵԿԱՆ

ԴԱՍ 1-18

ԵՐԵՎԱՆ - 2005

«ԱՆՈՒՄԱՐԵՆ»

ՀՏԴ 23/28(07)
ԳՄԴ 86.37 g72
Մ 660

Մ 660 Մեր կյանքն Աստծո հետ: Դպրոցական միջին տարիքի աշակերտների քրիստոնեական ուսուցման ձեռնարկ (14 տարեկան): Սբ. Էջմիածին: Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածին, - Եր.: «Անտարես», 2005. – 130 էջ:

Մ $\frac{0401000000}{0130(01) - 2005}$ 2005

ԳՄԴ 86.37 g72

ISBN 99941-57-09-4

© World Vision Armenia, 2005
© Gospel Light Worldwide, 2005

ՄԱՅՐ ԱԹՈՌ ՍՈՒՐԲ ԷԶՄԻԱԾԻՆ

ՆՐԱՄԱՆԱԲ

Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. ԳԱՐԵԳՆԻ Բ

ԾԱՅՐԱԳՈՅՆ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻ ԵՒ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ
ԱՄԵՆԱՅՆ ՆԱՅՈՑ

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲ՝

**ՏԵՐ ՊԱՐՈՒՅՐ ՔԱՀԱՆԱ ԱՎԵՏԻՍՅԱՆ
ՏԵՐ ՂԵՎՈՆԴ ՔԱՀԱՆԱ ՄԱՅԻԼՅԱՆ**

**ՀՈՎԱՆԱՎՈՐՈՒԹՅԱՄԲ WORLD VISION
ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՔՐԻՍՏՈՆԵԱԿԱՆ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹՅԱՆ**

ԵՎ GOSPEL LIGHT WORLDWIDE ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅԱՆ

ՆԱՄԱԿԱՐԳՉԱՅԻՆ ՁԵՎԱՎՈՐՈՒՄԸ՝ ՅՈՒԼՅԱՆԱ ԱԲՐԱՀԱՄՅԱՆԻ

ԱԴԱՄՆ ՈՒ ԵՎԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹՅԱՆ ԱՌՋԵԿ

ԻՇԱՐԺԱՆ ՏՈՂ

«Ես և իմ տունը պաշտելու ենք Տիրոջը»:

Հեսու 24:15

Տեր Ասրվամ նախ երկինքն ու երկիրը, բուսական ու կենդանական աշխարհն արարելուց

հեղու կավահողից սրեղծեց մարդուն: Ասրվամ նրան կոչեց «Ադամ», որը երբայերեն լեզվով նշանակում է «հող»: Եւ երբ Տերը նրա դեմքին փչեց Իր Նոզին, նա կյանքի կոչվեց:

Ապա Տերը պարտեզ րնկեց և անվանեց այն Եդեն՝ գեղերով և բոլոր փեսակի գեղեցիկ ծառերով

ու բույսերով, որոնք կերակուրի համար էին:

Պարտեզի մեջփրեղում կային երկու ծառեր՝ կյանքի ծառն ու բարու և չարի գիպության ծառը: Ասրվամ բնակեցրեց Ադամին պարտեզում և պարվիրեց այն մշակել:

- Դու կարող ես ազատորեն ուրել պարտեզի բոլոր ծառերի պտուղներից, - ասաց Ասրվամ Ադամին, - բայց դու չպիտի ուրես բարու և չարի գիպության ծառից: Երբ ուրես, - զգուշացրեց Տերը, - լուրջ **հետևանքի** առջև կկանգնես՝ կմահանաս:

Տեսնելով, որ Ադամի համար լավ չէր մենակ ապրել, Տեր Ասրվամ կին սրեղծեց իբրև Ադամին ընկեր և օգնական: Երբ Ադամը փեսավ կնոջը, ուրախացավ և ասաց. «Այժմ սա ոսկոր է իմ ոսկորներից և մարմին՝ իմ մարմնից»: Ադամը անվանեց կնոջը «Եվա», որը երբայերեն «կյանք» բառն է, որովհետև նա պիտի լիներ մայրը բոլոր կենդանի էակների: Ասրվամ պարվիրեց Ադամին և Եվային խաղաղ ապրել պարտեզում, և Տերը հոգում էր նրանց բոլոր կարիքները:

Մի օր Եվան հանդիպեց օձին, որը հարցրեց նրան բարու և չարի գիպության ծառի մասին: Եվան գիպեր, որ Տերը պարվիրել է իրեն և Ադամին չուրել այդ ծառի պտղից, որովհետև կմահանան:

- Դուք չէք մահանա, - պարտախանեց օձը, - Ասրվամ գիպի, որ երբ ուրեք այս ծառի պտղից, ձեր աչքերը կբացվեն, և դուք կնմանվեք Ասրվամին՝ ճանաչելով բարին և չարը:

Առանց մտածելու իր արածի հետևանքների մասին՝ Եվան կերավ բարու և չարի գիպության ծառի պտղից: Ապա նա պտղից մի քիչ րվեց Ադամին, ով նույնպես ճաշակեց դրանից: Միանգամից նրանց աչքերը բացվեցին: Այսպիսով,

ԴԱՍ 1

մինչև պողի ուրելը նրանք ճանաչում էին միայն բարին, բայց հիմա փորձեցին նաև չարը՝ ինչպես օձը խոստացել էր:

Գիտակցելով, որ չպահեցին Աստծո պարվիրանը, նրանք թաքնվեցին և թզենու փրկանքով ծածկեցին իրենց մերկությունը:

Այդ ժամանակ Ադամը և Եվան լսեցին Տեր Աստծո ձայնը պարտեզում.

- Ուրբե՛ղ եք, - կանչեց նրանց Աստված:

- Ես լսեցի Քո ձայնը պարտեզում և թաքնվեցի, որովհետև մերկ էի, - բացատրեց Ադամը:

- Ո՛վ ասաց քեզ, որ մերկ ես, - հարցրեց Աստված, - չինի՞, թե կերար այն ծառի պողից, որը Ես պարվիրել էի չուրել:

Ադամը մեղադրեց Եվային իրենց **մեղքի** համար, իսկ Եվան մեղադրեց օձին՝ իրեն խաբելու համար:

Ադամի և Եվայի մեղքի պարճառով Աստված արտաքսեց նրանց Եդեմի պարտեզից և պահապան հրեշտակներ նշանակեց Եդեմի մուտքի առջև, որպեսզի նրանք այլևս ներս չմտնեն: Աստված Ադամին ասաց, որ փառապանքով պիտի սնունդ հայթայթի կյանքի բոլոր օրերում: Իսկ Եվային ասաց, որ մեծ ցավերով պիտի երեխա ծնի և հնազանդվի ամուսնուն: Եվ վերջապես, անհնազանդության պարճառով Աստված ասաց Ադամին և Եվային, որ պիտի կրճարվեն նրանց կյանքի օրերը. «Երեսիդ քրտինքով պիտի ուրես հացդ մինչև հող դառնալը, որից սրտեղծվեցիր, ու հող էիր և հող կդառնաս»:

ՄԱՐԵՎՈՐ ՀԱՍԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Մեղք - հունարենում այս բառն է «ամարթիա», որը նշանակում է սխալվել, ճախողվել, նպատակին չհասնել: Ադամը և Եվան «ճախողվեցին», չհեղձվեցին Աստծո պարվիրանին, և մեղք գործեցին: Երբ մենք թերանում ենք ապրել Աստծո պարվիրանների համաձայն, նույնպես մեղք ենք գործում:

Հետ-անք - այն է, որ պարտադրում է լավ կամ վարարքի արդյունքում: Եթե Ադամը և Եվան հերևեկին Աստծո պարվիրանին, հերևանքը կլիներ հավիրենական կյանքը: Մեղք գործելով նրանք դարապարտվեցին մահվան:

Ազատ կամք - Աստված սրտեղծել է մեզ ազատ կամքով, այսինքն կարող ենք ընտրել այն, ինչ որ ցանկանում ենք անել կամ՝ չանել: Ադամը և Եվան հնարավորություն ունեին ընտրելու Աստծո պարվիրանին հնազանդվելը, կամ օձի դարարկ խոստումներին լսելը: Առանց մրաժելու իրենց որոշման հերևանքների մասին, նրանք ընտրեցին օձին լսելը, որով էլ մեղանջեցին Աստծո առաջ:

ՊՐԵՆՔ ՄԵՐ ԳՇՄԱՐԻՏ ՔՐԻՍՏՈՆԵԱԿԱՆ ՀԱՎԱՏՔԸ

Մարիամն ասաց՝ «այո՛», մինչդեռ Եվան ասաց՝ «ո՛չ»

Ամեն փարի ապրիլի 7-ին Առաքելական մեր Սուրբ Եկեղեցին նշում է Սուրբ Կույս Մարիամ Աստվածածնի Ավետման փոքր:

Մարիամը Հովակիմի և Աննայի դուստրն էր: Երեք փարին լրանալուց հետո իր ծնողները նրան փանում են Երուսաղեմի փաճար, ուր նա սովորում է սիրել Աստծուն:

Ղուկասի **Ավետարանի 1:26-3** հատվածում կարդում ենք, թե ինչպես մի օր, երբ Մարիամը չափահաս էր, Գաբրիել հրեշտակապետը երևում է նրան և հեպելյալ խոսքերով ողջունում. «Ուրախացի՛ր, ո՛վ շնորհընկալ, Տերը քեզ հեպ է: Օրհնյալ ես դու կանանց մեջ»:

Մարիամը շփոթվեց այս խոսքերից: Նա հիշեց, թե ինչպես օձը խաբեց Եվային Եղեմի պարտեզում:

- Մի՛ վախեցիք, Մարիամ, - ասաց հրեշտակապետը, - դու շնորհ ես գպել Աստծո առաջ, դու պիտի հղիանաս և մի որդի պիտի ծնես և նրա անունը պիտի դնես Հիսուս:

Մարիամը ցնցվեց այս խոսքերից:

- Ինչպե՛ս դա կարող է լինել, - հարցրեց նա:

- Սուրբ Հոգին կիջնի քեզ վրա և Աստծո գորությունը հովանի կլինի քեզ, որովհետև քեզանից ծնվածը սուրբ է և Աստծո Որդի պիտի կոչվի:

Մարիամը փակավին վախենում էր, որ կարող էր Եվայի նման սխալ ընտրություն կատարել:

- Աստծո համար անհնարին բան չկա, - Մարիամին վստահեցրեց Գաբրիել հրեշտակապետը:

Հավաստիանալով, որ հրեշտակապետը չի խաբում իրեն, ինչպես օձը՝ Եվային, Մարիամը խոնարհ պարասխանեց. «Ահավասիկ ես Տիրոջ աղախինն եմ, թող քո խոսքի համաձայն լինի ինձ»:

Եկեղեցական գրականության մեջ Մարիամը հաճախ կոչվում է «Նոր Եվա», քանի որ առաջին Եվան սխալ ընտրություն կատարեց և կրեց դրա հետևանքները, Մարիամը՝ «Նոր Եվան», ճիշտ ընտրություն կատարեց, որի արդյունքում Հիսուս Քրիստոս՝ «Նոր Ադամը», մարդկային մարմին ստացավ, և մտնելով մարդկության պարմության մեջ, փրկություն բերեց աշխարհին:

ԱՎԱՏՔԸ ԳՈՐԾՈՎ

Հրեշտակը և Սատանան

Մենք պետք է միշտ մտածենք որևէ գործ անելուց առաջ և հարցնենք ինքներս մեզ. «Եթե ընտրեմ այս կամ այն բանը անելու, ի՞նչ կլինի իմ արածի հետևանքը: Իմ ընտրությունը ինչպե՛ս կազդի ինձ և մյուսների վրա»:

ԴԱՍ 1

Նաճախ մենք մոռանում ենք մտածել մեր արածի հետևանքների մասին: Մեզ թվում է, թե չենք կարող որոշել, թե ինչ ընկերություն պետք է կապարենք: Ստացվում է այնպես, որ մի կողմից մեզ ձգում է հրեշտակը մի ուղղությամբ և միաժամանակ սափական ձգում է մեկ այլ ուղղությամբ: Մենք հաճախ կատարում ենք մեր մտքին եկած առաջին իսկ բանը, առանց մտածելու, թե այն ինչ ազդեցություն կգործի մեզ և մեր շրջապատի վրա: Աղամի և Եվայի նմանությամբ մենք ևս գործում ենք, մեր արարքի հետևանքների մասին չմտածելով, և միայն ավելի ուշ անդրադառնում, որ մեր սխալ ընկերություն կատարելու պատճառով է վարթարացել իրադրությունը:

Ուշադիր լսեք ձեր ուսուցչի տված ցուցումները, երբ նա հանձնարարի ձեզ խաղալ «հրեշտակն ու սատանան»:

Պարկերացրե՛ք մի իրավիճակ, երբ պետք է դժվար մի ընկերություն կապարել:

Օրինակ՝ Արամը գտնում է մի դրամապանակ, որի մեջ լինում են գումար և սեփականափրոջ անձնագիրը: Նա ճանաչում է դրամապանակի փրոջը և կարող է վերադարձնել նրան: Սակայն նա միաժամանակ մտածում է իրեն պահել դրամապանակը, որովհետև կարող է օգտագործել գումարը:

Նրեշտակը ի՞նչ կքաջալերեր նրան անել: Իսկ ի՞նչ սափական կառաջարկեր:

ՄՏԱԾԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Կատարել ճիշտ ընտրություն

Փոքրիկները սովորաբար հիանում են կրակով: Նրանց գրավում է դրա գույնը, շարժումը և բացառիկ ձայնը: Շատ հաճախ իրենց հետաքրքրությունը բավարարելու համար նրանք փորձում են ձեռք տալ կրակին՝ հակառակ ծնողների զգուշացումների:

Իսկ դրա պատճառն այն է, որ երեխաները ուղղակի չգիտեն, թե ինչ է նշանակում «այրվել», որովհետև նրանք երբևէ չեն սպրել այդ զգացողությունը: Եթե նրանք դնեն իրենց ձեռքերը կրակի վրա, ապա կսովորեն, որ ցավը իրենց արարքի հետևանքն է:

Աղամը և Եվան նման էին փոքր երեխաների: Քանի դեռ նրանք վայելում էին Աստուծո բարությունը, երբեք չէին զգացել չարն ու մահը: Նակառակ Աստուծո զգուշացման, նրանք ընտրեցին Տիրոջը չհնազանդվելը և անմիջապես զգացին իրենց կատարած ընտրության հետևանքը: Աստուծո փրկել էր Աղամին և Եվային ազատ կամք՝ ինքնուրույն որոշելու կարողություն, որևէ բան անելու կամ չանելու: Դժբախտաբար, նրանք սխալ ընտրություն կատարեցին:

Աստուծո մեզ փրկել է ազատ կամք: Մենք ազատ ենք որոշելու, թե ինչպես սպրենք, ինչ խոսենք և գործենք, ինչպես վերաբերվենք մյուսներին և ինչպես վարվենք Աստուծո, ուրիշների և ինքներս մեզ հետ: Երբեմն մենք կատարում ենք ճիշտ ընտրություն, երբեմն էլ՝ մեղանչում ենք սխալ ընտրություն կատարելով: Երկու դեպքում էլ մենք կրում ենք մեր կատարածի հետևանքները:

Չնայած Աղամին և Եվային զգուշացվել էր Աստուծո պարվիրանին չհնազանդվելու հետևանքների մասին, այդուհանդերձ, նրանք թերացան հնազանդվել Տիրոջը: Այս իսկ պատճառով մենք պետք է լավ իմանանք և միշտ հիշենք, որ պետք է մտածել ընտրությունների և արարքների մասին՝ մինչ դրանց կատարելը: Աստուծո օժտել է մեզ ազատ ընտրություն կատարելու շնորհով: Մնացածը մեր գործն է՝ մեր ազատ կամքով ընտրելու և իրականացնելու Աստուծո կամքը մեր կյանքում:

Ինչպե՞ս պետք է վարվեր Արտակը

Արտակն ուներ սովորական մի վերարկու, որն այնքան շարք փայլ էր: Երբ եղանակը ցրտեց, այն հագիվ էր փաթեցնում նրան, և նա հաճախ մրսում էր դպրոց կամ իր ընկերների փուն գնալիս: «Երանի փայլ վերարկու ունենայի, իմ ընկեր Կարենի վերարկուի նման», - հաճախ մտածում էր Արտակը ձմռան ցուրտ օրերին:

Մեկ օր դպրոցում Արտակը նկատեց, որ իր ընկեր Կարենը վերարկուն թողել է դասարանի սեղանի վրա: Ցանկանալով վերադարձնել վերարկուն՝ Արտակը ամենուր փնտրեց Կարենին, բայց չկարողացավ գտնել: Ապա մտածեց. «Եթե ինձ վերցնեմ Կարենի վերարկուն, այլևս չեմ մտի: Ես վերջապես կունենամ փայլ վերարկու: Կարենը երբեք չի իմանա, որ ես եմ վերցրել այն»:

Այսպիսով, Արտակը որոշեց Կարենի վերարկուն թաքցնել իր պայուսակի մեջ և իր հեկր փուն փարավ: Մի քանի շաբաթ հետո եղանակը ցրտեց: Արտակը միամտաբար հագավ Կարենի վերարկուն և գնաց դպրոց: Կարենը փետավ իր վերարկուն նրա հագին:

- ❖ Ի՞նչ եք կարծում, Կարենն ինչպե՞ս արձագանքեց, երբ փետավ իր վերարկուն Արտակի հագին:
- ❖ Ի՞նչ եք կարծում, նա ի՞նչ ասաց Արտակին:
- ❖ Ինչպիսի՞ հետևանքների հանդիպեց Արտակը Կարենի վերարկուն գողանալն ընտրելու պատճառով:
- ❖ Սա ինչպե՞ս կազդի Արտակի և Կարենի ընկերության վրա:

ՔՆՆԱՐԿՈՒՄ ԵՎ ԱՍՓՈՓՈՒՄ

1. Ո՞րն է հիմնական միտքը Ծննդոց 2:4բ - 3:24 գլուխներում: Շարադրե՛ք պատմությունը ձեր բառերով:
2. Աղամը և Եվան ինչո՞ւ չհնազադվեցին Աստծուն:
3. Ի՞նչ է մեղքը: Ինչո՞ւ է այն նշանակում ձախողում, սխալվել և Աստված ինչպե՞ս է ուզում, որ մենք ապրենք:
4. Աստված ինչո՞ւ թույլ տվեց, որ Աղամը և Եվան սխալ ընտրություն կատարեն: Կարո՞ղ էին արդյոք նրանք այլ ընտրություն կատարել և չլսել օձին:
5. Ի՞նչ է ազատ կամքը:
6. Ո՞ւմ մեղքով է, որ մենք սխալ ընտրություն ենք կատարում: Կարո՞ղ են մեզ ստիպել կատարելու ընտրություն, որը մենք չենք ցանկանում անել: Բերե՛ք օրինակներ:
7. Որո՞նք էին Աղամի և Եվայի մեղքի հետևանքները:
8. Կարո՞ղ էր Մարիամը Եվայի նման «ոչ» ասել Աստծուն: Ինչո՞ւ չասաց:
9. Որո՞նք են մեր կյանքում սխալ ընտրություններ կատարելու հետևանքները: Բերե՛ք օրինակներ:

ՁԵՐ ՏԵՏՐԱԿՈՒՄ

Գրե՛ք որևէ թերթի հոդված, որտեղ օրինակ է բերված մեկի կատարած սխալ ընտրության և դրա հետևանքով պատժվելու մասին: Փակցրե՛ք թերթից հանված հոդվածը ձեր փետրակում: Նամատրագրե՛ք բացառելով, թե ինչո՞ւ փոխյալ անձը սխալ ընտրություն կատարեց և ի՞նչ պետք է աներ դրա փոխարեն:

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ՀԵՏ

Նավաքվե՛ք ընթանիքի անդամներով և գրուցե՛ք ընտրություն կատարելու մասին:

Անհրաժեշտ է ունենալ Աստվածաշունչ, մի սրվարարություն 30x45 սմ չափսի, մկրատ, կաշուն ժապավեն կամ սոսինձ, գունավոր մատիտներ և գրիչներ:

Ծնողները պետք է սկսեն քննարկումը՝ պարասխանելով հետևյալ հարցերին՝

❖ Ինչպե՛ս ընտրեցիք ձեր յուրաքանչյուր երեխայի անունը:

❖ Կա՞ն հարուկ երգեր, խաղեր կամ պարմվածքներ, որ դուք ընտրել եք սովորեցնելու ձեր երեխաներին՝ նրանց փոքրիկ հասակում: Արդյոք դուք հարուկ նպատակո՞վ եք ընտրել, դրանք ձեզ դուր էի՞ն գալիս, թե դրանք բարի պարզամ ունեին փառու ձեր երեխային:

Տիմոս ընթանիքի կրթուեր անդամները կարող են հերթով պարասխանել հետևյալ հարցերին՝

❖ Կարո՞ղ եք մտաբերել անցյալ շաբաթվա մեջ ձեր կատարած մի ընտրություն, որը բարի ավարտ ունեցավ: Որո՞նք էին ձեր ընտրության լավ հետևանքները: *(Թեր—ս դուք ընտրել եք լրացուցիչ պարասկելը, որի արդյունքում բարձր գնահատական եք ստացել ստուգողական քննությունից: Կամ, թեր—ս դուք ընտրել եք ջանադրաբար օգնել ձեր ընկերոջը, ով դժվարին վիճակի մեջ էր, — հիմա ավելի եք մտերմացել նրա հետ):*

Մենք գիտենք, որ ամեն մեկը ընտրություն կատարելու իրավունք ունի: Գիտենք նաև, որ Աստված փվել է մեզ ազատ կամք, որպեսզի կատարենք այդ ընտրությունը:

Մարիամ Աստվածածինը մեզ համար մեծագույն օրինակն է, ով ընտրեց Աստծո կամքը: Եվ նրա ընտրության շնորհիվ Տիսուս Զրիստոս ծնվեց, որպեսզի մեր մեջ ապրի և հավիտենական կյանք մեզ պարզվի:

Աստվածաշունչը մեզ պարմում է շաբ մարդկանց մասին, ովքեր ընտրեցին Աստծուն հնազանդվելը՝ ինչպես Մարիամը: Կան նաև պարմություններ այն մարդկանց մասին, ովքեր ընտրեցին Աստծուն չհնազանդվելը՝ ինչպես Եվան:

Այսօր եկե՛ք ծանոթանանք, թե Աստվածաշունչը ի՞նչ է պարմում մի ընթանիքի մասին, որը բացահայտ կերպով հայտարարեց, որ իր ընտրությունը Աստծո կամքին հետևելն է:

Այդ պարմությունը Տեսուի՝ հրեա ժողովրդի մեծ առաջնորդի մասին է: Մի օր Տեսուն կանչում է ողջ ժողովրդին և հիշեցնում նրանց, որ խոստացել են հավատարիմ մնալ Աստծուն: Նա հիշեցնում է նաև, որ իրենց հայրերը երբեմն մոռացել են ճշմարիտ Աստծուն և երկրպագել կուռքերին և չաստվածներին: Կարդացե՛ք, թե ինչ է ասում նա իր ժողովրդին **Տեսու 24:15** համարում:

Պարաստե՛ք պարի թերթ՝ օգտագործելով Տեսուի բառերը. «Ես և իմ փունը պաշտելու ենք Տիրոջը»: Ընթանիքի անդամները կարող են մասնակցել պարի թերթի կազմությանը: Մեկը կարող է փակել բառերը պարկերագարոջ մեծ փառերով: Մյուսները կարող են պարաստել թերթի եզրագծերը գունավոր մատիտներով ու գրիչներով, կամ կարող են գարդարել թղթի առանձին փոքր կտորներ և փակցնել դրանք եզրերին: Եզրագիծը կարելի է կազմել նաև այլ ձևով. թող ընթանիքի յուրաքանչյուր անդամ պարաստի իր ընտրությամբ ընթանիքի մյուս անդամի փոքր նկարը: Տեսու նկարները կարող են փակցվել պարի թերթի եզրերին:

Ավարտելուց հետո պարի վրա հարմարեցրե՛ք և կախե՛ք թերթը, որը փեսանելի լինի ընթանիքի անդամներին և այցելուներին: Այն պարի հիշեցնի բոլորին, որ ձեր ընթանիքը ընտրել է Աստծուն ծառայելու և հետևելու ուղին:

ԿԱՅԵՆ ԵՎ ԱՐԵԼ. ՃԱՆԱԶԵԼՈՎ ՄԵՐ ՇՆՈՐՀՆԵՐԸ

ԻՇԱՐԺԱՆ ՏՈՂ

*«Մատուցեցե՛ք Տիրոջը փառքն Իր անվան,
ընծաներ վերցրե՛ք ու մտե՛ք սրահները Նրա»:
Սաղմոս 95:8*

Ադամը և Եվան ունեցան երկու որդի՝ Կայենին և Արելին: Կայենը՝ ավագ եղբայրը, հողագործ էր, իսկ կրպսեր եղբայր Արելը՝ հովիվ:

Մի օր Կայենը և Արելը ընծաներ մատուցեցին Տիրոջը: Կայենը բերեց իր աճեցրած բերքից, իսկ Արելը՝ իր պահած կենդանիների առաջնեկներից ու գերերից: Աստված գոհ մնաց Արելից և նրա ընծաներից, իսկ Կայենի ու նրա ընծաների վրա

ուշադրություն չդարձրեց: Կայենը նախանձեց իր եղբորը և բարկացավ:

Թևե՛ս Ծննդոց գիրքը ստույգ չի բացատրում, թե ինչո՞ւ Աստված նախընտրեց Արելի ընծաները, իսկ Կայենը՝ ոչ, բայց մենք հավատում ենք, որ այդպես եղավ, որովհետև Կայենը մատուցեց Աստծուն միայն իր բերքի մի մասը և այն՝ ինչ մատուցեց,

լավագույնը չէր իր աճեցրածից: Արելը մատուցեց իր մատուցած կենդանիներից լավագույնին: Աստվածաձայնը միայն ասում է, որ Կայենը նախանձեց Արելին: Իրականում, Կայենն այնքան նախանձեց Արելին, որ սպանեց նրան, երբ միասին դաշտում էին գտնվում:

- Ո՞ր է քո եղբայր Արելը, - հարցրեց Աստված Կայենին:

- Չգիտեմ, - պատասխանեց Կայենը, - մի՞թե ես իմ եղբոր պահապանն եմ:

- Այդ ի՞նչ արեցիր, - հարցրեց Աստված, իմանալով, որ Կայենը սպանել էր իր եղբորը, - քո եղբոր արյան կանչը երկրից բողոքում է ինձ:

Աստված ասաց Կայենին, որ իր մեղքի պատճառով նա այլևս հողագործությամբ չպիտի զբաղվի, և հողն այլևս բերք չպիտի փառքան էլ ջանա մշակել: Աստված ասաց, որ նա թափառական պիտի լինի երկրի վրա:

Կայենը վախեցավ, որ իրեն հանդիպող որևէ մեկը կսպանի իրեն, և Աստված նշան դրեց Կայենի վրա, որ ոչ ոք նրան չսպանի: Նեպո նա հեռացավ Տիրոջ ներկայությունից և բնակվեց Եդեմի արևելքում, Նայիդ երկրում:

Իր ծնողների նման Կայենը փառասպեց իր գործած մեղքի պատճառով և արտաքսվեց իր փնից, քանի որ սպանել էր հարազատ եղբորը և պիտի փանջվեր այնքան ժամանակ, որքան որ սպրեր:

Կենդանի խաչքար

Մեր եկեղեցիները, վանքերը և նրանց շրջապարսպները զարդարված են խաչի պարկերով փորագրված մեծադիր քարերով, որոնք կոչվում են խաչքարեր: Քրիստոսի սուրբ և ամենափրկիչ խաչի նկատմամբ ունեցած հայ ժողովրդի առանձնահատուկ սիրո և հավատի վկայությունն են խաչքարերը: Միջնադարյան հայ եկեղեցական արվեստի գեղեցիկ նմուշներ են խաչքարերը, որոնք, որպես պաշտամունքային առարկաներ, հաճախ փոխարինել են սրբապարկերներին: Մեր հավատավոր նախահայրերը անթիվ խաչքարեր են կերպել: Նշանավոր խաչքար կերպողներ են եղել Մխիթար Վարպետը (12-րդ դար), Մոմիկը, Պողոսը (13-րդ դար), Քիրամ Վարպետը և ուրիշներ: Դարերի ընթացքում շատ խաչքարեր են ոչնչացվել թշնամիների կողմից: Բարերախարար, այսօր դրանցից շատերը փրկվել են և մեզ հասել: Ներառված է, որ չկան միանման երկու խաչքարեր: Իրենց եզակի կերպվածքով նրանք նաև լրացնում են իրար՝ կազմելով մեկ ամբողջություն եկեղեցում:

Իրենց բացառիկությամբ խաչքարերը նման են մեզանից յուրաքանչյուրին: Ինչպես Պողոս առաքյալն է ասում, որ չնայած Աստված օրհնել է մեզանից յուրաքանչյուրին յուրահատուկ շնորհներով և փաղանդներով, այդուհանդերձ բոլորս միասին մեկ ենք Տիսուս Քրիստոսով՝ որպես «կենդանի խաչքարեր»:

Ուշադիր լսեք ձեր ուսուցչի հանձնարարականները խաչքար պատրաստելու համար:

Ի՞նչ պետք է մատուցեմ Տիրոջը

Որպես Հայաստանյայց Առաքելական Սուրբ Եկեղեցու զավակներ՝ մենք կոչված ենք մեր փորձը մատուցելու Աստծուն՝ ի նշան երախտագիտության Իր փված շնորհների համար:

Մեր շնորհակալությունը Աստծուն հայրնելու մեծագույն ձևը Սուրբ և Անմահ Պարարագին մասնակցելն է: Պարարագի ընթացքում մոմ ենք վառում սրբանկարի առջև, Աստծուն մատուցում մեր սրբաբուխ աղոթքը, փառաբանությունը և ընդունում Սուրբ Հաղորդությունը՝ պարարագիչ եկեղեցականի աղոթքներով սրբագործված հացը և գինին՝ Տիսուս Քրիստոսի մարմինը և արյունը: Սուրբ Պարարագի ժամանակ մենք նաև ինքներս մեզ ենք մատուցում Տիրոջը՝ գոհություն հայրնելով Իր շնորհների և մանավանդ մեզ կյանք պարգևելու համար:

Սուրբ և Անմահ Պարարագին ներկա գրնվելուց առաջ մենք պետք է մի կողմ թողնենք մեր մեղքերը՝ նախանձը, բարկությունը և կամ վատ վերաբերմունքը մյուսների հանդեպ և խոստովանելով ու ներում խնդրելով՝ հաղորդություն սրանալ:

«Եթե սեղանի վրա քո ընծան մատուցելու լինես, և այնպեղ հիշես, թե քո եղբայրը քո դեմ մի ոխ ունի, քո ընծան թող սեղանի առաջ և գնա՛ նախ հաշտվի՛ր քո եղբոր հետ և ապա եկ քո ընծան մատուցի՛ր», - պատվիրում է մեզ Տիմոս Բրիսպոս **Մատթեոսի Ավետարանի 5:23-24 հատվածում**:

Այսպեղ մեր Տերը ուսուցանում է մեզ, որ Աստծուն մատուցելու մեր պատրաստակամ ոգին նույն կարևորությունն ունի, ինչ մեր մատուցած ընծաները: Ի փարբերություն Արևի, ով ցանկացավ Աստծուն մատուցել իր ունեցածից լավագույնը՝ իբրև իր սիրո արտահայտություն, Կայենը պահեց իր ունեցածից լավագույնը՝ Աստծուն մատուցելով մնացածներից: Այսպիսով, նա թերացավ արտահայտել իր սերը Աստծո հանդեպ, և Աստված չընդունեց նրա ընծան: Նույն կերպ, մենք չենք կարող դրսևորել ճշմարիտ սեր Աստծո նկատմամբ, եթե չենք սիրում ուրիշներին կամ երբ բարկացած ենք, նախաձուր և աններողամիտ:

Եկեղեցի մտնելիս, և հարկապես Մուրբ Նաղորդություն ստանալուց առաջ պետք է խոստովանենք մեր մեղքերը և խնդրենք Աստծուն, որ մեզ ների Իր և մյուսների դեմ գործած մեր մեղքերը: Պետք է խնդրենք ներողամտությունը նրանց, ում դեմ մեղանչել ենք, և կարողանանք ներել նրանց, ովքեր մեղանչել են մեր դեմ: Ապա միայն կարող ենք մատուցել մեր ընծաները Աստծուն: Այս ամենը պետք է կատարենք ուղիղ մտքով, որպեսզի ցույց տանք մեր սերը Տիրոջ և մյուսների նկատմամբ:

Մ ՏԱԾԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Մեզանից յուրաքանչյուրը եզակի է

Աստված մեզանից յուրաքանչյուրին օժտել է յուրահատուկ շնորհներով և փաղանդով:

Մեզանից ոմանք ունեն երաժշտական կարողություն, իսկ ոմանք գերազանց են սպորտից, ոմանք ուժեղ են մաթեմատիկայից, իսկ ոմանք գրելուց, ոմանք ճարտարախոս են, ոմանք էլ լավ ունկնդիրներ: Չկան երկու հոգի, որ ճշգրիտ նույնը լինեն: Մեզանից յուրաքանչյուրը եզակի է:

Միաժամանակ, մենք ունենք ընդհանուր բաներ: Բոլորս ունենք ազատ կամքի շնորհը: Բոլորս ակնկալում ենք ապրել ներդաշնակ մյուսների հետ: Եվ բոլորս կոչված ենք սիրելու Աստծուն և սիրելու մյուսներին: Նակառակ մեր բացառիկության՝ մենք շատ ընդհանրություններ ունենք մեր նմանների հետ:

Երբ մենք ընդգծում ենք մեր փարբերությունները և նախանձում ենք ուրիշների ունեցածներին և արածներին, խուսափում ենք Աստծո կամքը կատարելուց: Պետք է գնահատենք մեր սեփական ունակությունները, փաղանդը և ուրիշների կարողությունները և ընդունենք, որ մեր ունեցած ամեն ինչ Աստծո պարգևն է: Մենք պետք է ուրախանանք ուրիշների ձեռքբերումներով, ինչպես մեր հաջողություններով: Մեկս մյուսի դեմ մրցելու փոխարեն, պետք է սովորենք բարեխոսել մեկս մյուսի համար: Երբ մենք միասին օգտագործում ենք մեր բոլոր ձիրքերը Աստծո փառքի համար, աշխարհը դառնում է ներդաշնակ վայր և տեսնում ենք, թե որքան կարիքն ունենք մեկս մյուսի վստահության: Բայց երբ նախանձում ենք մյուսներին, հնարավոր է, որ մեր խոսքով և արարքով վիրավորենք նրանց: Այսպիսի դեպքերում մենք պետք է նրանց հետ **հաշտվենք**՝ ներելով նրանց, և խնդրենք, որ **Աստված թողություն** տա մեզ մեր վատ արարքների համար:

Ինչպե՞ս պետք է վարվեր Անին

Անին և Նանեն մտերիմ ընկերուհիներ էին փոքր հասակից: Նանեն աչքի էր ընկնում իր բարեհամբույր բնավորությամբ: Նա ուներ հումորի լավ զգացողություն

ՄԱՐԵՎՈՐ ՀԱՍԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Նախանձ - երբ նախանձում ենք մարդկանց, վաղ գզացողություն ենք ունենում նրանց նկարմամբ, որովհետև ուզում ենք ունենալ նրանց ունեցածը կամ անել այն, ինչ նրանք են կարողանում անել: Կայենք նախանձեց իր եղբորը՝ Աբելին, որովհետև Ասրված ընդունեց Աբելի ընծան: Նախանձը կարող է մեզ բարկացնել մյուսների նկարմամբ և նույնիսկ նրանց հետ անմարդկային և դաժան վարվելու պարճառ հանդիսանալ:

Հաշտություն - երբ մեղանշում ենք մեկի դեմ մեր նախանձի կամ էլ մեր հարաբերություններում ծագած որոշ դժվար խնդիրների պարճառով, պետք է անպայման հաշտվենք նրանց հետ: Հաշտ լինելով մենք վերականգնում ենք մեր ջերմ հարաբերությունները մյուսների հետ և վերաբերվում նրանց հետ այնպես, ինչպես նրանք են վերաբերվում մեզ: Ասրծո դեմ մեղանշելիս, մենք խոչընդոտ ենք դնում Նրա հետ մեր հարաբերություններում: Պետք է հաշտվենք Ասրծո հետ և վերականգնենք այն սիրո հարաբերությունը, որ Ասրված կամենում է հասարակ մեզ հետ:

և ճանաչված էր ուրիշների կողմից: Անին մշտապես ավելի հանդարտ էր, քան Նանեն և նախընտրում էր կարդալ և սովորել: Նա երբեք այնքան ճանաչված չէր, ինչքան Նանեն:

Բարձր դասարաններում Անիի և Նանեի ընկերությունն այլևս այնքան սերտ չէր, որքան նախկինում էր՝ մանկական հասակում: Նանեն ուներ շատ ընկերներ և միշտ սպասված հյուր էր բոլոր միջոցառումներին: Նույնիսկ, երբ Նանեն հրավիրում էր Անիին միանալ իրեն և իր մյուս ընկերներին, Անին մերժում էր: Անին սկսում է մրաձել, որ Նանեն արհամարհում է իրեն և որ նա այլևս չի ցանկանում լինել իր ընկերուհին: Որոշ ժամանակ անց, Անին սկսեց շատ նախանձել Նանեին:

Ի վերջո, Անիի նախանձն ավելի խորացավ:

«Մենք ինչպիսի՜ լավ ընկերուհիներ ենք եղել, բայց հիմա Նանեն միայն հերաբքբրված է իր նոր ընկերներով», - մրաձում էր Անին, - «Եթե միայն նա դադարեցներ իր ընկերությունը ուրիշների հետ, մենք նորից լավ ընկերուհիներ կլինեինք»:

Անին սկսեց սուր բաներ հորինել Նանեի մասին: Նա շարերին ասում էր, որ Նանեն բամբասել է իրենցից, որոնց մասին, իրականում, նա որևէ բան չէր խոսել: Սկզբում Նանեի ընկերները չէին հավաքում Անիին, բայց նրանք շուրջով հասկացան, որ Անիի ասածները ճիշտ են: Նանեի ընկերները մեկը մյուսի ետևից դադարեցին նրա հետ խոսել՝ փոխարենը հավաքալով Անիի ասածներին:

Նանեն չէր հասկանում, թե ինչու իր ընկերներն այլևս չեն խոսում իր հետ: Վհա նա սկսում է հարցնել, թե ինչու են նրանք այդպես վարվում: Նանեն պարզեց, որ Անին սպեր է հորինել և վաղ բաներ խոսել իր մասին: Երբ Նանեի ընկերները իմացան, որ Անին սուր է խոսել Նանեի մասին, ներողություն խնդրեցին Նանեից և որոշեցին այլևս չվարահել Անիին: Նանեի ընկերները դադարեցին խոսել Անիի հետ և անգամ Նանեն որոշեց այլևս չվարահել Անիին: Սրացվեց, որ նա էլ չէր ցանկանում լինել Անիի ընկերուհին:

- ❖ Անիի նախանձը ինչպե՞ս պարճառ դարձավ, որպեսզի կորցնի իր ընկերությունը Նանեի հետ:
- ❖ Ի՞նչ պետք է աներ Անին հաշտվելու համար Նանեի և նրա ընկերների հետ:
- ❖ Եթե Անին խնդրեր ձեր օգնությունը, ի՞նչ խորհուրդ կրայիք նրան:

ՔՆՆԱՐԿՈՒՄ ԵՎ ԱՄՓՈՓՈՒՄ

1. Ինչո՞ւ Կայենը նախանձեց Աբելին: Ինչո՞ւ Աբելի ընծան ընդունվեց Աստծո կողմից, իսկ Կայենինը՝ ոչ: Ի՞նչ պետք է Կայենը մատուցեր Տիրոջը: Ինչո՞ւ:
2. Ի՞նչ պետք է աներ Կայենը իր եղբորը սպանելու փոխարեն:
3. Ի՞նչ է նախանձը: Բերե՛ք օրինակներ նմանարիպ իրավիճակների, որոնք մեզ համար պարզապես են դառնում նախանձելու մեկ ուրիշին: Մեր նախանձի հետևանքները ինչպիսի՞ն կարող են լինել:
4. Բերե՛ք օրինակներ, թե մարդիկ ինչպես կվարվեն նախանձելիս: Նկարագրի՛ր ուրիշներին նախանձող անձանց բառերը, արարքները և ցույց փուր դեմքի արտահայտությունը:
5. Ինչպե՞ս կարող է նախանձը խորպակել ընկերությունը:

ՁԵՐ ՏԵՏՐԱԿՈՒՄ

Մեր ընդամենները բաղկացած են որոշակի թվով անդամներից, որոնցից յուրաքանչյուրը կիսում է իր եզակի պարզկները ընդամենի մյուս անդամների հետ և փոքրեր դերակատարություն ունի ընդամենում: Ձեր փոքրակում կազմեցե՛ք ձեր ընդամենի յուրաքանչյուր անդամի կատարած բացառիկ ներդրումների ցանկը: Ինչպե՞ս է յուրաքանչյուր անդամի ներդրումն օգնում ամբողջ ընդամենի բարեկեցությանը: Նախաժամին ներկայացրե՛ք ձեր գրավոր պատրաստած ցանկը:

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ՀԵՏ

Ընտանեկան այս պարապմունքի համար անհրաժեշտ է ունենալ մի քանի անարժեք իրեր, ինչպես օրինակ՝ փոքր ճյուղ, պարուկած գորգ, լուցկու գործածված փուփ, կտրված գրիչ կամ մատիտ, թառամած ծաղիկներ, հին գուլպա և այլն: Փաթեթավորե՛ք այս իրերը «նվերների» նման և թաքցրե՛ք:

Նաև ունեցե՛ք Աստվածաշունչ և ընդամենի անդամներին հյուրասիրելու համար հաճելի բաներ՝ քաղցրավենիք կամ փոքրիկ նվերներ: Սրանք պետք է նույնպես թաքուն պահվեն ընդամենից:

Նավարկե՛ք ընդամենի: Բաժանե՛ք փաթեթաված «նվերները» և խնդրե՛ք նրանց բացել: Նկատ հարցրե՛ք նրանց, թե ի՞նչ զգացին ընդունելով այս «նվերները»: Նխատեսվեցի՞ն, չսիրեցի՞ն, շփոթվեցի՞ն, որ սրացան արժեքագուրկ իրեր:

Տիմոթեոսյան կարդացե՛ք **Ղևկական 22: 17-22 համարները**: Ապա քննարկե՛ք հետևյալը.

❖ Մեր սրացած նվերները ոչ օգտակար էին, ոչ էլ՝ գրավիչ: Տվողն իրականում չէր փոխվել մեզ իր լավագույնը: Աստված ի՞նչ կզգար, եթե Իրեն մատուցեինք մեր ոչ-լավագույնը: Տերն ինչպե՞ս կզգար, եթե թերանայինք Իրեն մատուցել մեր լավագույն ժամանակը և եռանդը կամ թերանանք ապրել այնպես, ինչպես Ինքն է կամենում, որ մենք ապրենք:

❖ Այս ինչպե՞ս է առնչվում Կայենի և Աբելի պարամության հետ, երբ նրանք ընծաներ մատուցեցին Աստծուն: (**Ըստ ցանկության, կարելի է այստեղ կրկնել պարամությունը կամ կարդալ **Մենդոց 4:10-16 համարները**: Աբելն ակնհայտորեն իր լավագույնը մատուցեց Աստծուն, մինչդեռ Կայենն այդպես չվարվեց**):

Կարդացե՛ք հետևյալ պատմությունը միասին և զրուցե՛ք մեր լավագույնը Աստծուն մատուցելու ձևերի մասին:

Վարդանը հրաշալի երգիչ էր: Նա երգում էր եկեղեցու երգչախմբում: Նա երգում էր իր փոքրիկ քրոջ

համար, որ քնի: Նրան միշտ խնդրում էին երգել խնջույքների և ընտանեկան հավաքույթների ժամանակ:

Վարդանի զարմիկը՝ Տիգրանը, մի քիչ նախանձում էր նրան: Ամեն անգամ, երբ ընտանիքը հավաքվում էր և Վարդանին հրավիրում էին երգելու, Տիգրանն անցնում էր մեկ ուրիշ սենյակ և լուռ փակվում այնտեղ:

Տիգրանը նույնիսկ սկսեց ասել Վարդանին: «Ինչո՞ւ նա պետք է միշտ գրավի բոլորի ուշադրությունը, այն պարզ պարճառով, որ լավ ձայն ունի», - մտախոց հարցնում էր Տիգրանը:

Ընտանեկան խնջույքներն այլևս ուրախություն չէին Տիգրանի համար: Եվ Վարդանի երգից Տիգրանի դեմքն այլայլվում էր: Վարդանի երգը սովորական էր դարձել նաև մյուսների համար:

Վարդանի մյուս զարմուհին՝ Անահիտը, նույնպես մի քիչ նախանձում էր նրան: Վարդանը շատ բախարավոր էր այդքան գեղեցիկ երգել կարողանալու համար: Անահիտի ձայնային փվայլները վաղ չէին, բայց այն երբեք չէր նմանվի Վարդանի ձայնին:

Մակայն Անահիտը լավ էր պատմում պատմություններ: Մարդիկ միշտ լսում էին նրան մեծ ուշադրությամբ: Անահիտը գրքերի մեջ նոր պատմություններ էր փնտրում և միաժամանակ խնդրում իր փրփրիկին ու պապիկին, որ հեքիաթերի հին պատմվածքներ պատմեն իրեն: Նա արագ յուրացնում էր դրանք:

Շուրով ընտանեկան խնջույքներին Անահիտը պատմում էր նոր պատմվածքներ, իսկ Վարդանը երգում էր: Անահիտն այլևս չէր նախանձում: Նա հասկացավ, որ Վարդանն ունի մի շնորհ, իսկ ինքը՝ մեկ այլ շնորհ: Անահիտը շնորհակալ էր Տիրոջից իրենց պարզների համար:

Քննարկեք հետևյալ հարցերը ձեր ընտանիքի հետ.

❖ Ինչպե՞ս Անահիտը փվեց Աստծուն իր լավագույնը: (*Չարգացնելով Աստծո տված շնորհը կամ տաղանդը*):

❖ Ինչպե՞ս Տիգրանը թերացավ փայլ Աստծուն իր լավագույնը: (*Ուրիշի շնորհին նախանձելը չթույլատրեց իրեն զարգացնելու իր սեփական տաղանդը*):

Նեպո ասացե՛ք ձեր ընտանիքին, որ դուք նվերներ ունեք նրանց համար, որոնք բոլորին կուրախացնեն: Դո՛ւրս բերեք և բաժանե՛ք քաղցրավենիքը: Գոհության աղոթք մատուցե՛ք Աստծուն Իր շնորհած բազում պարզների համար:

ՆՈՅ. ՊԱՅԵԼՈՎ ՈՒԽՏԸ ԱՍՏԾՈՐ ՀԵՏ

ԻՇԱՐԺԱՆ ՏՈՂ

*«Ես ձեզ հետ եմ մինչև աշխարհի վախճանը»:
Մատթեոս 28:20*

Ժամանակի հետ մարդիկ բազմացան երկրի վրա, բայց Ասրված գոհ չէր նրանց ապրելակերպից: Ասրված փրկեց, որ մարդիկ մեղսագործ են և չարակամ: Տերը գոջաց, որ մարդ է սրելով երկրի վրա և որոշեց ջրհեղեղով կործանել նրանց:

Միայն Նոյը և նրա ընտանիքն էին ապրում

Ասրված մանրամասն ցուցումներ փոխելով Նոյին՝ փրկեց նրան ընդհանուր փրկության, ձեռքի, ձեռքի, ձեռքի, ինչպես նաև փրկեց նրան կառուցման համար անհրաժեշտ բոլոր նյութերի վերաբերյալ: Այս Նոյին ասաց, որ Ինքը ուխտ պիտի կնքի նրա և նրա ընտանիքի հետ: Նոյը հնազանդորեն կատարեց այն ամենը, ինչ Ասրված պատվիրեց իրեն:

Երբ փրկեց նրան կառուցումն ավարտվեց և այն լցվեց ուրվիքով, Նոյը և նրա ընտանիքն իրենց հետ փրկեցին մեծ վերջնական մեկ արտ և մեկ էգ ամեն փրկեցին կենդանիներից: Այնուհետև, Նոյը փակեց փրկանքը, և սկսվեց անձրև փռվել քառասուն օր և քառասուն գիշեր: Ջուրն այնքան բարձրացավ, որ ծածկեց լեռները: Երկիրը ջրով ծածկված մնաց 150 օր: Բոլոր կենդանի էակները ոչնչացան: Միայն Նոյը, նրա ընտանիքը և փրկեցին մարդ կենդանիները փրկվեցին:

Վերջապես Նոյը որոշեց սարսափել, թե ի՞նչ է կատարվում դրսում և աղավանդեց թողեց: Աղավանդեց թողեց ինչպես փրկեց փրկեց փրկեց զուրկ վերադարձավ, բանի որ երկիրը դեռ ծածկված էր ջրով: Յոթն օր հետո Նոյը նորից աղավանդեց թողեց: Բայց այս անգամ աղավանդեց վերադարձավ փրկեցին՝ կրուցին ձիերն ու ճուղ, իսկ դա նշանակում էր, որ ջրհեղեղի ջրերը քաշվել են երկրից: Յոթն օր հետո Նոյը երրորդ անգամ բաց թողեց աղավանդ, որն այլևս չվերադարձավ: Նոյը հասկացավ, որ ջրերը բավական նահանջել են, որովհետև աղավանդ իր համար իջնանելու փրկեց էր գրել: Վերջապես, երկիրը կրկին ցամաքեց, և Նոյն իր ընտանիքով կարողացավ դուրս գալ փրկեցին՝ իր հետ դուրս բերելով փրկեցին հանգրվանած կենդանիներին:

Ասրված կամքի համաձայն: Ասրված ցանկացավ ազատել Նոյին, նրա կնոջը և նրանց երեք որդիներին՝ իրենց կանանցով և փրկել ջրհեղեղից: Եվ Տերը պատվիրեց Նոյին փրկեցին կառուցել:

ԴԱՍ 3

Ապա Նոյը, գոհություն հայրանեց Աստծուն՝ ջրհեղեղից փրկվելու համար, գոհասեղան պատրաստեց և գոհաբերություն մատուցեց Տիրոջը: Սա հաճելի եղավ Աստծուն, Ով որոշեց որ այլևս երբեք չպիտի անիծի երկիրը կամ կործանի բոլոր կենդանի էակներին: Աստված հավերժական ուխտ կնքեց Նոյի և նրա ընտանիքի և նրանց ժառանգների, ինչպես նաև կենդանիների հետ: Նա խոստացավ երբեք չկործանել աշխարհը ջրհեղեղով և ծիածան կապեց երկնքում՝ որպես այս ուխտի նշան:

ԱՂԱՐԵՎՈՐ ՀԱՍՎԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Ուխտ - կրակ, դաշինք, համաձայնություն կամ պայմանագիր երկու կամ ավելի անձերի կամ անհատների խմբի միջև: Ուխտի երկու կողմերն էլ համաձայնվում են իրականացնել որոշակի պարտավորություններ փոխադարձ բարիքի համար: Նոյի հետ կնքած ուխտի դեպքում Աստված խոստացավ, որ երբեք չպիտի ջրհեղեղով կործանի երկիրը, իսկ Նոյը և նրա ընտանիքը խոստացան հավատարիմ մնալ Աստծուն:

ՄԱԾԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Դաշինք և ընկերություն

Ընկերությունը ենթադրում է դաշինքի կնքում մեր և մեկ այլ անձի միջև: Ինչպես Աստված ուխտ կնքեց Նոյի հետ, այդպես և մենք դաշինք ենք կնքում մեր ընկերների հետ: Իհարկե, հազվադեպ ենք թղթի վրա գրանցում մեր ուխտը: Մենք չենք համարում այն որպես իրավական համաձայնագիր և ոչ էլ ամրագրում օրենքի ապրանքներում: Չենք գոհաբերում կենդանիներ կնքելու համար մեր համաձայնությունը մեր ընկերների հետ և չենք ակնկալում նշան՝ Նոյին հայրնված ծիածանի նման, որ մեր ուխտը ընդունելի է: Այլ մենք ակնկալում ենք որոշակի պարտավորություններ մեր ընկերներից և նրանք էլ՝ մեզանից:

Մատթեոսի 7:12 և Դավթարի 6:31 համարները մեզ հիշեցնում են, որ մարդկանց հետ պետք է վարվենք այնպես, ինչպես մենք ենք ցանկանում, որ մարդիկ մեզ հետ վարվեն: Չենք կարող ակնկալել սրանալու ավելին, քան ինքներս պարտաստանում ենք փոխադրել: Եթե ստում ենք մեր ընկերներին, խաբում նրանց կամ գողանում նրանցից, ի՞նչ կարող ենք սպասել ի պատասխան: Նրանք արդյո՞ք կշարունակեն վստահել մեզ: Եթե մենք բարի չենք փրամադրված նրանց նկատմամբ, իրավունք ունենք արդյոք պահանջել, որ նրանք բարյացակամ լինեն մեր հանդեպ: Եթե ինքներս հնազանդ ընկեր չենք, ինչպե՞ս կարող ենք ակնկալել, որ

մեր ընկերները հնազանդ լինեն մեր նկատմամբ: Մենք պետք է փորձենք լինել այն ընկերը, որի նմանը կցանկանայինք ունենալ:

Ուշադիր լսեք ձեր ուսուցչի ցուցումները՝ լրացնելու համար հետևյալ առաջադրանքը և քննարկելու ձեր գրածը:

Ինչ եմ ակնկալում իմ ընկերներից...

Ինչ են իմ ընկերներն ակնկալում ինձանից..

-----	-----
-----	-----
-----	-----
-----	-----
-----	-----
-----	-----
-----	-----
-----	-----
-----	-----
-----	-----

 ԱՎԱՏՔԸ ԳՈՐԾՈՎ

Հարցազրույցի հրավիրե՛ք ձեր քահանային

Եկեղեցու ամենահին խորհրդանիշներից մեկն է փառասեր կամ նավը: Եկեղեցին հաճախ նկարագրվում է որպես մի միջոց, որը փրկում է մեզ կյանքի պեծուփ ծովից՝ ինչպես երգում ենք Ապաշխարության շարականում. «Կենցաղիս ծովը մշտապես ալեկոծում է ինձ»:

Եկեղեցին մեր «փրկության փառասեր է» ճիշտ այնպես, ինչպես Աստուծո պարվիրանով Նոյի կառուցած փառասեր փրկեց նրան և նրա ընտանիքին ահավոր ջրհեղեղից:

Մեր փրկությունն սկսվում է մկրտության ջրերից: Երբ մկրտվում ենք, քահանան երեք անգամ ընկղմում է մեզ ջրի մեջ, ասելով «Աստուծո այս ծառան կամ աղախինը, գալով երեխայությունից դեպի մկրտություն, մկրտվում է Նոր և Որդու և Սուրբ Նոգու անունով: Նիսուս Քրիստոսի արյամբ գնվելով մեղքերի ծառայությունից՝ ընդունում է Երկնավոր Նոր որդեգրությունը, դառնալու Քրիստոսին ժառանգակից և Սուրբ Նոգու փառար»:

Սուրբ Պողոս առաքյալն ասում է, որ ավագանի ջրի մեջ մենք «թաղվում ենք Քրիստոսի հետ» և հարություն առնում Քրիստոսի հետ՝ նոր կյանքով ապրելու համար: Մկրտությամբ մենք դառնում ենք Եկեղեցու անդամ, մուտք ենք գործում փրկության փառասեր և ուխտ կնքում Աստուծո հետ՝ խոստանալով ապրել Աստուծո կամքի և պարվիրանների համաձայն: Աստուծո դրա փոխարեն խոստանում է փրկել մեզ չարից և հեռու պահել ամեն տեսակի փորձանքներից:

ԴԱՍ 3

Մեր հոգևոր առաջնորդները, քահանաները և սարկավագները օգնում և խրատում են մեզ ճիշտ ապրել այս կյանքում: Մեր ծխական քահանան հարուկ կոչված է օգնելու մեզ պահել ուխտը, որ մենք կապեցինք Աստուծո հետ մկրտվելիս: Որպես նավապետ՝ նա առաջնորդում է մեզ այս կյանքի մրրկածուփ ալիքներից՝ պարբերաբար մեզ վայելելու վերջնական մեր խաղաղ նավահանգիստը՝ Աստուծո Արքայությունը:

Հարցեր ուղղել ձեր քահանային դասի ընթացքում կամ դրանից հետո: Օրինակ՝

- ❖ Ինչո՞ւ դարձաք հոգևորական: Ի՞նչ խոստումներ արեցիք Աստուծո առաջ քահանայական ձեռնադրության ընթացքում:
- ❖ Եկեղեցին, որպես «փրկության տաճար», ինչի՞ց է փրկում մեզ: Եկեղեցին ինչպե՞ս է օգնում մեզ ապրել Աստուծո կամքի համաձայն:
- ❖ Աստուծո և ուրիշների դեմ մեղանշելիս ի՞նչ պետք է անենք: Ինչպե՞ս կարող ենք լինել ավելի լավ մարդ:

ՊՐԵՆՔ ՄԵՐ ԾՆՄԱՐԻՏ ՔՐԻՍՏՈՆԵԱԿԱՆ ՀԱՎԱՏՔԸ

Հավատարիմ մնալ ուխտին

Քրիստոսի Եկեղեցու հիմնադիրներ են համարվում սուրբ առաքյալները:

Հիսուսի Նարությունից 50 օր հետո, Նոգեգալստիայի օրը ընդունելով Սուրբ Նոգին, Տիրոջ սուրբ առաքյալները քաջաբար դուրս եկան Երուսաղեմից և սկսեցին քարոզել Տիրոջ Նարության ավերիսը բոլոր նրանց՝ ովքեր լսում էին իրենց:

Սա այնքան էլ հեշտ գործ չէր առաջին դարում: Չկային թերթեր, հեռախոսներ կամ հեռահաղորդակցության ժամանակակից միջոցներ: Ճամփորդելու միակ միջոցը կամ նավակն էր, կամ ձի, կամ էլ ուղղակի սեփական ոտքերը: Բայց առաքյալները վճռական էին հռչակելու Փրկչի Սուրբ Նարության ավերիսը աշխարհի չորս ծագերում:

Երկինք համբարձվելուց առաջ Հիսուս Քրիստոս սասց Իր առաքյալներին. «Գնացե՛ք, ուրեմն, աշակերտ դարձրե՛ք բոլոր ազգերին, նրանց մկրտեցե՛ք Նոր և Որդու և Սուրբ Նոգու անունով: Ուսուցանեցե՛ք նրանց պահել այն ամենը, ինչ որ ձեզ պարվիրեցի» (Մատթեոս 28:19-20ա): Քրիստոս չար պարզ սասց, թե ինչ էր ակնկալում առաքյալներից: Նաև հստակ նշեց, թե Ինքը ինչ պիտի անի, եթե առաքյալները իրականացնեն այս ակնկալությունը՝ խոստանալով նրանց. «Եվ ահա ես ձեզ հետ եմ բոլոր օրերում՝ մինչև աշխարհի վախճանը» (Մատթեոս 28:20բ):

Առաքյալները չէին վարանում իրագործելու այս ուխտի իրենց բաժինը: Նոգեգալստիայի օրը, Պեսքոսի անմիջապես սկսեց քարոզել Երուսաղեմում հավաքված ամբոխին: Գործը Առաքելոցում կարող էր, որ 3000 հոգի քրիստոնյա դարձան միայն այդ մեկ օրում:

Այսպիսով, առաքյալները փարածեցին Հիսուս Քրիստոսի Ավերարանը ամբողջ աշխարհում:

Նակատակ բազում խոչընդոտների՝ բանարկության, նավարկության, մինչև իսկ մահվան, առաքյալները հավաքարմուռն իրագործեցին Քրիստոսի հրահանգը և Քրիստոս իր հերթին մնաց նրանց հետ իրենց ճամփորդությունների ընթացքում՝ բերելով նրանց մեծ ուրախություն անգամ հալածանքների մեջ:

Նիսուս Քրիստոսի 12 առաքյալներից երկուսը՝ Սուրբ Թադևոսը և Սուրբ Բարդուղիմեոսը, եկան Նայասարան և Ավերարանի յույսը փարսածեցին մեր ժողովրդի մեջ, որի շնորհիվ Մեր Եկեղեցին կոչվեց «Առաքելական»՝ հիմնվելով առաքյալների քարոզչության վրա: Սուրբ Թադևոս և Սուրբ Բարդուղիմեոս առաքյալները, այսպիսով, դարձան մեր Սուրբ Եկեղեցու հիմնադիրները և մեր ազգի առաջին յուսավորիչները:

ՔՆՆԱՐԿՈՒՄ ԵՎ ԱՄՓՈՓՈՒՄ

1. Ամփոփել՝ Նոյի և փապանի պատմությունը: Ինչո՞ւ Աստված ջրհեղեղ ուղարկեց: Ինչո՞ւ Նա ասաց Նոյին կատուցելու փապանը: 2. Ջրհեղեղից հետո Նոյը ինչպես շնորհակալություն հայտնեց Աստծուն՝ իր և իր ընտանիքը փրկելու համար: 3. Ի՞նչ է ուխտը: Ո՞րն էր այն ուխտը, որ Աստված կնքեց Նոյի և նրա սերունդների հետ: 4. Ի՞նչ փեսանելի նշան Աստված ցույց տվեց՝ Իր և Նոյի միջև ուխտ կնքելով: 5. Ինչո՞ւ ենք Եկեղեցին անվանում «փրկության	փապան»: Ի՞նչ է Աստված ակնկալում մեզանից՝ որպես Եկեղեցու անդամների: Ի՞նչ է Նա խոստանում մեզ դրա փոխարեն: 6. Ինչպե՞ս է ընկերությունն ընդունում ուխտը: Ձեր կարծիքով՝ ո՞րն է ընկերության ուխտի ամենակարևոր մասը: 7. Ովքե՞ր հիմնադրեցին մեր Եկեղեցին: 8. Մեր Եկեղեցին ինչո՞ւ է կոչվում Առաքելական: 9. Ինչպե՞ս կոչվեցին մեր Եկեղեցու հիմնադիր առաքյալները մեր ժողովրդի կյանքում:

ՁԵՐ ՏԵՏՐԱԿՈՒՄ

Մեր ընտանիքի յուրաքանչյուր անդամ պարասխանապարտ է յուրաքանչյուր մյուս անդամի համար: Ծնողներն ունեն որոշակի պարտականություններ իրենց զավակների նկատմամբ, զավակներն ունեն որոշակի պարտականություններ իրենց ծնողների և իրար հանդեպ: Գրե՛ք կարճ ընտանեկան ուխտ: Նրանում ընդգրկե՛ք ձեր ունեցած սպասումները ձեր ընտանիքի մյուս անդամների, ինչպես նաև նրանց կողմից ձեզ վրա դրված ակնկալությունների վերաբերյալ:

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ՀԵՏ

Ընտանեկան այս պարապմունքի համար անհրաժեշտ են 12 քարտ կամ թղթի կտորներ: Յուրաքանչյուր քարտի վրա գրե՛ք հետևյալ բառերից կամ արտահայտություններից մեկը. մեղավոր արարածներ, Նոյ, կործանում, նավակ (փապան), յուրաքանչյուր արարած, 40 օր, 40 գիշեր, 150 օր, 7 օր, ձիթենու ճյուղ, գոհասեղան, ծիածան և ուխտ:

Անհրաժեշտ է ունենալ նաև Աստվածաշունչ և հարթ հատակով թղթի փուփ: Ընտանիքի անդամներին ապահովե՛ք թղթերով: Բոլորը կարող են օգտվել մկրտարից, բազմազույն ներկերից և մատիտներից: Վերջապես, անհրաժեշտ է մի քանի մեքր բարակ թել:

Բարձրաձայն կարդացե՛ք Ծննդոց 6:5 - 9:17

հարվածը: Դրե՛ք 12 քարերը քուփի մեջ, ծածկե՛ք և լավ խառնե՛ք: Թափե՛ք քարերը սեղանին կամ հարակին: Թող երեխան (կամ երեխաները միասին աշխատելով) պարմեն պարմությունը քարերը ճիշտ հերթականությամբ դնելով և օգտագործեն դրանք՝ նկարագրելու համար Ասրվածաշնչի դեպքերը հաջորդականությամբ:

Ասե՛ք ընտանիքին, որ Նոյը պարզապես մեկն էր բազմաթիվ սրբերից, ովքեր հիմնվեցին Ասրծո խոսքման վրա:

Միասին կարդացե՛ք հետևյալ պարմությունը:

Սուրբ Նոյիսիմեն մեկն էր այն 37 կույսերից, ովքեր հավատարիմ մնացին Տիրոջ հետ կնքած խոսքմանը և նահապակվեցին հայոց հողում՝ դառնալով Առաքելական մեր Սուրբ Եկեղեցու ամենահարազար և սիրված սրբերը:

Նոյի Դիոկղեպիանոս կայսրը ուզում էր ամուսնանալ իր երկրի գեղեցկագույն աղջկա հետ: Երկրի փարբեր կողմերն ուղարկված հեղախույզները գտնում են Նոյիսիմեն անունով ազնվական օրիորդին՝ Նոյի քրիստոնեական կուսանոցում, որի մայրապետն էր Գայանեն: Երբ կույսերն իմացան կայսեր մտադրությունը, գիշերով գաղտնի հեռացան Նոյից: Երուսաղեմի և Եդեսիայի վրայով հասնելով Վան՝ նրանք հաստատվում են Վարագա լեռան քարայրներում: Այստեղ ևս իրենց անապահով զգալով՝ գնում են դեպի հյուսիս և ի վերջո հանգրվանում հայոց մայրաքաղաք Վաղարշապատի հնձաններում:

Դիոկղեպիանոս կայսեր թելադրանքով հայոց Տրդատ թագավորը հեղախույզների միջոցով հեշտությամբ գտնում է Նոյիսիմենին Վաղարշապատի շրջակայքում: Տրդատ արքան ևս հմայվելով Նոյիսիմենի գեղեցկությամբ՝ որոշում է կնության առնել նրան: Նոյիսիմենն մերժում է և ընդդիմանում: Ապա կանչում են Գայանեին, որպեսզի համոզի իր սանուհուն ընդունելու թագավորի առաջարկը: Գայանեն, ընդհակառակը, քաջալերում է նրան, որ ամուր մնա իր հավատի մեջ և չփոխանակի երկնային երջանկությունը երկրավոր փառքի և

վայելքի հետ: Գայանեն ծանր չարչարանքների է ենթարկվում թագավորի հրահանգին հակառակ խրատ փառ պարճառով և իր երկու ընկերուհիներով բանտարկվում արքունիքում: Տրդատը փորձում է բռնի ամուսնանալ Նոյիսիմենի հետ, սակայն կույսը հավաքով գորացած գեպին է փապալում հակայամարմին արքային և պալատից փախչում իր ընկերուհիների մոտ: Մրանից թագավորը չափազանց զայրանում է և դահիճներին ուղարկելով հրամայում սպանել Նոյիսիմենին: Զինվորները դաժանաբար սպանում են Զրիստոսի

հրաշալի վկայուհուն, ապա նրա մյուս ընկերուհիներին՝ դասարհարակ Գայանեի գլխավորությամբ:

Սուրբ Նոբիփսիմյանց կույսերի հանդեպ մեր ժողովրդի զգացումները այնքան ուժեղ էին, որ հայ մշակույթի համար արվեստի երկու գեղեցկագույն գործեր սրբազանացան: Առաջինը Սուրբ Նոբիփսիմին նվիրված հռչակագրի փառաբան է, որը հայ ճարտարապետության գլուխգործոցն է և նրա լավագույն արտահայտությունը: Երկրորդը՝ ի պատիվ կույսերի գրված «Անձինք նուիրեալք սիրոյն Քրիստոսի» գեղեցկահայտու շարականն է: Այս երկուսի հեղինակն է Կոմիտաս Կաթողիկոսը /615-628 թթ./:

Ներաբրթիր է, որ այս շարականը գրված է հայոց այբուբենի փառերի կարգով և քանակով, որով և բաղկացած է 36 փնտրից: (Եվ, Օ, Ֆ փառերը, ինչպես գիտենք, հայոց այբուբեն մուտք են գործել 12-րդ դարից հետո): Ահա շարականի առաջին փունը.

«Անձեր նվիրված Քրիստոսի սիրոյն, երկնավոր նահապակներ և իմաստուն կույսեր. ձեր պարծանքից ցնձալով փոռում է Մայր Սիոնը (եկեղեցին)՝ իր գավակներով միասին»:

Հետևյալ հարցերը քննարկեք ձեր ընտանիքի հետ.

❖ Ո՛վ էր Նոբիփսիմեն և ինչո՞ւ եկավ Նայասարան: (Նա հռոմեացի քրիստոնյա կույս էր, որ հեթանոս կայսեր հալածանքներից ազատվելու համար իր ընկերուհիների հետ փախավ Նոնից և ապաստանեց Վաղարշապատում):

❖ Ինչո՞ւ նա մերժեց արքաների կինը դառնալու առաջարկը: (Իբրև ճշմարիտ քրիս-

տոնյա՝ նա ուխտ էր կնքել Քրիստոսի հետ ապրելու սրբակենցաղ կյանքով և նույնիսկ գերադասեց չարաչար փանջանքներ կրելով ընդունել նահապետության լուսն պսակը, քան թե կռապաշտ թագավորների ոսկե թագը):

❖ Նոբիփսիմյանց կույսերի սուրբ նահապետությունը հոգևոր ի՞նչ նպաստ բերեց հայ ժողովրդին: (Նրանց նահապետությամբ ամրապնդվեց քրիստոնեությունը Նայասարանում և ամիսներ անց՝ 301թ. Սուրբ Գրիգոր Լուսավորիչ Նայրապետի ձեռքով մկրտվեց հայ ժողովուրդը՝ Նայոց արքայի գլխավորությամբ: Նայոց պետությունն առաջինն աշխարհում ընդունեց քրիստոնեությունը՝ իբրև պետական կրոն):

Ընդհանրիկ անդամներից յուրաքանչյուրին խնդրեք, որ ցանկացած մի խոստում պահի Աստուծո հետ: Թող լիպորները կարեք ծիածանաձև: Թող ընդհանրիկ յուրաքանչյուր անդամ իր խոստումը գրի ամեն մի կտորի վրա և ապա ծիածանի գույներով թեթև ներկի դրանք: Փակցրե՛ք ծիածանը թելի երկարությամբ և կախե՛ք այն ձեր փունը մի հարմար փեղ:

Նաև ընդհանրելով խոստում փակեք Աստուծուն, որ միասին պիտի ուխտի գնաք սուրբ կույսերին նվիրված եկեղեցիները, մոմ վառեք և կույսերի մատուցումներում միասին աղոթեք Աստուծուն՝ ձեր ընդհանրիկ պահպանության համար խնդրելով Սուրբ Նոբիփսիմեի, Սուրբ Գայանեի և մյուս սուրբ կույսերի բարեխոսությունը:

ԱՔՐԱՀԱՄ. ԱՊԱՎԻՆԵԼՈՎ ՏԻՐՈՋԸ

ԻՇԱՐԺԱՆ ՏՈՂ

*«Անբողջ սրտով հույսդ դի՛ր Աստծո վրա և մի՛ հպարտացիր քո իմաստությամբ: Քո բոլոր ճանապարհներին ճանաչի՛ր նրան, որպեսզի նա ուղղի քո ճանապարհները և ոտքդ չսայթաքի»:
Առակներ 3: 5-6*

Նոյի և իր ընկերների՝ ջրհեղեղից փրկվելուց շաբա փարիներ հետո, Աբրահամը և իր կինը՝ Սառան, իրենց փնից՝ Ուր քաղաքից, գնում են Ասործո կողմից նրանց խոստացված երկիրը: Նրանք գավակ չունեին, բայց Ասորված օրհնեց նրանց և գավակ փվեց՝ Իսահակին, իրենց առաջացած փարիքում: Եվ քանի դեռ նրանք հավատարիմ էին Ասործուն, շարունակում էին Տիրոջ օրհնություններով և փված խոստումներով ապրել:

Մի օր Ասորված փորձելով Աբրահամի հավատարմությունը՝ պատվիրեց նրան անհնարին և նույնիսկ դաժան թվացող մի գործ անել, այն է՝ գոհարելի իր իսկ մինուճար որդուն՝ Իսահակին: Ասորված ասաց Աբրահամին, որ վերցնի Իսահակին, փանի Մորիա լեռ և իբրև ողջակեզ գոհարելի: Կարող ենք միայն երևակայել, թե որքան դժվար էր այն Աբրահամի համար: Նա շաբա էր սիրում իր որդուն, բայց սիրում էր նաև Ասործուն և ապավինում Նրան: Եվ նա՝ Աբրահամը, կարարեց այն, ինչ Ասորված պատվիրել էր: Առավոտյան շուր արթնացավ, բեռը լծեց էշին, վերցրեց երկու ծառաներ և որոշ վառելիքայտ և կանչեց Իսահակին՝ միանալու իրենց: Նրանք ճամփորդեցին երեք օր և Աբրահամը հեռվից նկատեց այն լեռը, որի վրա պիտի գոհարելեր Իսահակին: Նա հրամայեց ծառաներին սպասել ներքևում, մինչև ինքը և Իսահակը կբարձրանան այնպեղ երկրպագելու Ասործուն: Իսահակը փանում էր փայտը,

Աբրահամը՝ կրակը և դանակը:

Միասին բարձրանալիս Իսահակը հարցնում է

Աբրահամին.

- Տայր, ահա փայտը, կրակը և դանակը, բայց ո՛ր է գառնուկը, որին պիտի գոհաբերենք ողջակիզելու համար:

- Աստված կհոգա իր ողջակիզելու ոչխարի մասին, որդյա՛կ, - պատասխանեց Աբրահամը, քայլերը շարունակելով:

Երբ տեղ հասան, Աբրահամը գոհասեղան կառուցեց, փայտը դրեց վրան և Իսահակին կապեց փայտի վրա: Աբրահամը հանեց դանակը և Իսահակին գոհաբերելու պահին հրեշտակը երկնքից ձայն արեց նրան.

- Աբրահա՛մ, Աբրահա՛մ, ձեռք մի՛ փուր պատրաստե՛, նրան որևէ վնաս մի՛ պատճառիր, որովհետև այժմ համոզվեցի, որ դու երկյուղ ունես Աստծո նկատմամբ և ինձ համար չես խնայի քո որդուն, - ասաց հրեշտակը:

Այնուհետև, Աբրահամը վերև նայեց և տեսավ

մացառուտ թփի մեջ եղջյուրներից կախված մի խոյ: Ազատելով իր որդուն՝ Իսահակին, Աբրահամը խոյին ողջակեզ մատուցեց Աստծուն՝ իր կառուցած գոհասեղանի վրա: Եվ նա կոչեց այդ տեղը «Տերը տեսավ»:

Ապա հրեշտակը կրկին կանչեց Աբրահամին և ասաց նրան, որ Աստծուն հնազանդվելու շնորհիվ պիտի օրհնություն գտնի: Աստված նրա սերունդների թիվը պիտի բազմապատկի երկնքի աստղերի և ծովի ավազի չափ: Նաև Աբրահամի ժառանգները պիտի փրկեն իրենց թշնամիների երկրին և նրանցով երկրի ազգերը պիտի օրհնվեն: Այսպիսով, Աստված խոստացավ Աբրահամին շարժառանգներ, երկիր և օրհնություն: Տայր և որդի վերադարձան այնտեղ, որ ծառաները սպասում էին, և միասին գնացին փուն՝ Բերսաբե, որ թարգմանվում է Երդման ջրհոր:

Մ ՏԱԾԵԼՈՒ ՉԱՄԱՐ

Տիպարները մեր կյանքում

Տիպարը մի անձ է, ով ներշնչում է մեկ ուրիշին ապրելու իր կյանքը:

Աբրահամը մեզ համար լավ տիպար է: Նա կատարելապես վստահում էր Աստծուն, այն աստիճան, որ պարտապարհ էր ամեն գնով կատարելու Նրա կամքը: Բայց Աբրահամը մեզանից շատ դարեր առաջ է ապրել և միանգամայն մեզանից փարբեր մշակութային հասարակության մեջ և ժամանակակից աշխարհում գուցե դժվար կլիներ նրան դրական տիպար համարել:

Շատերս ակնածում ենք մեր շրջապատի այն մարդկանցից, ովքեր նշանավոր են և դրական կերպար կարող են հանդիսանալ մեզ համար: Երբեմն մեր երևակայած տիպարները բարի են, առաքաձեռն, ազնիվ, արդար և սիրալիր մարդկանց նկատմամբ: Դրական տիպարները ճանաչվում են բարի ու ազնիվ գործեր անելիս: Նրանք ջանասեր են իրենց աշխատանքում, օգնության ձեռք են մեկնում կարիքավորներին, սեր և հարգանք են փածում իրենց ընկերների հանդեպ, եկեղեցի են գնում և աղոթում առ Աստված: Նրանք հնարավոր է հերոսություն չեն գործում. միգուցե արտաքինից էլ գրավիչ չեն կամ հարուստ: Այդուամենայնիվ, դիտելով նրանց և ճանաչելով նրանց առաքինությունները և բարի հատկանիշները՝ փորձում ենք նմանվել նրանց, որպեսզի դառնանք ավելի լավ մարդ և նույնիսկ ավելի հավաքով քրիստոնյաներ:

Ոչ բոլոր տիպարներն են դրական: Կան մարդիկ, ում կարող ենք կոչել բացասական կերպարներ: Դրանք սրտախոսներն են, խաբերաները և գողերը իրենց կենսակերպով: Նրանք ժլատ, ազահ կամ խարդախ մարդիկ են: Նրանք կարող են մյուսներին վատ վերաբերվել, թերևս քննադատելով նրանց կամ բամբասելով նրանցից, կամ գուցե նույնիսկ մարմնական վնաս պատճառել նրանց: Որոշ

ԴԱՍ 4

բացասական կերպարներ կարող են լինել բավական հանրահայտ, ճանաչված կամ հարուստ՝ մարմնամարզիկներ, երաժշտության կամ կինոյի աստղեր կամ գործարարներ, և նրանց օրինակը հնարավոր է հրապուրի մեզ՝ լինելու նրանց նման «բախտավոր»: Մեր կյանքում նմանվելով բացասական կերպարներին՝ չենք օգնում ինքներս մեզ դառնալ ավելի լավ մարդ կամ խորացնել մեր հավաքը: Փաստորեն հակառակն է սրացվում:

Լավագույն փիլսոփայությունը նրանք չեն, ովքեր դրամ ունեն, հոշակ կամ հանրաճանաչություն: Մինչ այս փեսակ բաները երջանկաբեր կարող են թվալ, սակայն դրանք փեսական չեն: Անձը կարող է լինել հարուստ կամ հայրնի այսօր, իսկ վաղը՝ ճաշակել աղքատություն և արհամարհանք: Դրական փիլսոփայությունը երբեք չեն փորձում փրկավորություն թողնել մյուսների վրա, փոխարենը՝ նրանք ջանում են ցույց փայ իրենց սերը Աստուծո հանդեպ՝ մյուսների նկատմամբ սեր ցուցաբերելով: Այսպես վարվելով նրանք օրինակ են դառնում մեզ համար և հիշեցնում լինել այնպիսին, ինչպիսին Աստված սրեղծել է մեզ, և ուզում է, որ ապրենք:

ԱՐԵՎՈՐ ՀԱՍԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Ողջակեզ - գոհաբերության այն փեսակն է, երբ ընձան ամբողջությամբ մաքուրցվում է Աստուծո: Հին Կրթականում Աստված պարվիրել է Իր ժողովրդին, որ գոհաբերեն կենդանիներ, ցորեն կամ ձեթ՝ շնորհակալության, փառաբանության, քավության և մաքրագործման համար: Ողջակեզումը արու գառան, խոյի, այծի, ցլի, աղավնու կամ փայրակի գոհաբերությունն է, որի ընթացքում գոհաբերվող կենդանուն մոթում են և այրում հատուկ գոհասեղանի վրա:

Տիպար - այն անհայրն է, ումից ներշնչվում է մեկը՝ իր կյանքն ապրելու նրա նման և նա դառնում է նրա կյանքի օրինակը և չափանիշը: Հիսուս Քրիստոս գերագույն փիլսոփայն է քրիստոնյաներիս համար:

Ինչպե՞ս պետք է վարվեր Արամը

Արամը սիրում էր հաճախել եկեղեցական արարողություններին և երգել դարաց դասում (երգչախմբում): Մանկությունից ի վեր նա միշտ հիանում էր իր խմբավարով, ով հայրնի էր բոլորի հանդեպ իր բարյացակամությամբ, ինչպես նաև Եկեղեցուն և սրբազան արարողություններին իր նվիրվածությամբ:

«Երբ մեձանամ, հուսով եմ, որ կարող եմ ձառայել Աստուծուն նույն սիրով և ուրախությամբ», - հաճախ մտածում էր Արամը, երբ նայում էր խմբավարին և լսում նրա ամեն խոսքը:

Բայց երբ մեձացավ, Արամը փոխեց իր երաժշտական հեղափոխությունը և սկսեց փարվել ռոք երաժշտությամբ: Նա փեսավ, թե ինչպես են ռոքի աստղերը հարուստ և ճանաչված դառնում: Մոռանալով խմբավարի թողած օրինակը՝ նա սկսեց վարվել և հագնվել ռոք երգչի նման՝ մինչև իմացավ, որ իր սիրած ռոք-աստղը մահացել է թմրադեղի մեձաբանակ ազդեցությունից:

Ի՞նչ խորհուրդ կտայիք Արամին անել՝ այս իրավիճակից դուրս գալու համար:

ԱՎԱՏՔԸ ԳՈՐԾՈՎ

Անարյուն գոհաբերություն

Աստված երբեք չի պահանջում մեզ անել այն, ինչ Ինքը չէր անի:

Կարող է փարօրինակ թվալ, որ Աստված պատվիրեց Աբրահամին գոհաբերել իր որդուն՝ Իսահակին: Բայց սա համարվում է երբևէ կատարված մեծագույն գոհաբերությունը: Նոր Կտակարանում փեսանում ենք Նիսուս Քրիստոսին՝ Աստված Միածին Որդուն, որ փալիս է իր կյանքը որպես գոհաբերություն՝ ազատելով մեզ մեղքից և մահվանից: Քրիստոս դառնում է նոր, կենդանի և կատարյալ գոհաբերություն կամ պատարագ, Ով թափեց Իր արյունը «աշխարհի փրկության համար»: Մենք հավատում ենք, որ Նիսուսի մահվամբ և հարությանբ հավիտենական կյանքի խոստումը պիտի շնորհվի մեզ Աստված Արքայության մեջ, եթե մենք Աբրահամի և մյուս սրբերի նման մեր հույսը դնենք Տիրոջ վրա:

Ի փարբերություն Նին Կտակարանի ողջակեզի՝ Սուրբ և Անմահ Պատարագը անարյուն գոհաբերություն է, քանի որ ճաշակում ենք Նիսուս Քրիստոսի Մարմինը և Արյունը նվիրագործված հացի և գինու փեսքով՝ ինչպես Տերն Ինքը հասարակեց վերջին ընթրիքի ժամանակ և Իր առաքյալների հետ կիսելով՝ բաշխեց հացը և գինին Իր մահվան նախօրեին: Խաչի վրա Քրիստոսի թափած արյունը «կնքում է» նոր և հավիտենական ուխտը Աստված և Իր Ժողովրդի միջև, մի ուխտ, որը պարզևում է մեզ հավիտենական կյանք:

Ուշադի՛ր լսեք ձեր ուսուցչին, երբ ձեզ հանձնարարի կարգալ և քննարկել Սուրբ գրքի հետևյալ հատվածները.

- ❖ Ա Կորնթացիներին 11:23-26
- ❖ Փիլիպեցիներին 2:5-8
- ❖ Եբրայեցիներին 9:1

ՊՐԵՆՔ ՄԵՐ ՃՇՄԱՐԻՏ ԶՐԻՍՏՈՆԵԱԿԱՆ ՀԱՎԱՏՔԸ

Կոչված լինել սրբության

Տոնացույցի համաձայն Նայ Եկեղեցին փարվա ընթացքում նշում է սրբերին նվիրված հիշատակի օրեր: Դարերի ընթացքում այն փղամարդիկ և կանայք, ովքեր հարկապես սրբակենցաղ կյանքով են ապրել, իրենց մահվանից հետո արժանացել են սուրբ կոչվելու պատվին: Սուրբերն իրենց կյանքն Աստված պատվիրանների համաձայն և Նիսուս Քրիստոսի օրինակով ապրելու շնորհիվ դարձան կատարյալ փիպարներ, որոնք այսօրվա ևս օրինակ են հանդիսանում մեզ համար:

Սրբերի սրբության հարկանիշներից մեկն այն է, որ նրանք հանձն են առել հավատարիմ մնալ Աստվծուն ու իրականացրել են իրենց առաքելությունն այս կյանքում՝ օգտագործելով իրենց եզակի փաղանդը և շնորհը՝ Արարչին փառաբանելու համար: Այսպեղից կարելի է եզրակացնել, որ չկան երկու իրար նման սրբեր ճիշտ այնպես, ինչպես այսօր չկան երկու ստույգ իրար նման անձեր: Սուրբ են հոչակվել առաքյալներ, կաթողիկոսներ, եպիսկոպոսներ, վարդապետներ, քահանաներ,

ԴԱՍ 4

սարկավագներ, իսկ ոմանք էլ հոչակվել են մարտիրոսներ, վկաներ, որոնց թվում եղել են աշխարհական անձինք, իշխաններ, զինվորներ, բժիշկներ, քարոզիչներ և ուսուցիչներ:

Ա Կորնթացիներին 1:2 հասրվածում Պողոս առաքյալը գրում է, որ «ովքեր սրբացան Քրիստոսի Տիտուսով, կոչված են լինելու սրբեր»: Սրբերը գերազանց փիպարներ են մեզ համար, ովքեր հիշեցնում են մեզ անել այն, ինչ Ասրված կոչեց մեզ կապարել մեր սեփական կյանքում:

Օրինակ՝ 5-րդ դարի սկզբին մեր ազգի մեծագույն սրբերից Սուրբ Սահակ Պարթև Նայրապետի առաջնորդությամբ Սուրբ Մեսրոպ Մաշտոցը սրեղծեց հայոց գրերը՝ այբուբենը, և կազմեց հայերենի քերականությունը, որով արագորեն թարգմանվեցին Ասրվածաշունչ մաքյանը, եկեղեցու հայրերի հոգևոր գրվածքները և եկեղեցական սրբազան արարողությունները: Շնորհիվ այս ասրվածապուր գյուրի՝ հայ ժողովուրդն իր մայրենի լեզվով կարողաց Ասրվածաշունչը և հայերեն

աղոթեց Ասրծուն: Այսպես ծնունդ առավ հայ ազգային-հոգևոր մշակույթի ոսկեդարը:

Ինչպես նախորդ դասին իմացանք, հայոց առաջին լուսավորիչները եղան Սուրբ Թադեոս և Սուրբ Բարդուղիմեոս առաքյալները: Սուրբ Գրիգոր Նայրապետը եղավ հայոց երկրորդ լուսավորիչը: Եվ հայոց մյրքի լուսավորիչները եղան Սուրբ Սահակ Նայրապետը և Սուրբ Մեսրոպ Մաշտոցը, ովքեր զիր ու հոգևոր գրականություն պարզեցին մեր ազգին:

ՔՆՆԱՐԿՈՒՄ ԵՎ ԱՄՓՈՓՈՒՄ

1. Կարդացե՛ք Ծննդոց 12:1-315:1-21 հասրվածները: Ի՞նչ ուխտի խոսքումներ Ասրված րվեց Արրահամին:
2. Ինչո՞ւ Ասրված պարվիրեց Արրահամին գոհաբերել Իսահակին: Ինչո՞ւ էր Արրահամը հոժարակամ հնազանդվում Ասրծուն:
3. Ի՞նչ կարող եք պարմել Արրահամի՝ Ասրծուն ապավինելու մասին: Ինչպե՞ս կարող ենք մենք մեր սեփական կյանքը նմանեցնել Արրահամին:
4. Ինչպե՞ս Իսահակին գոհաբերելու Արրահամի փորձը նախամարմնավորեց խաչի վրա Տիտուս Քրիստոսի գոհաբերությանը: Ինչո՞ւ Քրիստոս րվեց Իր կյանքը մեզ համար:
5. Ի՞նչ է փիպարը: Բեր փիպարների դրական և բացասական օրինակներ: Ինչո՞ւ պետք է խուսափենք բացասական կերպարներից:
6. Ո՞վ է սուրբը: Ինչպե՞ս են սրբերը դառնում փիպար մեր կյանքի համար: Նակառակ իրենց րարբերությունների՝ իրար հետ ի՞նչ ընդհանրություններ ունեն սրբերը:
7. Ովքե՞ր էին հայոց լուսավորիչները և ի՞նչ կապարեցին մեր ազգի համար:

ՁԵՐ ՏԵՏՐԱԿՈՒՄ

Գրեցե՛ք համառոտ պարբերություն ձեր կյանքում՝ ձեզ ներշնչող դրական կերպարի մասին: Ի՞նչ առանձնահարկություն ունի այդ անձը: Ի՞նչ պետք է անի նա, որպեսզի ներշնչի ձեզ ձեր կյանքում: Ինչպե՞ս եք դրսևորում ձեր գնահարանքը այդ անձի հանդեպ:

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ՅԵՏ

Ընտանեկան այս պարապմունքի համար շորի մի կտոր, որով հնարավոր լինի աչք կապել, անհրաժեշտ է ունենալ Ասրվածաշունչ, վզնոց կամ ինչպես նաև մի մեծ բարձ կամ փաթաթած ծածկոց,

որը կարելի լինի դնել հապակին՝ իբրև «արգելք» քայլողի ճանապարհին:

Ընդհանրապես հավաքվե՛ք և վերանայե՛ք Արրահամին՝ Տիրոջից պարզված գոհաբերության պարմությունը: Քննարկե՛ք, թե ինչպես մեզանից շատերը երբևէ չեն հանդիպել նման խնդրանքի: Բայց Իսահակի ծնվելուց շատ փարիներ առաջ, Ասրվամ ասաց Արրահամին և նրա կնոջը՝ Սառային, կարարել մեկ այլ գոհաբերություն. թողնել իրենց հայրական փունը և մեկնել մի նոր, անձանոթ, հեռավոր ու անհայտ երկիր: Ասրվամ Արրահամին խոստացավ, որ նա պիտի լինի «շատ ազգերի հայր» այս նոր երկրում: Բայց միևնույն է, Արրահամի և Սառայի համար հեշտ չէր լինելու իրականացնել Ասրվամի պարզվածքը:

Քննարկե՛ք հետևյալ հարցերը ձեր ընտանիքի հետ.

❖ Ո՞րը կլինեն ձեզ համար թողնելու ամենադժվար բանը, եթե փեղափոխվեիք մի քանի շաբաթից:

❖ Կա՞ն բաներ, որոնց կկարոտեիք փեղափոխվելիս:

❖ Եթե իրապես փեղափոխվել եք, որո՞նք են ձեր ապրածի ամենացայտուն հիշողությունները:

❖ Ի՞նչ եք կարծում, ինչպիսի գագոթություններ ունեն Արրահամը և Սառան, լավ, թե՛ վատ, երբ իրենց նոր երկիր երկար էին մեկնում:

Արրահամը և Սառան իրապես պետք է ապավինեին Ասրվամին իրենց արածի համար: Նրանք պետք է հավաքային, որ Տերը սիրեց իրենց և պիտի բարիք գործեր իրենց համար: Զգալու համար, թե ինչ է պարահում, երբ մեծ հույսեր ես կապում մեկի հետ, ձեր փանը բացե՛ք փոքրիկ ուղի, որով երկու մարդ կարողանան միասին քայլել: Փափով «արգելք» դրեք որևէ փեղ ուղու վրա և փորձեք մի քանի անգամ գնալ-գալ ճանապարհի վրայով:

Թող ընդհանրապես անդամները փոխափոխ լինեն «ուղեկցող» և աչքերը կապված «ուղեկցող»

ճանապարհի վրա: Ուղեկիցը ուղեկցվողին ձեռքից բռնած պիտի առաջնորդի ճամփի վրայով: Ուղեկիցը կարող է ընտրել ուղղորդել ուղեկցվողին շրջանցելու արգելքը կամ թողել, որ նա բախվի դրան և ապա ուղղություն ցույց փայլ: Ուղու վրայով պարզվելը իրոք կավելացնի անհրաժեշտությունը ապավինելու առաջնորդողին և ամբողջովին կախված լինելու այդ անձի առաջնորդելուց:

Այս անելուց հետո քննարկե՛ք հետևյալ հարցերը.

❖ Արդյոք դժվար չէր լինի մեկ ուրիշի վրա հիմնվելը:

❖ Ձեզ վստահե՛ք էիք զգում, որ ձեր առաջնորդը կմտածի ձեր ապահով քայլելու մասին: Ինչո՞ւ կամ ինչո՞ւ ոչ:

❖ Ինչպե՞ս է այս փորձառությունը կապակցվում Արրահամի և Սառայի փորձառությանը, երբ նրանք հեռացան իրենց փեղից: Ինչպե՞ս է այն առնչվում Արրահամի՝ Իսահակին գոհաբերելուն:

❖ Ինչո՞ւ է Ասրվամ մեզ պարզվածում ապավինել Իրեն: (Նա գիտի, որ երբեք չի սայթաքեցնի մեզ: Նա ուզում է, որ մենք «վարժվենք»՝ դրանում վստահ լինելու համար):

Քննարկե՛ք հետևյալ փաստը. քրիստոնյաները պետք է միշտ ապավինեն Ասրվամին դժվարին հանգամանքներում: Եկեղեցու սկզբնական օրերին հալածանքներն ու անասելի փրանջանքները քրիստոնյայի առօրյա կյանքի մասն էին կազմում: Սա շարունակվեց բոլոր ժամանակներում և աշխարհի փարբեր կողմերում մինչև մեր օրերը:

Բացե՛ք Ասրվամաշնչի Առակներ 3:5-6 համարները: Մտախոհե՛ք միասին այս գեղեցիկ հարվածը: Սա կօգնի ձեզ այն պահերին, երբ Ասրվամի ապավինելը դժվար թվա ձեզ և վստահ չեք, որ Նա «կուղղի ձեր ճանապարհը»: Այն կտվորեցնի նաև մեզ, որ Ասրվամի ապավինելը միշտ ճիշտ է:

ԻՍԱԶԱԿ. ԱՆԴՐԱՆԿՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՕՐՅՆՈՒԹՅՈՒՆ

ԻՇԱՐԺԱՆ ՏՈՂ

*«Յնծացե՛ք և ուրախացե՛ք, որովհետև
երկնքում ձեր վարձը շատ է»:*

Մատթեոս 5:12

Տին Կրակարանի ժամանակներում սովորություն էր, որ ընփանիքի ավագ որդին իր հոր մահվանից հետո ժառանգում էր ամբողջ ունեցվածքը: Այդ իրավունքը կոչվում էր

անդրանկություն, այսինքն՝ **առաջնեկություն** կամ **ավագություն**: Ավագ որդին առանց հատուկ ջանք թափելու ինքնաբերաբար վաստակում էր այս պարիվը: Ընփանիքի կրտսեր գավակները պետք է ենթարկվեին իրենց հորը մինչև նրա մահը, իսկ հետո՝ իրենց ավագ եղբորը: Սակայն ընդունված էր, որ միայն անդրանկություն ունենալը բավարար չէ: Նայրը պիտի «կնքեր», այսինքն՝ վավերացներ անդրանկությունը հատուկ օրհնությամբ:

Չափահաս դառնալուց հետո Իսահակն ամուսնացավ Ռեբեկայի հետ և նրանք ունեցան գույգ որդիներ: Ավագ որդին՝ Եսավը, որսորդ էր և մազուր: Նակորը՝ կրտսեր որդին, իր մոր ամենասիրելին էր: Իսահակը ծերացավ և զգալով իր մոտալուր մահը, Եսավին ուղարկեց որսի, որպեսզի պարարասարի իր սիրած խորտիկները և մարուցի: Ուրելիքները ճաշակելուց հետո Իսահակը պետք է օրհներ իր ավագ որդուն՝ Եսավին, ժամանակի սովորության համաձայն: Բայց Ռեբեկան լսեց Իսահակի ասածը և Եսավի՝ որսի գնալու ընթացքում Նակորին ասաց, որ գնա և հոփի միջից քրկու ուլ բերի, որպեսզի ինքը Իսահակի սիրած խորտիկները պարարասարի: Նա ծրագրել էր, որ Նակորը պետք է Իսահակին մարուցի մսեղեն ուրելիքը և սրանա նրա օրհնությունը, որը իրավունքով Եսավին էր պարկանում:

Նակորը գիտակցեց, որ դժվար կլինի խաբել Իսահակին, քանի որ Եսավը մազուր է, իսկ ինքը՝ ոչ: Մրաձեց, որ չնայած Իսահակը շարք կար է

վեսողությունից, սակայն շոշափելով կարող է զգալ, որ խաբվում է: Բայց Ռեբեկան Նակորին հազցրեց Եսավի զգեստները և ուլերի մորթիները փաթաթեց նրա թևերին ու պարանոցին, որպեսզի նա մագոյ թվա, և նրան՝ խորտիկներով հանդերձ, ուղարկեց Իսահակի մոտ:

Նակորը ճաշը մատուցեց Իսահակին և ասաց նրան, որ ինքը Եսավն է, իր առաջնեկը: Իսահակը զարմացավ, որ նա այդքան արագ որս կատարեց և պարբասարեց ճաշը և խնդրեց Նակորին մոտենալ, որպեսզի շոշափի և համոզվի, որ նա իրոք Եսավն է: Նակորը մոտեցավ Իսահակին, և վերջինս շոշափեց նրա մագոյ ձեռքերը:

«Չայնդ Նակորի ձայնն է, բայց ձեռքերդ Եսավի ձեռքերն են», - Նակորին շոշափելով ասաց Իսահակը:

Այսպիսով, Իսահակը համոզվելով, որ ուրելիք մատուցողը Եսավն է, Կվեց Նակորին իր օրհնությունը, որ սովորաբար պետք է Կրվեր անդրանիկ որդուն:

Եսավը վերադարձավ որսից և բերեց միսը իր հոր սիրելի խորտիկները պարբասարելու համար: Այդ ժամանակ Իսահակը հասկացավ, որ խաբվել է՝ իր օրհնությունը Կրվել կրպսեր որդուն՝ Նակորին: Իրողությունը պարզելուց հետո Եսավը խիստ զայրացավ: Նա հիշեցրեց իր հորը, թե ինչպես ինքն արդեն խաբվել էր և մի աման ոսպի սպուրով Նակորին ծախել իր անդրանկությունը: Տիմա էլ նա խլեց իրեն հասանելիք օրհնությունը: Նակորը երկու անգամ խաբեց Եսավին: Այժմ Եսավը հարկատրված էր ծառայել իր կրպսեր եղբորը՝ հոր մահից հետո:

Եսավը սաստիկ բարկացավ անդրանկությունն ու օրհնությունը կորցնելու համար, որը շահեց Նակորը: Եսավը որոշեց սպանել իր կրպսեր եղբորը հոր մահվանից հետո: Ռեբեկան իմացավ Եսավի մտադրության մասին և վախենալով Նակորի

կյանքին սպառնացող վրանգից, ուղարկեց նրան Խառան՝ ապրելու իր եղբայր Լաբանի հետ: Նա խոստացավ, որ Եսավի բարկությունն անցնելուց հետո մարդ կուղարկի և նրան ետ կկանչի:

ԱՐԵՎՈՐ ՀԱՍՎԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Անդրանկություն - Հին Կրակարանի ժամանակներում ընփանիքի ավագ որդին ժառանգում էր ընփանիքի ունեցվածքը և պարվո դիրքը՝ հոր մահվանից հետո: Անդրանկությունը փոխանցվում էր միայն ավագ որդուն, իսկ նրա կրտսեր եղբայրները և քույրերը իրենց հոր մահվանից հետո ընդունում էին նրան՝ որպես ընփանիքի գլուխ: Անդրանկությունը կնքվում էր հոր կողմից շնորհված հարուկ օրհնությամբ:

Մյուռոն - Մյուռոնը ձիթապղղի անարապ յուղի և քառասունից ավելի ծաղիկների ու համեմունքների խառնուրդ է, որ յոթ փարին մեկ պարբերականությամբ և կամ ազգային-եկեղեցական դարակազմիկ հորեյանների առիթներով սրբազան հարուկ արարողությամբ օրհնվում է Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի ձեռքով:

ԱՊՐԵՆՔ ՄԵՐ ԸՇՄԱՐԻՏ ԹՐԻՍՏՈՆԵԱԿԱՆ ՀԱՎԱՏՔԸ

Ընդունելության խորհուրդները

Մենք սկսում ենք մեր կյանքը, որպես Աստուծո ընփանիքի՝ Եկեղեցու անդամներ, «Ընդունելության Խորհուրդների»՝ Մկրտության, Դրոշմի և Նաղորդության միջոցով:

Մենք մկրտվում ենք «Նոր, Որդու և Սուրբ Հոգու անունով»: Քահանան երեք անգամ ընկնում է մեզ մկրտության ավագանի ջրերի մեջ, հիշեցնելով մեզ, որ թաղվում ենք Քրիստոսի հետ և ապա ջրից դուրս է հանում մեզ՝ ի հիշատակ մեռելներից Հիսուսի հրաշափառ հարության: Մկրտությամբ մենք ընդունում ենք նոր, հոգևոր ծնունդ և «դառնում Երկնավոր Հոր որդեգիր գավակ, Երկնային Արքայության ժառանգորդ և Սուրբ Հոգու փաճար», ինչպես ասվում է մկրտության ձեռն աղոթքներից մեկում:

Այսպիսով, մենք սրանում ենք անդրանկության շնորհը: Եթե մեր կյանքն ապրենք քրիստոնեավայել, ճշմարիտ կերպով, կժառանգենք այն ամենը, ինչ մեր Երկնավոր Հայրը պարգևատրել է մեզ համար:

Այն, ինչ սրանում ենք Սուրբ Մկրտությամբ, հասարակվում և կնքվում է Դրոշմի խորհրդով, որի ընթացքում ընդունում ենք «Սուրբ Հոգու պարզկները»: Քահանան օժում է մեզ սրբալույս մյուռոնով և խաչանիշ դրոշմում մեր բոլոր զգայարանները, որով Սուրբ Հոգու զորությունն ենք սրանում՝ որպես Աստուծո գավակներ մեր կյանքի նախաշեմին:

Ի վերջո, սրանում ենք Սուրբ Նաղորդությունը, որի միջոցով մեկ ենք դառնում Հիսուս Քրիստոսով և արբենում կյանքի աղբյուրից Աստուծո ընփանիքի մյուս անդամների հետ:

Մեր մարմնական ծննդից հետո, երբ սրանում ենք Ընդունելության Խորհուրդները, շարունակում ենք աճել և զորանալ նաև հոգեպես: Իրոք, մեր ամբողջ կյանքում մենք շարունակ վերանորոգում ենք

մեր քրիստոնեական «անդրանկությունը» Եկեղեցու սուրբ խորհուրդների և ծիսա-բարեպաշտական մյուս արարողությունների միջոցով: Օրինակ, երբ մեկի պատճառով հեռանում ենք Աստուծուց, ապաշխարության խորհրդով հաշտվում ենք Աստուծու և Նրա ժողովրդի հետ: Եվ փառավար փոռերին մենք օրհնվում ենք եկեղեցում և խնդրում, որ մեր փոռերը ևս օրհնվեն: Նման և անհամար այլ եղանակներով Եկեղեցին անընդհար օգնում է մեզ հավաքարիմ մնալ մեր կոչմանը, որպես ճշմարիտ քրիստոնյաներ և Տայ Առաքելական Սուրբ Եկեղեցու զավակներ, և գոհություն հայտնել Աստուծուն՝ մեզ Իր Արքայության ժառանգորդները դարձնելու համար:

Ուշադիր լսեք, երբ ձեր ուսուցիչը հանձնարարի ձեզ պատրաստել պատի թերթ: Այն պետք է արտահայտի ձեր երախտագիտությունը Աստծուն Իր առատապարգև օրհնության համար:

ՄՏԱԾԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Աստծո զավակներ և ժառանգներ

Նոր Կրակարանում ասվում է, որ Աստուծո հավաքացողները Նրա զավակներն են և ժառանգները: Տիրոջ շնորհով երկնային օրհնությունը ձրիաբար փրվում է մեզ:

Գաղատացիներին 3:23-4:7 համարներում ասվում է, որ մենք կապված էինք օրենքին, քանի դեռ Տիտու Քրիստոս աշխարհ չէր եկել. «Իսկ երբ հավաքը եկավ, էլ դաստիարակի ձեռքի փակ չենք, քանզի բոլորը էլ Աստուծո որդիներ եք հավաքով ի Տիտու Քրիստոս... իսկ եթե Քրիստոսին եք, ուրեմն Աբրահամի սերունդ եք, ժառանգներ՝ ըստ խոստման»: Սա նշանակում է, որ մենք դառնում ենք Աբրահամի հետ Աստուծո կնքած ուխտի ժառանգներ՝ պարզապես հավաքալով Տիտու Քրիստոսին և ապրելով Նրա պատվիրանների համաձայն:

Հռոմեացիներին 8:14-17 համարներում ասվում է, որ «Նրանք, ովքեր առաջնորդվում են Աստուծո Տոգով, նրանք են Աստուծո որդիներ... և եթե որդիներ ենք, ապա և ժառանգներ. ժառանգներ Աստուծո և ժառանգակիցներ Քրիստոսի. եթե իր չարչարանքներին կցորդ ենք, հաղորդակից ենք լինելու և փառքին»: Սա ենթադրում է, որ եթե հավաքանք Տիտու Քրիստոսին և առաջնորդվենք Սուրբ Տոգով, կգործենք մեր հավաքի համաձայն: Ուրիշ խոսքով՝ մենք պետք է մեր հավաքը շաղախենք մեր գործին:

Հակոբոս 2:14-26 համարներում սուրբ առաքյալը մեզ հսրակ հորդորում մեր հավաքը արդյունավորել առաքինի գործերով. «Ինչպես որ մեռած է մարմինն առանց գործերի, այնպես էլ մեռած է հավաքան առանց գործերի»:

Երանիները. Աստված օրհնում է մեզ, երբ մեր հավատն ապացուցում ենք գործով

Մաթթեոս 5:3-12 համարներում գրնում ենք Երանիները, որոնց մենք հաճախ ունկնդիր ենք եկեղեցական արարողությունների ընթացքում: Յուրաքանչյուր Երանի թելադրում է մեզ, որ եթե մեր հավաքըն ապացուցենք գործով, մեր կատարածի արդյունքն, անկասկած, առաք օրհնություն պիտի պարգևի մեզ:

Ուշադիր լսեք ձեր ուսուցիչի տված ցուցումները՝ հետևյալ աղյուսակները լրացնելու համար.

ԴԱՍ 5

Եթե ապրենք այս Երանիով...

Երանի՛ հոգով աղքատներին...

Երանի՛ սգավորներին...

Երանի՛ հեզերին...

Երանի՛ նրանց, որ քաղցն ու
ծարավն ունեն արդարության...

Երանի՛ ողորմածներին...

Երանի՛ նրանց, որ սրբով մաքուր են...

Երանի՛ խաղաղարարներին...

Երանի՛ նրանց, որ հալածվում են
արդարության համար...

Եվ վերջապես, եթե ապրում ենք Երանիների համաձայն,
Աստված խոստանում է մեզ էլ ավելի մեծ պարգևներ:

Ուրախացե՛ք և ցնծացե՛ք...

...ինչպե՞ս կարժանանանք Աստծո օրհնությանը

ՔՆՆԱՐԿՈՒՄ ԵՎ ԱՄՓՈՓՈՒՄ

1. Ի՞նչ է անդրանկությունը: Ինչպե՞ս Նակորը խաբեց իր հորը՝ Իսահակին, նրանից իլելով օրհնությունը, որը իրավունքով պատկանում էր իր եղբայր Եսավին: Ո՞վ օգնեց Նակորին խաբելու իր հորը: Ինչո՞ւ:
2. Ինչպե՞ս արտահայտվեց Եսավի զայրույթը, երբ պարզեց, որ կորցրել է իր հոր օրհնությունը: Ինչպե՞ս է եղբոր նկատմամբ նրա վերաբերմունքը փոքրիկ Կայենի՝ Աբելի հանդեպ դրսևորած վերաբերմունքից:
3. Ի՞նչ է նշանակում, երբ ասում ենք, թե մենք «Աստծո ժառանգներն ենք և զավակները»:
4. Ո՞րն է Երանիների ընդհանուր պատգամը: Ի՞նչ անելու մարտահրավերի են կոչում մեզ Երանիները: Ի՞նչ պիտի ժառանգենք, եթե ապրենք Երանիների համաձայն:
5. Ե՞րբ ենք դառնում Աստծո ընտանիքի՝ Եկեղեցու անդամներ: Որո՞նք են «Ընդունելության Խորհուրդները»: Ո՞րն է մեր ժառանգությունը՝ որպես հավատացյալ քրիստոնյաներ:

ՁԵՐ ՏԵՏՐԱԿՈՒՄ

Գրե՛ք համառոր շարադրություն նկարագրելով, թե ինչ կցանկանայիք, որ ձեր երեխաները ժառանգեն ձեզանից ժամանակին: Կցանկանայիք, որ նրանք ժառանգություն ստանան ձեր նյութակա՞ն կարողությունները, թե՛ կան այլ բաներ ևս, որոնք ձեր կարծիքով շատ ավելի կարևոր կլինեն նրանց համար: Բերե՛ք օրինակներ:

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ՀԵՏ

Ընտանեկան այս պարապմունքի համար պետք է ունենալ Աստվածաշունչ և մեկ կամ երկու փոքր իրեր, որոնք իբրև ժառանգություն ստացել եք ընտանիքի մեծերից: Իրերը չպետք է թանկարժեք լինեն, այլ այն առարկաները, որոնք դուք օգտագործում եք կամ ցուցադրության դնում քանի որ բաներ, որոնք կարևոր տեղ ունեն ընտանեկան ձեր կյանքում:

Նաև կարիք կունենաք նախապարաստելու մի քանի ընտանեկան պարապմունքներ մեծահասակ հարազատների մասին, որպեսզի ձեր երեխաներին գաղափար տաք նրանցից իբրև ժառանգություն մնացած բնավորության կամ այլ իրերի վերաբերյալ: Օրինակ՝ կարող եք խոսել հարազատի առանձնահատուկ աչքերի կամ մազի գույնի, ընտանիքի մեկ անդամի գյուղատնտեսական կարողության, կառույցագործության, նկարելու, գրելու կամ էլ դաշնամուր նվագելու ձիրքերի մասին: Թերևս հարազատներից մեկը կարող է երաժշտական լավ լսողություն, գերազանց հիշողություն, մարմնամարզական հաջողություն կամ կարողալ սիրելու հարկություն ունենալ:

Հավաքվե՛ք ընտանիքով և սկսե՛ք իրար հետ կիսել պարապմունքներ տարիքով մեծ հարազատների մասին: Հնարավորինս շատ փորձեք կապակցել այդ պարապմունքները ձեր երեխաների սեփական կարողությունների և խառնվածքի հետ: Այնուհետև, քննարկե՛ք «ժառանգված» իրերի մասին, թե ինչպես են դրանք փոխանցվել և ինչ տեղ են գրավում ընտանիքում: Այս բաների մասին ձեր երեխաներին պարմելը կօգնի նրանց գաղափար կազմել, թե ինչ են ժառանգել ծնվելով ձեր ընտանիքում:

Ապա մյուսներին հայտնե՛ք, որ «ժառանգելու» մասին պարմելու համար շատ բան ունի ասելու Աստվածաշունչը և որ միասին հայտնաբերելու եք Աստվածաշնչի որոշ գաղափարներ: Ստորև կգտնեք թեմային առնչվող Աստվածաշնչի յոթ հարվածներ: Ընտանիքի յուրաքանչյուր անդամին փոխանցե՛ք Սուրբ Գիրքը: Խնդրե՛ք յուրաքանչյուրին

փնտրել հարվածը և պարասխանել ձեր առաջադրած հարցին: Պարասխանելով հարցին՝ խնդրե՛ք ընտանիքի անդամին բարձրաձայն ընթերցել ամբողջ հարվածը, որպեսզի բոլորին լսելի լինի: Հարցերը գտնվում են չակերտներում, իսկ պարասխանները՝ փակագծերում:

1. «Նայեցե՛ք **Եսայու մարգարեության 57:13** համարը: Ինչպիսի՞ հարուկ տեղ է Աստված խոստանում մեզ ժառանգելու և ի՞նչ է նա հորդորում, որ անենք»: (**Աստված ասում է, որ պիտի ժառանգենք Իր սուրբ լեռը, եթե ապավինենք Նրան**):

2. «Նայեցե՛ք **Մարկոսի Ավետարանի 10:17** համարը: Այստեղ կարդում ենք մի մարդու մասին, ով շտապեց Հիսուսի մոտ և հարցրեց, թե ինչ պետք է անի, որպեսզի մի բան ժառանգի: Ի՞նչ է նա ակնկալում սրանալ»: (**Հավիտենական կյանք**):

3. «Նայեցե՛ք **Ա Կորնթացիներին 6:10** համարը: Պողոս առաքյալը մատնանշում է հինգ տեսակի մարդկանց, ովքեր չպիտի ժառանգեն Աստծո Արքայությունը: Ցանկի թվարկումներում ո՞րն է վերջին տեսակի անձը»: (**Հափշտակողները**):

4. «Նայեցե՛ք Առակներ 3:34 համարը: Այստեղ ընթերցում ենք, որ իմաստունները փառք ու պարիվ պիտի ժառանգեն, իսկ անմիտներն այն, ինչ հավանաբար չէին ցանկանա: Ո՞րն է դա»: (**Անարգանք**):

5. «Նայեցե՛ք **Եբրայեցիներին 6:12** համարը: Այստեղ ասվում է, որ Աստծո խոստումները ժառանգելու համար անհրաժեշտ է նմանվել նրանց, ովքեր դրսևորում են երկու լավ հատկանիշներ: Որո՞նք են դրանք»: (**Հավատը և համբերությունը**):

6. «Նայեցե՛ք **Առակներ 11:29** համարը: Այստեղ գտնում ենք այն զգուշացումը, որ ով չի մտածում քան կամ ընտանիքի մասին, ոչ մի արժեքավոր բան չպիտի ժառանգի: Ի՞նչ **պիտի** ժառանգի: (**Հողմ**):

ՀԱԿՈՒԲ. ՀԱՇՏՈՒԹՅԱՆ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏՈՒԹՅՈՒՆԸ

ԻՇԱՐԺԱՆ ՏՈՂ

«Եթե սեղանի վրա քո ընծան մատուցելու լինես և այնտեղ հիշես, թե քո եղբայրը քո դեմ մի ոխ ունի, քո ընծան թո՛ղ սեղանի առաջ և գնա՛ նախ հաշտվի՛ր քո եղբոր հետ և ապա ե՛կ քո ընծան մատուցի՛ր»:

Մատթեոս 5:23-24

Նակորը թողեց իր փունը և Երդման ջրհորից գնաց դեպի Խառան, իր նախահայրերի փունը, ուր նա պիտի ապրեր իր քեռու՝ մորեղբայր Լարանի հետ: Խառանը այն երկիրը չէր, որ Ասրվամ խոստացել էր ըստ ուխտի, այլ այն Աբրահամի ծննդավայրն էր:

Ճանապարհորդելիս, հասնելով մի փեղ նա որոշեց գիշերել: Եվ երբ քնեց, նա մի երագ փեսավ, թե ինչպես երկրից սանդուղք էր ձգվում մինչև երկինք, և հրեշտակները բարձրանում և իջնում էին նրա վրայով: Ասրվամ կանգնած էր սանդուղքի գագաթին և ասում էր. «Ես Տերն եմ, քո հայր Աբրահամի և Իսահակի Ասրվամը»: Այնուհետև, ինչպես նախկինում խոստացել էր, Ասրվամ ասաց Նակորին, որ պիտի ունենա շար սերունդներ, որոնք պիտի ժառանգեն երկիրը և նրանց միջոցով աշխարհի բոլոր ազգերը պիտի օրհնվեն: Եվ Ասրվամ խոստացավ պահպանել Նակորին և չլքել նրան մինչև խոստումը կատարվի:

«Տերն այսպեղ է, իսկ ես չգիտեմ», - քնից արթնանալով ասաց Նակորը, - «Մա Ասրծո փունն է և երկնքի դուռը»:

Եվ նա վերցրեց այն քարը, որը դրել էր գլխի փակ, կանգնեցրեց և յուղով օձեց քարի գագաթը և այդ փեղը կոչեց «Բեթել», որ եբրայերենից թարգմանաբար նշանակում է Ասրծո փուն: Մինչ ճամփորդությունը շարունակելը, Նակորը ուխտ արեց, որ եթե Ասրվամ իրեն հոգ փանի և ապահով

վերադարձնի իր հոր փուն, Նա կլինի իր Տեր Ասրվամը:

Երբ Նակորը հասավ Խառան, հանդիպեց Լարանին և նրա դուստրերին՝ Լիային և Ռաբելին: Նակորը սիրահարվեց Ռաբելին և ցանկացավ ամուսնանալ նրա հետ: Լարանը պայման կապեց

Նակորի հետ. եթե Նակորը աշխարհի իր համար յոթ փարի, ապա կամուսանա Ռաբելի հետ: Այսպիսով, Նակորը յոթ փարի ծառայեց և Լաբանը աղջկան կնության փվեց նրան: Բայց, երբ նա առավորյան արթնացավ, փեսավ, որ իր կողքին ոչ թե Ռաբելն է, այլ՝ Լիան: Երբ նա Լաբանին հարցրեց պարտաճանախ մասին, պարտախան ստացավ, թե իրենց երկրի սովորության համաձայն ընդունված չէ ավագից առաջ կրտսերին ամուսնացնել:

Նա համաձայնվեց Նակորին թույլ փայ ամուսնանալու նաև Ռաբելի հետ, եթե խոստանա ևս յոթ փարի աշխարհի իր համար: Նակորը համաձայնվեց և ամուսնացավ թե՛ Լիայի և թե՛ Ռաբելի հետ, չնայած որ նա Ռաբելին ավելի շար սիրեց, քան Լիային:

Ռաբելը երկու որդի ծնեց՝ Նովսեփին և Բենիամինին, մինչդեռ Լիան ունեցավ փասը որդի և

մեկ դուստր: Ի վերջո, Նակորն իր ընտանիքով վերադարձավ Քանանի երկիր, որը Ասրված խոստացել էր նրան և նրա սերունդներին: Նակորը հաշտվեց իր եղբայր Եսավի հետ և կարողացավ փեսանել իր հայր Իսահակին մինչև նրա մահը: Դժբախտաբար, Ռաբելը մահացավ ճամփորդության ընթացքում, Բենիամինին ծննդաբերելիս:

Տուն վերադարձի ճանապարհին Նակորը գիշերային մեկ այլ անսովոր փորձառության հանդիպեց: Նա ուղարկեց իր ընտանիքին Նորկ գետի ճանձաղուրի հանդիպակաց կողմը, իսկ ինքը մնաց միայնակ: Նանկարծ մի մարդ եկավ և սկսեց մենամարտել նրա հետ: Նրանք մարտնչեցին մինչև առավոտ, երբ մարդը վերջապես խնդրեց, որ բաց թողնի իրեն: Մակայն Նակորը պարտախանեց, որ թույլ չի փա գնալ մինչև իրեն չօրհնի: Իսկ մարդը հարցրեց նրան, թե ինչ է իր անունը: Նա պարտախանեց՝ Նակոր:

«Այսուհետև, քեզ Նակոր թող չկոչեն, այլ Իսրայել թող լինի քո անունը, որովհետև դիմացար Ասրծո հետ մաքառելիս, ուստի մարդկանց նկատմամբ էլ ուժեղ կլինես», - ասաց նրան մարդը: Այսպիսով, Նակորն այդ վայրը կոչեց Փանուն, որ նշանակում է «երևումն Ասրծո», որովհետև դեմ առ դեմ փեսավ Ասրծուն, ում հետ մենամարտում էր:

ՄԱՐԵՎՈՐ ՀԱՍԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Իսրայել - բառացի նշանակում է «նա, ով մարտնչում է Ասրծո հետ»: Ասրված փոխեց Նակորի անունը Իսրայել՝ իր հետ գտնամարտելու պարճառով:

Եթե խոստովանենք մեր մեղքերը

Ղուկաս 15:11-3 հասկանալիորեն հանդիպում ենք Անառակ Որդու առակին՝ մի երիտասարդի մասին պատմության, ով թողնել էր իր հոր ցանկության և երկար ժամանակ հեկո միայն գոջաց իր կատարածի համար:

Վարենք իր ամբողջ դրամները՝ նա «խելքի եկավ», վերադարձավ փոխ և խնդրեց իր հորը ներել իրեն: Ուրախացած իր որդու վերադարձով՝ հայրը ներեց նրան և երկուսով հաշտվեցին իրար հետ:

Այս առակում Քրիստոս ուսուցանում է, որ Աստված ևս ուրախանում է, երբ հայցում ենք Իր ներողամտությունը և փափագում ենք հաշտվել Նրա և այն մարդկանց հետ, ում առաջ մեղանք ենք:

Նաև ամենօրյա մեր անձնական աղոթքներում խնդրելով Աստծուն ներել մեզ՝ մենք նույնպես հայցում ենք Աստծո ներողամտությունը՝ Ապաշխարության Խորհրդի միջոցով: Այս Խորհրդով մենք հաշտվում ենք Աստծո և նրանց հետ, ում հանդեպ մեղք ենք գործել:

Խոստովանության գնալուց առաջ պետք է աղոթքով քննենք մեր կյանքի, ինչպես նաև Աստծո և ուրիշների հետ մեր հարաբերությունների բոլոր կողմերը: Բայց եթե գտնում ենք, որ զայրացել ենք ուրիշների վրա կամ անպարաստակամ ենք եղել ներելու նրանց, նախ պետք է հաշտվենք նրանց հետ, խնդրենք նրանց ներելու մեզ և հոժարակամ առաջարկելու

նրանց մեր ներողամտությունը: **(Ինչպես, օրինակ՝ մեր եկեղեցական Ժամագրքում կան ապաշխարությանը նվիրված հարուկ աղոթքներ, մաղթանքներ և սաղմոսներ, ինչպես նաև այն կարգը, որով պարաստակամ ենք խոստովանության: Նարկանչական և նաև շարականոցի ապաշխարության կանոնները):**

Ծունկի գալով Աստծո առաջ՝ խոստովանահոր ներկայությամբ պետք է լինենք բաց և անկեղծ, գաղտնի ոչինչ չպահելով Աստծուց, Ով գիտի մեր բոլոր մտածումներն ու գործերը: Մեր մեղքերը խոստովանելուց հետո խոստովանահայրն իր հոգևոր իշխանությամբ թողություն է փախ մեր մեղքերին և վերջում ասում մեզ հետևյալ խրատը. «Թող ձեր բարի գործերը ծառայեն ձեր բարիքի և հանդերձյալ կյանքի փառքի համար»: Այսինքն՝ հեռու մնալով մեղսալի արարքներից ու մտածումներից, բարի գործերով ապրենք և արդյունավորենք մեր կյանքը հավիտենական փրկության արժանանալու համար:

Մեր խոստովանահայրն աղոթքով հայցում է Տիրոջ ողորմությունն ու ներողամտությունը: Ինչպես Անառակ Որդու հայրը ներեց նրան, այնպես և մեր երկնավոր Հայրը առանց որևէ պայմանի ներում է մեզ, ընդունում և հնարավորություն ընձեռնում շարունակելու մեր ճամփորդությունը դեպի Իր Արքայություն:

Մենք չպետք է երբեք բաց թողնենք ուրիշների հետ հաշտվելու առիթը, ոչ էլ հրաժարվենք ներելու նրանց կամ խնդրելու նրանց ներողամտությունը: Ինչպես ասում ենք Տերունական աղոթքի մեջ. **«ներիր մեզ մեր հանցանքները, ինչպես որ մենք ենք ներում նրանց, որ հանցանք են գործում մեր դեմ»:**

Ներել և ներվել

Տակորի նման բոլորս հաճախ «մենամարտում ենք» ուրիշների հետ՝ ոչ մարմնապես, այլ՝ զգայապես և հոգեպես: Երբ սա պարտահում է, մենք պետք է հաշտվենք նրանց հետ, ում հանդեպ մեղանջել ենք: Ամեն ջանք պետք է գործադրենք ներելու նրանց և միաժամանակ մեծահոգաբար խնդրենք նրանց ներողամտությունը, նույնիսկ, եթե այն դժվար է թվում:

Նարեկը և Տայկը մանկությունից լավ ընկերներ էին: Բայց բարձր դասարաններում Տայկը ուրիշ ընկեր գտավ՝ Ռուբենին: Սկզբում Նարեկը ձնացնում էր, թե սիրում է Ռուբենին, բայց ներքուստ զգում էր, որ այն կարող է վնասել Տայկի հետ իր ընկերությանը:

Նարեկը ցանկանում էր մի բանով բաժանել Տայկի և Ռուբենի մտերմությունը: Ահա նա Տայկին ասում է, թե Ռուբենը վատ բաներ է խոսել իր մասին: Իհարկե, Նարեկը ստում էր, բայց այնքան համոզիչ է ասում, որ Տայկը որոշում է վիճել Ռուբենի հետ:

- Ինչո՞ւ ես վատ բաներ խոսել իմ մասին, - հարցնում է Տայկը Ռուբենին, ով գաղափար չուներ, թե ինչի մասին է խոսքը, - կարծում էի, թե դու իմ ընկերն ես:

- Ես քո ընկերն եմ, - պարասխանեց Ռուբենը:

- Եթե դու իմ ընկերը լինեիր, այդպիսի բաներ չէիր ասի իմ հասցեին, - բղավեց Տայկը՝ հարվածելով Ռուբենի բերանին:

Շաբաթներ անց Տայկն սկսեց ամաչել Ռուբենի նկատմամբ իր կատարած վատ արարքի համար: Ներողություն հայտնելիս իմացավ, որ Ռուբենը, անկասկած, նման բան չէր խոսել, որի համար Նարեկը մեղադրում էր նրան:

❖ Ինչո՞ւ էր Նարեկը վախենում, որ Տայկի հետ իր մտերմությանը կարող է սպառնալ Ռուբենը:

❖ Ինչո՞ւ էր Նարեկը պարբարակամորեն հավատում Ռուբենի մասին Տայկի սուտ վկայություններին: Ինչպե՞ս կարող էր Նարեկը վերաբերվել Ռուբենին՝ նրա հետ կո՞իվ սկսելու փոխարեն:

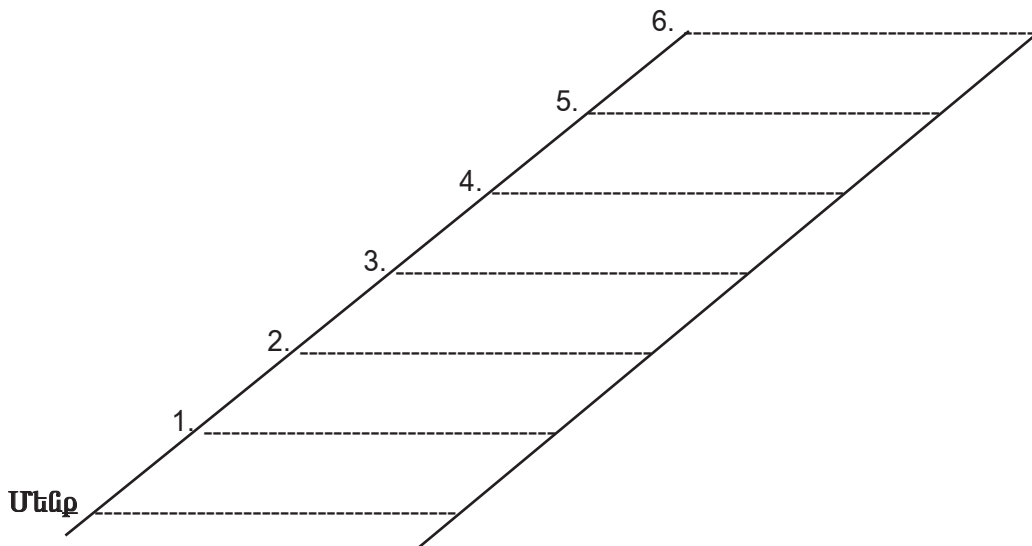
❖ Տիմա, երբ Նարեկը գիտի ճշմարտությունը, ինչպե՞ս պիտի մտրենա Տայկին: Ի՞նչ քայլեր նրանք պիտի ձեռնարկեն իրար հետ հաշտվելու համար:

Մանդուղք դեպի Արքայություն

Մանդուղքի մասին Նաևորի փեսիքը կարելի է հանգիստ կիրառել մեր անձնական կյանքում: Ժամանակ առ ժամանակ մենք մեկ քայլով մոտենում ենք Աստծո Արքայությանը: Եվ երբ սայթաքում ենք դեպի Արքայություն ձգվող սանդուղքից, պետք է ուժ գտնենք, վեր կենանք և նորից սկսենք մեր ճամփորդությունը: Մանդուղքի յուրաքանչյուր աստիճանին գրեցե՛ք որևէ բան՝ գործողություն, վերաբերմունք, քրիստոնեական կյանքն ապրելու կանոն, որն ավելի կմոտեցնի մեզ Աստծուն և Նրա Արքայությանը:

Աստծո Արքայությունը

Ուշադիր լսեք, երբ ձեր ուսուցիչը հանձնարարի ձեզ պատի թերթ պատրաստել, որը պիտի արտահայտի մեր կյանքում ներում փնտրելու և մատուցելու անհրաժեշտությունը:

ՔՆՆԱՐԿՈՒՄ ԵՎ ԱՄՓՈՓՈՒՄ

1. Ինչո՞ւ Աստված հայտնեց իրեն Նակորին՝ սանդուղքի մասին երազի մեջ: Ի՞նչ էր երազը նշանակում: Ինչո՞ւ Աստված նորոգեց ուխտը Նակորի հետ:
2. Նակորը խաբեց իր հորը՝ խլելով Եսավի անդրանկությունը և օրհնությունը: Լաբանն ինչպե՞ս խաբեց Նակորին՝ նրան ամուսնացնելով Լիայի հետ:
3. Ինչպե՞ս Նակորը ապացուցեց, որ ինքն արժանի է օրհնության: Ինչպե՞ս Աստված փորձեց Նակորին՝ մենամարտելով նրա հետ:
4. Ինչպե՞ս Նակորը հաշտվեց նրանց հետ, ում հանդեպ ինքը մեղանջել էր:
5. Ինչպե՞ս Պետրոս առաքյալը պարասխանեց, երբ Քրիստոս երկրորդ անգամ երևեց նրան ինքն իրեն ստուգելու:
6. Ինչո՞ւ է մեզ համար կարևոր ներելու մյուսներին: Ի՞նչ կպարտադրի մեզ, եթե հրաժարվենք այն կարարել: Ի՞նչ է նշանակում հաշտվել Աստծո և մարդկանց հետ:
7. Նայեցե՛ք նախորդ էջի սանդուղքի աստիճաններին: Կընդգրկե՞՞ք ներդրումներ՝ որպես Աստծո Արքայություն մեզ առաջնորդող քայլերից մեկը: Ինչո՞ւ կամ ինչո՞ւ ոչ:

ՁԵՐ ՏԵՏՐԱԿՈՒՄ

Գրե՛ք համառոտ շարադրություն՝ նկարագրելով այն պահը, երբ դուք մեղանջել եք որևէ մեկի դեմ, բայց ի վերջո հաշտվել եք նրա հետ: Ինչպե՞ս եք գգում հաշտվելուց հետո:

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ՀԵՏ

Ընտանեկան այս պարապմունքի համար պետք է ունենալ Աստվածաշնչեր, ծածկոց, որ ծառայի իբրև թիկնոց, ինչպես նախահայր Նակորը կհագներ, և մի երկար փայտի կտոր կամ ձող, ինչպես որ Նակորի եղբայր Եսավը, որպես որսորդ, կկրեր:

Նավաբվե՛ք ընտանիքով և վերանայե՛ք Նակորի մասին պարմությունը, ով խաբելով իր եղբորը փրկացավ նրա անդրանկությանը, հայրական օրհնությանը և հետո վախենալով Եսավի բարկությունից փախավ Խառան՝ ապրելու իր քեռու հետ:

Տարիներ անցան և Նակորը կին և ընտանիք ունեցավ: Նրանց ժամը հասավ վերադառնալու Քանան: Բայց այնտեղ հասնելու համար Նակորը և իր ընտանիքն իրենց ծառաներով և ունեցվածքով պետք է անցնեին այն երկրով, որը պարկանում էր Եսավին: Նակորի՝ փանից փախչելուց հետո այն լինելու էր երկու եղբայրների առաջին հանդիպումը:

Նա կփափագեր իմանալ, թե ի՞նչ Եսավը կաներ կամ կխոսեր և ինչպիսի՞ն կլինեին իրենց վերամիասնությունը:

Ընտանիքի անդամներին առիթ տվե՛ք այս հարցերի համար պարասխաններ ձևակերպելու՝ հերթով խաղալով Նակորի (թիկնոցով) և Եսավի (գավազանով) դերերը առանձին հարվածներով, երբ նրանք հանդիպեն Եսավի փրկությունում՝ Խառանի և Քանանի մեջտեղում: Քաջալերեցե՛ք դերակատարներին պարկերացնելու, թե Նակորը և Եսավը ինչ կխոսեին իրար հետ և ինչ կլինեին միմյանց պարասխանները:

Դերերի ներկայացումներն ավարտելիս կարդացե՛ք միասին Նակորի և Եսավի պարմության իրական հարվածը Ծննդոց 3ա:1-11 համարներում: Այս պարմությունը ցույց է տալիս մեզ ներելու հրաշագործ հարկությունը, ինչպես նաև՝ Աստծո և մյուսների հետ հաշտություն փնտրելու

անհրաժեշտությունը:

Որպես քրիստոնյաներ՝ մեր հավաքքի համար էական է խնդրել նրանց ներողամտությունը, ում հանդեպ մեղանջել ենք, ինչպես նաև ներելով նրանց, ովքեր մեղանջել են մեր դեմ: Մա հապկապես կարևոր է, երբ մենք մեղք ենք գործում նրանց նկատմամբ, ում հապկապես սիրում ենք՝ մեր ընդհանրությունը և մեր ընկերներին:

Ներկյալ պատմությունը ցույց է տալիս, թե որքան կարևոր է հաշտվելը ուրիշների հետ:

«Երբ փոքրիկ փղա էի, լավագույն ընկերս և ես սիրում էինք խաղալ խաղալիք մեքենաներով: Ես հապկապես հպարտ էի կարմիր փոքրիկ բեռնափար ունենալու համար, որը նվիրել էր բարեկամներիցս մեկը: Քանի որ այն իմ ամենասիրելի բեռնափարն

էր, ես նրա ներքևում նշաններ էի արել: Մի օր բեռնափարն անհետացավ: Վարն այն էր, ինչպես պարզվեց, որ այն փարել էր իմ ընկերը: Քանի որ ես նշաններ էի դրել բեռնափարի վրա, կասկած չկար, որ այն պիտի գտնեմ առանց շփոթելու նմանապիսի այլ մեքենաների հետ: Սկզբում ո՛չ իմ ընկերը և ո՛չ էլ ես որևէ բան չխոսեցինք կորած բեռնափարի մասին: Բայց շուտով մեր ընկերությունը խզվեց: Ես ասում էի, որ նա գիտեր, թե ես գիտեմ, որ նա է վերցրել: Մենք այլևս չէինք կարող իրար երեսի նայել և մենք նույնիսկ դադարեցինք միասին խաղալ: Մի քանի շաբաթ անց, նա եկավ ինձ մոտ և ասաց. «Ներողություն: Ես եմ վերցրել քո բեռնափարը: Խնդրում եմ, ների՛ր ինձ»: Ես պատասխանեցի. «Ոչինչ, մոռացի՛ր դրա մասին: Մեր ընկերությունն ավելի կարևոր է բեռնափարից»: Միանգամից աշխարհը վերստին թվաց այնքան պայծառ և ուրախ, կարծես թե Սուրբ Զարկի տոներն էին»:

Քննարկե՛ք այս պատմությունը ընտանիքի անդամներով և խնդրե՛ք նրանց միմյանց հետ կիսելու իրենց ունեցած համանման փորձառությունները:

Ինչպե՛ս նրանք հաշտվեցին նրանց հետ, ում դեմ մեղանջել էին, կամ ինչպե՛ս նրանք հակազդեցին նրան, ով մեղանջել էր իրենց դեմ:

Պարապմունքի վերջում հրավիրե՛ք ընդհանրիկ անդամներին միասին աղոթելու՝ խնդրելով, որ

Աստված պարզևի յուրաքանչյուրիդ ներող սիրտ և խոհեմ միտք Աստծուց և ուրիշներից ներում հայցելու համար:

ՀՈՎՍԵՓ. ՉԱՐԸ ԲԱՐՈՒ ՎԵՐԱԾԵԼՈՎ

ԻՇԱՐԺԱՆ ՏՈՂ

«Մերը համբերող է, քաղցրաբար է. սերը չի նախանձում, չի ամբարտավանանում, չի գոռոզանում, անվայել վարմունք չի ունենում, իրենը չի փնտրում, բարկությանը չի գրգռվում, չարքան չի խորհում, անհրավության վրա չի ուրախանում, այլ ուրախանում է ճշմարտության վրա»:

Ա Կորնթացիներին 13:4-6

Անցյալ դասին իմացանք, որ Հակոբը դարձավ փասաներկու որդիների հայր: Հակոբի սիրելի որդին Հովսեփն էր, ով հիշեցնում էր Ռաբելին: Իր սերը Հովսեփին ցույց տալու համար Հակոբը նրան մի գեղեցիկ թիկնոց տվեց: Մրա պատճառով եղբայրները շար նախանձեցին նրան:

Հովսեփը նաև երազներ մեկնաբանելու շնորհ ուներ, որն էլ ավելի էր բորբոքում եղբայրների նախանձը: Մի անգամ Հովսեփը երազ տեսավ, որ ինքը և իր ընտանիքը աշխատում էին դաշտում և կապում էին ցորենի հասկերի խուրձեր: Հովսեփի խուրձը բարձրացավ, ուղիղ կանգնեց, իսկ իր եղբայրների խրձերը դարձան և երկրպագեցին իր խրձին: Մեկ այլ առիթով, նա նորից երազ տեսավ, որ արեգակը, լուսինը և փասնմեկ աստղեր, ներկայացնելով Հակոբին, Լիային և իր եղբայրներին, երկրպագում էին իրեն: Այս երազները գայրացրեցին Հովսեփի եղբայրներին, որով վերջիններս որոշեցին ազատվել նրանից:

Մի օր, երբ եղբայրները արածեցնում էին իրենց ոչխարների հոտերը, Հովսեփը եկավ նրանց մոտ: Եղբայրները պատռեցին նրա ծաղկազարդ թիկնոցը և ներեցին նրան խոր փոսի մեջ: Իսմայելացի վաճառականների քարավանն անցնելիս, Հովսեփի եղբայրները նրան քսան արծաթով վաճառեցին նրանց: Ապացուցելու համար, թե Հովսեփը մահացել է, եղբայրները վերցրեցին նրա թիկնոցը և

թաթախեցին ուլի արյան մեջ: Այնուհետև, այն փարան փուն և ցույց տվեցին Հակոբին, ով ննթաղելով, թե Հովսեփը մահացել է, սկսեց սուգ պահել: Հակոբը փխրությանը հիշեց, որ Ռաբելից ծնված կենդանի միակ որդին մնաց Բենիամինը:

Վաճառականները Հովսեփին փարան Եգիպտոս

փոս, ուր նրան որպես սպրուկ վաճառեցին Պեփրեսին՝ փարավոնի դահճապետին: Պեփրեսը հավանեց Հովսեփին և կարգեց նրան իր փան վերակացու:

Պերափրեսի կինը սիրահարվեց Նովսեփին, բայց նա մերժեց կնոջը սերը: Նա էլ մեղադրեց Նովսեփին իրեն սիրահետելու մեջ, և Պերափրեսը բանտարկեց նրան: Բայց Տերը միշտ Նովսեփի հետ էր և շարունակում էր նրան հովանի լինել նաև բանտում:

Որոշ ժամանակ անց, փարավոնի փակառապետը և մարակարարը նույնպես կարճ ժամանակով բանտարկվեցին և հայտնվեցին բանտում՝ Նովսեփի հետ: Նրանք երկուսն էլ երազներ էին տեսել, որոնք Նովսեփը ճշգրտորեն մեկնաբանեց նրանց: Երկու փարի հետո, փարավոնն ինքն սկսեց երազներ տեսնել, որոնք ոչ ոք չկարողացավ մեկնաբանել: Փարավոնի փակառապետը հիշեց Նովսեփին և նրան անմիջապես կանչեցին մեկնաբանելու փարավոնի երազները: Երազներից մեկում փարավոնը տեսել էր, թե ինչպես յոթը նիհար երինջներ կերան յոթը պարարտ երինջների: Երկրորդ երազում տեսավ, թե ինչպես ցորենի յոթը չորացած հասկեր կույ տվեցին յոթը փարթամ հասկերի: Նովսեփն ասաց փա-րավոնին, որ

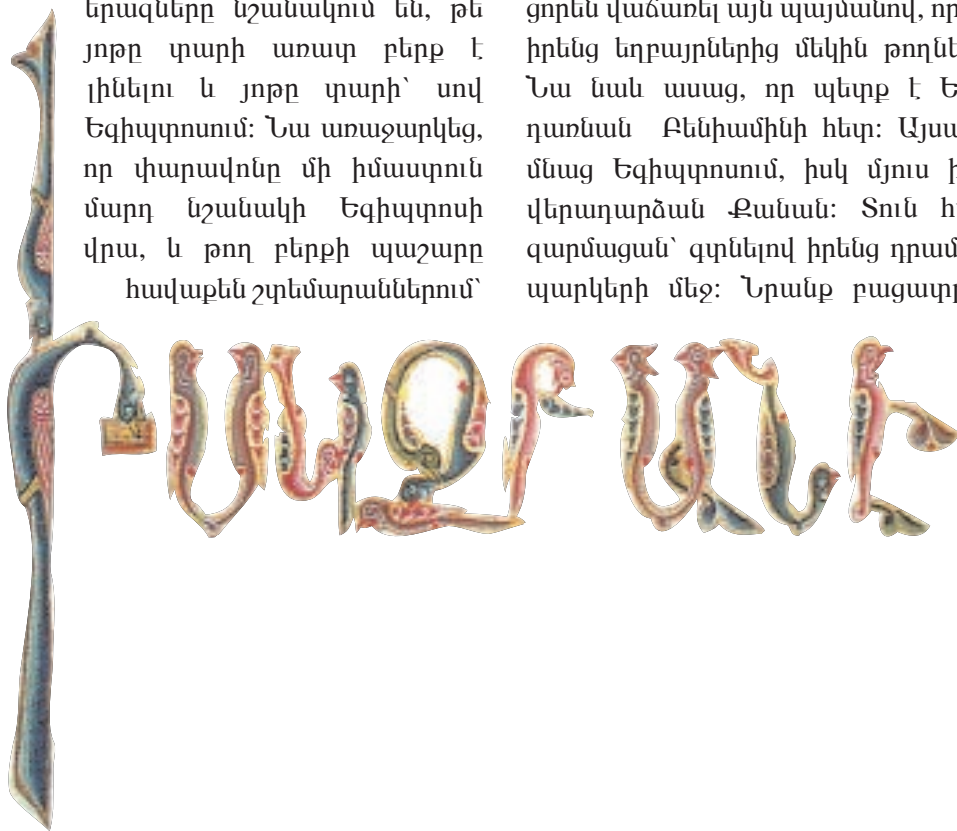
երազները նշանակում են, թե յոթը փարի առափ բերք է լինելու և յոթը փարի՝ սով Եգիպտոսում: Նա առաջարկեց, որ փարավոնը մի իմաստուն մարդ նշանակի Եգիպտոսի վրա, և թող բերքի պաշարը հավաքեն շտեմարաններում՝

սովին պարարաստվելու համար: Փարավոնն ընտրեց Նովսեփին և նրան վերակացու կարգեց ամբողջ Եգիպտոսի վրա: Եգիպտոսի Ասաներին էլ կնության տվեց Նովսեփին, որից նա ունեցավ երկու որդի՝ Մանասեին և Եփրեմին:

Եգիպտոսի հետ միաժամանակ սովի մարմվեց նաև Քանանի երկիրը, ուր ապրում էր Նակորը: Նակորն իր որդիներից փասին ուղարկեց Եգիպտոս ուրելիք գնելու համար, քանի որ լսել էր, թե Եգիպտոսում ամբարված ուրելիք կա: Միայն Բենիամինը մնաց փանք՝ Նակորի մոտ:

Երբ եղբայրները հասան Եգիպտոս, խոնարհվեցին Նովսեփի առաջ: Նրանք չճանաչեցին Նովսեփին, ում դիմեցին ուրելիք առնելու խնդրանքով: Նովսեփը ճանաչեց նրանց, բայց օտար ձևացրեց իրեն և ավելին, մեղադրեց նրանց լրտեսելու մեջ, ինչը նրանք միանշանակ մերժեցին: Նովսեփը հիշեց շատ փարիներ առաջ իր տեսած երազները, երբ իր եղբայրները երկրպագելով՝ խոնարհվում էին իր առաջ:

Վերջապես Նովսեփը համաձայնվեց նրանց ցորեն վաճառել այն պայմանով, որ վերադառնալիս իրենց եղբայրներից մեկին թողնեն Եգիպտոսում: Նա նաև ասաց, որ պետք է Եգիպտոս վերադառնան Բենիամինի հետ: Այսպիսով, Շմավոնը մնաց Եգիպտոսում, իսկ մյուս ինը եղբայրները վերադարձան Քանան: Տուն հասնելուց հետո զարմացան՝ գտնելով իրենց դրամի քսակը ցորենի պարկերի մեջ: Նրանք բացապրեցին Նակորին

իրենց հետ պարահաձր: Վախենալով մեկ այլ որդի կորցնելուց, Նակոր չթույլարեց Բենիամինին իրենց հետ Եգիպտոս փանել:

Եվ սովն սկսեց սաստկանալ այն աստիճան, որ եղբայրներն այլ ճանապարհ չունեին ու ստիպված կրկին գնացին Եգիպտոս՝ լրացուցիչ ուրեխիք հայթայթելու: Չնոռացան նաև Բենիամինին, ինչպես պայմանավորվել էին: Եղբայրները վերցրեցին նաև նվերներ Նովսեփի համար և բավական շաք դրամ՝ վճարելու նախկինում գնածի և նոր ցորեն գնելու համար: Եգիպտոս ժամանելիս նրանք կրկին անգամ խոնարհվեցին Նովսեփի առաջ, ում նորից չճանաչեցին: Շնավունը միացավ իր եղբայրներին, իսկ Նովսեփը հրավիրեց նրանց իր փուն՝ փունական ճաշի: Տաջորդ առավուր նա փուն ճանապարհեց նրանց ցորենով, բայց թաքուն հրամայեց իր ծառաներին, որ Բենիամինի պարկի մեջ դնեն իր անձնական արծաթե գավաթը:

Եղբայրները հագիվ էին հասցրել անցնել որոշ ճանապարհ, երբ Նովսեփի ծառաներից մեկը մոտեցավ նրանց և հարցրեց, թե՞ ինչո՞ւ են գողացել Նովսեփի արծաթյա սկիհը: Փնտրելով ցորենի պարկերի մեջ նրանք գտան արծաթե գավաթը: Նրանք վերադարձան Եգիպտոս և առաջարկեցին որպես ստրուկներ ծառայել Նովսեփին: Այդուհանդերձ, Նովսեփը պարվիրեց նրանց փուն վերադառնալ՝ Բենիամինին թողնելով Եգիպտոսում: Եղբայրներն աղաչեցին Բենիամինի ազատության համար՝ ասելով, որ իրենց հայրն արդեն իսկ կորցրել է Բենիամինի արյունակից եղբորը և եթե

նա մնա Եգիպտոսում, իրենց հայրը հաստատ կմահանա վշտից: Նուդան նույնիսկ իրեն առաջարկեց մնալ Բենիամինի փոխարեն:

Ի վերջո, Նովսեփն այլևս չկարողացավ զսպել ինքն իրեն: Նա բարձրաձայն լաց եղավ ասելով, որ ինքն է այն եղբայրը, որին նրանք շաք փարիներ առաջ որպես ստրուկ վաճառել էին: Եղբայրները վախեցան, որ Նովսեփը կարող է վրեժ լուծել իրենց արածի համար, բայց Նովսեփն ասաց, որ իրենք չարիք գործեցին, սակայն Աստված չարը բարու վերածեց, որպեսզի սովը չսպաներ շաք մարդկանց: Նովսեփը ներեց իր եղբայրներին և ասաց, որ փուն գնան, հավաքեն իրենց ընտանիքներին և Նակորի հետ վերադառնան Եգիպտոս:

Երբ Նակորը և իր որդիներն իրենց ընտանիքներով վերադարձան Եգիպտոս, Նովսեփը դուրս եկավ դիմավորելու նրանց: Նրանք բնակվեցին Գեսեմ երկրում, որը փարավունը փվեց նրանց ապրելու համար: Նակորն օրհնեց Նովսեփի որդիներին՝ կրտսեր որդի Եփրեմին փայլով ավագի համար նախատեսված օրհնությունը, ճիշտ այնպես, ինչպես ինքը փրկացավ իր ավագ եղբոր օրհնությամբ: Նակորի մահից հետո Նովսեփը նրա մարմինը փարավ Քանանում թաղելու և ապա վերադարձավ Եգիպտոս և ապրեց իր եղբայրների հետ իրենց ընտանիքներով:

Վերածելով չարը բարու

Նովսելփի եղբայրները նախանձեցին նրան և մեղանչեցին նրա հանդեպ՝ սարկության վաճառելով նրան: Նրանք նաև մեղանչեցին իրենց հոր առաջ՝ սպելով նրան և չնշելով, թե ինչպես գրկեցին նրան իր սիրելի որդուց:

Սկզբում թվում էր, թե Նովսելփի եղբայրները կհրաժարվեն մրադրված ծրագրից, բայց Աստված վերցրեց նրանց մրադրությունը և շուտ փվեց: Ինչպես Նովսելփն ասաց իր եղբայրներին. «Դուք մրաձեցիք ինձ չարիք պատճառել, բայց Աստված իմ նկատմամբ բարի վարվեց, ինչպես որ եղավ այսօր, որովհետև մարդկանց մեծ բազմություն կերակրեցի ես» (Ծննդոց 50:20):

❖ Մրածե՛ք ձեր անձնական կյանքի մի շրջանի մասին, որում դուք վար իրադրության կամ փորձառության առաջ եք կանգնել՝ միայն վերջում է պարզվել, որ ամեն ինչ լավի է փոխվել: Պատրկերե՛ք ձեր պատմությունը սրեղծագործական ոճով, օրինակ՝ նկարների համադրություն (կոլաժ) պատրաստելով, գծագրելով կամ նկարելով, երգ կամ բանաստեղծություն գրելով կամ դերերով բեմականացնելով պատմությունը: Բացատրե՛ք, թե ինչպես չարը վերածվեց բարու:

Մերը հաղթահարում է ամեն ինչ

Մենք չենք կարող իրապես սիրել ուրիշներին, եթե նախանձենք նրանց, գայրանանք կամ ուրախանանք նրանց խնդիրների և դժբախտությունների վրա:

Մատթեոս 5:44 համարում Նիսուս Քրիստոս մեզ կոչ է անում սիրել բոլորին, նույնիսկ մեր թշնամիներին. «Սիրեցե՛ք ձեր թշնամիներին, օրհնեցե՛ք ձեզ անիծողներին, բարություն արե՛ք ձեզ արողներին և աղոթեցե՛ք նրանց համար, որ չարչարում են ձեզ և հալածում»:

Նակատակ իր դեմ գործված բոլոր չարիքներին՝ Նովսելփը սիրեց իր եղբայրներին: Ծար հաճախ, երբ որևէ մեկը անբարյացակամ է վերաբերվում մեզ հետ, ուզում ենք նույն կերպ պատասխանել նրան: Սովորաբար, այդ դեպքում իրավիճակը միայն բարդանում է: Մենք զգնում ենք, որ չարին չարով պատասխանելով ոչ միայն չենք լուծում մեր խնդիրները, այլ դադարում ենք լինել այնպիսի սիրող մեկը, ինչպիսին ուզում է Աստված մեզ պեսնել և ինչի համար Նա կանչել է մեզ:

Ինչպե՞ս պետք է վարվեր Անահիտը

Տարիներ ի վեր Լիլիթը շեղելով իր ընթացքը անմխիթար վիճակի էր հասցրել Անահիտի կյանքը: Երբ Լիլիթը դպրոցում փեսնում էր Անահիտին, նրան զանազան անուններով էր կոչում կամ փորձում էր ուրիշների առաջ շփոթեցնել և ամաչեցնել նրան: Լիլիթը երբեք բարի բան չէր խոսում նրա մասին:

Իր կարողությունների չափով Անահիտը արհամարհում էր Լիլիթի վիրավորանքները և սաղրանքները, չնայած դրանից նա փխրում էր: Անահիտի ընկերուհիները մեծապես հորդորում էին նրան նույն կերպ վարվել Լիլիթի հետ, որպեսզի նա նույնպես անախորժ իրավիճակում հայտնվի

ուրիշների առաջ կամ վիրավորանքներին նույն ձևով պատասխանի:

Մի օր Անահիպն իմանում է, որ Լիլիթի հայրը մահացել է: Նա նաև գիտեր, որ շուրջ երկու փարի Լիլիթը իր ազատ Ժամանակ օգնում էր իր մայրիկին՝ միասին հոգ փանելու հոր մասին: Կորցնելով իր սեփական հորը մի փարի առաջ՝ Անահիպը կարեկցում էր Լիլիթին: Նա գիտեր, թե ինչքան դժվար է ծնող կորցնելը, և ցանկանում էր օգնության ձեռք մեկնել Լիլիթին՝ հակառակ, որ իր ընկերները խորհուրդ չէին փալիս այդպես վարվել:

- ❖ Ի՞նչ եք կարծում, ինչպե՞ս պիտի վարվեր Անահիպն այս իրավիճակում: Կարծո՞ւմ եք, որ նա պիտի փորձեր օգնել Լիլիթին՝ համակերպվելու հոր մահվան իրողության հետ, թե կարծում եք, որ պիտի արհամարհեր նրան:
- ❖ Ի՞նչ կարող էր պատահել, եթե Անահիպն օգներ Լիլիթին:
- ❖ Ինչպե՞ս դուք կվարվեիք, եթե լինեիք Անահիպի փոխարեն:

ՊՐԵՆՔ ՄԵՐ ՃՇՄԱՐԻՏ ՔՐԻՍՏՈՆԵԱԿԱՆ ՀԱՎԱՏՔԸ

Խաչով ուրախությունը եկավ աշխարհ

Առաքելական մեր Սուրբ Եկեղեցում ամեն փարի սեպտեմբերի 12-ից 19-ը հանդիպող կիրակի օրը նշվում է Խաչվերացը: Տոնը նվիրված է 7-րդ դարում Քրիստոսի խաչափայտը գերությունից ազատելու և Երուսաղեմում այն վերահաստատելու հիշատակին: Տերունական Սուրբ Խաչին նվիրված այս փոքր մեր եկեղեցու փառավար՝ մեծագույն հինգ փոռներից վերջինն է:

Խաչի վրա Նիսուս Քրիստոսի մահը դժվար թե ուրախության առիթ լիներ: Խաչելությամբ մահվան դատապարտվելը լայնորեն կիրառվում էր Նոմնական կայսրության սահմաններում, որը սաստիկ դաժան մահապարտի ձև էր՝ սովորաբար վերապահված

ամենավրանգավոր հանցագործների համար: Չնայած Քրիստոսի երեք փարվա ուսուցումներին, քարոզությանը և բժշկումներին՝ նրան բռնեցին Իր թշնամիները, ապյան փարան և դատապարտեցին խաչի մահվան:

Սկզբում թվում էր, թե չարը հաղթանակել է: Բայց երեք օր հետո, երբ Աստվածամայրը և նրան ընկերակցող յուզարեր կանայք գնացին Քրիստոսի գերեզման՝ օժելու Նրա մարմինը, գերեզմանը թափուր գրան:

- Այսպես չէ՛ նա, - ավերեց հրեշտակը կանանց, - քանզի հարություն առավ, ինչպես ինքն ասել էր (Մատթեոս 28:6):

Կանայք ցնծությամբ դուրս եկան գերեզմանից և հայրնեցին հրեշտակաձայն ավերիսը առաքյալներին և մյուս քրիստոնյաներին:

ԴԱՍ 7

Ինչպես Նովսելիին պատճառված չարիքը փոխակերպվեց բարիքի, այնպես և խաչելության սարսափը վերածվեց անսահման ուրախության, քանի որ աշխարհի մեծագույն չարիքը Աստուծո Միածին Որդուն խաչելն է ու Նրան մահվան դատապարտելը, որն էլ Քրիստոսի հարությանը փոխակերպվեց ուրախության:

Նայեցե՛ք Աստվածաշնչի հետևյալ հատվածները: Ի՞նչ է յուրաքանչյուր հատվածը պատմում մեզ խաչի մասին:

- ❖ Մարկոս 8:34
- ❖ Ա Կորնթացիներին 1:17-23
- ❖ Եփեսացիներին 2:13-18
- ❖ Փիլիպեցիներին 2:4-11

ՔՆՆԱՐԿՈՒՄ ԵՎ ԱՄՓՈՓՈՒՄ

1. Նովսելիի եղբայրները նախանձեցին նրան: Ինչո՞ւ: Դուք երբևէ նախանձե՞լ եք: Ինչո՞ւ: Ո՞րմ: Ի՞նչ քայլեր ձեռնարկեցիք դրա համար: Արդյոք որևէ մեկը նախանձե՞լ է ձեզ: Ի՞նչ արեցիք դրա համար:
2. Սա ձեր անցած Աստվածաշնչի պարմություններից առաջինը չէ, որ եղբայրները նախանձում են իրար: Ուրիշ ի՞նչ պարմություններ եք կարդացել, որում մեղքը պատճառ է դարձել եղբայրների նախանձի: Բացատրե՛ք պարմությունը, համեմատե՛ք և հակադրե՛ք այն Նովսելիի և նրա եղբայրների պարմության հետ:
3. Շատ դեպքերում Կրիստոսն է, որ Աստված վերցնում է մարդկանց չար գործերը և շուտ փախի, որպեսզի արդյունքը բարի լինի: Ի՞նչ եք կարծում, արդյո՞ք Աստված թույլատրում է մարդկանց չարիք գործել: Կարո՞ղ է Աստված ստիպել մարդկանց միայն բարիք գործել:
4. Մենք կարող ենք օգնել Աստուծո՞ւ չարիքը բարիքի փոխակերպելիս: Երբ ականատես ենք ուրիշների վարարքներ կատարելուն, կարող ենք փորձել հեղինակելու, որ արդարությունը պաշտպանվի: Բերե՛ք մի քանի օրինակներ:

ՁԵՐ ՏԵՏՐԱԿՈՒՄ

Ընթերցե՛ք **Մարկոս 8:3** համարը: Մի քանի րոպե մտածե՛ք, թե ի՞նչ է այն պարմում մեզ: Գրեցե՛ք համառոտ շարադրություն կամ բանաստեղծություն, որում նկարագրեք, թե ինչպես կվերցնեիք ձեր խաչը և Քրիստոսին կհետևեիք և թե ինչպես Իր խաչի գործությունը կօգնի ձեզ հաղթահարել չարիքը և դժվարությունները ձեր առօրյա կյանքում:

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ՀԵՏ

Ընտանեկան այս պարապմունքի համար անհրաժեշտ է ունենալ մի կտոր թուղթ՝ ընտանիքի յուրաքանչյուր անդամի համար, գունավոր ներկեր

կամ մափիկներ, սև գրիչ, մկրատ և սոսնիձ:

Նավաբվե՛ք ընտանիքով և ամփոփ վերանայե՛ք Նովսելիի և նրա նախանձուր եղբայրների

պարմությունը: Այնուհետև, նշե՛ք այն փաստը, որ որոշ բանաստեղծությունների և գրականության մեջ նախանձը բնորոշվում է որպես «կանաչ աչքերով հրեշ»: Նարցրե՛ք բոլորին, թե ինչպես նախանձի «հրեշը» կկարողանա հայտնվել մեր կյանքում: (Օրինակ՝ երբ մենք նախանձում ենք մեկ այլ անձի, այն կարող է սպառնալ մեր երջանկությանը և մտքի խաղաղությանը, ճիշտ այնպես, ինչպես հրեշը կսպառնար մեր սպառնալիությանը և քաջատոգչությանը: Մեկ այլ հնարավոր պատասխան կարող է լինել, երբ հրեշները վնասեն մարդկանց և նախանձոր մարդիկ կարող են մեծ վնաս պարճառել մյուսներին: Այն կարող է շարժառայացնել անձին և բարկության ժամանակ կարարվածը հազվադեպ բարի կլինի):

Նախանձի վերաբերյալ քննարկումը եզրափակե՛ք նշելով, որ նախանձը ընդհանուր, բայց անառողջ զգացում է, «հրեշ», որը սպառնում է մեր մարդկային հարաբերություններին և երջանկությանը: Սա այն չէ, որ մենք պետք է ներենք ինքներս մեզ, այլ անհրաժեշտ է փորձել ճնշել և հաղթահարել այն:

Խնդրե՛ք ընթացիկ յուրաքանչյուր անդամի պարաստելու «կանաչ աչքերով հրեշ», որը պարկերվի ընդգծված արամներով, թևերով և այլ սարսափեցնող գծերով՝ ներառյալ կանաչ աչքերը:

Երբ բոլորն ավարտեն, քննարկե՛ք նախանձի «հրեշին» մեր կյանքում հաղթահարելու եղանակները:

Կրկին անգամ վերանայե՛ք Նովսեփի և նրա եղբայրների պարմությունը: Եղբայրներից ժամանակ պահանջվեց հաղթահարելու իրենց նախանձը, և սովը այնքան էլ կարևոր ազդեցություն չունեցավ նրանց անձնական զգացումների վրա: Բայց եղբայրների նախանձը փարսավեց նաև Նովսեփի բարեհոգության նկարմամբ ունեցած նրանց երախտագիտությանը, որով նրանց օգնեց կարիքի պահին: Նովսեփը կարող էր պարժել իր եղբայրներին իրեն սրբկության վաճառելու համար, սակայն փոխարենը նա առաքաճեճոնրեն հոգաց նրանց անհրաժեշտ կարիքները:

Ինչպե՛ս Նովսեփը՝ նախանձի «առարկան», հաղթահարեց իր եղբայրների կողմից իր նկարմամբ գործված չարության զգացումը և բարկությունը: Նա անցյալը մի կողմ դրեց: Գիտակցեց, որ իր զայրույթը կենդանի պահելը միայն կվնասի իրեն և իր ամբողջ ընթանիքին:

Եզրափակե՛ք ընթանեկան քննարկումը՝ նշելով, որ այս պարմությունը վերաբերում է մեր անձնական կյանքին: Եղբայրների նման մենք ժամանակի կարիք ունենք «աճելու» այնքան, որ հաղթահարենք նախանձը: Ժամանակ է հարկավոր գիտակցելու համար օրհնությունների անհրաժեշտությունը մեր անձնական կյանքում: Նովսեփի նման մենք կարիք ունենք ջանասիրաբար հաղթահարելու նախանձը և զայրույթը, բարյացակամություն ցուցաբերել անելանելի իրավիճակներում և դժվար մարդկանց հետ: Խնդրե՛ք ընթանիքի անդամներին պարմել իրենց անձնական կյանքի փորձառությունները:

Մինչ քննարկման եզրափակումը, միասին աղո՛թք ասե՛ք՝ հայցելով Աստուծո օգնականությունը՝ նախանձը և զայրույթը հաղթահարելու համար: Ապա խնդրե՛ք ընթանիքի յուրաքանչյուր անդամին երկու սև երկար գծերով ջնջելու իրենց պարկերած հրեշներին և հրավիրե՛ք նրանց, որպեսզի իրենց «մեռած» հրեշներին զցեն աղբամանը:

ՄՈՎՍԵՍ. ԱՏՐԿՈՒԹՅՈՒՆԻՑ ԴԵՊԻ ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ

*«Մեր Տեր Աստվածը երևաց մեզ, օրհնյալ ես դու, որ պիտի գաս Տիրոջ անունով»:
Մադոս 117:26-27*

Նովսեփի ընդհանրը Եգիպտոսում հասարակվուց հետո երկար փարհներ վայելում էր կյանքը առաքության և ապահովության մեջ: Եգիպտոսում հրեաների թիվը գնալով աճում էր, ինչը նոր փարավոնին դուր չէր գալիս: Երկրում հրեաներին հսկելու նպատակով փարավոնն իրեն հավաքարիմ մարդկանց վերակացու կարգեց նրանց վրա և սրիպեց իր համար կառուցել Փիդոն և Ռամեսե քաղաքները:

Բայց ծանր աշխատանքը հրեաների աճը նվազեցնելու նամար բավարար չէր, և փարավոնը այլ բան մտածեց: Նա մանկաբարձներին հրամայեց սպանել հրեա կանանցից ծնված բոլոր արու զավակներին: Իսկ մանկաբարձները աստվածավախ էին, չսպանեցին նորածին փոխներին:

Փրկված փոխներից մեկն էլ Մովսեսն էր: Ծնվելուց հետո նրա մայրը երեք ամիս թաքցրեց նրան: Դա այնքան էլ հեշտ բան չէր, քանի որ մանկան լացի ձայնը կարող էր բացահայտել նրա թաքստոցը: Բայց երբ արդեն անհնարին դարձավ նրան գաղտնի պահել, մայրը Մովսեսին դրեց զամբյուղի մեջ և բաց թողեց Նեղոսի գետափի ծանծաղուփներում, իսկ ինքը թաքնվեց և հեռվից սկսեց հետևել իր որդուն:

Եվ ահա մի օր փարավոնի երիտասարդ աղջիկը իջնում է գետ՝ լողանալու: Տեսնելով զամբյուղը՝ նա ուղարկում է իր նաժիշկներից մեկին վերցնելու այն և բերելու: Զամբյուղում գտնելով Մովսեսին՝ խղճում է հրեա մանկանը և իր նաժիշկին պարվիրում կերակրող դայակ ճարել: Ընտրված կինը փաստորեն Մովսեսի մայրն է լինում: Փարավոնի

աղջիկը որդեգրում է Մովսեսին և վերջինս մեծանում է թագավորական պալատում:

Երիտասարդ ժամանակ Մովսեսը ականատես է լինում իր ազգակիցների չարհարանքներին: Մի անգամ փեսանելով, թե ինչպես մի եգիպտացի ծեծում է մի իսրայելացու, խնդիրն իր ձեռքն է վերցնում, սպանում եգիպտացուն և թաղում նրան ավազի փակ: Շուրով սպանված եգիպտացուն գտնում են:

Կատարվածի մասին լուրը արագ փարածվում է հրեաների մեջ և հասնում մինչև փարավոնին: Տեսնելով որ իր կյանքին վրանգ է սպառնում, Մովսեսը փախչում է Մադիամի երկիր: Մովսեսն այնպեղ հանդիպում է իր կնոջը, ամուսնանում նրա հետ և ընտանիք կազմում: Նա ընտանիքը պահում էր ոչխարների հոտն արածեցնելով:

Մի օր Քորեբ լեռան անապատում Մովսեսը փրկում է մորենի, որը նրան երևում է կրակի բոցերի մեջ այրվելիս: Ավելի մոտից գննելով նա նկատում է, որ չնայած մորենին վառվում էր, բայց չէր այրվում: Այնուհետև, նա լսում է իրեն կանչող մի ձայն. «Մովսես, Մովսես»: Նա էլ ավելի է շփոթվում, բայց ձայնը կրկին կանչում է նրան և ասում, որ կոշիկները հանի, որովհետև կանգնած է սուրբ տեղի վրա: Կանչողը Մովսեսի նախնիների՝ Աբրահամի, Իսահակի և Նաակորի Աստուծո ձայնն էր:

Աստուծո ասում է Մովսեսին, որ Եգիպտոսում Իր ժողովրդին պարճառված փառապանքներն աննկար չեն անցել և նրանց աղաղակները լսելի են դարձել: Նա պիտի օգտագործի Մովսեսին, որպեսզի թեթևացնի երբայեցիների փանջանքները և ազատագրի նրանց՝ առաջնորդելով դեպի խոստացված երկիր:

Մովսեսը փարավոնին հայտնում է, որ Աստուծո, Ում անունն է «Ես եմ, որ Է»՝ «Յահվեհ» երբայերեն լեզվով, ասում է. «Արձակի՛ր իմ ժողովրդին»:

Մովսեսը վարվում է այնպես, ինչպես Աստուծո իրեն հրամայել էր, բայց փարավոնը համառորեն հրաժարվում է արձակել երբայեցի ժողովրդին Եգիպտոսից: Փարավոնի սիրտը փափկացնելու համար Աստուծո հիվանդության, սովի, համաճարակի ինը պատուհասներ է ուղարկում Եգիպտոսի վրա, սակայն փարավոնը շարունակում է հաստատարակամ մնալ իր որոշման մեջ: Տասներորդ պատուհասն է ուղարկվում Եգիպտոս, որը խլում է բոլոր արու անդրանիկ գավակների և անասունների արու առաջնեկների կյանքը: Նրաներին այս աղետներից ազատելու համար Աստուծո պարվիրում է նրանց գառան արյուն քսել իրենց դռների սեմին, որպեսզի Տիրոջ հրեշտակը հարվածելիս շրջանցի նրանց փնեքը: Այդ օրը հայտնի է Զատիկ անունով, որ նշանակում է դուրս

գալ, անցնել: Առաջին Զատիկին Տերը կատարում է երբայեցիներին փրկած Իր խոստումը և հարվածից հրեաները ազատվում են: Այդ օրերին լացուկոծի ահավոր աղաղակներ են լսվում ամբողջ Եգիպտոսում՝ մինչև փարավոնի պալատ, քանի որ նրա անդրանիկ որդին էլ գոհ էր գնացել:

Դրանից հետո միայն փարավոնն արձակում է երբայեցիներին և թույլ փախի նրանց հեռանալ Եգիպտոսից, որովհետև չէր ցանկանում այլ աղետներ ևս պատճառել իր երկրին: Չնայած դրան, հրեաների՝ Եգիպտոսից հեռանալիս փարավոնը մտախոհվում է և գործ ուղարկում նրանց երկից: Եգիպտացիների բանակը հետապնդում է երբայեցիներին մինչև Կարմիր ծով: Աստուծո ասում է Մովսեսին, որ ճեղքի Կարմիր ծովի ջրերը, և ժողովուրդը կարողանա անցնել չոր գետնի վրայով: Մովսեսը վեր է բարձրացնում իր ձեռքերը, և ծովի ջրերը մեջտեղից բաժանվում են՝ ճանապարհ բացելով: Երբայեցիները չոր գետնի վրայով անցնում են մյուս կողմ և երբ Մովսեսը իջեցնում իր ձեռքերը, ջրերը վերադառնում են իրենց տեղը: Փարավոնի բանակը, որ հետապնդում էր երբայեցիներին ծովի ցամաքած ճանապարհով, ջրերի միանալուն պես խեղդվում են ծովի ջրերում: Այսպիսով, ազատագրվելով Եգիպտոսի գերությունից, երբայեցիները երգ ու պարով փառաբանում են Աստուծո ողորմությունն ու փառքը:

ՄԱՐԵՎՈՐ ՀԱՍՎԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Ջատիկ - երբ Աստված ուղարկեց վերջին փասներորդ պատուհասը եգիպտացիների վրա, կորստյան մարտնչով նրանց արու առաջնեկներին, երբայեցիներին պատվիրեց գառ մորթել և իրենց փան դռների սեմը դրա արյունով նշան դնել, որպեսզի Աստծո հրեշտակը «շրջանցի» նրանց փները և չվնասի նրանց արու առաջնեկներին: Այսպես է ծագել Ջատիկի փոնը, որի ժամանակ հրեաները՝ պատուհասներից իրենց ազատագրվելն է հիշատակում, և իրենց փներում գառան մտով հատուկ գարկական ճաշ պատրաստում՝ դառը կանաչներով և անթթխմոր հացով՝ ի հիշատակ հրեշտակի՝ իրենց փները «շրջանցելու»: Օրինապահ հրեաները մինչև այսօր շարունակում են այդ ձևով նշել Ջատիկը:

Յահվեհ - երբ Աստված հայրնեց Ինքն Իրեն Մովսեսին՝ այրվող մորենու միջից, Նա հայրնեց նաև Իր անունը՝ Յահվեհ, որը նշանակում է «Ես եմ, որ է» կամ պարզապես «Ես եմ»: Այս անունով Աստված հայրնում է, որ Ինքն է լինելիությունը և ամեն ինչի գոյության աղբյուրն ու պարճատը:

ՄՏԱԾԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

«Ազատեցե՛ք ինձ»

Եգիպտոսում երբայեցի ժողովուրդը մի շար կարևոր բան կորցրեց՝ իր ազատությունը: Փարավոնը նրանց իբրև ստրուկների էր վերաբերվում, չնայած որ նրանք ոչնչով մեղավոր չէին նման վերաբերմունքի արժանանալու համար: Նրանց աշխատանքը շարունակվում էր օր-օրի՝ առանց հանգստի:

Որոշ երբայեցիների թվում էր, թե Աստված լքել է իրենց: Իսկ ոմանք, մանկաբարձների նման, ովքեր փրկում էին արու երեխաներին ոչնչացումից, հավատում էին, որ Աստված միշտ իրենց հետ է: Իրենց փորձությունների և նեղությունների մեջ հավատարիմ մնալով Աստծուն՝ երբայեցիները գերությունից ազատագրվեցին Տիրոջ ձեռքով: Ոչ միայն հրեշտակը շրջանցեց երբայեցիների փները վերջին պատուհասի ընթացքում, այլ երբայեցի ժողովուրդը «զատվեց» գերությունից դեպի ազատություն՝ երբ

նրանք հեղինակներն Մովսեսին անցնելով Կարմիր ծովը:

Այսօր մեզ համար դժվար է պատկերացնել, թե ինչպիսին կլինեին երբայեցի ժողովրդի նման գերության մեջ ապրելը: Մինչդեռ կան շատ այլ բաներ, որոնցից մարդիկ այսօր կարող են գերվել, օրինակ՝ փող, համբավ, ոգելից խմիչք կամ թմրանյութ, անբարոյակամություն, երաժշտություն կամ ուրիշ այլ բաներ, որոնք կարող են գրավել մեզ և կառավարել մեր կյանքը: Երբ անձը գերի է դառնում այսպիսի բաներին, նա կարող է կորցնել իր կյանքի ղեկավարումը, սեփական ազատությունը և զգալ, թե Աստված այլևս ներկա չէ իր համար:

Ուշադիր լսեք, երբ ձեր ուսուցիչը հանձնարարի ձեզ խաղալ «Ազատեցե՛ք ինձ» խաղը:

 ԱՎԱՏՔԸ ԳՈՐԾՈՎ

Հայտնություն

Աստված չի թաքցնում Ինքն Իրեն մեզանից: **Սաղմոս 117:26** համարում այսպես ենք կարդում. «Տեր Աստված երևաց մեզ»:

Աստված ցանկանում է, որ մենք ճանաչենք Իրեն, որպեսզի կարողանանք հարաբերվել Իր հեղինակ՝ սիրելով Նրան և սիրելով ուրիշներին: Երբ սիրում ենք ուրիշներին, մենք հայտնում ենք մեր անհուն սերն առ Աստված և Նրա հեղինակ մեր հարաբերության գործությունը:

Մատթեոս 25:31-36 հարվածում գրնում ենք վերջին դատաստանի մասին առակը: Այսպես Քրիստոսը հայտնում է, թե ինչ է ակնկալում մեզանից՝ ուրիշների հեղինակ հարաբերվելու ժամանակ, հարկապես նրանց, ովքեր կարիքի մեջ են, կամ ովքեր արհամարհված են մյուսներից՝ քաղցածները, մերկերը, ծարավածները, հիվանդները, բանտարկվածները և «մինչև իմ այս փոքր եղբայրներից մեկը»:

Ուշադիր լսեք, երբ ձեր ուսուցիչը հանձնարարություն տա ձեզ պատրաստելու պատի թերթ՝ ցույց տալով, թե ինչպես հասնել «փոքր եղբայրներին» մեր անձնական կյանքում:

 ՊՐԵՆՔ ՄԵՐ ՃՇՄԱՐԻՏ ՔՐԻՍՏՈՆԵԱԿԱՆ ՀԱՎԱՏՔԸ

Նոր Զատիկ

Մեր Եկեղեցու փառավար, այսինքն՝ մեծագույն փոքրից մեկն է Սուրբ Զատիկը՝ մեր Տեր Հիսուս Քրիստոսի Նրա շափառ Նարությունը:

Աստվածորդու Սուրբ Նարության խորհրդի վրա հիմնված մեր հավատի բանաձևում՝ «Նավարամբում», արտասանում ենք. «Նավարում ենք... մեկ Տեր Հիսուս Քրիստոսին... (Ով) չարչարվեց, խաչվեց մեզ համար, և թաղվեց: Եվ երրորդ օրը հարություն առավ»:

Իրական, Հիսուս Քրիստոսի հարությունն այնքան կարևոր է մեր հավատի համար, որ Պողոս առաքյալը գրում է. «Եվ եթե Քրիստոս հարություն չի առել, իզուր է մեր քարոզությունը, իզուր է և ձեր հավատը» (Ա Կորնթացիներին 15:14):

Քրիստոսի Նարությունը Նոր Զարիկն է: Ինչպես Աստված երբայեցիների փան դոնների սեմին թափված գառան արյունով փրկեց յուրաքանչյուր ընտանիքի անդրանիկ արու գավակներին, շրջանցելով նրանց փոքր, նույնպես և կիրևի մեզ Նիսուս Քրիստոսի՝ «մեր Զարկի գառան» արյունով, Ով մահացավ խաչի վրա՝ ազատելով մեզ մեղքի և մահվան կապանքներից: Եվ ինչպես Մովսեսը և երբայեցի ժողովուրդը «գաղվեցին» գերությունից դեպի ազատություն՝ Եգիպտոսից դուրս գալով, Աստված նույնպես Նիսուս Քրիստոսի Նարությամբ հնարավորություն է փախի մեզ անցնելու «խավարից դեպի լույս, մահվանից դեպի կյանք, ապակա- նությունից դեպի անապականություն, անգիպությունից դեպի իր ճշմարտության գիպությունը», ինչպես կարդում ենք մեր Եկեղեցու Առավոտյան ժամերգության քարոզներից մեկում:

Ինքն Իրեն մաքուրցելով որպես «Գառն Աստծո» (Նովիաննես 1:29) և «մեր Զարիկը» (Ա Կորնթացիներին 5:7),

Նիսուս Քրիստոս պարզևում է մեզ ազատություն մեղքի գերությունից՝ ինչպես երբայեցիներն ազատվեցին Եգիպտոսի գերությունից: Եվ ինչպես երբայեցիները սկսեցին նոր կյանք ապրել Եգիպտոսից հեռանալուց հետո, այնպես և Նիսուս Քրիստոսի մահվամբ և հարությամբ մեզ նվիրվում է նոր կյանք՝ Աստծո Արքայության մեջ:

Սուրբ Զարկի շնորհաշար օրերին մենք հոջակում ենք այս հավաքքը՝ երգելով Սուրբ Նարությանը նվիրված հեղինակ շարականը. «Քրիստոս հարություն առավ մեռելներից, իր մահով մահին հաղթեց և իր հարությամբ մեզ կյանք պարզեց»: Սուրբ Նարությանը նվիրված օրհնության շարականներով և մեղեդիներով մենք արտահայտում ենք նաև մեր ուրախությունը՝ «գաղվելով» նոր կյանքի համար. «Այսօր անգիպության խավարը փարապվեց եռանձնյա Լույսով, որովհետև մեռելներից հարություն առած Քրիստոս գիպության լույսը բերեց մեզ, ցնծությամբ փառք փանք Աստծուն»: Եվ Սուրբ Զարկից հետո քառասուն օր մենք շարունակում ենք իրար ողջունել հեղինակ ավերիսով. «Քրիստոս հարյավ ի մեռելոց, օրհնյալ է հարությունն Քրիստոսի, ձեզ և մեզ մեծ ավերիս»:

Նայեցե՛ք Աստվածաշնչի հետևյալ հատվածները, որոնք պիտի օգտագործվեն քննարկման համար:

- ❖ Եսայի 25:8-9
- ❖ Օսեն 6:1-2
- ❖ Եզեկիել 37:12-14
- ❖ Գործք Առաքելոց 2:22-24

ՔՆՆԱՐԿՈՒՄ ԵՎ ԱՄՓՈՓՈՒՄ

1. Ո՛վ էր Մովսեսը:
2. Ո՛վ է փարավոնը: Ինչո՞ւ նա մտախոհվեց Եգիպտոսում երբայեցի ժողովրդի ներկայությունից: Ինչպե՞ս նա վերաբերվեց նրանց:
3. Ինչպե՞ս մանկաբարձներն օգնեցին Մովսեսին: Ինչպե՞ս փարավոնի դուստրն օգնեց նրան:
4. Ինչո՞ւ Մովսեսն ստիպված հեռացավ փարավոնի պալատից:
5. Ի՞նչ տեսավ Մովսեսն անապատում: Ի՞նչ հարկանշական բան կար դրա մեջ: Ի՞նչ հայտնվեց Մովսեսին:
6. Ինչո՞ւ Աստված ուղարկեց Մովսեսին փարավոնի մոտ: Մովսեսը ի՞նչ խնդրեց փարավոնից:
7. Ինչպե՞ս փարավոնը պատասխանեց Մովսեսի խնդրանքին: Ի՞նչը վերջապես փոխեց փարավոնի միտքը:
8. Ի՞նչ էր Ջափիկը: Ինչպե՞ս է այն առնչվում Նիսուս Քրիստոսի Նարությանը:
9. Ինչպե՞ս ենք ողջունում իրար Սուրբ Նարության փոնի օրերին:

ՁԵՐ ՏԵՏՐԱԿՈՒՄ

Ընթերցե՛ք **Մատթեոս 25:3ա1-36** հարվածը: Գիտե՛ք մեկին, ով կօգտվեր ձեր օգնությունից կամ աջակցությունից: Ո՛վ: Ինչո՞ւ: Ինչպե՞ս կդրսևորեք ձեր սերը Աստծո նկատմամբ՝ օգնության հասնելով այս անձին: Գրեցե՛ք կարճ շարադրություն՝ լուսաբանելով փյալ անձի իրավիճակը և կարիքները և նշե՛ք այն եղանակները, որոնցով կկարողանաք բացահայտել Աստծո սերը նրա համար:

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ՀԵՏ

Սկսե՛ք այս ընտանեկան պարապմունքը, խնդրելով ընտանիքի անդամներին մտածել փրկախնամի բանի իրերի մասին, որոնք պահանջում են մեզանից «հավատ ունենալ»՝ պատշաճ աշխատելու համար:

Օրինակ՝ մենք «հավատում ենք», որ

- ✦ լույսի անջատիչը կաշխատի, եթե այն միացնենք:
- ✦ աթոռը կպահի մեր ծանրությունը, երբ նստենք:
- ✦ գազօջախը կտաքանա այնքան, որ կկարողանանք ճաշ եփել:
- ✦ բաժակը կպահի ջուրը և այն դուրս չի թափվի:
- ✦ ծորակից ջուր կգա, երբ այն բացենք:

Այս օրինակները մտքի մեջ պահելով՝ քննարկե՛ք, թե ինչպես ենք «հավատով ապրում»՝ փրկախնամության հետ շփվելիս: Շարունակե՛ք քննարկումը՝ խնդրելով ընտանիքի անդամներին նշել կյանքի այլ ոլորտներ, որոնք մեզանից «հավատալ» են պահանջում: Օրինակ՝ մենք հավատում ենք, որ արևը պիտի ծագի, մայր մտնի և կրկին ծագի: Մենք հավատում ենք, որ ավտոբոսի վարորդը ապահով պիտի հասցնի մեզ մեր ուզած տեղը: Մենք հավատում ենք, որ եթե սերմը ցանենք, ջրենք և խնամենք, այն կաճի:

Քանի որ մեր կյանքի զանազան ոլորտներում մենք «ապրում ենք հավատով», պետք է ինքներս մեզ հարց տանք, թե արդյո՞ք ապրում ենք Աստծուն հավատալով: Արդյո՞ք մենք նույն հավատն ենք ընձայում Տիրոջ խոստումներին, ինչ ընձայում ենք մեզ շրջապատող երևույթներին:

Մովսեսի կյանքին ծանոթանալիս հանդիպում ենք մի քանի մարդկանց օրինակների, որոնց համար Սուրբ Գիրքը վկայում է, որ նրանք ապրում էին Աստուծոյն հավաքալով:

Նախ, Մովսեսի ծննդյան ժամանակ Կեանքում ենք երբայցի մանկաբարձներ Փուային և Սեփորային: Չնայած նրանց փարավոնի կողմից պարտադրված էր սպանել երբայցի կանանցից ծնված բոլոր արու գավակներին, նրանք չհնազանդվեցին այդ հրամանին՝ հավաքալով, որ Աստուծոյն կպաշտպանի իրենց և Իր ժողովրդին: Նույնիսկ, երբ փարավոնը երես առ երես հանդիպեց նրանց և հեղափոխեց, թե ինչո՞ւ չեն կարարել իր հրամանները, նրանք դարձյալ շարունակեցին գաղտնաբար չհնազանդվել այդ հրամանին: Իրենց

հավաքի շնորհիվ Աստուծոյն նրանց բարություն էր անում և նրանց հետ էր, և երբայցի ժողովուրդը «խիստ բազմանում էր և անչափ հզորանում» (Ելք 1:20): Փոքրիկ Մովսեսը նրանց մեջ էր, ովքեր ապրեցին և մեծացան՝ կարարելով Աստուծոյն կամքը:

Մովսեսի բույր Մարիամը այդ շարքի մեջ մեկ ուրիշ օրինակ էր, ով «ապրում էր հավաքով»: Նախառակ իր երիտասարդ փարիքին՝ նա հսկում էր Նեղոս գետում գամբյուղի մեջ գտնվող իր փոքրիկ եղբորը: Նրան այդպեղ էր դրել իր մայրը՝ փարավոնի հրովարտակից խուսափելու համար, որով բոլոր արու երբայցի երեխաները պետք է խեղդամահ արվեին: Մարիամը փրկեց, որ Մովսեսը փրկվեց փարավոնի դստեր կողմից և առիթ փրկեց նրան ապրելու (Ելք 2:1-10): Նավարով էր, որ Մարիամը պիտի լիներ այն մեկը, ով պիտի առաջնորդեր երբայցիներին խնդության, երբ նրանք փախան իրենց եգիպտացի թշնամիներից Կարմիր ծովով (Ելք 15:21): Նավարով ապրելու նրա պարտապահանքությունն անշուշտ պարզաբարվեց:

Ձեր ընդհանրիկ հետ միասին խնդրե՛ք Աստուծոյն օգնել ձեզ ամեն օր «ապրել Գրիստոսին հավաքալով»: Եթե կարողանում ենք հավաք ընծայել մեզ շրջապատող նյութական առարկաներին, կարող ենք նաև զարգացնել մեր ընդունակությունը հավաքալով Նրան, ով արդեն հայտնել է Իր գործությունը և փրկել Իր ժողովրդին:

ԴԵԲՈՐԱ. ԴԱՏԻՐ ԻՆՔԴ ՔԵՋ

ԻՇԱՐԺԱՆ ՏՈՂ

«Ելի՛ր, Աստվա՛ծ, ու դատի՛ր աշխարհը, քանզի դո՛ւ պիտի ժառանգես բոլոր հեթանոսներին»:

Սաղմոս 81:8

Երբ Մովսեսի մահանալու ժամանակը հասավ, նա Նեաուին նշանակեց վերակացու և առաջնորդ իսրայելացիների վրա: Երկար փարիներ Նեաուի նման գորավարներ ղեկավարեցին ժողովրդին Իսրայելում՝ Ասրժո խոստացած և փված երկրում հաստատվելուց հետո: Սա դժվարին շրջան էր, քանի որ իսրայելացիները փորձում էին երկարափն թափառումներից հեկո վերակազմակերպել իրենց կյանքը արդեն նոր երկրում: Նրանք պետք է նաև համակերպվեին իրենց շուրջն ապրող մյուս ազգերի հետ, որոնք չէին բաժանում իրենց հավատն ու մշակույթը:

Դրա համար էլ իսրայելացիներին կառավարելու համար **Դատավորներ** նշանակվեցին: Ժողովրդի

ամենօրյա կյանքը վերահսկելուց բացի, դատավորները շարունակ հորդորում էին հավատարիմ մնալ Ասրժուն: Նրանց պատմությունը արձանագրված է Դատավորների գրքի և Թագավորների Ա գրքի սկզբում:

Ամենահայտնի Դատավորներից մեկն էր Դեբորա մարգարետուհին, ում Տերը կանչեց Իսրայելի ամենաձանր ժամանակներից մեկում: Իսրայելացիները մեղանչել էին Ասրժո առաջ և անհավատարիմ գտնվել Նրան: Եվ Ասրված թույլ էր փվել հարևան երկրի թագավոր Նաբինին և նրա գորավար Սիսարային պարպության մատնել իսրայելացիներին և ապա քսան փարի ճնշել նրանց: Իսրայելացիները վախենում էին Նաբինից և նրա բանակից, քանի որ վերջիններս սպառազինված էին ինը հարյուր երկաթե կառքերով:

Երբ հայտնի դարձավ, որ իսրայելացիները պիտի չկարողանան հաղթել Նաբինին և Սիսարային, Ասրված ասաց Դեբորային, որ իսրայելացիները պետք է անպայման ծնկի բերեն իրենց թշնամիներին: Դեբորան մարդ ուղարկեց Բարակ անունով մի իսրայելացու երևից: Նա փնտրեց նրան Տիրոջ ծրագրերի մասին, որ նա պետք է լինի իսրայելացիներին առաջնորդողն ընդդեմ Սիսարայի: Բարակն ասաց, որ ինքը կհամաձայնվի միայն այն դեպքում, եթե Դեբորան իր հետ լինի: Դեբորան փվեց իր համա-

ԴԱՍ 9

ձայնությունը և ասաց, որ Միսարան կնոջ ձեռքով է սպանվելու:

Տասը հազար զինվորներով Բարակը և Դեբորան գնացին հանդիպելու Միսարային՝ Թարոր լեռան մոտ: Նրանց հաջողվեց պարտության մատնել Նաբինի գործին: Միսարան փախավ և փորձեց թաքնվել Նայել անունով մի կնոջ վրանում: Նայելը Միսարային ասաց, որ չվախենա և նրան թաքցրեց իր վրանում, և երբ ծարավեց, նրան իմելու կաթ տվեց: Նա նորից թաքցրեց

Միսարային՝ փաթաթելով նրան գորգի մեջ: Ենթադրելով, որ ինքն ապահով է, Միսարան ննջեց: Այդ ժամանակ Տիրոջ՝ Դեբորային տված խոստումն իրականացավ: Միսարան մահացավ Նայելի ձեռքով, ով վրանի ցցով խցեց նրան: Այդ օրը Իսրայելը հաղթանակեց, ոչ միայն շնորհիվ Բարակի առաջնորդության, այլև՝ Աստծո խոսքի հանդեպ Դեբորայի քաջության, վճռականության և անկեղծության:

ԱՄԱՐԵՎՈՐ ՀԱՍՎԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Դատավորներ □ Երբ երբայեցիներն Իսրայելում հաստատվեցին, ժողովրդին ղեկավարելու համար դատավորներ նշանակվեցին: Բացի Դեբորայից հայրնի դատավորներ էին Ավողը, Գեղեռնը, Նեփթայեն և Սամսոնը: Դատավորները խաղաղ ժամանակաշրջանում չկատարեցին, քանի որ այդ ընթացքում իսրայելացիները հաճախ անհավատարիմ էին գրավում Աստծուն և անձնատուր լինում չարին՝ մշտապես իրար մեջ և իրենց հարևանների դեմ պայքարազմելով: Դատավորները ոչ միայն առաջնորդեցին ժողովրդին այս դժվարին ժամանակներում, այլ շարունակ հիշեցնում էին մարդկանց հավատարիմ լինել Աստծուն և հիշել Նրա կնքած ուխտը իրենց հետ:

ՄՏԱԾԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Դատելը

Ղուկաս 6:37 համարը մեզ շար կարևոր խորհուրդ է տալիս. «Մի՛ դատիր, որ չդատվես»:

Ի՞նչ է իրապես սա նշանակում:

Դատավորները, ովքեր առաջնորդեցին իսրայելացիներին, հակված չէին «դատել» ժողովրդին՝ բառի ժխտական իմաստով: Այսինքն՝ նրանք Աստծուց կանչված չէին քննադատելու կամ մեղադրելու մյուսներին, հարկապես, երբ նրանք թերանում էին պահել Աստծո պարվիրանները: Փոխարենը՝ նրանք կոչված էին հորդորել ժողովրդին հավատարիմ մնալ Աստծուն և Նրա հետ իրենց հայրերի կնքած ուխտին: Այսպիսով, դատավորները փորձեցին օգնել մյուսներին, առաջնորդել նրանց կատարելու Աստծո, այլ ոչ թե իրենց սեփական կամքը, ինչպես նաև քաջություն ցուցաբերել, որպեսզի մյուսներն աստիճանաբար մոտենան Աստծուն: Սա այնքան էլ հեշտ գործ չէր:

Ղուկաս 6:37 համարը հիշեցնում է մեզ, որ «չդատենք» մարդկանց, քննադատենք կամ դատապարտենք արտաքինից. սա անշուշտ չի նշանակում, որ մենք չպետք է փորձենք հորդորել մյուս-

ներին վարել առավել լավ, առավել աստվածահաճո կյանք: Շար դեպքերում ականապես ենք լինում, թե ինչպես մեզ շար սիրելի մարդիկ թույլ են փալիս անպարշաճ, նույնիսկ՝ ինքնակործան արարքներ: Այսպիսի պարագաներում նրանց նկատմամբ մեր սերը պետք է դրդի մեզ առաջարկել նրանց մեր օգնությունը՝ այդ իրավիճակը հաղթահարելու համար: Իրոք, կարիքի կարոտ բարեկամին կամ ընկերոջը օգնություն առաջարկելը կամ ուղղության հրավիրելը հազիվ թե համարվի բացասական առումով նրանց «դավալելու» նշան: Իրականում, օգնություն ցույց փայլով կամ հորդորելով նրանց ավելի լավ կյանքով ապրել, մենք պարզապես ցույց ենք փալիս, թե որքան ենք սիրում նրանց և հոգ փանում նրանց համար:

Դժբախտարար, երբեմն թերանում ենք օգնություն ցույց փայլ ուրիշներին, որովհետև կան վախենում ենք, որ նրանք մեզ «դավալելու» համար մեղադրեն, կան էլ չենք ցանկանում «մասնակից լինել» այն խնդիրներին, որոնք մեր անձնականը չեն:

Դուք ինչպե՞ս կվարվեիք

Ինչպե՞ս կվարվեիք հետևյալ իրավիճակներում առանց ուրիշներին «դատելու»:

❖ Սուրենը սիրում է փայլափորություն թողնել մարդկանց վրա: Դրա համար նա սիրում էր պատմել մյուսներին իր մասին, որը միշտ չէ, որ ճիշտ է լինում, իսկ որոշ դեպքերում էլ՝ բացարձակապես սուր: Ամիսներ անց, մարդիկ դադարեցին հավատալ Սուրենի պատմածներին: Իրականում, նրանք այնքան էին հոգնել Սուրենին լսելուց, որ այլևս չէին ցանկանում առնչվել նրա հետ: Սուրենը չէր կարողանում հասկանալ, թե ինչու իր ընկերներից շարերն սկսեցին արհամարհել իրեն: Նա խնդրում է ձեր խորհուրդը: Առանց դավալելու Սուրենին, ի՞նչ խորհուրդ կտաք նրան:

❖ Շուշանը շար հայրնի էր շրջապատում՝ մարդկանց մեջ: Նա շար անմիջական էր և գրուցասեր, և մարդիկ սիրում էին ժամանակ անցկացնել նրա հետ: Շուշանի ընկերուհիներից շարերը, սակայն, սկսեցին

ԴԱՍ 9

ոգելից խմիչք օգտագործել: Նրանք սկսեցին խնջույքներ կազմակերպել, որոնց ընթացքում բոլորը խմում էին և այն արդեն իսկ վերածվել էր մի փեսակ մրցույթ-խաղի, թե ով կկարողանա շար խմել: Ցանկանալով պահպանել իր հանրահայտությունը՝ Շուշանն սկսեց խմել ընկերների միջավայրում, բայց հեկո նկատեց, որ սկսում է խմել միայնակ, նույնիսկ երբեմն առավոտյան՝ դասի գնալուց առաջ: Մարդիկ սկսեցին բամբասել, որ Շուշանը հարբեցող է: Թերևս, նրանք իրավացի էին: Վստահ եմ, որ անհանգստացած եք Շուշանի համար: Այս կամ այն առիթներով փորձում եք Շուշանին հայտնել ձեր մտաբեկությունը, սակայն նա մեղադրում է ձեզ իրեն դատելու համար: Դուք փորձում եք բացապրել, որ իբրև ընկեր պարզապես մտաբեկված եք, բայց նա թվում է, թե չի ցանկանում լսել ձեզ: Առանց դատելու, ինչպե՞ս կվարվեիք՝ փորձելով օգնել նրան:

ԱՎԱՏՔԸ ԳՈՐԾՈՎ

Ո՞վ, ի՞նչ, որտե՞ղ և ե՞րբ

Արդեն մի քանի շաբաթ է, ինչ մենք սովորում ենք Իր ժողովրդի նկատմամբ Աստծո փառած սիրո մասին, նույնիսկ այն ժամանակ, երբ նրանք թերանում էին ցույց փայ իրենց փոխադարձ սերը: Սկսած Ադամի և Եվայի պարմությունից՝ մինչև Մովսեսի մեծ գործերը, երևան է գալիս մի պարմություն, ուր Աստված շարունակ խնամում է Իր ժողովրդին թե՛ բարենպաստ և թե՛ դժվարին ժամանակներում:

Ուշադիր լսեք ձեր ուսուցչի տված ցուցումները՝ «Ո՞վ, ի՞նչ, որտե՞ղ և ե՞րբ» խաղի կանոնները բացատրելիս:

Օգտագործելով մինչ այժմ մեր անցած հերոսներին և իրադարձությունները՝ ձեր ուսուցչի կողմից կհանձնարարվի ձեզ դասավորել այդ ամենն ըստ ժամանակացույցի, որոնց նայելով կկարողանանք վերապարմել Իր ժողովրդի նկատմամբ Աստծո ունեցած հավատարմության պարմությունը:

ՊՐԵՆՔ ՄԵՐ ՃՇՄԱՐԻՏ ԶՐԻՍՏՈՆԵԱԿԱՆ ՀԱՎԱՏՔԸ

Մարիամ Մագդաղենացին

Երբեմն Աստծո կարարած գործերը զարմացնում են մեզ, ինչպես Դերորայի և Նայելի պարմության մեջ: Այս կանանցից երկուսն էլ օգնեցին Իսրայելին հաղթել թշնամիներին: Քանի որ նրանցից ոչ ոք ռազմիկ չէր, իրենց քաջությունը ոչ միայն ապացուցեց, որ կարող են հաղթանակ բերել Իսրայելին, այլ որ Աստված երբեմն կանչում է մարդկանց, ում երբեք չէինք կարծի, թե կկարողանան առաջնորդել Իր ժողովրդին:

Նոր Կտակարանում մենք փնտրում ենք մեկ ուրիշ կնոջ՝ Մարիամ Մագդաղենացուն, ով զարմանալիորեն նույնպես ապացուցեց իր առաջնորդ լինելը՝ մյուսներին բարի օրինակ ծառայելով:

Մենք շար քիչ բան գիտենք Մարիամի վաղ կյանքի մասին, բացի նրանից, որ նա Գալիլիայի ծովափին մտք գրմվող Մագդաղենա փոքրիկ քաղաքից էր:

Սրբազան Ավանդության համաձայն՝ Մարիամը երիտասարդ էր և գեղեցիկ, բայց ապրում էր շար

մեղավոր կյանքով: Ավերարաններում կարդում ենք, որ Տիտու Քրիստոս Քրիստոս յոթը դև էր հանել Մարիամի միջից: Վարահաբար, շարերն են դարել Մարիամին՝ կարծելով, որ նա հագիվ թե անկեղծ լիներ Քրիստոսին հերևելիս: Բայց նա ապացուցեց, որ նրանք, ովքեր այդպես են մտածում, սխալվում են:

Իր նախկին մեղավոր կյանքը թողնելով՝ Մարիամ Մագդաղենացին սկսեց ծառայել Քրիստոսին՝ բարեպաշտ Նովիաննայի, Սաղոմեի և այլ կանանց հետ միասին: Երբ Քրիստոս ձերբակալվեց և նրա առաքյալները թաքնվեցին՝ վախենալով, որ իրենք նույնպես կարող են ձերբակալվել և հնարավոր է մահվան դատապարտվեն, Մարիամ Մագդաղենացին ցույց տվեց մեծ քաջություն՝ հերևելով նրան մինչև Գողգոթա և մնալով այնտեղ մինչև Նրա մահը խաչի վրա: Միջոցով Քրիստոսի ամենամտերիմ ընկերները՝ առաքյալները, փախան վախենալով իրենց անձնական կյանքի սպառնալիքից, Մարիամը աներկյուղ մնաց խաչի մոտ՝ Աստվածամոր և Նովիաննես առաքյալի հետ միասին:

Մարթեոսի Ավերարանում կարդում ենք, որ Մարիամ Մագդաղենացին նրանց մեջ էր, ովքեր ներկա էին Քրիստոսի թաղմանը և նա Տիրոջ գերեզմանը կնքելու վկան էր: Քրիստոսի խաչելությունից հետո, Կիրակի օրը, նա այն կանանց հետ էր, ովքեր գնացին գերեզման՝ օժելու Տիրոջ մարմինը անուշահոտ խնկով՝ ըստ ժամանակի սովորության: Երբ Մարիամ Մագդաղենացին և յուրաքանչյուր մյուս կանայք՝ Նակորի մայր Մարիամը, Նովիաննան, Սաղոմեն հասան գերեզման, այն դարարկ գտան: Հրեշտակն ասաց նրանց, որ Քրիստոս հարություն է առել մեռելներից: Ներս Մարիամ Մագդաղենացուն առաջինը երևաց հարուցյալ Քրիստոս: Սկզբում նա կարծեց, թե պարտիզպանն է, բայց նա շուտով ճանաչեց Նրա ձայնը և Փրկչի հարությամբ ուրախանալով՝ շքապեղ ավերիս փանել առաքյալներին:

Չարմանալիորեն, Մարիամ Մագդաղենացին էր, որ իրապես թողնելով իր նախկին մեղավոր կյանքը, առաքյալներին ավերեց հարուցյալ Քրիստոսի մասին, որոնք էլ այնուհետև դուրս եկան և ամբողջ աշխարհում փարածեցին Սուրբ Նարության ավերիսը: Այսպես վարվելով՝ Մարիամ Մագդաղենացին դառնում է հրաշալի օրինակ մեզանից յուրաքանչյուրի համար, ով ցանկանում է ապրել Քրիստոսի շնորհած նոր կյանքով:

ՔՆՆԱՐԿՈՒՄ ԵՎ ԱՄՓՈՓՈՒՄ

1. Ո՞րն է Դեբորայի պատմության հիմնական իմաստը:
2. Ովքե՞ր էին Դեբորան, Բարակը, Նայելը և Սիսարան և ի՞նչ դեր խաղացին Իսրայելի հաղթության մեջ:
- 3ա. Նկարագրե՛ք Դեբորայի լավ հատկանիշները:
4. Ո՞վ էր Բարակը և ի՞նչ խնդրեց Դեբորային անել:
5. Ո՞վ էր Նայելը և ի՞նչ կատարեց:
6. Ո՞վ էր Սիսարան և ինչո՞ւ հայրնվեց գորգի փակ:
7. Ինչո՞ւ էր անսպասելի Աստված կողմից Դեբորայի ընտրությունը:
8. Ինչո՞ւ էր անսպասելի Դեբորայի խոսքերը Բարակին:
9. Ո՞ւմ է Աստված ընտրում դառնալու առաջնորդներ:
10. Ինչո՞ւ էին Դեբորան, Բարակը և Նայելը հաջողակ համարվում:
11. Ինչո՞վ էր Պետրոս առաքյալը նման Դեբորային: Ինչպե՞ս մենք կարող ենք նմանվել նրանց:
12. Որպես քրիստոնյաներ՝ ո՞րն է մեր հաջողության նրաշիխիքը:

ՁԵՐ ՏԵՏՐԱԿՈՒՄ

Չնայած Մարիամ Մագդաղենացին վարել էր շատ մեղավոր կյանք մինչև քրիստոնյա դառնալը, այդուհանդերձ նա ցույց տվեց մեծ հավատարմություն իր կյանքը փոխելուց հետո: Բաներ կան, որ բոլորս կցանկանանք փոխել ինքներս մեր մեջ, որպեսզի դառնանք ավելի լավ մարդ: Կազմե՛ք մի շարք երևույթների ցանկ, որոնք կցանկանաք փոխել: Պատճառարանե՛ք, թե ինչո՞ւ կցանկանայիք փոխել դրանցից յուրաքանչյուրը: Ի՞նչ պետք է անել դրանք փոխելու համար:

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ՀԵՏ

Ընտանեկան այս պարապմունքի համար պետք է ունենալ երկու փոքրիկ միանման փուփ:

Մի փուփի մեջ դրե՛ք մեկտեղադրամներ կամ փոքրիկ իրեր՝ ընդհանրիկ անդամների թվով: Այս առաջին փուփը թողե՛ք սովորական և չփաթեթավորված: Երկրորդ փուփի մեջ դրե՛ք մի քանի փոքրիկ քարեր կամ նմանապիպ բոլորովին անարժեք այլ իրեր: Երկրորդ փուփի քաշը պետք է մոտավորապես նույնը լինի, ինչ առաջին փուփինը: Փաթեթավորե՛ք կամ զարդարե՛ք երկրորդ փուփը գունավոր թերթով կամ գրավիչ զարդարանքով, որպեսզի այն արտաքուստ ավելի դուրեկան լինի, քան առաջին փուփը:

Հավաքվե՛ք ընդհանրե՛ք: Դուրս բերե՛ք փուփերը: Հարցրե՛ք ամեն մեկին, թե ի՞նչ են կարծում, երկու փուփերից ո՞ր մեկը կընտրեին շարերը: Նրանք թույլ տվե՛ք վերցնել և շոշափել փուփերը՝ դրանք չբացելու պայմանով:

Վստահաբար, բոլորը կհամաձայնվեն, որ շարերը կընտրեին ավելի գրավիչ փուփը: Հիմա, խնդրեցե՛ք ընդհանրիկ երկու անդամի բացել փուփերը: Անակնկալ կլինի, որ շարերի կողմից ընտրված փուփը, որը գրավիչ էր փաթեթավորված, իրականում պարունակում է նվազագույն ցանկալի իրերը:

Համառոտ փերանայե՛ք **Դատարաններ 4-5** գլուխներում գտնվող գաղափարները, երբեմն մարդիկ, ովքեր Աստծո կողմից ընտրվել են կատարելու Իր կամքը, կարող են զարմացնել մեզ: Աստված կարող է այն կերպով ընտրել, որ մեր փեսանկյունից անսպասելի և դժվար կլինեն բացառել: Օրինակ՝ Աստված ընտրեց Դեբորա անունով մի կնոջ, որպեսզի նա խորհուրդ տա և

առաջնորդի երբայեցիներին դաժան թշնամիների դեմ պայքարագնելիս: Սա կարող է զարմանալի թվալ շարերին, ովքեր կարդան Հին Կտակարանի պատմությունը, չնայած Դեբորան իմաստուն և քաջ կին էր, ով իր խորհրդավորությամբ և ոգևորչելու կարողությամբ փնտրված անձ էր շարերի կողմից:

Նմանապես, Աստված ընտրեց Պարոու առաքյալին մեծ գործերի համար, չնայած որ նա մի քանի անգամ թերացավ, քաջություն և իմաստություն չցուցաբերեց:

Հին Կտակարանում մեկ այլ, քաջ հայրնի պատմություն կա, որ ցույց է տալիս, թե ինչպես Աստծո ընտրությունը կարող է զարմացնել մեզ: Այս պատմության մեջ Աստված հանձնարարում է Սամվել մարգարեին օժել նոր թագավոր Իսրայելի համար: Նոր արքան Բենիամինի սերնդից Նեսսեի որդիներից մեկն էր: Այսպիսով, Սամվելն այցելում է Նեսսեին և խնդրում, որ նրա որդիները մեկ առ մեկ անցնեն իր առջևից՝ սկսած ամենաավագից՝ Եղիաբից: Միասին կարդացե՛ք այդ պատմությունը **Ա Թագավորություններ 16:6-13** հատվածում:

Քննարկե՛ք հետևյալ հարցերը ձեր ընտանիքի հետ.

❖ Սամվելը ինչո՞ւ զարմացավ, որ Աստված չընտրեց ավագ եղբայրներից մեկին: Բարձրաձայն ընթերցե՛ք 7-րդ համարը: Այս փողը ի՞նչ է պատմում մեզ՝ Աստծո և մեր ընտրելու եղանակների միջև փարբերությունների մասին:

❖ Ինչպե՞ս կարող է Աստծո ընտրելու զարմանահրաշ եղանակները կարևոր լինել մեզ համար: (**Նախ՝ անընդհատ չպետք է թերագ-**

նահապենք որևէ մեկի կարողությունները: Աստված կարող է կանչել մեկին անելու այնպիսի բաներ, որ, կարծում ենք, անհամապատասխան և անկարելի պիտի լինի նրանց համար: Երկրորդ, պետք է հիշենք, որ Աստված կարող է կանչել մեզ կատարելու այնպիսի բաներ, որ երբեք չենք կարծի, թե ինքներս կկարողանանք կատարել): Կարելի է ընդհանրիվ անդամներին խնդրել բերել նմանաբնույթ օրինակներ՝ իրենց անձնական կյանքից, երբ նրանք արել են մի բան, որն անհնարին է եղել:

Ընդհանրիվ հետ միասնաբար աղոթքով շնորհակալություն և գոհություն հայտնեք Աստծուն՝ շնորհած հրաշալի անակնկալների և պարզների համար: Այնուհետև բացե՛ք «պարզ» փուփի պարունակությունը, որը շատերը չպիտի ընտրեն:

ԱՆՆԱ. ԱՂՈԹՔԻ ԿԱՐԵՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

ԻՇԱՐԺԱՆ ՏՈՂ

«Ամեն ժամ Տիրոջն օրհներգեմ, նրա
օրհնությունն ամեն ժամ բերանումս լինի»:
Սաղմոս 33:2

Դարավորների՝ Իսրայելը կառավարելու ժամանակաշրջանում ապրում էր Աննա անունով մի

կին: Նա փորձել էր ունենալ զավակներ, բայց նրան չէր հաջողվել: Աննան հաճախ վշտահար լաց էր լինում Ասրծո առաջ և հրաժարվում էր ուրելուց, որովհետև փափագում էր զավակ ունենալ: Մի անգամ Ասրծուն աղեկաբար լացով դիմելիս նա խոստանում է, որ եթե Տերը իրեն որդի պարգևի, ինքը հոգ կտանի, որ իր որդին ապրի անարար կյանքով և նրան կընծայի Տիրոջը:

Չնայած Տեղի քահանան հետևում էր Աննային, բայց նա չէր լսում նրա աղոթքի բառերը, քանզի նա աղոթում էր ցածրաձայն, միայն շուրթերը շարժելով: Իրապես, Տեղին կարծեց, թե Աննան շար է խմել և ասաց նրան, որ սթափվի: Աննան պարասխանեց, որ ինքը շար պիտուր է և իր վշտահար սրբի մասին է աղոթում Տիրոջը: Նասկանալով, որ նա ճշմարտությունն է ասում, Տեղին խաղաղությամբ արձակեց նրան: Նա օրհնեց նրան՝ հայցելով Ասրծո շնորհը նրա խնդրանքի կարարման համար:

Աննան իր ամուսնու մոտ վերադարձավ և նկարեց, որ իր կյանքը փոխվել է: Նա այլևս պիտաղեմ չէր և առավոտյան կրկին սկսեց երկրպագել Ասրծուն: Տիրոջն իր խոստումը փալուց քիչ անց նա հղիացավ և մի որդի ունեցավ, ում անունը Սամվել դրեց:

Ինչպես և խոստացել էր, նորածին Սամվելին Աննան ընծայեց Տիրոջը՝ կրծքից կտրելուց հետո: Սամվելին Տեղի քահանայի մոտ փանելիս Աննան ասաց նրան, որ երբ իրեն տեսել էր աղոթելիս, այս երեխայի համար էր աղոթել: Այդ ժամանակ Աննան շարունակեց իր աղոթքը, թե ինչպես Տերը հաճեցավ ունկնդիր լինել իրեն և փարապել իր պիտությունը,

քանզի Նա է Տերը, որ խոնարհեցնում և բարձրացնում է Իր ժողովրդին: Դրանից հետո Աստված օրհնեց Աննային՝ ևս երեք որդիներ պարգևելով: Նա այցելեց Սամվելին և փարավ նրան իր կարած շորերը: Նա փեսավ, որ Սամվելը մեծանալով լավ երիտասարդ էր դառնում Տիրոջ ներկայությամբ, մինչդեռ Նեղիի երկու որդիները՝ Օփնին և Փեննեսը, մեղանջում էին Աստծո առաջ:

Մի գիշեր, երբ Նեղին և Սամվելը քնած էին, մի ձայն կանչեց Սամվելին.

- Սամվել:

- Ահա՛, ես այսօրեղ եմ, - պարասխանեց Սամվելը՝ կարծելով, թե Նեղին է իրեն կանչում: Երբ նա գնաց փնտնելու, թե ինչ է Նեղին ուզում, Նեղին ասաց, որ ինքը չի կանչել նրան և ասաց, որ վերադառնա քնելու:

Կրկին Սամվելը լսեց իրեն կանչող ձայնը: Նա գնաց հարցնելու Նեղիին, թե ինչո՞ւ է կանչել իրեն, և հասկացավ, որ Նեղին չէր իրեն կանչողը: Նեղին

Սամվելին կրկին ետ ուղարկեց քնելու:

Նույն այս բանը կրկնվեց երեք անգամ: Այս անգամ Նեղին հասկացավ, թե ինչ էր փրկի ունենում: Նա ասաց Սամվելին, որ եթե նորից պարասխի, ուրեմն Տերն է, որ կանչում է նրան, և նա պետք է ասի. «Խոսի՛ր, Տեր, քո ծառան լսում է»:

Երբ Սամվելը պատկեց քնելու, ձայնը կրկին կանչեց նրան: Այս անգամ Սամվելը պարասխ էր և պարասխանեց ինչպես Նեղին էր իրեն սովորեցրել: Այնուհետև, Տերը հայտնվեց Սամվելին և ասաց, թե ինչպես Իսրայելը և հարկապես Նեղիի որդիները պիտի փանջվեն ու փառապեն Տիրոջ նկատմամբ գործած անօրինությունների պարճառով: Սամվելը մտրիկից լսեց Տիրոջը մինչև անկողին վերադառնալը: Առավոտյան նա ասաց Նեղիին այն ամենը, ինչ Տերն ասել էր իրեն: Ժողովրդի մեջ այս մասին լուրը փարսավելուց հետո Սամվելը մարգարե հռչակվեց ամբողջ Իսրայելում:

ՄՏԱԾԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Խոսելը և լսելը

Աղոթելիս մենք հաղորդակցվում ենք Աստծո հետ: Սա աղոթքի կարևոր մասն է, և այդ մասին պիտի խոսենք: Մենք պետք է հաճախակի աղոթենք Աստծուն և ոչ թե միայն այն ժամանակ, երբ դժվարությունների ենք հանդիպում մեր կյանքում: Իրենց բովանդակությամբ աղոթքները հիմնականում լինում են չորս փնտրելի.

❖ **Նայցողական աղոթքներ:** Մենք կարող ենք հայցել Աստծուց լսելու մեր աղոթքները: Սա մեզ ամենաշատ ծանոթ աղոթքի փնտրելն է, որով խնդրում ենք Աստծուն օգնել մեզ՝ դժվարությունների հանդիպելիս, փարատել մեր սիրելիների հիվանդությունը կամ պահապան լինել մեկին՝ ճանապարհորդելիս: Որդի ունենալու համար Աննայի աղոթքը հայցողական բնույթի էր:

❖ **Փառաբանական աղոթքներ:** Աղոթքի մեկ այլ փնտրելն է փառաբանականը, որով մենք գովաբանում ենք Աստծուն՝ Իր ամեն բանի համար. սիրո, կարեկցանքի, գործության և ողորմության: Տերունական Աղոթքում, օրինակ, մենք փառաբանում ենք Աստծուն, երբ ասում ենք. «Մուրբ թող լինի Զո Անունը»:

❖ **Ապաշխարության աղոթքներ:** Երբեմն մենք կարիք ունենք արքայապետելու մեր գոջունը կամ վիշտը Աստծուն՝ մեր գործած սխալների համար: Ապաշխարության պարզագույն աղոթք է «Տեր, ողորմե՛ա՛»-ն: Կրկին, Տերունական Աղոթքում մենք արքայապետում ենք մեր գոջունը ասելով. «Ների՛ր

ԴԱՍ 10

մեզ մեր հանցանքները, ինչպես որ մենք ենք ներում նրանց, որ հանցանք են գործում մեր դեմ»: Մենք կարող ենք մեղքերի թողություն խնդրել Աստուծուց ամեն ժամ:

❖ **Գոհարանական աղոթքներ:** Մենք հաճախ աղոթքով դիմում ենք Աստուծուն, երբ խնդիրներ և դժվարություններ ենք ունենում մեր կյանքում, բայց երբեմն մոռանում ենք շնորհակալություն հայտնել Տիրոջը, երբ մեր խնդիրները կամ դժվարությունները լուծվում են: Մենք պետք է միշտ հիշենք գոհություն հայտնել Աստուծուն Իր օրհնությունների և պարգևների համար, որ Նա փրկի է և պապրասար է փրկի:

Մեր սիրտը և միտքը Աստուծո առաջ աղոթքով բացելիս հավասարապես կարևոր է, որ մենք լսենք Աստուծո պատասխանը, որոնք միշտ չէ, որ մեր ցանկացածն են լինում: Աստված գիտի մեր կարիքներն ավելի լավ, քան մենք, և երբեմն թվում է, թե մեր աղոթքները մնում են անպատասխան, որովհետև չենք ստանում մեր ուզած պատասխանը: Բայց Աստված միշտ պատասխանում է մեր աղոթքներին, նույնիսկ, եթե Նա լուռ է մնում. լռությունն է Իր պատասխանը:

Աստվածաշնչում կարդում ենք շատ ուսուցումներ աղոթքի մասին: Ազգի անցկացրե՛ք հերևյալ հարվածներից յուրաքանչյուրը և պապրասար եղեք բացառելի, թե յուրաքանչյուրն ինչ է ասում աղոթքի մասին.

- ❖ Սաղմոս 4:4, 47:10
- ❖ Մապթեոս 6:5-8
- ❖ Նովիաննես 14:13-14, 15:7
- ❖ Նոմեացիներին 8:26-27
- ❖ Ա Տիմոթեոսին 2:1-4

ՄՊՐԵՆՔ ՄԵՐ ՃՇՄԱՐԻՏ ՔՐԻՍՏՈՆԵԱԿԱՆ ՀԱՎԱՏՔԸ

Բարեպաշտ մարդիկ

Քրիստոնյաների ամենակարևոր հատկանիշներից մեկն էլ բարեպաշտ լինելն է: Եկեղեցում մեր արած ամենակարևոր բանը միասնական հավաքվելն է՝ Աստուծուն երկրպագելու համար:

Եկեղեցական սրբազան շատ արարողությունների ընթացքում հաճախ լսում ենք սարկավազի կողմից ընթերցվող քարոզները: Այն իրենից ներկայացնում է խնդրանքների մի շարան, երբ յուրաքանչյուր խնդրանքին մենք երգելով պատասխանում ենք՝ «Տէ՛ր, ողորմեա՛»: Այն մեզ հիշեցնում է, թե ինչի համար պետք է աղոթենք:

Այդ քարոզների յուրաքանչյուր խնդրանքը լսելիս ինչի՞ կամ ո՞ւմ համար ենք աղոթում: Նշե՛ք ձեր պատասխանները ներքևի բաց թողնված փողերի վրա:

- ❖ Բոլորս միաբերան ասենք, «Տէ՛ր, ողորմեա՛»:

❖ Ամբողջ աշխարհի խաղաղության և Սուրբ Եկեղեցու պայծառության համար աղաչե՛նք Տիրոջը:

❖ Սուրբ և ուղղափառ բոլոր եպիսկոպոսների համար աղաչե՛նք Տիրոջը:

❖ Մեր Նայրապետի՝ Ամենայն Նայոց Կաթողիկոսի կյանքի և հոգու փրկության համար աղաչե՛նք Տիրոջը:

❖ Վարդապետների, քահանաների, սարկավազների, դպիրների և եկեղեցու ուխտի բոլոր գավակների համար աղաչե՛նք Տիրոջը:

❖ Բարեպաշտ թագավորների և աստվածասեր իշխանների, գորավարների և նրանց գորբի համար աղաչե՛նք Տիրոջը:

❖ Աղաչե՛նք Տիրոջը, որպեսզի Ամենակալ Տերը կասեցնի թշնամիների բոլոր հարձակումները:

❖ Վերության և չար ծառայության մեջ գրկվող մեր հայրերի և եղբայրների համար աղաչե՛նք Տիրոջը:

❖ Ծանապարհորդների և նավորդների՝ բարու նավահանգիստ խաղաղությամբ հասնելու համար աղաչե՛նք Տիրոջը:

❖ Նիվանդների և բոլոր վշտացածների շուքափույթ առողջության համար աղաչե՛նք Տիրոջը:

❖ Նանգուցյալ հոգիների համար, որոնք ուղիղ և ճշմարիտ հավատով ննջեցին ի Քրիստոս, աղաչե՛նք Տիրոջը:

❖ Եղանակների բարեխառնության, անձրևների մեղմության և բերքի առաքության համար աղաչե՛նք Տիրոջը:

❖ Ուխտավորների և Աստուծո Սուրբ Եկեղեցու նվիրաբանների համար աղաչե՛նք Տիրոջը:

❖ Նաև Քրիստոսի անվան համար անօրենների ձեռքը մաքրվածների համար աղաչե՛նք Տիրոջը:

❖ Որպեսզի Տեր Աստված փրկի մեզ երևելի և աներևույթ թշնամուց, աղաչե՛նք Տիրոջը:

ԱՎԱՏՔԸ ԳՈՐԾՈՎ

Աղոթք ամեն առիթով

Աղոթքը, որը Քրիստոս Ինքը սովորեցրեց մեզ, հայրնի է Տերունական Աղոթք անունով: Նրանում գտնում ենք աղոթքի բոլոր տեսակները՝ հայցողական, փառաբանական, ապաշխարության և գոհաբանական:

Ուշադիր լսեք ձեր ուսուցչի տված խորհուրդները՝ պատի թերթ պատրաստելու համար, որը բացատրի Տերունական աղոթքի հետևյալ հատվածներից յուրաքանչյուրը.

- ❖ Նայր մեր, որ երկնքում ես, սո՛րբ թող լինի բո անունը:
- ❖ Քո թագավորությունը թող գա, Քո կամքը թող լինի երկրի վրա, ինչպես որ երկնքում է:
- ❖ Մեր հանապազօրյա հացը տո՛ր մեզ այսօր:
- ❖ Եվ ների՛ր մեզ մեր հանցանքերը, ինչպես որ մենք ենք ներում նրանց, որ հանցանք են գործում մեր դեմ:
- ❖ Եվ մի՛ փար մեզ փորձության, այլ փրկի՛ր մեզ չարից:

ՔՆՆԱՐԿՈՒՄ ԵՎ ԱՄՓՈՓՈՒՄ

1. Ի՞նչն է անհանգստացնում Աննային: Ի՞նչ արեց նա դրա համար:
2. Աննան ի՞նչ խոսքացավ Աստծուն:
3. Ո՞վ էր Նեղին: Ի՞նչ դեր ունեցավ նա այս պատմության մեջ:
4. Ո՞վ էր Սամվելը և ի՞նչ արեց նա:
5. Նկարագրե՛ք Սամվելի վերաբերմունքը աղոթքի նկատմամբ:
6. Որո՞նք են աղոթքի էական երկու հարկանիշները: Նշե՛ք աղոթքի չորս տեսակները:
7. Քրիստոնյայի համար ինչպիսի՞ կարևորություն պետք է ունենա աղոթքը:

ՁԵՐ ՏԵՏՐԱԿՈՒՄ

Ա Թեսաղոնիկեցիներին 5:17 համարում Պողոս առաքյալը մեզ պարվիրում է «անդադար աղոթել»: Քանի որ մեզ համար կարող է անհնարին լինել աղոթել գիշեր ու ցերեկ ամեն պահի, մենք պետք է կանոնավոր աղոթենք օրվա ընթացքում, ինպես, օրինակ՝ քնից արթնանալիս, դպրոց գնալուց առաջ, ճաշից առաջ և հետո, որևէ գործ սկսելուց առաջ և քնելուց առաջ: Նայե՛ք ձեր աղոթագրքի աղոթքներին: Մտապահելով ձեր օրվա ժամանակացույցը՝ մշակե՛ք «աղոթքի կանոններ», որին կարող եք հետևել ամեն օր՝ նշելով ժամանակներ կամ առիթներ, երբ կկարողանաք պահեր հարկացնել խոսելու և լսելու Աստծուն:

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ՀԵՏ

Ընտանեկան այս պարապմունքի համար

հավաքե՛ք զանազան ձայներ արձակող իրերի փեսականի, ինչպես, օրինակ՝ թուղթ, որ ծալելիս ձայն է հանում, շղթա, որ թափահարելիս շրխկում է, փչովի սուլող խաղալիքներ, փոքրիկ քարերով լցված փուփ, որ շարժելիս ձայն է հանում, մափիպ, որով մեկը կարողանա հարվածել մերաղյա ամանին, մի կտոր փայլ և մի դափարկ բաժակ: Ցանկության դեպքում, ավելացրե՛ք ուրիշ իրեր ևս: Թաքցրե՛ք այս իրերը մինչև դրանց օգտագործելու ժամանակը գա ընտանեկան այս պարապմունքի ընթացքում:

Ընտանիքով հավաքվելուց հետո խնդրե՛ք ընտանիքի բոլոր անդամներին փակել իրենց աչքերը և լսել, երբ ձեր հավաքած իրերից ձայներ արձակեք: Ասացե՛ք նրանց, որ գուշակեն, թե ինչից է ձայն արձակվում: Ավարտելիս քննարկե՛ք, թե ինչպես է տեղի ունենում կենտրոնացումը, երբ կողմնորոշվելու համար ուշադիր լսում եք, թե յուրաքանչյուր ձայնը ինչից էր դուրս գալիս:

Երբեմն մենք թերանում ենք կենտրոնանալուց և արդյունքում հաճախ չենք լսում կարևոր բաներ: Խնդրե՛ք բոլորին բերելու օրինակներ, թե ինչեր կարող ենք չլսել, եթե չկենտրոնանանք: (Օրինակ՝ մենք լսում ենք թռչունների ծվլոցը, քամուց ծառերի սոսափյունը կամ առվակից ներքև վազող ջրի ձայնը: Մենք իրոք կլսենք նաև, թե մարդիկ ինչ են ասում մեզ՝ փոխանակ կիսով չափ լսելով բաց թողնելու նրանց արտահայտած փեսակերը, ինչպես հաճախ պատահում է):

Բարձրաձայն կարդացեք Եղիա մարգարեի պատմությունը Գ Թագավորություններ 19:9-15 համարներում: Եղիայի համար ինչո՞ւ էր կարևոր լսելը՝ Աստուծո հետ հանդիպման ժամանակ: (Որովհետև Աստված ընտրել էր նրա հետ խոսելու «հանդարտ» եղանակը, ուր ուշադրությամբ լսելն է կարևոր):

Վերանայե՛ք Նեղիի և Սամվելի պատմությունը, որպեսզի Նեղին հորդորում է երիտասարդ Սամվելին ուշադիր լսել, երբ Աստված խոսում է: Ինչո՞ւ էր լսելն այդքան կարևոր Սամվելի համար: (Որովհետև լսելով նա կարողացավ իմանալ այն մարգարեությունը, որ Աստված ցանկանում էր իր միջոցով

հայտնել Իսրայելի ժողովրդին):

Որպես քրիստոնյաներ՝ հավաքում ենք, որ Աստված խոսում է մեզ հետ շատ եղանակներով: Մեզանից ոչ բոլորն են լսում Աստուծո «ձայնով» խոսելը մեզ հետ, ինչպես Սամվելի դեպքում է: Սակայն իր սրբադատության վիթխարի փարածության մեջ Աստված իր ներկայությունը հայտնում է մեզ, եթե մենք պարզապես կենտրոնանում ենք և լսում Նրան:

Միասին ընթերցե՛ք հետևյալ պատմությունը:

«Մի մարդ շշնջում էր. «Աստված, խոսի՛ր ինձ հետ», իսկ դաշտի արքայուհի երգում էր: Բայց մարդը խոսում էր և չէր լսում նրա երգը: Մարդը բղավեց. «Աստված, խոսի՛ր ինձ հետ»: Եվ կայծակը խփեց երկնքով մեկ: Սակայն մարդն զբաղված էր այլ բաներով և չլսեց այն: Մարդը նայեց շուրջը և ասաց. «Աստված, թո՛ւյլ փուր փեռնեմ Քեզ» և սատրը պայծառ փայլեց: Բայց մարդը չնկատեց: Նա գոռում էր. «Աստված, ինձ հրա՛շք ցույց փուր»: Երեխա ծնվեց, բայց մարդը չիմացավ դրա մասին: Նա կրկին անհամբեր աղաղակեց. «Ձեռքովդ դիպչի՛ր ինձ, Աստված, և թո՛ւյլ փուր իմանալ, որ Դու իրոք այստեղ ես»: Այդ պահին Աստված իջավ և ձեռքով դիպչեց այդ մարդուն: Սակայն մարդը թիթեռին հեռու բռեց և քայլելով հեռացավ՝ համոզված, որ Աստված իրեն չի լսել»:

Արդյոք բաց չե՞նք թողնում Աստուծուց եկած խոսքը, որովհետև այն չեկավ մեր ուզած ձևով: Ի՞նչ ասելիք ունի մեզ այս պատմությունը Աստուծու լսելու մեր կարողության կամ պատրաստակամության մասին: Գիտենք, որ Նրան լսել սովորելու լավագույն եղանակներից մեկը աղոթելն է: Երբ աղոթքով խոսում ենք Աստուծո հետ, կարող ենք նաև սովորել լսելու Նրա պատասխանները մեր աղոթքներին:

Նայեցե՛ք Մադոնա 62:5-8 համարներին: Ի՞նչ են այս տողերը պատմում մեզ աղոթքի մասին: Օգտագործելով սաղմոսի այս տողերը՝ աղոթեցե՛ք միասին: Խնդրեցե՛ք Աստուծու օգնելու ձեզ, որպեսզի Իրեն լսել սովորենք, կարողանանք կատարել Իր կամքը և հավաքարիմ մնանք Տիրոջը կյանքի բոլոր պարագաներում:

ԴԱՎԻԹ. ԿՈՉՎԱԾ ԴԱՌՆԱԼՈՒ ԹԱԳԱՎՈՐ

ԻՇԱՐԺԱՆ ՏՈՂ

«Քանի որ անշարժ թագավորություն ենք ընդունում, ամուր պահենք շնորհը և այդ շնորհով էլ ծառայենք Աստծուն՝ իրեն հաճելի ձևով՝ ասով և դողով»:

Երրայեցիներին 12:28

Դափավորների ժամանակաշրջանն ավարտվեց Սամվելով, ով թագավոր կարգեց Իսրայելի վրա՝ Տիրոջ պատվիրանի համաձայն յուղով օծելով: Չնայած դափավորները լավ էին ծառայում Իսրայելին, Ասրված հաճախ էր օգնության հասնում նրանց նեղության պահերին: Բայց ժողովուրդն սկսում է բացականջել և թագավոր-առաջնորդ պահանջել, որ մշտապես իրենց հետ լինի: Նրանք անբեռնեցին այն փաստը, որ Տերն ավելի լավ է, քան որևէ երկրային թագավոր, քանի որ Նա Ինքն է եղել նրանց առաջնորդը և փրկիչը: Նաշվի չառնելով նրանց այս անփութությունը՝ Տերը պատվիրեց Սամվելին թագավոր օծել Իսրայելի համար:

Սամվելը թագավոր օծեց Սավուդին՝ Բենիամինի ցեղից: Սկզբում Սավուդը բարեհաջող էր թագավորում և հաղթանակներ փանում պատերազմելով փղշպացի, ամոնացի և ամաղեկացի այլազգիների դեմ: Բայց հետո նա շեղվեց և անհնազանդ գրնվեց Տիրոջը՝ ողջակեզներ մափուցելով ավարի ընտրիչ ոչխարներից, որը չպիտի աներ, քանզի Տերը արգելել էր: Սամվելն ասաց Սավուդին Տիրոջ պատասխանը նրա արարքների և դրանց հետևանքների մասին. «Տերը իր սրտին հաճելի մարդ պիտի փնտրի, և նրան հավիպյան թագավոր դարձնի»:

Ա Թագավորություններ 16-րդ գլխում Տերը Սամվելին ասում է, որ եղջյուրը յուղով լցնի և գնա Բեթղեհեմ: Տեղ հասնելիս քաղաքի ձերերը ուրախությամբ դիմավորում են նրան: Նավանաբար

ուզում էին իմանալ, թե ինչու է մարգարեն այցելում իրենց քաղաք: Սամվելը փեղեկացնում է նրանց իր այցի նպատակի մասին և խնդրում ճաշկերույթի պատրաստություն փեսնել: Այս խնջույքին հրա-

վիրվում են նաև Նեսսեն և նրա որդիները: Նրանց ժամանելուց հետո Սամվելը ուշադիր նայեց նրանցից յուրաքանչյուրին, բայց Տերը պարզվիրել էր իրեն, որ նա, ով օծվելու է, նրանց մեջ չպիտի լինի: Նույնիսկ, երբ Սամվելը րեսսավ Նեսսեի բարեկերտ որդիներից մի քանիսին, Տերը չհավանեց նրանց: Նաև Տերն ասաց Սամվելին, որ Ինքը չի դաբում արքայքինից, այլ նայում է սրտին:

Նեսսեի յոթ որդիներին մերժելուց հետո Սամվելը հարցրեց Նեսսեին, թե արդյո՞ք ունի ուրիշ որդիներ: Նեսսեն ասաց Սամվելին, որ իր ամենակրթսեր որդին դաշպերում ոչխարների հոտն է արածեցնում: Սամվելը չցանկացավ սկսել ճաշկերույթը մինչև նրա կրթսեր որդու գալուստը: Նենց որ նա եկավ, Տերն ասաց Սամվելին. «Վեր կաց, օծի՛ր Դավթին, քանզի նա լավ է»: Սամվելը յուղով լի եղջյուրն առավ և օծեց Դավթին նրա հոր և եղբայրների ներկայությամբ: Այդ ժամանակվանից սկսած Տիրոջ Նոզին իջավ Դավթի վրա:

Օծվելուց հետո շար ժամանակ չանցած՝ Դավիթը դարձավ Սավուղ արքայի զինակիրը: Իսրայելացիների ճամբարում Դավիթը լսեց Գողիաթ անունով փղշպացի մի գորեղ մարդու անպարտելի հռչակի մասին, ով պարծենում էր, որ կարող է կռվել իսրայելացիների կողմից ընտրված ցանկացած մարդու դեմ: Ըստ պայմանի, պարտվողի ժողովուրդը ծառա պիտի լիներ հաղթողի կողմին: Նկատի ունենալով այդպիսի ճակատամարտի հետևանքները և մանավանդ հսկայա-

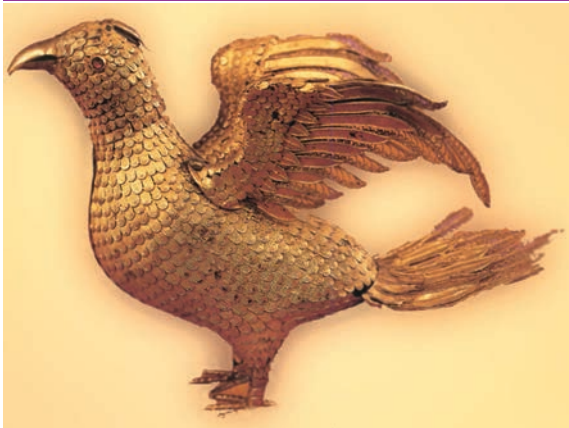
մարմին ու բարձրահասակ Գողիաթի ուժը՝ իսրայելացիներից ոչ ոք չհամարձակվեց դուրս գալ Գողիաթի դեմ ճակատամարտի, բացի երիտասարդ Դավթից:

Դավիթը քաջաբար կռվի ելավ Գողիաթի դեմ: Նա չունեի ոչ մի սպառազինություն, բացի իր կարողություններին վստահելուց, որով նա սպանում էր իր հոտին վնասել փորձող վայրի կենդանիներին: Բայց առավել կարևորն այն էր, որ նա հավաքում էր Տիրոջը, Ով փրկել էր իրեն վայրի գազաններից:

Երբ Գողիաթը կանգնեց անգնե՛ն Դավթի առջև, անիծեց նրան և ասաց, որ Դավթի մարմինը գազանների և թռչունների հոշոտելու կերակուր պիտի դարձնի: Մարսափազդու այս խոսքերը չընկճեցին Դավթին: Նա Գողիաթին պարասխանեց ասելով, որ Տերը պարտության կմարնի նրան: Ի վերջո, Դավիթը և Գողիաթը մոտեցան իրար մենամարտելու: Թվում էր, թե Գողիաթի չափերը և ուժը կհաղթեն Դավթին, բայց այդպես չպարահեց: Դավիթը Գողիաթին գեպին փապալեց իր պարսափիկից արձակած քարով: Երբ Գողիաթը երեսնիվայր ընկավ գեպին, Դավիթը ձեռքն առավ փղշպացու սուրը և սպանեց նրան: Իրենց հերոսին փապալված րեսնելով՝ այլազգիները խուճապահար եղան և փախան: Դավիթը դարձավ Իսրայելի հերոս և «նա գնալով իմաստուն էր դառնում»:

Մ ԱՐԵՎՈՐ ԶԱՍԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Օծում - Աստված Սավուդից հեկո Սամվելին պարվիրեց Իսրայելի թագավոր օձել Դավթին, այսինքն՝ նա «կնքեց» այդ փաստը՝ յուրը հեղելով Դավթի վրա: Օծումն ունի երկու իմաստ. մի կողմից՝ այն բժշկվելու խորհուրդ ունի, մյուս կողմից՝ այն արտաքին նշան է, որով օձվածը «կնքվում» կամ «կանչվում» է իրականացնել առանձնահատուկ առաքելություն կամ ծառայություն: Այսօր էլ օծումը կիրառվում է շատ դեպքերում: Օրինակ, եկեղեցում Դրոշմի խորհրդի ընթացքում մենք օձվում ենք սրբալույս մյուռոնով՝ «որպես հաստատում և կնիք «Սուրբ

Նոգու պարզևների», որը Մկրտության սուրբ խորհրդի հեկո միասին նախանշում է մեր կոչումը՝ ապրելու որպես ճշմարիտ քրիստոնյաներ: Իսկ 6-րդ խորհուրդը՝ Նիվանդաց կարգը, հնում կիրառվում էր հիվանդների վրա՝ նրանց մարմնավոր և հոգևոր բժշկություն պարզևելու համար:

Մ ՏԱԾԵԼՈՒ ԶԱՍԱՐ

Երկու թագավորությունների պատմությունը

Իսրայելը թագավորության վերածելը այնքան էլ հեշտ գործ չէր: Նրանք հաճախ մոռանում էին հեկոնեկ Տիրոջ ուղիներին կամ ապրել Նրա պարվիրանների համաձայն: Պարբերաբար իսրայելացիները հակամարտության մեջ էին գտնվում հարևան ժողովուրդների և ազգերի հեկո: Իսկ առօրյա կյանքը մոտ 3000 տարի առաջ շատ ավելի դժվար էր, քան այսօրվա մեր կենցաղը:

Պարմության ընթացքում թագավորություններ և կայսրություններ եկան և գնացին: Այսօր քիչ թագավորություններ կան բառի դասական իմաստով, քանի որ դրանցից շատերը փոխարինվել են կառավարման այլ ձևերի: Ամեն կառավարության, անկախ թագավորական, ժողովրդավարական կամ հանրապետական լինելուց, պարտականությունն է ապահովել իր քաղաքացիների ընդհանուր բարեկեցությունը, պաշտպանել նրանց և հոգալ այն ամենի մասին, որն անհրաժեշտ է նրանց խաղաղ, երջանիկ և սրբեղծագործ կյանքի համար:

Ուշադիր լսեք ձեր ուսուցչի տված խորհուրդները՝ երբ նա կազմակերպի ձեզ խաղալ «Երկու թագավորությունների պատմությունը»:

Պետք է բաժանվել երկու խմբի, որոնցից երկուսին էլ կհանձնարարվի «սրեղծել» թագավորություն՝ իր հիմնական օրենքներով և վարվեցողության կանոններով: Առաջին թագավորությունը պետք է հիմնված լինի Տիրոջ պարվիրանների վրա, իսկ երկրորդը պետք է իր պաշտոնական քաղաքականությամբ մերժի Տիրոջ ուսուցումները: Այս երկու թագավորությունները «սրեղծելուց» հեկո ձեր ուսուցիչը կբացատրի ձեզ հաջորդ քայլերը:

Աստծո Արքայությունը

Մենք հաճախ ենք լսում «արքայություն» բառը եկեղեցական սրբազան արարողությունների ընթացքում: Իրապես, Սուրբ և Անմահ Պապարագի սկզբում պապարագիչ քահանայի կողմից երգվող «Օրհնյալ է Նոր, Որդու և Սուրբ Նոգու Թագավորությունը» մաղթանքը հիշեցնում է մեզ, որ երբ հավաքվում ենք եկեղեցում աղոթքի, մուտք ենք գործում Իր իսկ Արքայություն:

Նին Կրակարանի Սաղմոսների գրքում՝ 150 հայցողական, փառաբանական, ապաշխարության և գոհաբանական օրհներգեր պարունակող հավաքածուում, գրնում ենք Աստծո Արքայության վերաբերյալ մի շարք հղումներ: Սաղմոսների մեծ մասի հեղինակը իրականում Դավիթն է համարվում:

Նայեցե՛ք հեղինակը հարվածներին և բացատրե՛ք, թե յուրաքանչյուրն ի՞նչ է ասում Աստծո Արքայության մասին. **Սաղմոս 23:7-10, 46:6-9, 83:4-10, 102:17-19, 144:10-13:**

Նոր Կրակարանում Նիսուս Քրիստոս սովորեցնում է մեզ Իր Արքայության մասին առակների միջոցով, որտեղ օգտագործվում են առօրյա կյանքից վերցված պատկերներ՝ հավիպենական ճշմարտությունները հասկանալի դարձնելու նպատակով: Առակին համարժեք երբայերեն և արամայերեն բառերը նշանակում են նաև «այլարանություն», «հանելուկ» կամ «ասացվածք»:

Ընթերցե՛ք հեղինակը առակները Արքայության մասին և, հեղինակով ձեր ուսուցչի օգնությամբ հանձնարարություններին, պարբերաբար բացատրել յուրաքանչյուրի իմաստը:

- ❖ Մատթեոս 13:24-30, 36-43
- ❖ Մատթեոս 13:44-46
- ❖ Մատթեոս 22:2-14
- ❖ Մատթեոս 25:1-30
- ❖ Դուկաս 13:18-30

Սաղմոսներ ամեն առիթով

Սաղմոսները գերազանցապես օգտագործվել են Նին Կրակարանում Աստծուն երկրպագելու համար: Իրապես Սաղմոսագիրքը երբեմն կոչվում է «Աստծո ժողովրդի երգերի գիրք»:

Առաքելական մեր Սուրբ Եկեղեցու ծիսակարգում մեծապես օգտագործվում են սաղմոսները: Նրանք հարկապես զգալի փոքր են գրավում Գիշերային, Առավոտյան, Արևագալի, Ճաշու, Երեկոյան և մյուս ժամերգությունների ընթացքում, որոնք ուղղակի առանձին գլուխներով կամ հարվածներով փոխելի կարգավիճակում են սաղմոսասացների կողմից: Ծիսապաշտամունքային արարողությունների ընթացքում Ավետարանի և Սուրբ Գրային բոլոր ընթերցումները,

շարականները, մաղթանքները և քարոզներն ուղեկցվում են սաղմոսներով: Նրանք լայնորեն օգտագործված են նաև շարականներում, որոնք սաղմոսների կառույցին և ոգուն համարժեք սրեղծագործություններ են՝ խիստ յուրահարուկ հայկական բանասրեղծական հորինվածքով և փառալուծությամբ:

Այսուհանդերձ, սաղմոսները նաև ապահովում են մեզ աղերսների հարուստ պաշարով, որոնք կարող ենք օգտագործել մեր առօրյա աղոթքներում: Մեր ցանկացած փրամաղորդության և մտաբանող խնդրի համաձայն կարելի է սաղմոս գտնել, որը կօգնի մեզ Աստծուն ներկայացնելու մեր զգացողությունը:

Նայեցե՛ք հետևյալ հատվածները: Յուրաքանչյուր սաղմոսը ո՞ր խնդիրներին աղոթքով դիմագրավելիս կօգնի մեզ:

- ❖ Սաղմոս 3:1-4
- ❖ Սաղմոս 5:11, 12
- ❖ Սաղմոս 16:6-8
- ❖ Սաղմոս 22:1-6
- ❖ Սաղմոս 29:10-12
- ❖ Սաղմոս 36:1-8
- ❖ Սաղմոս 56:6-11
- ❖ Սաղմոս 61:5-8
- ❖ Սաղմոս 69:1-5
- ❖ Սաղմոս 83:5-12
- ❖ Սաղմոս 94:6-11
- ❖ Սաղմոս 118:9-16
- ❖ Սաղմոս 140:1-10
- ❖ Սաղմոս 141:1-7

ՔՆՆԱՐԿՈՒՄ ԵՎ ԱՄՓՈՓՈՒՄ

1. Ո՞վ էր Իսրայելի վերջին Դարավորը:
2. Ո՞վ էր Սավուղը: Ինչո՞ւ Տերը կամեցավ փոխել նրան:
3. Ո՞վ էր Դավթի հայրը: Դավիթը բանի՞ եղբայրներ ուներ:
4. Ինչպե՞ս Սավուղը և Դավիթը թագավոր դարձան:
5. Ո՞վ էր Գողիաթը և ո՞րն էր նրա մարտահրավերը:
6. Ինչպե՞ս Դավիթը գերին փառալուծեց Գողիաթին և ո՞րն էր նրա ինքնավարահությունը:
7. Ո՞րն էր Դավթի ձեռքբերումը:
8. Ինչպե՞ս Դավթի սիրտն արձագանքեց Աստծո կամքին:

ՁԵՐ ՏԵՏՐԱԿՈՒՄ

Դավիթը գրեց սաղմոսներ, որպեսզի փառաբանի և շնորհակալություն հայտնի Աստուծոն Իր առաք օրհնությունների համար: Բայց նաև գրեց սաղմոսներ, որոնք արտահայտեցին իր տրտմությունը, մեղավորությունը, կամ էլ իր փափագը՝ մտքն ապու Աստուծուն:

Գրե՛ք բանաստեղծություն, որն արտահայտի Աստուծո հետ հարաբերվելու ձեր տեսակետները: Գուցե կցանկանաք պարզապես շնորհակալ լինել Նրան՝ ձեզ ինչ-որ ձևով օգնելու համար, կամ թերևս կցանկանաք գանգառվել Նրան՝ գղջալով ձեր կյանքում գործած մի արարքի համար: Օգտագործե՛ք Սաղմոսագիրքը, որպես օրինակ, և եթե կարող եք, երաժշտություն հորինե՛ք ձեր գրած բանաստեղծության համար:

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ՀԵՏ

Ընդամենը այս պարամունքի համար պետք է ունենալ Աստվածաշունչ, գրիչներ կամ մատիտներ, մկրատ և շագանակագույն կամ մոխրագույն ներկեր:

Ընդամենը հավաքվելուց հետո քննարկե՛ք, թե ինչ է նշանակում երիտասարդ կյանքում հանդիպել մեծ մարտահրավերների, ինչպես Դավթի պարագան, երբ նա հանդիպեց Գողիաթին: (**Վերանայե՛ք այդ պարամությունը Ա Թագավորություններ 17:41-50 համարներում**):

Դավիթը միակ երիտասարդը չէր Աստվածաշնչում, որ հանդիպեց մարտահրավերների: Բարձրաձայն կարդացե՛ք **Ելք 1:22-2:10** համարները: Այս հատվածը պարամում է մեզ Մարիամի՝ Մովսեսի ավագ քրոջ քաջագործության մասին: Միասին մտածե՛ք այս հարցերի շուրջ:

❖ Ինչո՞ւ էր Մարիամի արարքը վրանգավոր: (**Փորձելով փրկել իր եղբոր կյանքը՝ Մարիամը և իր ծնողները չէին հնազանդվել փարավոնի հրամանին, ով ուներ կյանք և մահ տալու իշխանություն նրանց և բոլոր եբրայեցիների վրա**):

❖ Ինչո՞ւ էր նրա արարքը կարևոր: (**Որովհետև փրկեց Մովսեսի կյանքը, որպեսզի նա մեծանա և դառնա եբրայեցիների մեծ առաջնորդ: Շարքարիներ անց Դավիթը պիտի դառնար մեկ այլ մեծ առաջնորդ**):

Դավթի նման Մարիամը հիշվում և մեծարվում է Եկեղեցու կողմից: Բոլորս գիտենք այն պար-

ամությունը, թե ինչպես Աստված կանչեց Մովսեսին և նրա առաջնորդությամբ եբրայեցի ժողովուրդը Եգիպտոսի գերությունից ազատագրվեց: Երբ փարավոնը փորձեց հետապնդել նրանց Կարմիր ծովում, Աստված փրկեց նրանց, իսկ եգիպտացիները խեղդվեցին: Մարիամը հաղթական երգերով փառաբանեց Աստուծոն այդ մեծ հրաշքի համար: Կարդացե՛ք այդ երգը **Ելք 15:1-20** համարներում: Տիրոջ ամենագործությունը փառաբանող այս երգի բովանդակությունը այլաբանական գեղեցիկ վերահամաստեղծումով օգտագործված է կիրակնօրյա Գիշերային ժամերգության ընթացքում՝ շարակնոցից երգվող Ավագ Օրհնության կանոններում:

Աստվածաշնչային այս հատվածների շուրջ մտախորհելուց հետո քննարկե՛ք այն մարտահրավերները, որ ընդամենի յուրաքանչյուր անդամ հանդիպել կամ հանդիպում է: Ավագները թող պարմեն իրենց երիտասարդ տարիքում հանդիպած մարտահրավերների, իսկ երիտասարդները՝ ներկայիս մարտահրավերների մասին: Թերևս ընդամենի երիտասարդ որոշ անդամներ բախվում են այնպիսի երևույթների, որ թվում է այնքան անհաղթահարելի, որքան որ Գողիաթը՝ եբրայեցի ժողովրդի համար:

Բայց Դավիթը վստահություն ուներ, որ Աստված կլինի իր հետ Գողիաթի դեմ կռվելիս: Նա արտահայտեց Աստուծո նկատմամբ իր ունեցած ապավինությունը և վստահությունը շարք սաղ-

մոսներ գրելու մեջ: Դավթի ապավինության խոսքերը կարող են հիշեցում լինել մեզ՝ վստահելու Աստուծոն մեր սեփական մարտահրավերներին հանդիպելիս:

Մի կտոր թուղթ բաժանե՛ք ընդհանրիկ յուրաքանչյուր անդամին: Խնդրե՛ք նրանց թուղթը կտրել քարի ձևի նման, ինչպես Դավիթն օգտագործեց հաղթելով Գողիաթին: (**Քարի ձևի կտրվածքը պետք է այնքան լայն լինի, որ հնարավոր լինի վրան մի քանի նախադասություններ գրել**):

Նեպո, թող ընդհանրիկ անդամներն ընտրեն մի յուրահարուկ մարտահրավեր, որ հանդիպում են այսօր կամ հանդիպել են անցյալում: Խնդրե՛ք նրանց նկարագրելու այդ մարտահրավերները կտրված թղթի մեկ կողմի վրա: Ապա, խնդրե՛ք ընդհանրիկ անդամներին աչքի անցկացնել Դավթի սաղմոսները և այնպես զգրնել այն տողը, որը

կօգնի կամ կներշնչի նրանց թղթի վրա գրված մարտահրավերը դիմագրավելիս (**հետևյալ սաղմոսները՝ 2, 4, 7, 10, 12, 17, 31, 34 կամ 36 կարող են լինել լավ աղբյուրներ**):

Յուրաքանչյուր անձ կարող է գրել իր ընտրած տողը թղթի մյուս կողմի վրա խոշոր ու հստակ փառերով: Թուղթը քարի նման դարձնելու համար ընդհանրիկ անդամները պետք է թեթև ներկեն թղթի մակերեսը մոխրագույն կամ շագանակագույն ներկերով՝ հավասարիանալով, որ Սաղմոսագրքից ընտրված տողը հստակ երևում է: Ի վերջո, յուրաքանչյուր անձ պետք է ընտրի մի փեղ ցուցադրելու համար իր պատրաստած քարերը Սաղմոսագրքից քաղված համապատասխան տողերով: Այն կհիշեցնի մեզ կյանքի մարտահրավերներին դիմագրավել Դավթի դրսևորած քաջությամբ և առ Աստված հավատով:

ՍՈՂՈՍՈՆ. ԻՄԱՍՏՈՒԹՅԱՆ ՊԱՐԳԵՎԸ

ԻՇԱՐԺԱՆ ՏՈՂ

«Իմաստունը լավ է հզոր մարդուց, և խոհեմ մարդը՝ մեծամեծ դաստակերտներ ունեցողից»:

Առակներ 24:5

Որպես թագավոր՝ Դավթի մեծագույն ձեռքբերումներից մեկն այն էր, որ նա կարողացավ միավորել Իսրայելի փասաներկու ցեղերին: Թագավորությունն այնուհետև փոխանցվեց իր

որդիներից մեկին՝ Սողոմոնին, ով օժվեց Սաղոկ քահանայի և Նաթան մարգարեի ձեռքով:

Տերը չկամեցավ, որպեսզի Դավիթը կառուցի Տաճարը՝ գոհեր մարտից և համար: Սողոմոնը գոհեր մարտից և բարձունքների վրա խունկ ծխեց, որը նախապես շինված էր կուռքերի համար: Այսուհանդերձ, Տերը փրկեց, որ Սողոմոնը իր հայր Դավթի նման սիրում է Աստուծան և փափագում հավատարիմ մնալ Օրենքին: Դրա համար էլ Տերը երագում երևաց նրան: Նա Սողոմոնին խոստացավ փայ այն ամենը, ինչ որ նա խնդրի:

Սողոմոնը կարող էր հարստություն, մեծ թագավորություն կամ թշնամիների դեմ հաղթանակներ խնդրել: Փոխարենը՝ նա խնդրեց Տիրոջից իմաստություն և խելամտություն ժողովրդին արդար դատելու համար: Տերը գոհունակությամբ կատարեց նրա խնդրանքը: Եվ, քանի որ նա արժանի պարգև էր խնդրել, Տերը փվեց նրան նաև այն, ինչ նա չէր խնդրել՝ հարստություն և փառք, որն այդ ժամանակի որևէ թագավոր կերպեր ունենալ:

Սողոմոնի պարգևն անմիջապես ծառայեց բարի գործի: Երկու կանայք մուրեցան Սողոմոնին՝ երկուսն էլ ներկայանալով իբրև միևնույն երեխայի մայր: Առաջին կինն ասաց, որ առավոտյան արթնանալիս մի մեռած երեխա գրավ իր կողքին: Երեխան նրա սեփականը չէր: Նա ասաց, որ երկրորդ կինը, ում երեխան մահացել է, փոխել է կենդանի երեխային մահացածի հետ: Սողոմոնը զիպեր, որ միայն կանանցից մեկը կարող է ապրող

երեխայի իրական մայրը լինել՝ մինչդեռ երկուս էլ պնդում էին իրենց մայրությունը:

Իր իմաստությամբ Սողոմոնն առաջարկեց, որ մանկանը պետք է մեջտեղից կիսեն, որպեսզի յուրաքանչյուրն ունենա երեխայի կեսը: Երբ սուսերակիրը քիչ էր մնացել երկու կես աներ մանկանը, առաջին կինը լաց եղավ, որ երեխան պետք է ապրի և փրվի երկրորդ կնոջը: Իսկ երկրորդ կինն ասաց, որ թող մանուկը ոչ իրենը լինի, ոչ էլ նրանը, այլ թող մեջտեղից կիսվի: Սողոմոնն անմիջապես կռահեց և ցույց տվեց, որ այն կինը, ով ցանկանում էր երեխային փալ անձանոթին, որպեսզի կենդանի մնար, նա է մանկան իսկական մայրը: Ժողովուրդը զարմացած մնաց՝ Սողոմոնի արդար դատաստանը տեսնելով:

Իր իմաստության շնորհիվ Սողոմոնի արքայությունը բարգավաճեց և ընդարձակվեց: Նա ուներ անթիվ ախոռներ, առևտրական նավատորմ, ինչպես նաև ընտիր շինանյութից կառուցված պալատ: Բայց նրա մեծագույն իրագործումներից մեկը եղավ Տիրոջ Տաճարի կառուցումը: Ինչպես Սողոմոնի մյուս արածները՝ նա ծրագրեր կազմեց և փաճարի կառուցման համար հայթայթեց ամենաընտիր շինանյութերը, որոնց նմանը չէր գտնվում: Տաճարի ներքին պատերը կահավորեց մայրի փայտով, որը միայն բերվում էր Լիբանանից: Սողոմոնը ոսկով պատեց Տաճարի Սրբությունների սրբությունը, ուր պահվում էր Ուխտի փապանակը՝ Տասնաբանյա պատվիրաններով, սրբաբանի բոլոր պատերը, խորանը և երկու կողմերում բերովբեներ կանգնեցրեց:

Երբ Տաճարի շինարարությունն ավարտվեց, Սողոմոնը հավաքեց ժողովրդին և ընծայեց այն Տիրոջը՝ Նրան, Ով ժողովրդին դուրս բերեց Եգիպտոսից և Ով Դավթին թագավոր դարձրեց: Ամբողջ ժողովրդի մեջ Սողոմոնն աղոթեց, որ չկա Տեր Աստծո նմանը, Ով պահում է Իր սիրո ուխտը Իրեն հավատարիմ ժողովրդի հետ: Սրանից շար չանցած Տերը երագում հայտնվեց Սողոմոնին՝ օրհնեց և զգուշացրեց, որ եթե նա և իր սերունդները

ապրեն Տիրոջ պատվիրանների հանդեպ հավատով և հնազանդությամբ, հավիտյան գահին պիտի բազմեն: Եվ եթե չհնազանդվեն և երկանգնեն Տիրոջը հավատարիմ լինելուց, Իսրայելը կջնջվի երկրի երեսից և Տաճարը կքանդվի:

Իմաստուն խորհուրդ

Եթե Սաղմոսագիրքը պարունակում է շատ ևրգեր, որոնցով փառաբանում ենք Աստուծուն, Առակների գիրքը բովանդակում է հարյուրավոր փողեր, որոնք մեզ փալիս են իմաստուն խորհուրդներ մեր առօրյա կյանքի համար: Օրինակ՝ **Առակներ 26:4-ում** գրված է. «Անզգամին մի՛ պարասխանիք ըստ նրա անզգամության, որ չլինի թե նմանվես նրան»: **Առակներ 29:23-ում** կարդում ենք. «Ամբարտապանությունը պիտի նվաստացնի մարդուն, բայց Տերը խոնարհներին պիտի արժանացնի փառքի»:

Ուշադիր լսեք ձեր ուսուցչի տված հանձնարարությունները, երբ կազմակերպի ձեզ հորինելու մի շարք առակներ մեր ներկա ժամանակի համար:

Ես կգնամ Տիրոջ տուն

Գ Թագավորություններ 6-8 գլուխներում գրնում ենք Երուսաղեմի Տաճարի շինության մանրամասն փվյալները, ինչպես նաև ներքին հարդարանքի և առարկաների նկարագրությունը:

Տաճարի շինության մեջ, ինչպես նկարագրված է **Գ Թագավորությունների** գրքում, գրնում ենք քերովրենների պարկերներ, ներքին սրբարանը՝ Սրբությունների սրբությունը, որտեղ դրված էր Ուխտի փապանակը, խորանը, խնկարկության անոթները, կանթեղների աշտանակները և մի շարք այլ պարագաներ, որոնք մեզ բավական հիշեցնում են այսօրվա մեր եկեղեցիների խորանները:

Ձեր ուսուցիչը կպայմանավորվի քահանայի հետ՝ ձեզ եկեղեցի փանելու համար: «Պարույրի» ընթացքում նա ձեզ ցույց կդա, թե այսօրվա մեր եկեղեցիների հափակի գծագիրը որքան նման է Սողոմոնի Տաճարի հափակագծին:

Մի՛ ամաչեք հարցեր փալ քահանային՝ պարույրը վարելիս և բացափրելիս: Միզուցե ցանկանաք նշումներ կափարել թղթի վրա և նույնիսկ լուսանկարվել «պարույրի» ընթացքում:

Ուշադիր լսեք ձեր ուսուցչի տված հանձնարարությունները՝ զեկուցում կամ ցուցադրում պատրաստելու համար, ցույց տալով մյուսներին, թե ինչ սովորեցիք եկեղեցում՝ ձեր «պտույտի» ընթացքում:

Գիտելիք, ընկալում և իմաստություն. ո՞րն է տարբերությունը

Սողոմոնի պափմության կենփրոնական գաղափարը իմաստությունն է: Բայց ո՞րն է իրականում **իմաստությունը**: Ինչպե՛ս է այն փարբերակվում գիտելիքից կամ **ընկալումից**:

Գիտելիքն այն է, ինչ գիտենք ինչ-որ առարկայի մասին: Օրինակ՝ մենք գիտենք սիրո մասին,

որովհետև մեզ պարմել են: Մենք կան ապրել ենք սերը, կան էլ հավատում ենք, որ այն իրապես գոյություն ունի:

Ընկալումն օգնում է մեզ սովորել ավելին, քան գիտենք՝ ուսումնասիրելով և զննելով մեր փրամադրության փակ եղած փեղեկությունները և փորձելով վերլուծել, թե ինչու իրերն ու առարկաները այնպիսին են, ինչպիսին որ կան: Ընկալումն այն է, երբ փորձում ենք կապեր գտնել և նայել որևէ իրի կամ առարկայի խորքը: Օրինակ՝ որո՞նք են սիրո և սիրողի հատկությունները: Որպե՞ն է սերը փորձվում: Որպե՞ն է սերը բացակայում: Անհրաժեշտ է փեսնել սերը, որպեսզի իմանալ, որ այն գոյություն ունի:

Իմաստությունն այն է, ինչ ընկալում ենք, գիտենք և գործադրում ենք մեր առօրյա կյանքում: Որոշ առումով, իմաստությունն Աստուծոց մեզ փրկածի արքայապետությունն է: Եթե լավ ենք օգտագործում ճշմարտության վերաբերյալ մեր գիտելիքները, որ Աստված հայտնել է մեզ, և այդ գիտելիքը հասկանալով կիրառում ամենօրյա մեր կյանքում, մենք իմաստություն ենք հայտնագործում:

Նկատի՛ առեք հետևյալ իրավիճակները: Մտածե՛ք, թե ինչ գիտեք, ինչ եք հասկանում և ինչպես իմաստուն կվարվեիք յուրաքանչյուր իրավիճակում: Հետևե՛ք առաջին իրավիճակի օրինակին:

Իրավիճակ	Գիտեմ, որ...	Հասկանում եմ, որ...	Իմաստուն պատասխանն է...
1. Ձեր ընկերը իրեր է գողացել և ուզում է թաքցնել դրանք ձեր փանը	Գողանալը ճիշտ չէ, որովհետև փրանում եմ սեփականության, որն ինձ չի պարկանում	Եթե թաքցնեմ ընկերոջս գողացած իրերը, կլինեմ պարզապես նրան հանցակից	Ընկերոջս ասել, որ չեմ օգնելու իրեն և, իբրև ընկեր, ցավում եմ նրա գողության համար
2. Ֆուտբոլի խաղին խարդախություն ես արել, որի պարճառով մյուս թիմը պարտվել է, ինչը մրցավարը չի նկատել			
3. Քեզ գործ են առաջարկել, սակայն պահանջում են աշխատել ամեն կիրակի օրվա առավոտյան			
4. Լսում ես, որ մեկը սարսափելի բամբասանք է փարածում մեկ ուրիշի մասին, որը գիտես, որ ճիշտ չէ			
5. Մնացել ես ընկերոջդ փանը և քեզ հրավիրում են գնալ մի փեղ, ուր գնալը ծնողներդ խստորեն արգելել են			

ԴԱՍ 12

ՔՆՆԱՐԿՈՒՄ ԵՎ ԱՄՓՈՓՈՒՄ

1. Ի՞նչ արեցին Նաթանը և Սաղոկը:
2. Ի՞նչ ջկարողացավ անել Դավիթն իր կյանքի ընթացքում:
3. Տերը Սողոմոնին ի՞նչ խնդրել փվեց:
4. Սողոմոնն ին՞չ խնդրեց և ինչո՞ւ էր այն զարմանալի:
5. Ո՞րն էր երկու կանանց գանգաարը: Սողոմոնն ինչպե՞ս լուծեց խնդիրը: Ինչպե՞ս է այս դեպքը ցույց տալիս նրա իմաստությունը:
6. Նկարագրե՛ք Սողոմոնի թագավորության ունեցվածքը:
7. Նկարագրե՛ք Տիրոջ Տաճարը:
8. Ի՞նչ էր պահվում Տիրոջ Տաճարում:
9. Ո՞րն էր Տիրոջ խոստումը Սողոմոնին:

ՁԵՐ ՏԵՏՐԱԿՈՒՄ

Վարահաբար, բոլորս ճանաչում ենք մարդկանց, ովքեր շար իմաստուն են: Եվ նրանց որոշումները թվում է, թե միշտ օգտակար են մարդկանց կամ կարող են վարթարագույն վիճակը փոխել լավագույնի: Իսկ եթե հետևենք նրանց խորհուրդներին, ապա երջանիկ ավարտը ապահովված կլինի:

Նարցարույց վարեք ձեզ ծանոթ իմաստուն մեկի հետ: Նարցրե՛ք նրան, թե ինչպե՞ս է որոշումներ կայացնում, ինչպե՞ս է կշռադատում փվյալ իրավիճակի թեր և դեմ կողմերը, և թե ինչպե՞ս է նա իրեն պահում դժվարությունների հանդիպելիս: Ի՞նչ խորհուրդ կրա ուրիշներին: Գրի՛ առեք ձեր հայրնագործումները րեպրակում:

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ՀԵՏ

Ընտանեկան այս պարապմունքի համար անհրաժեշտ է ունենալ Աստվածաշունչ, մարիպներ և թուղթ: Նան պերք է գրել հերկյալ համարները Առակների գրքից՝ թղթի երկու առանձին էջերի վրա: **Առակներ 10:1ա, 10:14ա, 13:20, 14:16, 18:4, 23:15, 26:12, 28:26:**

Մեծ թղթի վրա արագրե՛ք հերկյալ հարվածներն ամբողջությամբ՝ ըստ ստորև բերված կարգի: Օգտագործե՛ք մեծ րատեր, որպեսզի հարվածները դյուրին ընթերցվեն:

1. Իսկ անգամն ինքնավարահ ընկերանում է անօրենի հեր:
2. Բայց իմաստությամբ վարվողը կփրկվի:
3. Անմիտ որդին րրամություն է մոր համար:
4. Բայց անգամից ավելի շար բան կարելի է հուսալ, քան նրանից:
5. Բայց անգամներին ընկերակցողը թաքուն պիտի ջննա:

6. Բխող գեր է և կյանքի աղբյուր:
7. Բայց հանդուգն մարդու բերանը մոտ է կործանման:
8. Ապա կուրախացնես և իմ սիրտը:

Ընրանիքով հավաքվելուց հերո վերանայեք Սողոմոնի պարմությունը և քննարկեք, թե ինչո՞ւ նա իմաստուն մարդ համարվեց: **(Նա կանջվեց կայացնելու շար որոշումներ և կարգավորելու շար վեճեր: Սրանք ունեին բարոյական և հոգևոր, ինչպես նաև իրավական ջափանիշներ: Սողոմոնն այս որոշումները կայացնում էր ուշադիր և իմաստուն կերպով):**

Ընրանիքին հայրնե՛ք, որ Տին Կրակարանը շար ասելիք ունի իմաստության մասին: Այս գրքի որոշ ասույթներ գրվել են հենց Սողոմոնի կողմից: Բացե՛ք Աստվածաշնչի Առակների գիրքը: Նրանում պարունակվող ասույթներից շարերը կարելի է

բաժանել երկու մասի: Այդ մասերն անվանում ենք «ա» կամ «բ»: Օրինակ՝ **Առակների 1:8** փողի ա մասում գրված է. «Լսի՛ր, որդյա՛կ, հորդ խրատը», մինչդեռ փողի բ մասում՝ «և մի՛ մերժիր մորդ պարվիրանը»:

Առակների իմաստուն փողերն առավել ուսումնասիրելու համար ընդհանրապես բաժանեք երկու խմբի: Յուրաքանչյուր խմբի փոքր փողերի համարների պարզեցում, Աստվածաշունչ, մաքիս և թուղթ: Գրի առնված հարվածներով մեծ թուղթը դրեք բոլորին քրեանելի հարմար տեղում: Խմբերին ասեք, որ «ա» փողի համարները վերաբերում են փողի առաջին կեսին, իսկ գրի առնված հարվածները լրացնում են այդ փողերը «բ» մասով: Նայե՛ք, թե որ խումբն առաջինը կգտնի և իրար կմիացնի համապատասխանող մասերը և կգրի ամբողջական առակները: Այնուհետև, միասին կարդացեք առակները: (**Ահա պարասխանները. 10:1-ը՝ 3-ին, 10:14-ը՝ 7-ին, 13:20-ը՝ 5-ին, 14:16-ը՝ 1-ին, 18:4-ը՝ 6-ին, 23:15-ը՝ 8-ին, 26:12-ը՝ 4-ին և 28:26-ը՝ 2-ին**):

Ահավասիկ ութ առակներն ամբողջությամբ՝ ըստ համարակալված հարվածների հերթակալությունով:

1. Իմաստուն որդին ուրախացնում է հորը, անմիտ որդին փրկվածություն է մոր համար:
2. Իմաստունները իմաստություն են հավաքում, բայց հանդուգն մարդու բերանը մոտ է կործանման:
3. Իմաստուններին ընկերակցողը իմաստուն կլինի, բայց անզգամներին ընկերակցողը թաքուն պիտի չմնա:
4. Իմաստունը զարհուրելով՝ իր ճամփան շեղում է չարից, իսկ անզգամն ինքնավարան ընկերանում է անօրենի հետ:
5. Խորհուրդը խոր ջուր է մարդու սրտում, բխող գետ է և կյանքի աղբյուր:
6. Որդյա՛կ, եթե քո սիրտն իմաստուն լինի, ապա կուրախացնես և իմ սիրտը:
7. Մարդ եմ քրեանել, որ պարծեցել է, թե ինքն իմաստուն է, բայց անզգամից ավելի շարքան կարելի է հուսալ, քան նրանից:

8. Ով հույսը դնում է իր սրտի հանդուգության վրա, նա անզգամ է, բայց իմաստությամբ վարվողը կփրկվի:

Վերջում կարդացե՛ք **Առակներ 30:24-28-ը** միասին: Այս փողերը հեղափոխում են և միաժամանակ միտք արթնացնող:

Գիտե՛ի՛ք արդյոք, որ Սուրբ Սահակ Պարթև Նայրապետը և Սուրբ Մեսրոպ Մաշտոցը Աստվածաշունչ մաքիսից առաջինը հայերեն թարգմանել են հենց Առակների առաջին փողերը. **«Ճանաչել իմաստությունն ու խրատը, իմանալ հանճարի խոսքերը»**:

Եզրափակե՛ք այս պարասխանները աղոթքով՝ խնդրելով, որ Աստված իմաստություն շնորհի ընդհանրապես բոլոր անդամներին, որպեսզի իրենց առօրյա կյանքում կայացնեն ճիշտ որոշումներ:

ԵՂԻԱ. ԱՍՏՎԱԾ ԽՈՍՈՒՄ Է ԼՌՈՒԹՅԱՆ ՄԵՋ

ԻՇԱՐԺԱՆ ՏՈՂ

«Իմ ոչխարներն իմ ձայնը լսում են, և ես ճանաչում եմ նրանց. և նրանք գալու են իմ ետևից. և ես նրանց կտամ հավիտենական կյանք. և նրանք չեն կորչի հավիտյան. և ոչ ոք նրանց իմ ձեռքից չի հափշտակի»:

Հովհաննես 10:27-28

վերցնի իր հոգին: Ապա ննջեց այդպեղ: Արթնանալիս նա հանդիպեց հրեշտակին, որը կերակուր ու ջուր էր բերել նրան: Նրեշտակը երկու անգամ եկավ, կերակրեց նրան և քաջալերեց, որ համզարանա: Այնուհետև, Եղիան քառասուն օր ու գիշեր քայլեց մինչև հասավ Տիրոջ Քորեք լեռը, ուր և գիշերեց քարայրում: Տերը հարցրեց նրան, թե՛ ի՞նչ է անում: Եղիան պատասխանեց, որ ճշմարիտ մարգարեններից միայն ինքն է մնացել և որ իր թշնամիները փնտրում են իրեն, որ սպանեն:

Աստված ասաց Եղիային, որ թողնի քարայրը և կանգնի լեռան վրա, որովհետև Ինքը շուտով անցնելու է այդպեղով:

Մողոմոն թագավորի հաջորդներից մեկն էր Աքաաթ թագավորը: Նրա կինը՝ Նեզաբելը, չէր հավատում Աստծուն: Իրականում, նա հավատում էր Բահադի կուռքին և նա համոզեց Աքաաթին և Իսրայելից շարերին, որ իր կրոնը ճշմարիտ է:

Այդ ժամանակ Եղիա մարգարեն փորձեց համոզել Իսրայելին, որ չերկրպագեն Բահադին, այլ իրենց հույսն ու հավատը դնեն Տեր Աստծո վրա: Եղիան ապացուցեց, որ Բահադի մարգարենները սուր մարգարեններ են և հրամայեց նրանց սպանել:

Նեզաբելը բարկացավ Եղիայի վրա: Վերջինս իր կյանքը փրկելու համար փախավ անապատ: Նա կանգ առավ մի ծառի փակ և խնդրեց Աստծուն, որ

Ուժեղ հողմ անցավ, այնքան ուժեղ, որ ճեղքեց լեռները և կտրեց ժայռերը: Բայց Տերը քամու մեջ չէր: Նկրո երկրաշարժ եղավ, բայց Տերը երկրաշարժի մեջ ևս չէր: Նաջորդը կրակն էր: Բայց Տերը կրակի մեջ չէր նույնպես: Ի վերջո, համակ լռություն փիրեց: Երբ Եղիան հանդիպեց այս լռությանը, իր դեմքը ծածկեց կաշվե վերարկուով և գնաց, կանգնեց քարայրի մուտքի առջև:

Աստված գրուցեց Եղիայի հետ՝ հարցնելով նրան, թե՛ ի՞նչ էր անում քարայրում և կրկին անգամ լսեց Եղիայի բողոքները իր վիճակի մասին: Ապա Աստված տվեց նրան մի շարք շար հսրակ հանձնարարություններ. Եղիան պետք է գնար

Դամասկոսի անապատ և օձեր Ագայելին՝ որպես ասորիների թագավոր, ապա Նուին՝ Իսրայելի թագավոր, և Եղիսեին՝ որպես մարգարե իր փոխարեն: Աստված ասաց, որ այս երեք մարդիկ

կապանեն բոլոր նրանց, ովքեր ընդդիմանան Եղիային, և պիտի փրկվեն նրանք, ովքեր Բահադին չեն երկրպագի:

ՄԱՐԵՎՈՐ ՀԱՍՎԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Մար արե - մարգարեները անհարներ էին՝ առաքված Աստուծո կողմից, ովքեր հոչակում էին Տիրոջ կամքը Իր ժողովրդին, հորդորում նրանց հավաքարիմ մնալ Աստծուն: Նաև Քրիստոսի գալուստի և առաքելության մասին մարգարեանալ, Ով պիտի գար աշխարհին փրկություն և մարդկությանը նոր կյանք բերելու համար:

ՄՏԱԾԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Լռության ձայնը

Մեր կարդացած պատմության վերջում Եղիան կարող էր ընտրություն անել: Եղիան մեզ բողոքիս նման ուներ ազատ կամք: Նա կարող էր անել, ինչ Աստված պարվիրել էր իրեն՝ գնալ և օձել Ագայելին, Նուին և Եղիսեին, կամ փախչել փրկված հանձնարարականներից: Եթե շարունակենք կարդալ Եղիայի մասին պատմությունը **Գ Թագավորությունների** գրքում, կրեսնենք, որ Եղիան ընտրեց Աստուծո կամքը կարարելը: Եվ սա այն պարճառով, որ լսեց Աստծուն: Բայց նա ինչպե՛ս լսեց Աստծուն:

Նկարաբրբիր է, որ Աստված չկար հողմի, երկրաշարժի կամ կրակի մեջ: Աստվածաշնչային մյուս պատմություններում Աստուծո ներկայությունը հաճախ ուղեկցվում է քամու, երկրաշարժի կամ կրակի միջոցով: Մենք հակված ենք Աստուծո մասին մտածել երկյուղածությամբ, և երբեմն Աստված հայտնվում է Իր ժողովրդին շար ապշեցուցիչ եղանակներով: Սակայն այս պատմության մեջ Աստված եկավ Եղիայի մոտ լռության մեջ: Աստվածաշունչը պարմում է մեզ, որ լիակատար անդորրի ձայն եղավ և Եղիան լսեց լռությունը: Մենք սովորաբար չենք կարծում, որ լռությունը երբևէ կարելի է լսել: Որքան փարօրինակ է, որ Աստված պետք է գար Եղիայի մոտ այս ձևով: Կարո՞ղ եք հիշել Աստվածաշնչից մեկ ուրիշին, ում Աստված այցելեց լռության մեջ:

Երբեմն մենք պետք է լուռ լինենք, որպեսզի լսենք Աստծուն: Միշտ չէ, որ Աստված հայտնվում է մեզ կրակի բոցի մեջ, կամ էլ քամու պոթկման ու երկրաշարժի ցնցման ժամանակ: Բայց երբեմն, եթե պարզապես ունկնդիր ենք, կարող ենք լսել Աստծուն

լուծողական մեջ:

Մրաձեռք ձեր առօրյա կյանքի մասին: Որքա՞ն հաճախ ենք լսում մարդկանց՝ ծիծաղելիս և խոսելիս: Ի՞նչքան հաճախ ենք լսում երաժշտություն, կամ գնացքի, մեքենաների և բեռնատարների ձայնը: Աղմուկը մեր կենցաղի արդյունքն է. իրականում, ապրելը աղմուկով զբաղմունք է: Մենք կարող ենք հեշտորեն մրացրվել, սակայն այն կղժվարացնի ուրիշներին լսելը: Երբեմն թվում է, թե մենք պարզապես չենք կարող գրնել լիակատար լուծողական: Եվ, այնուամենայնիվ, կան պահեր, երբ ավելի լավ է լուռ մնալ և լսել՝ «հանդարտեցնելու» համար մեր կյանքը:

Ինչպե՞ս պետք է վարվեր Նարեն

Նարեն հրաշալի անձնավորություն էր: Մարդիկ սիրում էին նրա շուրջը լինել, միշտ լսել նրա պարզամտ գվարճալի պատմությունները և կիսել իրենց փորձառությունը նրա հետ:

Բայց երբեմն Նարեն չգիտեր, թե երբ լուռ մնար: Նրան հաճախ հանդիմանում էին իր ուսուցիչները, որովհետև նա խոսում էր դասի ընթացքում և խանգարում մյուսներին, հարկապես, երբ նրանք փորձում էին կարդալ կամ կենտրոնանալ թվարանական վարժությունների վրա: Երաժշտության դասին նա շարունակ ստիպում էր երգչախմբի ղեկավարին նորից սկսել, քանի որ իր խոսելը ցրում էր մյուս երգիչների ուշադրությունը, որով երգչախմբին չէր հաջողվում երգել ճիշտ նոտաները: Սակայն Նարեի մեծագույն խնդիրն այն էր, որ նա շատ խոսելու պարճառով թերանում է լսել նաև իր համար իրոք անհրաժեշտ խրատները:

Մի օր Նարեն և իր դասընկերները պետք է հանձնեին շատ կարևոր քննություն: Քննության արդյունքները պիտի որոշեին, թե ով պիտի կարողանար փոխադրվել հաջորդ դասարան: Ուսուցիչը շեշտեց, որ աշակերտները պետք է շատ ուշադիր լսեն իր րված հանձնարարականները, քանի որ աննշան սխալի դեպքում կարող են կտրվել սպորտդասարան քննությունից:

Սովորականի պես Նարեն շարախոսում էր ուսուցչի կողմից հանձնարարականներ րալու ժամանակ, բայց նա ինքնավստահ էր, որ լսել է ուսուցչի րված ցուցումները: Մի քանի շաբաթ անց քննության արդյունքներն սրացվեցին: Նարեն անրավարար սրացավ, որովհետև ուշադրությամբ չէր հետևել ուսուցչի րված հանձնարարություններին:

- ❖ Ի՞նչ եք կարծում, Նարեն ի՞նչ սովորած կլինի սրա արդյունքում:
- ❖ Ի՞նչ պետք է աներ Նարեն, որպեսզի դառնար ավելի լավ լսող: Ինչպե՞ն նրա ընկերները կօգնեին իրեն:
- ❖ Ի՞նչ խորհուրդ դուք կրայիք Նարեին:

Իրապես դուք ի՞նչ էիք ասել

Երբևէ պարտադիր է ձեր կյանքում, որ մեկին մի բան ասեք և շարաքներ անց պարզվի, որ ձեր ասածը բերնեբերան անցնելիս բոլորովին իմաստաբախտիվել է և նույնիսկ հակառակը ստացվել:

Օրինակ՝ կարող եք մեկին ասել. «Գևորգը և ես գնացինք ֆիլմ դիտելու, բայց տեսանք, որ այն հիմար ֆիլմ է»: Գևորգը կարող է ձեր ասածը պարզապես երրորդ անձի, վերջինս չորրորդ անձի և սա էլ հինգերորդին: Այն ժամանակ, երբ վեցերորդ մարդուն պարզապես ձեր ասածը, խոսքը աղավաղվելով ամբողջովին ուրիշ իմաստ ձեռք բերած կլինի: Այդ պարագայում Գևորգից միայն կարող եք պարզաբանում ստանալ հարցնելով. «Նե՛յ, ինչո՞ւ ես բոլորին ասել, թե ես հիմար էի այդ ֆիլմը դիտելու համար»:

Նույնիսկ, երբ մենք չենք բամբասում կամ քննադատում մյուսներին, հնարավոր է, որ մեր խոսքերը սխալ կերպով մեջբերվեն, կամ էլ՝ ում հետ, որ մենք խոսել ենք, թերացել է մեզ ուշադիր լսել: Միայն մեջբերվելիս կարող ենք անակնկալ հայտնվել անսխալ իրավիճակի մեջ՝ առանց նախապես գիտակցելու եղելությունը:

Ձեր ուսուցիչը կառաջնորդի ձեզ խաղալու, թերևս, շարերիդ հայտնի և շարերիդ կողմից սիրված «փչացած հեռախոս» խաղը: Խաղալուց հետո տեսնե՛ք, թե արդյո՞ք «հեռախոսագանգ» ստացած վերջին մարդը լսել է նույն պարտությունը, ինչ առաջին անձն ասել էր: Եթե պարտությունը փոխվել է, ապա՝ ինչո՞ւ: Սա ի՞նչ է ասում մեր լսելու ընդունակության մասին: Նաև սա ի՞նչ է ասում բամբասանքի մասին:

Մեծ Պահքի շրջանն իբրև լսելու ժամանակ

Առաքելական մեր Սուրբ Եկեղեցու փոնացույցի համաձայն, ամեն փարի Զարկի փոնից 40 օր առաջ սկսվում է փարվա ամենաերկար պահեցողության շրջանը՝ Մեծ Պահքը: Քրիստոնյաների համար սա մի ժամանակահատված է, որի ընթացքում Եկեղեցին հրավիրում է մեզ նախապարտասարվել դիմավորելու մեր Տեր Տիմոտեոս Գրիգորի Սուրբ Հարության փոնը: Ինչպես փարվա մեջ պարտադիր պահքի մյուս շրջաններում, Եկեղեցին մեզ քաջալերում է առավել հաճախակի աղոթել, սովորականից ավելի շար ուսումնասիրել Աստվածաշունչը, ընթերցել սրբերի վարքը և պարբերաբար հաճախել եկեղեցական արարողություններին: Մեզ նաև առիթ է տրվում վերանայել մեր կյանքի ընթացքը, անդրադառնալ Աստծո առաջ և ուրիշների հանդեպ մեր գործած մեղքերին, ներում խնդրել նրանցից, ում հանդեպ մեղանչել ենք, և ներողամտություն առաջարկել մեր դեմ մեղանչողներին և ինքներս հանձն առնել բարեփոխելու մեր կյանքը:

Այս պատրաստության ժամանակաշրջանում մենք նաև պահք ենք պահում՝ հրաժարվելով մսեղեն և կաթնեղեն բոլոր տեսակի սննդամթերքից, որով կարծես ինքներս մեզ համար կարգապահություն ենք սահմանում: Մեզ համար շատ ավելի լավ կլիներ, եթե ինքներս մեզ կարգապահության ենթարկեինք ոչ միայն այն առումով, թե ինչ է մտնում մեր բերանը՝ ուրելու համար, այլև՝ թե ինչ է դուրս գալիս մեր բերանից:

Ուրելիքից պահք պահելիս պետք է նաև մեղքից պահք պահենք, ներառյալ բամբասանքը, չարախոսելը, հակառակվելը, անուշադրությունը, ինչպես նաև Աստուծոն և ուրիշներին ուշադիր լսելու մեր անկարողությունը: Իրականում, եթե մենք թերանում ենք հեռանալ մեր մեղքերից և դեպի մեղքը փանդվարկեցողությունից, լոկ ուրելիքից մեր պահեցողությունը որևէ օգտակարություն չի ունենա:

«Նակառակության և կոիվների մեջ եք պահում և բռնցքահարում րկարին», - կարդում ենք **Եսայու մարգարեության 58:4-8ա** համարներում: «Իսկ իմ ինչի՞ն է պետք այդպիսի ծոմապահության օրը. դուք պիտի գաք բողոքել ինձ, և ես չպիտի լսեմ ձեզ ...: Այդպիսի ծոմապահությունը չէ, որ ես ընկրեցի, - ասում է Տերը, - քանի՞ր անիրավության հանգույցը, խորպակի՞ր քո վաճառականական խարդախությունն ու բռնությունը, ների՞ր ու արձակի՞ր նեղյալներին և պատռի՞ր բոլոր անիրավ մտրիակները: Քաղցածներին բաժանի՞ր քո հացը և անօթևան աղքատներին՝ փար քո փունը. եթե մերկ մարդ տեսնես՝ հագցրո՞ւ նրան, բայց քո ընտանիքի զավակին մի՛ անտեսիր: Այն ժամանակ այգարացի պես պիտի ծավալվի քո լույսը, և արագորեն պիտի հասնի քո ապաքինումը»:

Ուշադիր լսեք ձեր ուսուցչի հանձնարարությունները՝ Մեծ Պահքի օրացույց պատրաստելու համար:

ՔՆՆԱՐԿՈՒՄ ԵՎ ԱՄՓՈՓՈՒՄ

1. Ո՞վ էր Աքաաբ թագավորը: Ո՞ւմ հետ նա ամուսնացավ: Ինչո՞ւ էր Աքաաբի կինը պատուհաս դարձել Իսրայելի համար: 2. Ո՞վ էր Եղիան: Ի՞նչ արեց նա՝ զայրացնելով Աքաաբի կնոջը: Ինչո՞ւ Եղիան փախավ անապատ: 3ա. Ո՞րն էր Եղիայի բողոքը Աստուծոն: 4. Ինչպե՞ս Աստված հայտնեց Ինքն Իրեն	Եղիային: Ինչո՞ւ Աստուծո հայտնությունը այդքան փարբեր եղավ, քան Նրա նախկին հայտնությունները: 5. Աստված ի՞նչ հանձնարարեց Եղիային անելու: Եղիան ո՞ւմ օձեց: Աստված ի՞նչ ասաց նրանց մասին, ովքեր մերժեցին հետևել Աքաաբի կնոջ օրինակին:

ՁԵՐ ՏԵՏՐԱԿՈՒՄ

Նեգաբելը հետևեց Բահաղ չաստուծոն: Բահաղը կուռք էր՝ նյութական մի կերպարանք, որը իրականում գոյություն չուներ:

Մարդիկ այսօր էլ փակավին երկրպագում են կուռքերի, չնայած դրանք շատ փարբեր են Բահաղից: Փողը, անբարոյականությունը, թմրանյութերը, ոգելից խմիչքները, իշխանությունը, համբավը կամ հանրահայտ լինելը կարող են դառնալ չաստվածներ որոշ մարդկանց համար:

Գրե՛ք օրաթերթի որևէ հոդված, որը պարմում է, թե ինչպես մեկն ընկնում է լուրջ փորձանքի մեջ՝ իր հույսը և հավարը դնելով այլ բաների վրա և ոչ՝ Տեր Աստուծո: Որոշ դիտարկումներ կատարե՛ք, թե ինչպես «չաստվածն» անկարող է օգնություն կամ մխիթարություն ապահովել:

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ՀԵՏ

Ընտանեկան այս պարապմունքի համար պետք է ունենալ Աստվածաշունչ: Նաև ունեցել՝ նախապես պարբերաբար թղթե թագ՝ կտրված երկար սրվարաթղթից, իրար փակցված կամ սոսնձված ծայրերով: Ընդհանրապես անդամները կարող են զարդարել թագը մարտիրոսներով կամ ներկերով: Նաև այս պարապմունքի համար պետք է շորի մի մեծ կտոր՝ որպես վերարկու, և երկար փայտ կամ ձող, որը ծառայի իբրև մարգարեի իշխանության «գավազան»:

Ընդհանրապես հավաքվելուց հետո կրկնեցե՛ք **Գ Թագավորությունների 19:11բ-13** հատվածը, որտեղ Աստված խոսում է Եդիայի հեթանոսների՝ գրեթե լռության մեջ: Եդիան պետք է լսեր, որպեսզի Աստված խոսեր իր հետ: Նա պետք է պարբերաբար կամ լռեցրե՛ր և համբերությամբ փաներ լռությունը:

Միասին մտախոհե՛ք Հին Կտակարանի մեկ այլ պարապմունք, որը վերաբերի Դավիթ մարգարեին և մեծ թագավորին: Դավիթը մեծ մեղք գործեց՝ սիրահարվելով ամուսնացած կնոջը՝ Բեթսաբեին: Նրա հետ ամուսնանալու նպատակով նա Ուրիային՝ նրա ամուսնուն, ուղարկում է ճակատամարտի առաջին գիծ՝ հուսալով, որ նա պիտի սպանվի այնտեղ:

Նախան մարգարեն ընդդիմացավ Դավթին այս մեղքի պարճառով՝ պարմելով նրան մի հրաշալի պարապմունք: Բարձրաձայն կարդացե՛ք այս պարապմունքը **Բ Թագավորություններ 12:1-15** հատվածում: Նշե՛ք հատկապես **13-րդ** համարը: Հիշեցրե՛ք ընդհանրապես, որ Դավիթը Իսրայելի ամենաշատ իշխանություն ունեցող անձն էր: Քննարկե՛ք մի քանի այլ եղանակներ, որոնցով Դավիթը կարող էր արձագանքել Նաթանի խոսքերին: **(Նա կարող էր պարվիրել նրան լուռ մնալ կամ հրաժարվել նրան լսելուց կամ պարծել նրան իր համարձակ մեղադրանքների համար):**

Հիմա թող ընդհանրապես անդամները փոխևփոխ խաղան Նաթանի և Դավթի դերերը՝ պարկերելով առճակատաբար և հնարավոր հակահարվածներ Դավթի կողմից: **(Դավթի դերը խաղացողը պետք է**

դի թղթե թագը, Նաթանը պետք է հագնի երկար վերարկուն և կրի գավազանը):

Հակառակությունները դերակատարելուց հետո բեմադրե՛ք Դավթի իրական վերաբերմունքը: Յուրաքանչյուրը, որ չնայած Դավթը մեղանեց, սակայն իր լուռ մնալու և Նաթանի խիստ հանդիմանությունները լսելու պարբերաբարությունը նրա բնավորության մասին մեզ այլ բան է ցույց տալիս:

Մեր Եկեղեցու և մեր ժողովրդի մեծամուն և ամենասիրելի սրբերից Գրիգոր Նարեկացին (947-1003 թթ.) իր ամբողջ կյանքն անցկացրեց Նարեկ վանքում՝ աղոթքով, առաքինի և ճգնաճեղացաղ վարքով, ուսանելով և ուսուցանելով, ինչպես նաև գրական գործեր գրելով ու վերջապես աճելով և առաջադիմելով սրբության և իմաստության մեջ:

Գրիգորը Խոսարով Անձնացու կրպսեր որդին էր՝ ծնունդով Վասպուրական աշխարհի Ռշտունյաց գավառի Նարեկ գյուղից: Կրթությունն ստացել և իբրև կուսակրոն հոգևորական դաստիարակվել է Նարեկավանքի բարձր փայլի դպրոցում՝ վանահայր և ուսուցչապետ Անանիա Նարեկացու խնամակալությամբ: Նարեկավանքի վանական լինելու պարճառով ստացել է «Նարեկացի» անվանումը:

Գրիգորը հաճախ է առանձնացել Վանա լճից հարավ, Նարեկավանքից հյուսիս գրնվող լեռան ճգնարան-քարայրում և բանաստեղծի իր ներանձնացումն ապրել: Նենց այս քարայրում էլ լռության մեջ աղոթքով Աստուծո հետ հաղորդակցվելով ներշնչվել է և ստեղծել «Մարյան ողբերգության» հրաշագործ աղոթագիրքը:

95 գլխից բաղկացած երկն աղոթքի ձևով արտահայտված խոսք է՝ ուղղված Աստուծուն «Ի խորոց սրբի խոսք ընդ Աստուծոյ»: Իր հավաքի ու խոստովանության գիրքը որքան ինքնապատում է, նույնքան էլ համապատում՝ մեղքից ու արատից փրկապատու մարդկության փրկության ճիգերի մասին: Ինքնամաքրման ճանապարհը անկեղծ խոստովանությունն է, մեղքերի գղջումը, որը և ընկրել է մեծ վարդապետը: Բայց արարներն ու մեղքերը անքանակ են, անկշռելի ու անսահման: Նրանք ավելի են, քան ծովերի բազմակուրակ ավազուրների մանրահատիկները և ավելի ծանր, քան Արարար լեռը: Սուրբ Գրիգոր Նարեկացին, այս աշխարհի մեղքերի ծանրաբեռնությունից հուսահատված, խոստովանում է, որ մարդուն կործանումից ազատողն ու նրա փրկիչը միայն Աստված է, Ով որքան հեռու է և անմարտչելի, նույնքան էլ մոտ է ու անբաժանելի: Սուրբը հավատում է, որ քավությունն ու ինքնամաքրումը փրկում են դեպի Աստված, հնարավորություն ընձեռնում անբաժանելիորեն Տիրոջը միանալ և հասնել Նրա լույսին:

Սուրբ Գրիգոր Նարեկացու կյանքը մեզ սովորեցնում է ապրել սրբակենցաղ՝ մեղքերից հեռու կյանքով, ինչպես նաև հիշեցնում առանձնության ու լռության մեջ Աստուծուն և մեր խղճի ձայնը լսելու մասին: Եվ այսպես վարվելով՝

մենք կարող ենք վարժվել լուռ մնալ, որպեսզի կարողանանք լսել Աստուծո՝ մեզ հետ խոսելը՝ գուցե ոչ խոսքերով, այլ Իր կամքի խորն ընկալումով, որը փրկի է ունենում, երբ մենք փրամադրում ենք Նրան մեր ամբողջ ուշադրությունը:

Մինչ այս պարապմունքն ավարտելը քաջալերե՛ք ընդհանրի յուրաքանչյուր անդամի ամեն օր ժամանակ հարկացնել լուռ մնալուն և «Աստուծո ներկայության մեջ» գրնվելուն, գոնե մի քանի րոպե: Յուրաքանչյուրը պետք է անհատական մոտեցում ցուցաբերի: Շատ երեխաներ կարող են ամեն օր պարզապես մի քանի րոպե «հանդարտ ժամանակ» անցկացնել ծնողների հետ և լսել նրանց խրատները:

ԱՄՈՍ ԵՎ ՕՍԵԵ. ՍԵՐ ԵՎ ԱՐԴԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ԻՇԱՐԺԱՆ ՏՈՂ

«Բայց արդ մնում են հավատ, հույս, սեր. սրանք՝ երեքը. և սրանցից մեծագույնը սերն է»:

Ա Կորնթացիներին 13:13

Եղիան շար դժվարություններ կրեց Իսրայելի թագավորների հետ հարաբերվելիս, որովհետև թագավորությունը, որը Դավիթն այնքան ջանադիր աշխատեց միավորել, Սողոմոնի մահից հետո բաժանվեց երկու մասի՝ հարավային թագավորության՝ Նուդայի, և հյուսիսային թագավորության՝ Իսրայելի: Նակատակ այն փաստի, որ Դավիթի հաջորդը նստեց հարավային թագավորությունում, Տերը դեռևս փորձում էր հոգ փանել Իր ժողովրդի մասին Իսրայելում՝ առաջնորդելով նրանց կառավարիչներին մարգարեների միջոցով: Մարգարեները առաքվում էին թագավորին հայտնելու Տիրոջ խոսքերը: Այս մարգարեներից երկուսն էին Ամուսը և Օսենն:

Ներորովամ Բ թագավորի իշխանության սկզբում Տերը կանչեց Ամուսին: Նա ծնվել էր հարավում, Նուդայի սոփ, որտեղ նա հովիվ էր: Ամուսն ուներ դժվարին պարտականություն, քանզի այդ ժամանակ ժողովուրդը դադարել էր հետևել Տիրոջ պատվիրաններին: Նասարակության վերնախավը շլացել էր հարսությունից և ապավինում էր իշխաններին և արքաներին՝ Տիրոջ փոխարեն: Մինչդեռ հասարակության ավելի ցածր խավերն ապրում էին աղքատության մեջ և չունեին իրենց որևէ պաշտպան կամ դեպի Տերն առաջնորդող:

Այսպիսով, Տերը ցանկացավ, որ Ամուսը գնա հյուսիս՝ դեպի Սամարիա՝ Իսրայելի մայրաքաղաք, և Ներորովամ Բ թագավորին հայտնի Տիրոջ զայրույթի և սպառնալիք անհրաժեշտ փոփոխությունների մասին: Ամուսն ասաց արքային և ժողովրդին, որ Տերը կամենում է, որ նրանք արդար

գործեն, քանզի Տերը փեսել է, թե ինչպես են աղքատները խաբվում մթերքի արժեզրկված գներից, մինչդեռ հարուստները խնջույքներ են վայելում: Տերը չի մոռանում աղքատներին, որի համար պիտի բարեփոխի նրանց կյանքը: Բարեկեցիկ ապրողները պիտի անհարմարավետության մեջ ապրեն: Կուռքերին ապավինելը և նրանց պատվին շինված գոհասեղանները պիտի խորտակվեն և օտար բանակները ավերակների պիտի վերածեն նրանց փղոսկրյա պալատները: Սրանից Ներորովամ Բ թագավորը կտարադուրյամբ լցվեց, չնայած Ամուսն իր մարգարեության մեջ

ընդգրկել էր Տիրոջ ծրագիրը ապագայում վերականգնելու համար: Նա չէր ցանկանում լսել Ամոսին: Նաև, արքան զգաց, որ Ամոսը, լինելով Հուդայի հարավային թագավորությունից, ոչ մի իրավունք չուներ Իսրայելի թագավորին թելադրել, թե

ինչպես պետք է վարվի: Ամոսը վարավեց Իսրայելից և վերադարձավ իր տուն, Հուդայի երկիր:

Օսենն փոխարինեց Ամոսին՝ Հերոբոամ Բ թագավորի իշխանության վերջին փարվա ընթացքում: Ի փարբերություն Ամոսի, Օսենն ուներ երկու ակնհայտ առավելություններ: Նա Իսրայելից էր և նրա պարզամի փոխանցման եղանակը ավելի կարեկցողական էր, քանի որ նա ողբերգություն էր կրել իր անձնական կյանքում: Տերն ասել էր նրան ամուսնանալ Գոմեր անունով մի կնոջ հետ, ով

անբարոյական կյանք էր վարել: Իր ամուսնության ընթացքում Օսենն պայքարել էր իր կնոջ անհավարարմության դեմ: Զավակ ունենալուց հետո Գոմերը լքեց նրանց և անհավար գրնվեց Օսենին: Փոխանակ պարզապես մոռանալու նրա մասին կամ զայրանալու նրա վրա, նա հետևեց Տիրոջ ցուցումներին: Նա փնտրեց իր կնոջը և գրնելուց հետո տուն բերեց:

Օսենն թվարկեց Իսրայելի մեղքերը, և ցույց տվեց Տիրոջ և Իր ժողովրդի հարաբերությունների խորունկ լինելը: Տերը սիրում է Իր ժողովրդին նախանձախնդրորեն, ժողովուրդը նույնպես պետք է սիրեր իր Տիրոջը, բայց նա այդպես չվարվեց: Տիրոջը սիրելու և ապավինելու փոխարեն, իսրայելացիները իրենց հույսը և հավատը դրել էին կուռքերի վրա, որոնց կերպել էին իրենց սեփական ձեռքերով: Տերը, Ով սրբեղծել էր նրանց և որպես մանուկներ մեծացրել, դարձել էր անճանաչելի՝ որպես նրանց պահապան և խնամող: Իրականում, Իսրայելը ուրացել էր Աստծուն, բայց Աստված չէր ուրացել Իսրայելին: Օսենի անձնական կյանքի նմանությամբ Աստված վարվում էր Իսրայելի հետ, իբրև անհավարարիմ ամուսնու հետ, և միաժամանակ փնտրում նրան սիրո խանդով: Աստված պահում է ուխտը, անկախ նրանից, թե Իսրայելը քանի անգամ կորժեր այն:

ԱՎԱՏՔԸ ԳՈՐԾՈՎ

Արդարություն փնտրելով

Չնայած Ամոսը և Օսենն ապրել են 2700-2800 փարի առաջ, նրանք շատ բաների հանդիպեցին, որոնց մենք շարունակում ենք հանդիպել նաև այսօր: Շատերը հարստություն և ունեցվածք էին դիզում կարիքավորների հաշվին: Մինչ աղքատները սովի մեջ էին՝ սննդամթերք գնել չկարողանալու պատճառով, հարուստները շոպյորեն վարում էին իրենց ունեցվածքը: Եվ հակառակ մարգարեների հորդորների, բչերն իրենց հոգաբար սերը ցուցաբերեցին աղքատներին՝ նրանց հանդեպ արդարություն գործելով և օժանդակություն մատուցելով:

Արդարության կարևորությունը բննարկելու փոխարեն ձեր ուսուցիչը ձեզ հետ միասին դասը կկազմակերպի աղքատներին և կարիքավորներին սատարող փրկական բարեգործական գրասենյակներից մեկում: Ձեզ նաև կտրվեն փրկելություններ, թե ինչ պիտի անեք ձեր այցի ընթացքում, իսկ ձեր փորձառության փրկավորությունները կգրանցվեն մաքյանում:

Արդարության նախանձախնդիր տիպար

Սուրբ Նովհաննես Օձնեցի Կաթողիկոսը Հայ Առաքելական Եկեղեցու սրբերից է՝ եկեղեցու հայրապետներից մեկը: Ծնվել է Գուգարքի Տաշիրք գավառի Օձուն գյուղում 650-ական թվականներին, ազնվական ընտանիքում: Աշակերտել է Թեոդորոս Լորենավոր վարդապետին, 675 թ. նաև՝ Դավիթ Անհաղթին: Նովհաննես Օձնեցին Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս է ընտրվել 717 թ. և 11 փարի՝ մինչև իր կյանքի վերջը, գահակալել Դվինում, որը 485 թվականից հայոց հոգևոր նոր կենտրոնն էր:

Պարմվում է, որ երբ Հայաստանի մարզպան նշանակված արաբ ոստիկանը Դամասկոս է վերադառնում, մեծ գովեստով է խոսում իր ամիրապետին Հայոց Կաթողիկոսի բացառիկ վայելչության մասին, ինչը շարժելով ամիրապետի հեղափոխությունը նրան Դամասկոս է հրավիրում: Եվ ահա Նովհաննես Կաթողիկոսն իր ամբողջ փառքով՝ փայլուն ու շքեղ զգեստներով, սպիտակահեր մորուսը ոսկեփունջ կազմած, ոսկեզարդ գավազանով, ներկայանում է ամիրապետին: Վերջինս իրապես հիացած ու զարմացած է մնում Օձնեցու արտասովոր զեղեցկությամբ: Մակայն, միաժամանակ, ակնարկել է փալիս, թե իր իմացած Տիտուս մարզարեն հեզ ու պարզ մեկն է եղել, և հին առաջնորդներն էլ այդպիսին են եղել. հապա ինչպե՞ս կլինի, որ նրանց հերևողը այսպես շքեղ է զգեստավորվում: Կաթողիկոսը պատասխանում է, որ իր ասածները ճիշտ են, միայն թե հները ժողովրդի վրա ազդելու համար հրաշագործության գործություն են ունեցել: «Իսկ մենք, - ասում է Սուրբ Հայրապետը, - այդ գերբնական կարողությունից զուրկ ենք, մարդկանց վրա ազդելու կամ մեր խոսքը ազդու դարձնելու համար պարտավոր ենք դիմել այդ արտաքին միջոցներին: Իսկ եթե իմ ներքին կյանքի մասին կուզես գաղափար կազմել, հրամայի՛ր, որ ներկաները հեռանան, ու ես քեզ առանձին

բացասարեն»։ Երբ մենակ են մնում, Նայրապեպը նրան ցույց է փալիս ներսից հագած այծի կոշիկ ու կարծր զգեստները։ Ամիրապեպը զարմանում է, թե ինչպես մարդկային մարմինը կարող է փանել այդպիսի դժոխային բուրձը։ Նայոց Նայրապեպի մասին նրա հարզանքը և համարումը ավելանում է և ըստ արևելյան թագավորների սովորության ասում է. «Ուզի՛ր, ինչ սիրտդ կկամենա, պիտի փամ քեզ»։ Կաթողիկոսն առիթը հարմար նկատելով՝ խնդրում է երեք բան, որոնք վերաբերում էին քրիստոնյա մեր ժողովրդի բարեկեցությանը և մեր Սուրբ Եկեղեցու պայծառությանը։

ՄՍԱԾԵԼՈՒ ԶԱՄԱՐ

Նոր պատվիրան

Մեծանալիս մենք սկսում ենք հասկանալ, որ սերն ավելին է, քան զգացմունքը, իսկ ավելի ճիշտ այն սկզբունք է, որով կարգավորվում են մեր փոխհարաբերությունները Աստծո և մարդկանց հետ։

Մեզ համար Աստծո սերն է օրինակ հանդիսանում բոլոր փեսակի գործողությունների ժամանակ։ Իրապես, Նովիաննես առաքյալն իր առաջին թղթում գրում է. «Նա, ով չի սիրում, չի ճանաչում Աստծուն, քանի որ Աստված սեր է» (Ա Նովիաննես 4:8)։ Աստված հայտնում է մեզ Իր սերն այն հստակ իրողությամբ, որ Նա սրբեղծեց մեզ Իր պարկերով և նմանությամբ։ Նա հայտնում է մեզ Իր սերը՝ առաքելով Իր միածին Որդուն՝ Նիսուս Քրիստոսին, մեզ հնարավորություն փալու վերահաստատել սիրո ներդաշնակ հարաբերությունը, որ մենք կորցնում ենք մեղք գործելիս։ Աստուծոց մենք սովորում ենք, որ սերը գոհաբերվող է, կարեկցող և համբերող։ Օսենի մարգարեության գրքում փանում ենք, թե ինչպես սիրո պակասը պարճառ դարձավ, որ մարդիկ անարդար վարվեն՝ հապկապես աղքատների և կարիքավորների նկատմամբ։ Ուրիշների նկատմամբ մեր վերաբերմունքը պետք է լինի արտահայտությունը Աստծո՝ մեզ պարզևած սիրո, ինչպես նաև այն սիրո արտահայտությունը, որ ունենք Աստծո հանդեպ։

Նիսուս Քրիստոս իր ասածների և արածների առանցքը դարձրեց սերը, որը մեզ համար զարմանալի չափի լինի։ Քրիստոնյաները կոչվում են «քրիստոնյա» նաև նրա համար, որովհետև ձգվում են նմանվել Քրիստոսին՝ Նրան, Ով Աստված է և Մեր է։

Մատթեոս 22:34-40 հարվածում Նիսուս Քրիստոսու փալիս է մեզ նոր պատվիրան՝ սիրել Աստծուն ամեն ինչից վեր և սիրել ընկերոջը՝ ինչպես ինքներս մեզ, որի համար ասվում է. «Այս երկու պատվիրաններից են կախված ամբողջ Օրենքը և Մարգարեները»։ «Օրենքը» վերաբերում է Նին Կրակարանում Աստծո՝ Իր ժողովրդին փված շաք պատվիրաններին, որի կենտրոնը Տասնաբանյա պատվիրաններն էին՝ արձանագրված Ելք 20:1-17 համարներում։ Քրիստոս նույնպես ասում է, որ մարգարեների գործի բարձրակետը նույնպես արմատավորված էր այս նոր պատվիրանում։ Կարևորելով օրենքին հետևելը և մարգարեներին ուշադրություն դարձնելը՝ Նիսուս Քրիստոս սովորեցնում է մեզ, որ եթե թերանանք սիրել Աստծուն և մեր ընկերոջը, օրենքը և մարգարեները դառնում են անիմաստ։

Ա Կորնթացիներին 13:1-13 համարներում Պողոս առաքյալը պալիս է մեզ սիրո հրաշալի սահմանումը: Ներքևի բաց թողնված տողերում բերե՛ք օրինակներ, թե դուք ինչպես կարող եք այս հասկացածի յուրաքանչյուր տողը գործի վերածել ձեր անձնական կյանքում:

❖ **Ա Կորնթացիներին 13:4** Սերը համբերող է, քաղցրաբարո, սերը չի նախանձում, չի ամբարտապանանում, չի գոռոզանում:

❖ **Ա Կորնթացիներին 13:5** Սերը անվայել վարմունք չի ունենում, իրենը չի փնտրում, բարկությանը չի գրգռվում, չար բան չի խորհում:

❖ **Ա Կորնթացիներին 13:6** Սերը անհրավության վրա չի ուրախանում, այլ ուրախանում է ճշմարտության վրա:

❖ **Ա Կորնթացիներին 13:7** Սերը ամեն բանի դիմանում է, ամեն բանի հավաքում է, մշտապես հույս է փածում, ամեն բանի համբերում:

ՔՆՆԱՐԿՈՒՄ ԵՎ ԱՄՓՈՓՈՒՄ

1. Ինչպե՞ս էին կոչվում հյուսիսային և հարավային թագավորությունները:
2. Ո՞վ էր Ներոբովամ Բ թագավորը և ո՞ր թագավորությունն էր կառավարում:
- 3ա. Ի՞նչ խնդիրների և անարդարությունների առջև կանգնեց Իսրայելը:
4. Ո՞վ էր Ամոսը: Ինչո՞ւ նա մերժվեց:
5. Ամոսի գրքում Տերը ինչպե՞ս էր պատրաստվում պատասխանել Իսրայելի գործած մեղքերին:
6. Ո՞վ էր Օսենն:
7. Օսենի գրքում Տերը ինչպե՞ս էր պատրաստվում պատասխանել Իսրայելի անհավատարմությանը:
8. Երկու ի՞նչ առավելություններ ուներ Օսենն: Ինչո՞ւ էր Օսենն ավելի կարեկցող:
9. Օսենի միջոցով Տերն ի՞նչ հայտնեց Իր ժողովրդի հեպ հարաբերությունների առնչությամբ:

ՁԵՐ ՏԵՏՐԱԿՈՒՄ

Մատթեոս 5:44 համարում Նիսուս Քրիստոս ասում է մեզ. «սիրեցե՛ք ձեր թշնամիներին»: Մա թերևս ամենադժվար պատվիրանն է մեզ համար՝ հասկանալու և պահելու համար, հարկապես այսօրվա աշխարհում, ուր շարերը արհամարհում են մյուսներին, պարզապես որովհետև նրանք «ուրիշ» են:

Գրեցե՛ք համառոտ շարադրություն՝ մանրամասնելով ձեր վերաբերմունքը Քրիստոսի այս պատվիրանի առնչությամբ: Ինչպե՞ս կարող եք գործադրել այս պատվիրանը ձեր անձնական կյանքում:

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ՀԵՏ

Ընտանեկան այս պարապմունքի համար անհրաժեշտ է ունենալ Աստվածաշունչ, գրիչներ կամ մատիտներ, սոսինձ կամ կպչուն ժապավեն: Ընդամենի յուրաքանչյուր անդամի համար ապահովեք նաև երեք կտոր թուղթ և մեկ հասր մեծ թուղթ, որի վրա երեք կտորները տեղավորվեն:

Ընդամենիով հավաքվելուց հետո կրկնեցե՛ք այն պատճառները, թե ինչու Ներոբովամ թագավորը մերժեց լսել Ամոս մարգարեին: (Ամոսը մի խեղճ գյուղացի էր «ստորադասված» Նուդայի հարավային թագավորությունից, և Իսրայելի գոռոզ թագավոր Ներոբովամը արժանի չէր համարում նրան լսել):

Կարդացե՛ք **Ղուկաս 4:16-30** համարները և հետո քննարկե՛ք հետևյալը.

❖ Սկզբում ժողովուրդը անհամբերությամբ ունկնդրում էր Նիսուսին: Ինչո՞ւ սա փոխվեց:

(Սկզբում ժողովուրդը հիացած էր: Նրանք հպարտանում էին իրենց «համաքաղաքացի երիտասարդի» ուսուցանելու և քարոզելու կարողությամբ: Բայց երբ Նիսուս ասաց նրանց բաներ, որոնք նրանք չէին ցանկանում լսել, օրինակ՝ որ փրկությունը միայն նրանց համար չէ, այլ նաև ոչ-հրեաների, նրանք այնքան բարկացան, որ կամենում էին սպանել Նրան):

❖ Ո՞րն է պարբերությունը Իսրայելում Ամոսի քարոզելու և Նագարեթի ժողովարանում Նիսուսի քարոզելու պատմությունների միջև: (Ամոսը «օտար» էր Իսրայելացիների համար, մինչդեռ Նիսուս գտնվում էր Իր հարազատ համաքաղաքացիների մեջ: Բայցևայնպես, երկուսով էլ դարձան անընդունելի, երբ իրենց լսողներին տվեցին «անցանկալի» պատգամ: Այսպիսով, թվում է, թե կարևոր չէ, թե ով է պատգամախոսը: Եթե

պարզամն այն է, ինչ ժողովուրդը չի ցանկանում լսել, ապա քարոզիչը խնդիրներ կունենա):

❖ Որո՞նք են այն բաները, որ մենք չենք ցանկանում լսել մեր կյանքում: Ինչո՞ւ ենք երբեմն մերժում մեզ ասված խոսքերը, նույնիսկ, եթե դրանք սեփական բարիքի համար են: Ինչո՞ւ է կարևոր լսել, եթե անգամ ուղերձը չի համընկնում մեր լսելու ցանկության հետ:

❖ Արդյոք մենք նմա՞ն ենք Ամոսին չլսող Իսրայելի ժողովրդին և Նազարեթի ժողովարանում Նիսուսին չլսող մարդկանց: Երբևէ դժվարանո՞ւմ ենք լսել Տիրոջ խոսքը: (Այո՛, այդպես կարող է պարահեղ: Նրանց նման մենք հաճախ չենք ցանկանում փոխել մեր կյանքը կամ մրաձեղ մյուս մարդկանց մասին, քան ինքներս մեր: Մենք պետք է վարժվենք լսել, թե Աստված ինչ է ասում մեզ և հիշել, որ այն, ինչ Տերն է ասում մեզ, մեր սեփական բարիքի համար է, նույնիսկ, եթե չենք ցանկանում լսել այն):

Ա Կորնթացիներին 13:4-7 համարներում Պողոս առաքյալը նկարագրում է սիրո մասին Տիրոջ ուսուցումները: Թող ընդանիքի յուրաքանչյուր անդամ ընտրի երեք նախադասություն սիրո մասին՝ Սուրբ Պողոսի գրածներից: Այս երեք նախադասություններից յուրաքանչյուրը պետք է գրի առնել երեք կտոր փոքր թղթերի վրա: Գրելուց բացի, յուրաքանչյուր նախադասություն պետք է զարդարվի գծանկարով, կարճ բանաստեղծությամբ կամ ուրիշ այլ եղանակներով:

Ընդանիքի յուրաքանչյուր անդամ պետք է գրի «Մերն այն է» բառերը մեծ թղթի էջի վրա: Երեք փոքր թղթերը պետք է այնուհետև ստանձվեն մեծ թղթի վրա: Վերջում ընդանիքի յուրաքանչյուր անդամ պետք է բոլորին բացատրի, թե ինչ է գրել կամ նկարել:

Պարապմունքը եզրափակել միասին աղոթելով, որ Աստված օգնի պահպանել և զորացնել ձեր ընդանիքի կարողությունը՝ սիրելու և լսելու Աստծուն և միմյանց:

ԵՍԱՅԻ, ՄԻՔԻԱ. ԲԱՐԵՇՐՋԵԼՈՎ ԻՐԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

**«Հույսդ դի՛ր Տիրոջ վրա ու բարություն գործիր, բնակվի՛ր երկրում և արածի՛ր նրա ընդարձակության մեջ: Պաղատի՛ր Տիրոջը, և նա քեզ կտա սրտիդ ուզածները»:
Մադոսներ 36:3-4**

Իսրայելի ռիսերին թշնամիներից էր Ասորես-
տանը: Երբ ասորեստանցիների գործը մոտեցավ
Իսրայելին, Հուդայի հարավային թագավորու-
թյունը, փեսնելով Իսրայելի անհավաքարմու-
թյունը, պետք է պատրաստ լիներ լսելու Տիրոջը:
Բայց Հուդայի ժողովուրդը շարունակում էր
հեռանալ Տիրոջից: Ինչպես Իսրայելը, այնպես և
Հուդայի Աքազ թագավորը չհետևեցին Տիրոջ
շավիղներին և հրաժարվեցին լսել Տիրոջ
նախազգուշացումները, որոնք հայտնում էր Եսայի
մարգարեն:

Եսային ծնվել էր Երուսաղեմում, ազնվականի
ընտանիքում: Նա բանաստեղծ էր և քաղաքագետ:
Բայց երբ Ասորվաճ կանչեց նրան մարգարե լինելու,
նա ակամապես եղավ թե՛ Ասործո ներկայությանը և
թե՛ Նրա ներողամտությանը: Նրան փոխարինեց
երեսաց Տերը՝ շրջապատված հրեշտակներով՝
սերովրեններով: Յուրաքանչյուրն ուներ վեց թև.
երկու թևերով նրանք ծածկում էին իրենց դեմքերը,
երկուսով՝ իրենց ուրբերը և մյուս երկուսով էլ՝
ճախարում: Նրանք ձայնակցում էին իրար և ասում.
«Սուրբ, սուրբ, սուրբ է Զորությունների Տերը, և
ամբողջ երկիրը լի է Նրա փառքով»: Եսային
խորապես փափազվեց այս փոխարինից և, հիշելով իր
խսկ մեղքերը, աղաղակեց. «Վայ՛ ինձ. ես մի
փառապաճ մարդ եմ. ինչո՞ւ եմ ապշած կանգնել
մնացել. չե՞ որ ես մարդ եմ, պիղծ շուրթեր ունեմ և
պղծաշուրթ ժողովուրդների մեջ եմ ապրում, բայց
ահա իմ աչքերով փեսա Զորությունների Տիրոջը»:
Սերովրեններից մեկը Տիրոջ գոհասեղանից ունեկիով

վերցրած փաթ ածուխի կայծը
մոտեցրեց Եսայու շուրթերին
և ասաց. «Դա կհանի քո
անօրենությունները, և քո
մեղքերը կարբի քեզնից»:

Տիրոջ ներկայությամբ
մեղքերի թողություն ստանա-
լուց հետո Եսային, ով հաճախ
հարաբերվել էր թագավոր-
ների և իշխանների հետ,
սկսեց խոսել Տիրոջը հաճելի
հարստության և պահեցո-
ղության մասին: Ժողովուրդը
գոհեր էր մատուցում Ասոր-
ծուն՝ միաժամանակ արհա-
մարհելով աղքատներին:
Եսայու միջոցով Տերն ասաց,
որ երբ Հուդայի ժողովուրդն
իր ձեռքերը բարձրացնի առ
Ասորվաճ, «Ես կփակեմ իմ
աչքերը քո առաջ»: Եսային նրանց ասաց, որ երբ
նրանք գոհեր են մատուցում, Տերը ոչ մի
ուրախություն չի գտնում նրանց մեջ, որովհետև
նրանք մոռացել են Տիրոջը: Նրանք կարիք ունեին
վանալ իրենց արյունոտ ձեռքերը, հեռու վանել
իրենց չար գործերը և արդարություն գործելը
դարձնել իրենց նպատակ՝ ուղղելով իրենց
սխալները և լսելով աղքատների աղերսանքը:

Եսայի մարգարե
Երևան, ձեռ. 982, էջ 44ա,
Մաշոց, 1450 թ., Արծկե,
ծաղկող՝ Մինաս

Եսային փանջվեց Աքազ արքայի հավաքի
պակասությունից: Լսելով Տիրոջ խոսքերը և

ականապես Իսրայելի դեմ ասորեստանցիների սպառնալիքին՝ Աբազը պետք է ապավիներ Տիրոջը և հորդորեր Նուդայի ժողովրդին վերադառնալ Նրա ճանապարհներին: Փոխարենը՝ նա պայմանագիր կնքեց Ասորեստանի Թագադարադասար թագավորի հետ: Աբազը ոչ միայն իր հույսը դրեց օտար արքայի վրա Տիրոջ փոխարեն, այլև երկրպագեց կուռքերին, կրակի միջով անցկացրեց իր հարազատ որդիներից մեկին և փոփոխություններ կատարեց Տաճարում, որպեսզի վայելի ասորեստանցիների բարեհաճությունը:

Աբազի մահից հետո նրա որդի Եզեկիան դարձավ Նուդայի թագավոր: Կարճ ժամանակ անց ասորեստանցիների բանակները կործանեցին Իսրայելի թագավորությունը: Ինչպես Ամոս և Օսեո մարգարեները զգուշացրել էին, իսրայելացիների սեղանները և պալատները ավերվեցին, քանի որ ժողովուրդը մերժեց վերադառնալ դեպի Ասրված: Եզեկիա թագավորը վճռեց հավաքարիմ մնալ Տիրոջը և լսեց Միքիա մարգարեին:

Ի տարբերություն Եսայու, Միքիան համեստ ծագում ուներ, և նրա պարզամտներն ընդդեմ հարուստների արքայապետում էին իր իսկ սեփական աղքատությունը և փառապանքները: Միքիայի միջոցով Տերն ասաց Նուդայի ժողովրդին. «Իմ ժողովուրդ, ես ի՞նչ եմ արել ձեզ: Պարասխասնեք ինձ»: Տիրոջ հետ իրենց ուխտին հավաքարիմ մնալու փոխարեն Նուդայի ժողովուրդը անարդարացիորեն իսկա աղքատների քնները և ունեցվածքը: Իրենց առաջնորդները՝ թագավորները, քահանա-

ները և որոշ մարգարեներ այլասերվել էին: Միքիան հորդորեց մարդկանց փոխելու իրենց ընթացքը, որպեսզի Նակորին խոստացված Տիրոջ հավաքարմությունը վկայվի ամբողջ Նուդայում:

Եզեկիան կրոնական բարեփոխումներ նախաձեռնեց ժողովրդի մեջ: Այն ժամանակավոր բնույթ կրեց, որովհետև Ասորեստանի Մենեքերիմ թագավորը և նրա զորքը արշավում էին դեպի Երուսաղեմ: Տեղեկանալով բանակների մոտենալու մասին՝ Եզեկիան ամրացրեց քաղաքի պաշտպանությունը՝ 548 մետր երկարությամբ թունել շինել տալով, որ ավելի քան 5,5 անգամ երկար է մերօրյա ֆուտբոլի դաշտից: Երբ ասորեստանցիները մոտեցան Երուսաղեմին, Նուդայի բնակիչները բավական ուրելիք և ջուր ունեին: Երուսաղեմի պարիսպներից դուրս ասորեստանցի արքան փորձեց զրգոել Եզեկիա թագավորին՝ սպառնալիքներ տեղադրել և ասելով. «Թույլ մի՛ տվեք, որ ձեր Ասրվածը խաբի ձեզ»: Եզեկիան չնայած վախեցավ իր կյանքի համար, բայց և հաստատուն մնաց՝ մերժելով հաշտության դաշինք կնքել Ասորեստանի թագավորի հետ, և փոխարենը ապավինեց Տիրոջը և աղոթեց ազատագրության համար: Ասորեստանցիների շրջափակումն ավարտվեց, երբ Տերը պարտիսա ուղարկեց նրանց վրա՝ ոչնչացնելով 185,000 մարդ: Ասորեստանի զորքը մեծ կորուստներ կրելով՝ ի վիճակի չեղավ պայքարը շարունակել և սրիպված նահանջեց, ու Երուսաղեմը փրկվեց:

ՄՏԱԾԵԼՈՒ ԳԱՄԱՐ

Զգո՛ւյշ, փառնգավոր է

Եթե տեսնեք մի ցուցանշան, որը զգուշացնի ձեզ վերահաս վրանգի մասին, վարահաբար որևէ բան կձեռնարկեք: Միայն անմիտը կարհամարհի զգուշացումը: Վրանգավորության ազդանշանին նայելը մեզ սրիպում է գնահատել իրավիճակը և փոխել մեր մոտեցումը:

Եսային և Միքիան վրանգի ազդանշան էին հնչեցրել: Բայց Աբազը շարունակում էր անմտորեն գործել և հրաժարվեց իր դիրքը փոխել: Եզեկիան, մյուս կողմից, ուշադրություն դարձրեց վրանգն

աղաղակող ձայնին՝ իմաստուն կերպով փոխեց իր ընթացքը և քաջալերեց մյուսներին վարվել նույն կերպ:

Մենք այս փոփոխությունն անվանում ենք զոջում՝ «դարձ» կամ «արմատական փոփոխություն» մեր մրաժողության և արարքների մեջ: Երբեմն մենք դարձի ենք գալիս արագ, երբեմն էլ՝ մեր կյանքում փոփոխություններ կատարելը ժամանակ և աղոթք է պահանջում:

Որպես քրիստոնյաներ՝ մենք ապրում ենք այս աշխարհում, բայց մենք կանչված ենք այս աշխարհի իմաստությունից վեր կանգնելու և Աստուծո իմաստությունն ընդունելու: Ներկայում աշխարհիկ բարոյական սկզբունքներին կարող ենք դեմ հանդիման կանգնել վրանգավոր իրադրությունների և հարաբերությունների առջև: Մեզ համար հեշտ է խաբվել մրաժելով, որ մեզ հանդիպած վրանգի նշանները պեղում չեն: Կյանքն ապրելով մշտական զոջումով՝ շարունակ պետք է ինքներս մեզ հարց տանք, թե ինչ է Քրիստոս ակնկալում մեզանից, այլ ոչ թե ինչ են մյուսները ակնկալում մեզանից: Այս պարագային մենք կարող ենք «դարձի գալ» ամենադժվար իրավիճակներում:

Կարող է արդյոք Հասմիկը փոխվել

Հասմիկն անում էր ամեն ինչ, որպեսզի հանրահայտ լիներ, առաջ ընկներ մյուսներից և լիներ «լավագույնը», որի պատճառով հաճախ էր հայտնվում անախորժ իրավիճակներում: Նույնիսկ նրա ընկերները գիպեին, որ մինչև նա չփոխեր իր պահվածքը, մշտապես լուրջ անհանգստությունների մեջ պիտի հայտնվեր:

Ներկայում ձեր ուսուցչի փոխումը ցուցումներին՝ քննեք Հասմիկին հանդիպող հետևյալ իրավիճակները: Ի՞նչ վրանգ է սպառնում յուրաքանչյուր իրավիճակին: Ի՞նչ դժվարությունների առջև կկանգնի Հասմիկը, եթե չկարողանա շրջանցել այդ վրանգները: Ի՞նչ խորհուրդ կարող եք տալ նրան՝ փորձելով մի բան փոխել կամ «շրջել» նրա մրաժողության մեջ:

❖ Հասմիկի հայրը ծխախոտ է գրնում նրա սենյակում և զգուշացնում նրան դրա վրանգի մասին: Բայց Հասմիկը համոզված է, որ ծխախոտն իր վրա լուրջ, բացասական ազդեցություն չի կարող գործել:

❖ Հասմիկի ընկերուհին հեռացվել է դպրոցից սրախոտության պատճառով: Հասմիկը նույնպես խաբել է, բայց նա պարծենում է, որ ինքը երբեք չի բռնվել և մրադիր է շարունակել խաբելը:

❖ Հասմիկի փառիկը սիրում էր նրան իր հետ պատարագների փանել, բայց Հասմիկը կարծում է, որ այն իզուր ժամանակի կորուստ է, և սա խորապես վիրավորում է նրա փառիկին: Հասմիկին չի հերաբրբում նրա զգացումները:

❖ Հասմիկը հաճախ ժամանակ է անցկացնում քաղաքի ամենավրանգավոր մասերում, բայց նա համոզված է, որ իր հետ ոչ մի վատ բան չի պատահի:

Ո՞ւմ եք ապավինում

Այս դասի բնարանը՝ Սաղմոս 36:3-4 համարները, պարունակում են երկու պարվիրաններ և երկու խոսքումներ:

Նախ՝ մեզ ասվում է. «Նույսդ դի՛ր Տիրոջ վրա և բարություն գործիր»: Եթե ապրենք այս կանոնով, մենք «կբնակվենք նրա երկրում», այսինքն՝ կբեռնենք, որ Աստված երբեք չի լքի մեզ:

Երկրորդ՝ մենք հրավիրված ենք «ուրախանալ Տիրոջով»: Կրկին, եթե այս անենք, մեզ խոստացվում է, որ Աստված կպարգևի մեզ մեր սրբի ուզածներն ու օրհնությունը:

Չղջումից հետո Եսային գերազանցապես ապավինեց Տիրոջը: Մինչ նրա քարոզած ճշմարտությունները բարկացնում էին շարերին, ովքեր չէին ցանկանում հետևել Աստծո պարվիրաններին կամ ովքեր անհոգ էին աղքատների և կարիքավորների հանդեպ, Եսային երբեք չդադարեց ցնձալ Տիրոջով, Ով առաքապես օրհնեց նրան:

Մեր կյանքում շատ մարդիկ կան, ովքեր պարբաբար են մեզ օգնել, եթե միայն մենք ապավինենք նրանց: Բայց մենք երբեմն դժվար ենք համարում այն անել և հաճախ առավել դժվար՝ Աստծուն ապավինելը, Ում նույնիսկ չենք կարող պեսնել: Սակայն «դարձի գալը» ճշգրտորեն ենթադրում է, որ մենք մեր հույսը պետք է դնենք Աստծո և այն անձանց վրա, ովքեր սիրում են մեզ, խնամում են մեզ և անում ամեն ինչ մեզ օգնելու համար, որպեսզի աստվածահաճո կյանքով ապրենք:

Ուշադի՛ր լսեք ձեր ուսուցչի տված հանճարարությունները՝ վարելու «վստահության քայլեր» խաղը:

Խաղի ավարտից հետո քննարկեք հետևյալը.

- ❖ Ես ի՞նչ սովորեցի այս վարժությունից:
- ❖ Ինչպե՛ս ցույց տվեցի իմ վստահությունը՝ «վստահության քայլեր» խաղի առաջնորդի և նրանում մյուս ընդգրկվածների նկատմամբ:
- ❖ Արդյոք ինքնավստահ էի, որ առաջնորդը և մյուսները ազնիվ էին ինձ հետ և իրապես հոգ էին տանում իմ ապահովության համար:
- ❖ Ինչպե՛ս կարող եմ իմ կյանքում կիրառել այս փորձառությունը ծնողների, ընկերների, եղբայրների և քույրերի, ուսուցիչների, հոգևորականների, հարևանների և այլոց նկատմամբ:
- ❖ Ինչպե՛ս կարող եմ կիրառել այս փորձառությունը ինձ հանդիպած իրավիճակներում, որի մեջ չեմ կողմնորոշվի ինչպես վարվել: Ինչպե՛ս կարող եմ ավելի վստահել Աստծուն և մյուսներին:

«Ապաշխարեցե՛ք, որովհետև երկնքի արքայությունը մոտ է»

Ահա փարվա այն ժամանակը, երբ մենք սկսում ենք մրաժել մեր ընտանիքին և ընկերներին նվերներ փալու մասին: Իհարկե, բոլորս սիրում ենք նվերներ ստանալ, բայց մեր սիրած անձին «կատարյալ» նվեր ընտրելը միշտ էլ հաճելի պարտականություն է:

Իրական, կատարյալ նվերը, որը մենք սպասում ենք, ինչևէ, Նիսուս Քրիստոսի պարզևն է, Ով աշխարհ եկավ հորդորելու մեզ բարեփոխվել և ապաշխարել: Մա այն պարզամն է, որ Սուրբ Նովհաննես Մկրտիչը՝ Նիսուս Քրիստոսի զարմիկը, քարոզում էր իրեն լսողներին, մինչ Քրիստոս կսկսեր իր առաքելությունը երեսուն փարեկանում. «Ապաշխարեցե՛ք, որովհետև երկնքի արքայությունը մոտեցել է» (Մատթեոս 3:2):

Բայց, ինչպես որևէ նվերի պարագային, մենք ազատ ենք այն ընդունել կամ մերժել: Աստված հեշտ չի համարում Իր Որդուն աշխարհին նվիրելը: Այս իսկ պարճատով Քրիստոսի ճննդից հարյուրավոր փարիներ առաջ Եսային մարգարեացավ Նրա ճննդի մասին՝ ասելով. «Քանզի մեզ համար մանուկ ճնվեց, մի որդի փրվեց մեզ, որի իշխանությունն իր ուսերի վրա պիտի լինի. նա պիտի կոչվի Մեճ խորհրդի հրեշտակ, Սքանչելի խորհրդակից, Աստված հզոր, Իշխան, Նայր հանդերձյալ աշխարհի» (Եսայի 9:6):

Մեճ Պահքի շրջանում հաճախ մրաժեք ձեր

կյանքի մասին: Ինչպե՛ս կարող եք ապաշխարել: Ի՞նչ վրանզի նշաններ կան ձեր շուրջը և ինչպե՛ս կարող եք դրանցից խուսափել: Ո՞ւմ, Տիրոջից բացի, կարող եք վստահել և ապավինել առաջնորդվելու համար: Ինչպե՛ս կարող եք օգնել մյուսներին դարձի գալ:

ՔՆՆԱՐԿՈՒՄ ԵՎ ԱՄՓՈՓՈՒՄ

1. Ո՛վ էր Թագդաթադասարը:
2. Ո՛վ էր Եսային և ո՛րն էր նրա պարգամը:
3. Ո՞ր փորձառությունը փոխեց Եսայու կյանքը:
4. Ո՛վ էր Աքազը և ինչպե՛ս գրգռեց Տիրոջ բարկությունը:
5. Աքազը ի՞նչ ուրիշ բան կարող էր անել:
6. Ո՛վ էր Միքիան և ո՛րն էր նրա պարգամը:
7. Ո՛վ էր Եզեկիան և նա ինչպե՛ս պարասխանեց Տիրոջը:
8. Ո՛վ էր Սենեբերիմը և ի՞նչ կատարեց:
9. Ասորեստանցիների պաշարումը ինչպե՛ս ավարտվեց:
10. Ի՞նչ է ապաշխարությունը: Ի՞նչ է նշանակում ասել, որ մեզ համար կարևոր է «դարձի գալ» և փոխել մեր կյանքը: Ինչո՞ւ է սա կարևոր մեզ համար՝ որպես քրիստոնյաներ:

ՁԵՐ ՏԵՏՐԱԿՈՒՄ

Իր Որդու՝ Նիսուս Քրիստոսի օրինակից բացի, Ասրված մեր առաջ դնում է նաև այլ մարդկանց օրինակներ, որոնք էլ մեզ շատ մարդկանց, ում ներկայությունը մեր կյանքում իրական երջանկություն է: Նշե՛ք այսպիսի մարդկանցից մի բանիսին ձեր տեսարանում: Յուրաքանչյուր անունից հետո բացատրե՛ք, թե նրանք ինչ «պարգամ»՝ նվեր են բերում ձեր կյանքին: Նաև նշե՛ք այն եղանակները, որոնցով դուք կարող եք ցույց տալ ձեր սերը և շնորհակալությունը՝ «այդ կենդանի պարզկներին»:

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ՀԵՏ

Ընտանեկան այս պարապմունքի համար պետք է ունենալ Ասրվածաշունչ, գրիչներ կամ մատիտներ, թղթի էջեր, մկրատ և վառ գույներով ներկեր:

Ընդհանրապես հավաքվելուց հետո կրկնեցե՛ք Եսայու պարամությունը, երբ նա կանչվեց մարգարե դառնալ, ինչպես նկարագրված է **Եսայու 6-րդ** գլխում: Եսային հրաշալի տեսիլք տեսավ Ասրծու Արքայության մասին՝ երկրպագող հրեշտակների բազմությամբ: Այս տեսիլքը Եսայուն տեղյակ դարձրեց Ասրծու փառքի մասին մի կողմից, և նրա սեփական մարդկային մեղավորության մասին՝ մյուս կողմից: Ահա թե ինչու նա աղաղակում է Ասրծուն: (**Նայել Եսայու 6:5 համարը՝ կրկնելու համար Եսայու ճիշտ խոսքերը: Նաև նկատի՛ առեք, թե սերովբեներից մեկն ինչ կատարեց ըստ 6-րդ և 7-րդ համարներում նկարագրվածի**):

Նարցրե՛ք, թե ընդհանրապես անդամներն ինչ են

կարծում՝ այս խոսքերն ի՞նչ են պարամում մեզ Ասրծո՞ւ մեզ հետ ունեցած հարաբերության մասին: (**Եսայու նման մենք հեռանում ենք Ասրծու փառքից: Սակայն երբ աղաղակում ենք Նրան, Նա մաքրում է մեզ և նոր կյանք շնորհում**):

Դուք կարող եք նաև նշել, որ Եսայու լսած հրեշտակների երգի խոսքերը. «Սո՛ւրբ, սո՛ւրբ, սո՛ւրբ է Զորությունների Տերը», գեղեցիկ 3-րդ համարում, երգվում է Սուրբ և Անմահ Պապարագի կարևոր պահերից մեկի ընթացքում, երբ պապարագիք բահանան խորանի վրա ցածրաձայն կարդում է հացի և գինու սրբազորման աղոթքը: Այն մեզ հիշեցնում է, որ Ասրծուն երկրպագելիս մենք միանում ենք հրեշտակներին և սրբերին, ովքեր շրջապատում են Նրա գահը:

Այնուհետև նշե՛ք, թե ինչպես մարգարեները եղան ապրող «զգուշացնող նշաններ»՝ Իսրայելի

ժողովրդին ասելով, որ վրանգի մեջ կհայտնվեն, եթե թերանան փոխել իրենց ընթացքը և շարունակեն արհամարհել Աստուծոն և նրա ուսուցումները: Երբեմն թագավորը, ինչպես Եզեկիայի պարագայում, և ժողովուրդը լսում են: Ավելի հաճախ, ինչպես Աբազի դեպքում, նրանք հրաժարվում են լսելուց:

Քննարկե՛ք «գգուշացնող նշաններ»-ը, որ մենք գտնում ենք մեր սեփական կյանքում. բաներ, որոնցից ցանկանում ենք խուսափել կամ գործեր, որոնք մեզ անհրաժեշտ է կատարել՝ մեր կյանքն ավելի լավ ու հաճելի դարձնելու համար Տիրոջը: Թող ընտանիքի յուրաքանչյուր անդամ պարտաստի «գգուշացնող նշաններ»՝ թղթից մի ձև կտրելով, վրան մեծ փառերով գրելով «վրանգավոր է» և վառ գունավորելով այն: Ապա թող յուրաքանչյուրն ըստ իր ցանկության ընտրի «վրանգը» մաքրանշող փայլի մի առարկա կամ մի շարժում: Յուրաքանչյուրի առարկայից կամ շարժումից փոխելի դուրս գուշակե՛ք, թե ինչ «վրանգի» հետ են նրանք ցանկանում գործ ունենալ: Այն ցուցադրելիս նրանք պետք է ցույց տան նաև իրենց «վրանգի նշանը» մյուսներին:

Հնարավոր վտանգների և առարկաների կամ շարժումների մի քանի առաջարկություններ կարող են լինել հետևյալները.

❖ Տնային հանձնարարությունը չհասկանալը: (Կարդացե՛ք գրքից, նշումներ արեք թղթի վրա):

❖ Չափից ավելի քաղցրավենիք ուտելը: (Ձեռքում բռնե՛ք մի հասր կոնֆետ կամ այլ քաղցրավենիք՝ միաժամանակ հոնքերը կիսելով դրա համար):

❖ Ուրիշների մասին վատ բաներ բամբասելը կամ խոսելը: («Շուրթերը բանալիով փակելու» շարժում կատարեք):

❖ Մովորության համաձայն ուշանալը: (Անհամբեր մաքրանցույց արեք պատի կամ ձեռքի ժամացույցը):

❖ Տունը մաքուր պահելուն չօգնելը: (Մաքրե՛ք ավելով և աղբ թափելու կամ փայլանագործական այլ մաքրող գործիքով):

Պարապմունքն ավարտեք աղոթքով, որ Աստված օգնի ընտանիքի յուրաքանչյուր անդամին հաղթահարելու հանդիպող վրանգները: Ցանկացողները ի հիշարակ կարող են պահել իրենց վրանգի նշանները, որպեսզի միշտ զգոն լինեն և կատարեն միայն այն բաները, որոնք հաճելի են Տիրոջը:

ԵՐԵՄԻԱ. ՓՈՐՁԻՐ, ԵՎ ԿՐԿԻՆ ՓՈՐՁԻՐ

ԻՇԱՐԺԱՆ ՏՈՂ

*«Ընթանանք այնպես, ինչպես վայել է այն կոչմանը, որին կոչվեցիք. կատարյալ խոնարհությամբ, հեզությամբ և համբերությամբ հանդուրժեցե՛ք միմյանց սիրով»:
Եփեսացիներին 4:1-2*

Երեմիան քահանայի որդի էր և ապրում էր Նուդայի երկրում՝ հարավային թագավորությունում: Նա համեստ երիտասարդ էր, երբ Ասրվամ կանչեց նրան դատնալու մարզարև:

«Դեռ քեզ որովայնում չստեղծած՝ ևս ընտրեցի քեզ, և դեռ արգանդից դուրս չեկած՝ սրբացրի քեզ, - Տերն ասաց Երեմիային, - ու հեթանոսների վրա մարզարև կարգեցի»:

Իսկ Երեմիան պատասխանեց. «Տեր, ո՛վ դու Տեր, ահա ես նույնիսկ խոսել չգիտեմ, քանզի մանուկ եմ»:

Ասրվամ հավաստիացրեց Երեմիային, որ նա մի պարզ մանուկ չէ և չպիտի վախենա խոսել այն մարդկանց հետ, ում մոտ ուղարկվի, քանի որ Տերը իր հետ պիտի լինի:

Այնուհետև Տերը ձեռքը հպեց Երեմիայի շորթերին և ասաց. «Ահա իմ խոսքը քո բերանը դրեցի: Ահա քեզ այսօր իշխանություն ավեցի ազգերի ու թագավորությունների վրա»:

Ուրիշ խոսքով, Երեմիան փակավիճակ երիտասարդ էր, բայց նրա փարիքը բոլորովին չէր խանգարում, քանի որ Ասրվամ ընտրեց նրան և պիտի լիներ նրա հետ և առաջնորդեր նրան:

Երեմիան մարզարևացավ Նուդայի՝ հարավային թագավորության համար: Նրանք ակա-նապես եղան Ասորեստանցիների կողմից Իսրայելի՝ հյուսիսային թագավորության կործանմանը և քանի դեռ չէին ապաշխարել, Ասրվամ զգուշացրեց նրանց՝ Նուդայի բնակիչներին, որ նրանք նույն ճակատագրին պիտի արժանանան, եթե չփոխեն

իրենց ընթացքը: Ասրվամ ցույց ավեց Երեմիային թզերով լի երկու կողով՝ մեկը քաղցրահամ թզերով, մյուսը՝ դատնահամ: Քաղցր թզերը ներկայացնում էին այն հրեաներին, ովքեր հավատարիմ պիտի մնան Ասրվամին գերության մեջ, իսկ դատը թզերը՝

նրանց, ովքեր չպիտի գոջան և դառնան իրենց չար ճանապարհներից:

Նուդայի երկրում քսաներեք փարի մարգարեանալուց հետո Երեմիան ժողովրդին զգուշացրեց, որ Ասրված սպառել է Իր համբերությունը նրանց նկատմամբ: Նրանք չսեցին Երեմիային և Ասրծուց առաքված մյուս մարգարեներին և չդարձան դեպի Ասրված: Այդ ժամանակ Երեմիան ասաց, որ Բաբելոնի Նաբուգոդոնոսոր թագավորը պիտի նվաճի Նուդան:

«Ապա յոթանասուն փարիները լրանալուց հետո ես կպարժեմ Բաբելոնի արքային և այդ ազգին, քաղղեացիների երկիրը իրենց անօրենության համար, ասում է Տերը», - փրկելիացրեց Երեմիան: Ասրված ոչ միայն զգուշացրեց Նուդայի անկումը, այլ նաև կանխագուշակեց նրանց նվաճողների կործանման մասին:

ՄՍԱԾԵԼՈՒ ԶԱՄԱՐ

Նայելով երևույթներին այլ լույսի ներքո

Ասրված նախախնամորեն նկարագրեց, թե ինչ պիտի փրկի ունենար Նուդայի և Բաբելոնի երկրներում: Իհարկե, սա անակնկալ չպիտի գար, քանի որ Ասրված ամենապես է և ամենագետ: Ասրված արդեն իսկ գիտեր, թե ինչ պիտի պատահեր Նուդայի ժողովրդի հետ, չնայած Նա հավանաբար ցանկանում էր, որ նրանք փոխելին իրենց մտքերը և ապաշխարեին, որպեսզի չգրավեին իրենց:

Պարկերացրեք, թե Ասրծո համար որքան ծանր է այն, որ Նա նախօրոք գիտի, թե երբ ենք սարսափելի սխալ գործելու: Ասրված ողորմած է և սիրող, բայց միևնույն ժամանակ Ասրված փվել է մեզ ազար կամք: Որքան անհաճելի է Ասրծո համար իմանալ, երբ մենք մոտ ենք սխալվելուն, բայց այդուհանդերձ Տերը չպիտի կանգնեցնի մեզ:

Քանի որ Ասրված ամենակարող է և ամենագոր, Նա կարող է կանգնեցնել մեզ: Բայց քանի որ Նա սիրում է մեզ, ապա երբեք չի բռնանա մեր կամքին: Նա հարգում է մեր ազար կամքը՝ ճշտի ու սխալի միջև ընտրություն կատարելու մեր ազարությունը:

Մեր կյանքում քանի՞ անգամ ենք անհնազանդ գրնվել մեր ծնողների և մեծերի հանդեպ: Որքա՞ն հաճախ են նրանք զգուշացնում մեզ մեր սխալ ընտրությունների հետևանքների մասին, չնայած մենք նորից ընտրում ենք սխալ գործելը: Որքան դժվար է նրանց համար դիտել մեր ողորմելի որոշումները և որքան սարսափելի է նրանց համար՝ հարկադրված մեզ պարժելը:

Ինչպե՞ս պետք է վարվեր Երվանդը

Երվանդի ավագ քույրը՝ Ներմինեն, փանից փախավ: Նա երբեք չէր հերևում փան կանոններին և միշտ անհանգստացնում էր իր ծնողներին: Այժմ Ներմինեն փանից հեռու է: Միայն Երվանդը գիտի նրա գրնվելու փրկողը:

Երվանդը խոստացել էր Ներմինեին, որ իրենց ծնողներին կամ մեկ ուրիշին չի հայտնելու նրա գնացած վայրը: Երվանդը կարծում էր, թե Ներմինեն ճիշտ է վարվում: Նա նաև համարում էր, որ իրենց ծնողները դնում են չափից ավելի կանոններ և շար խիստ են՝ չնայած Ներմինեի արարքը գերազանցեց բոլոր սահմանները:

Սակայն այժմ Երվանդը փեսավ, թե որքան փխուր է իր մայրը Ներմինեի պարճառով: Իր մորը արցունքներն աչքերին փեսանելիս նա իրեն մեղավոր է զգում և փորձում է նայել երևույթներին նրա փեսանկյունից: Նա նաև վաթ է զգում, երբ իր հայրը խելահեղ ահագանգում է ոսփիկանություն, ընփանիքի անդամներին, հարևաններին և Ներմինեի ընկերներին՝ փորձելով պարզել, եթե արդյոք որևէ մեկը փեսել է նրան: Առաջին անգամն էր, որ Երվանդը փեսնում է, թե իր ծնողներն ինչ ապրումներ են ունենում իր քրոջ համար և եզրակացնում է, որ Ներմինեն սխալ արարք է թույլ փվել:

Ինչևէ, Երվանդը խոստացել էր Ներմինեին, որ ինքը ոչ ոքի չի ասի նրա գրնվելու վայրը:

❖ Եթե լինեիք Երվանդի փեղը, ինչպե՞ս կվարվեիք:

Կգա մի օր, երբ ձեզանից շաբերը ծնողներ կդառնան և երեխաներին մեծացնելիս պիտի հանդիպեն և՛ ուրախությունների և՛ փխրությունների: Կազմե՛ք աղյուսակ մի շարք կանոնների կամ սպասումների, որոնցով, հուսով եք, ձեր զավակները կառաջնորդվեն: Օգտագործե՛ք «Աստված՝ մեր Երկնավոր Նայրը» արտահայտությունը, որպես ձեզ օրինակ:

Ի՞նչ եմ սպասում իմ երեխաներից

Ի՞նչ արդյունք եմ ուզում, որ լինի

Մեր Երկնավոր Հայրը

Տիտու Քրիստոս հաճախ համեմատում է երկրավոր ծնողներին Աստծո՝ մեր Երկնավոր Ծնողի հետ:

❖ **Մատթեոս 21:28-32** համարներում կարդում ենք մի մարդու մասին, ով ուներ երկու որդի: Առաջին որդին ասում է, որ ինքը կանի այն գործը, որ հայրն իրեն հանձնարարել է: Բայց չի անում: Երկրորդ որդին ասում է, որ չի անի այն գործը, որն իրեն հանձնարարել է հայրը: Բայց քիչ հետո նա փոխում է միտքը և հնազանդվում իր հորը: Քրիստոս հարցնում է. «Երկուսից ո՞վ կարարեց հոր կամքը: Ի՞նչ եք կարծում»:

❖ **Մատթեոս 21:33-44** համարներում Քրիստոսը պարմում է մեզ մեկ այլ առակ փանուրիորդ մասին, ով ուղարկում է ծառաներին իր այգու մշակներից բերքի իր բաժինը վերցնելու, ովքեր վարձով ապրում էին այդ հողի վրա: Երկու անգամ նա ուղարկում է իր ծառաներին, և մշակները նրանց ձեռնելով՝ սպանում են: Ո՞րն է այս առակի իմաստը:

❖ **Դուկաս 12:22-34** համարներում Քրիստոս պարվիրում է Իր առաքյալներին չանհանգստանալ, թե ինչ կուրեն կամ կխանեն կամ ինչպես կհազնվեն: Նա մարնացույց է անում, որ Աստված հոգ է փանում դաշտի շուշանների և երկնքի թռչունների համար, ուրեմն Նա անշուշտ կրա Իր ժողովրդին այն ամենը, ինչ անհրաժեշտ է նրանց. «Ձեր Հայրը գիտի, որ այդ ամենը պետք է ձեզ: Այլ դուք հեղափոխ եղեք Աստծո արքայությանը, և այդ ամենը ավելիով կտրվի ձեզ: Մի՛ վախեցիր, փոքրիկ հոտ, որովհետև ձեր Հայրը հաճեց փայլ ձեզ արքայությունը»: Ո՞րն է այս առակի պարզամը:

❖ Անառակ Որդու առակը, որը մենք արդեն անցել ենք 6-րդ դասի ժամանակ, թերևս ամենահուզիչ պարմություններից մեկն է, որտեղ Քրիստոս համեմատում է Աստծուն երկրավոր հոր հետ:

Ուշադիր լսեք ձեր ուսուցչի տված առաջարկները, որոնք վերաբերում են այս առակի բնականացմանը ժամանակակից պայմաններում:

ՊՐԵՆՔ ՄԵՐ ՃՇՄԱՐԻՏ ՔՐԻՍՏՈՆԵԱԿԱՆ ՀԱՎԱՏՔԸ

Քրիստոս ծնվեց և հայտնվեց, օրհնյալ է հայտնությունը Քրիստոսի

Մարգարեներին բնորոշ գծերից մեկն այն էր, որ նրանք երբեք չբացին Աստուծո ժողովրդին: Նույնիսկ մահվան սպառնալիքի փակ նրանք ճիգ ու ջանք չէին խնայում ապաշխարության և Տեր Աստուծուն հավաքարհմ մնալուն կոչել ժողովրդին և այդպիսով պատրաստել նրանց ընդունելու Տիտու Քրիստոսի գալուստը, Ով պիտի առաջնորդեր նրանց դեպի Աստուծո արաքայություն:

Բազում պատերազմների միջով անցնելով՝ իսրայելացիները սպասում էին Փրկչին, բայց կարծում էին, որ Նա պիտի լիներ ռազմական առաջնորդ, ով կփրկեր նրանց երկրային թշնամիներից: Եվ երբ Տիտու Քրիստոս ծնվեց Բեթղեհեմում, իսրայելացիներից շատերը չուզեցին ճանաչել Նրան, ինչպես Եսայի մարգարեն նախօրոք ասել էր. «Նա հարվածների ենթակա մի մարդ եղավ, որ ցավերին համբերել գիտի. իր երեսը դարձնելով՝ արհամարհվեց և բանի փոխ չորվեց» (Եսայի 53:3):

Իբրև քրիստոնյաներ՝ մենք ընդունում ենք Տիտու Քրիստոսին որպես այս աշխարհի Փրկչի, ոչ թե գորավոր երկրային առաջնորդի, ով փրկում է մեզ մեր մահացու թշնամիներից, այլ Աստվածամարդու, Ով փրկում է մեզ մեղքից, մահվանից ու հավիտենական կործանումից:

❖ Քրիստոսի ծննդյան դրվագները գտնում ենք **Մատթեոս 1:18-25-ում** և **Լուկաս 2:1-20-ում**: Կարդացե՛ք Քրիստոսի ծննդյան այս նկարագրությունները և, ձեր կարդացածի վրա հիմնվելով, Սուրբ Ծննդյան սրբապատկերի վրա ցույց տվե՛ք ձեզ ծանոթ դեմքերը:

ՔՆՆԱՐԿՈՒՄ ԵՎ ԱՄՓՈՓՈՒՄ

1. Ո՛վ էր Երեմիան: Նա ծնունդով որսերդի՞ց էր:
2. Ինչո՞ւ Աստված նրան կանչեց մարգարե լինելու, չնայած նրա երիտասարդ տարիքին:
3. Աստված ինչպե՞ս հավաստիացրեց Երեմիային, որ հակառակ իր երիտասարդության, նա, իրոք, ընտրվել է որպես մարգարե:
4. Ո՞ւմ համար Երեմիան մարգարեացավ: Ի՞նչ եղավ արդյունքում:
5. Բացասորե՞ք թզերի երկու կողովների նշանակությունը:
6. 23 տարուց հետո Երեմիան ի վերջո ի՞նչ ասաց Նուդայի ժողովրդին:

ՁԵՐ ՏԵՏՐԱԿՈՒՄ

Երեմիան ցանկանում էր իմանալ, թե ինչու, նկատի ունենալով իր երիտասարդ տարիքը, ինքն էր ընտրվել Աստծո մարգարե: **Ա Տիմոթեոսին 4:12** համարում կարդում ենք. «Թող ոչ ոք թո երիտասարդությունը չարհամարհի, այլ օրինակ եղի՛ր հավատացյալներին խոսքով, վարմունքով, սիրով, հավատով, մաքրությամբ»: Տարիքը արգելք չէ վկայելու Աստծուն մեր կյանքում:

Գրե՛ք մի շարք եղանակներ, որոնցով կարող եք լրացնել այս օրինակը, ոչ միայն նրանց համար, ովքեր կրթվում են ձեզանից, այլ բոլորի համար՝ անկախ տարիքից:

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ՀԵՏ

Ընտանեկան այս պարապմունքի համար պետք է ունենալ Աստվածաշունչ, գրիչներ կամ մագիլներ:

Ընտանիքով հավաքվելուց հետո քննարկում սկսեք Երեմիայի՝ Տին Կրակարանի ամենահետաքրքիր դեմքերից և ամենահայտնի մարգարեներից մեկի վերաբերյալ:

Երեմիան ընդդիմացավ Աստծո կողմից իրեն հանձնարարված պարտականությանը: Նրա համար դժվար էր համբերել, երբ տեսնում էր թե ինչպես էին մերժում ու ծաղրում իրեն, երբ ասում էր նրանց, որ Աստված ցանկանում է, որպեսզի փոխեն իրենց կյանքը: Երեմիան խիստ ու կարուկ փոփոխության էր կոչում մարդկանց և մյուս մարգարեների նման գտնում էր, որ մարդիկ պարզապես չեն կամենում լսել իր պատգամը: Կարդացե՛ք նրա զգուշացումներից մեկն ուղղված Նուդայի որոշ թագավորների, **Երեմիա 22:13-17** հարվածում:

Այդուամենայնիվ, Երեմիան սիրում էր իր ժողովրդին և Աստծո խոստումների մասին մարգարեացավ՝ բացի կործանման վերաբերյալ իր զգուշացումներից: Միասին կարդացեք **Երեմիա 23:1-4** համարները: Աստված ի՞նչ խոստում է տալիս այսպեղ: (**Աստված խոստանում է, որ հակառակ ժողովրդի ունեցած տարածքների, Նա պիտի պարզի նրանց արդար թագավոր, ով կլինի Դավիթ մեծ արքայի սերնդից**):

Երեմիան սրիպված էր ականատես լինել, թե ինչպես իր սիրած ժողովուրդը շարունակում է ցույց տալ իր անհավատությունը Աստծո նկատմամբ: Նա գիտեր, որ այսպիսի ընթացքը աղետաբեր է լինելու: Նաև գիտեր, որ իր զգուշացումներից շատերը պիտի արժանանան արհամարհանքի և ծաղրուծանակի: Ընթերցե՛ք **Երեմիա 20:8-9** և **20:14-18** տողերը տեսնելու համար Երեմիայի խորը

հիասթափությունը: Նրա խոսքերը պարմուն են մեզ, որ նա երբեմն փափագում էր, որ Աստված իրեն երբեք մարգարե չկարգեր կամ նույնիսկ ինքը երբեք ծնված չլիներ:

Մենք հաճախ ենք ապրում Երեմիայի այդ զգացումը: Տխրում ենք կամ չհասկացված լինելու զգացում ունենում: Ցանկանում ենք իմանալ, եթե արդյոք արժե շարունակել կարարելու Աստծո կամքն այս աշխարհում, ուր այսքան շար մարդիկ արհամարհում են Նրա պարզամտները:

Բայց Երեմիան պայքարում էր հաղթահարել իր բացասական զգացումները, և մենք էլ կարող ենք և պետք է հաղթահարենք:

Նակատակ իր զգացումների՝ Երեմիան ցանկանում էր լինել հույսի և հավատի աղբյուր մյուսների համար:

Որոշ առումով, Երեմիան շար շոշափելի ու հստակ օրինակ փակց իր ժողովրդին, թե ինչ է նշանակում լի հույսով ներշնչված լինել՝ գրավելով ծանր իրադրությունների կենտրոնում: Երուսաղեմը պաշարվել էր և շուրջով վերից վար պիտի այրվեր բարեկոնացիների կողմից: Նրա բնակիչները պիտի գերության մատնվեին:

Ահա այսպիսի պայմաններում Երեմիան զարմանալի մի բան կարարեց: Կարդացե՛ք դրա մասին **Երեմիա 32:9-15** համարներում և քննարկե՛ք հերևյալը:

❖ Ինչո՞ւ է Երեմիայի արարքը զարմանալի: (Շարերը չէին գնի ազարակ այն փարածքում, որն ամբողջովին գրավված էր ուժեղ թշնամու կողմից):

❖ Ո՞րն է 15-րդ փողի իմաստը: (Մա է Աստծո խոսքումը, որ այս երկիրը պիտի բնակեցվի և կրկին պիտի ծաղկի ապագայում):

❖ Ի՞նչ պարզամ է Երեմիան փալիս ժողովրդին իր արարքի միջոցով: (Նա ցանկանում է, որ մարդիկ պահպանեն հույսն ապագայի հանդեպ, նույնիսկ երբ ներկան հույս չի ներշնչում):

Ընդհանրապես յուրաքանչյուր անդամի խնդրեր գրելու մի նկարագրություն կամ գծելու նկար այն ժամանակի մասին, երբ մեկը դառնում է հույսի

օրինակ սրեղծված դժվարին հանգամանքներում: Միմյանց հետ քննե՛ք այդ նկարագրությունները:

Մինչ այս պարապմունքի ավարտը, միասին աղոթեցե՛ք, որ Աստված օգնի ընդհանրապես յուրաքանչյուրին չկորցնելու հույսը՝ նույնիսկ նեղ ու խավար ժամանակներում:

ԵԶԵԿԻԵԼ. ՎԵՐԱԴԱՐՁ ԳԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԻՑ

ԻՇԱՐԺԱՆ ՏՈՂ

«Իմ մեջ մաքուր սիրտ հաստատիր, Աստվա՛ծ, և արդար հոգի նորոգիր իմ որովայնում: Մի՛ գցիր ինձ, Տե՛ր, քո երեսից և սուրբ Հոգիդ մի՛ հանիր ինձնից»:

Մաղնոս 50:12-13

Եզեկիել մարգարեն Հուդայի ժողովրդի մեջ էր Բաբելոն գերեվարվելիս: Նա զգուշացնում էր ժողովրդին, որ եթե չփոխեն իրենց ընթացքը և հնազանդվեն Ասործուն, գերության կտարվեն: Բայց նրանք արհամարհեցին նրան, այնպես ինչպես անտեսել էին մյուս մարգարեներին և շարունակեցին երկրպագել կուռքերին և մեղք գործել իրար հանդեպ և Ասործ առաջ:

Ի վերջո Բաբելոնի Նաբուգոդոնոսոր թագավորի բանակները ներխուժեցին Հուդա և ժողովրդից շափերին գերի փարան Բաբելոն, ուր նրանց բռնի ստրկացրեցին:

Եվ Ասորվա՛ծ խոսեց ժողովրդի հետ Եզեկիել մարգարեի միջոցով: Ասորվա՛ծ ասաց, որ այն, ինչ անելու է, չի անելու ի սեր Իսրայելի, այլ հանուն Իր սուրբ անվան, որպեսզի մյուս ազգերը տեսնեն, որ Ինքն է միակ ճշմարիտ Ասորվա՛ծը: Դրա համար էլ Տե՛րը Բաբելոնի գերությունից ազատելու է հավաքացյալներին և ապահով վերադարձնելու է իրենց սևիական երկիրը: Այս ընթացքում Ասորվա՛ծ պիտի մաքրի Իսրայելը և նոր սիրտ է փայլու Իր ժողովրդին:

«Նոր սիրտ եմ փայլու ձեզ, նոր հոգի եմ դնելու ձեր մեջ. ձեր մարմիններից հանելու եմ բարեղեն սիրտն ու մարմնեղեն սիրտ եմ փայլու ձեզ», - Եզեկիելի բերանով ասաց Ասորվա՛ծ, - «Իմ հոգին եմ փայլու ձեզ: Եվ այնպես եմ անելու, որ իմ արդարության ճանապարհով ընթանաք, օրենքներս պահեք ու կատարեք դրանք, բնակվեք այն երկրում, որ փվել էի ձեր հայրերին, ինձ համար

ժողովուրդ լինեք, և ես ձեզ համար՝ Ասորվա՛ծ» (Եզեկիել 36:26-28):

Ասորվա՛ծ խոսարացավ ժողովրդին վերադարձնել իրենց երկիրը, բերրիացնել նրանց հողը, վերակառուցել նրանց բաղաքները և ժողովուրդը պիտի գոջա իր գործած մեղքերի համար: Այլ

խոսքով՝ Աստված պիտի փեր կանգնի նրանց և վերականգնի կորցրածը:

Այնուհետև Աստված փարավ Եզեկիելին մարդկանց չոր ոսկորներով լի դաշտ և պարվիրեց նրան մարգարեանալ ոսկորների վերաբերյալ: Եվ մինչ նա մարգարեանում էր՝ ոսկորները մարմին հագան և կենդանացան: Աստված ասաց, որ այս ոսկորներն ամբողջ Իսրայելի փունն են, որ չորացան, և հույսը կորվեց: Սակայն Աստված ասաց, որ նրանք կրկին պիտի ապրեն:

«Իմ հոգին փալու եմ ձեզ, և դուք կենդանանալու եք: Ձեզ դնելու եմ ձեր երկրում, և դուք պիտի իմանաք, որ ես եմ Տերը: Ասացի ու կատարելու եմ», - ասաց Տեր Աստված (Եզեկիել 37:14):

Աստված խոստացավ, որ Իսրայելն այլևս բաժան-բաժան չի լինի:

«Նրանց դարձնելու եմ մեկ ազգ՝ իմ երկրում, Իսրայելի լեռների վրա. որպես թագավոր՝ մեկ իշխան է լինելու նրանց վրա», - ասաց Աստված, - «Այլևս երկու ազգերի բաժանված չեն լինելու, ոչ էլ երկու թագավորությունների են բաժանվելու» (Եզեկիել 37:22):

Աստված նաև վերանորոգեց Իր ուխտը ժողովրդի հետ:

«Խաղաղության դաշինք եմ կնքելու նրանց հետ, և այդ ուխտը հավիտենական է լինելու նրանց հետ: Նաստարելու եմ նրանց և բազմացնելու, սրբարանս

էլ դնելու եմ նրանց մեջ՝ հավիտենապես», - ասաց Աստված, - «Բնակության փողն էլ է իրենց մեջ լինելու. ես նրանց համար Աստված եմ լինելու, և նրանք ինձ համար՝ ժողովուրդ» (Եզեկիել 37:26-27):

Եզեկիել մարգարե
Երևան, ձեռ. 6378,
էջ 50ա, Մաշոց,
1477 թ., Արճեշ

Այլարեւոր Հասկացութեաներ

Այլարանություն - պարմություն կամ նկարագրություն է, որտեղ դեմքերն ու դեպքերը խորհրդանշական իմաստ ունեն, ինչպես, օրինակ, Եզեկիելի դրամափիկ փեսիլը՝ չորացած ոսկորների վերաբերյալ: Ոսկորները խորհրդանշում են Իսրայելի փունը՝ գերության մեջ, և դրանք պիտի վերակենդանանան, որպեսզի վերադառնան իրենց երկիրը և կրկին սպանան Աստծո օրհնությունը: Չորացած ոսկորները, մարմին ու Աստծո Նոգուց շունչ առնելով, խորհրդանշում են Աստծո՝ Իր ժողովրդին փրկող նոր սիրտը և հոգին: Կրկին անգամ, Նա պիտի լինի իրենց Աստվածը և նրանք՝ Իր ժողովուրդը: Գերեվարված հավաքացյալների խումբը հաճախ հանդես է գալիս որպես մնացորդ, որը վերադառնում է դեպի Աստված և պահում ուխտը: Նենց նրանք պիտի արժանանան Աստծո օրհնությանը:

«Օտարներ՝ օտար երկրում»

Իսրայելացիներից շատերը գերության մեջ կորցրեցին իրենց հավատը: Բայց նրանք, ովքեր հավատարիմ մնացին Ասրծուն, կարողացան գտնել Ասրծուն երկրպագելու նոր եղանակ, քանի որ նրանք Երուսաղեմից հեռու էին, փաճար չունեին՝ երկրպագելու համար և ազատ չէին կարող ճամփորդել: Ապրելով կռապաշտ մարդկանց մեջ, ովքեր երկրպագում էին բազմաթիվ չասրվածների և չասրվածուհիների, նրանք բառացիորեն եղան իբրև «օտարներ օտար երկրում»:

Իսրայելացիներն սրիպված մի հնար պիտի գտնեին՝ գերության մեջ երկրպագելու Ասրծուն: Նրանք դարձան դեպի Սուրբ Գիրքը, և վերհիշելով այն խոստումները, որ Ասրված փվել էր Աբրահամին, Իսահակին և Նակորին՝ կոչվեցին «խոստումի ժողովուրդ»: Նրանք մտաբերեցին իրենց կնքած ուխտը Ասրծո հետ, բայց նաև գիտակցեցին, որ խախտել են այն: Մարգարեները, ինչպես օրինակ՝ Եզեկիելը, մարգարեանում էին, որ Ասրված պիտի վերականգի նրանց և նրանց սերունդներին վերադարձնի խոսրացված երկիրը և վերստին նրանց օրհնի: Մակայն նրանք պիտի վերադառնան դեպի Ասրված և նոր հոգի պիտի ստանան, եթե ցանկանում են փրկվել:

Ասրված նաև ասաց, որ Իսրայելն այլևս չպիտի բաժանվի: Նա ակնարկում էր Սողոմոն թագավորից հետո եկած ժամանակաշրջանը, երբ Իսրայելի հյուսիսային թագավորությունն անջարվեց Նուդայի հարավային թագավորությունից: Ասրեստանցիները նվաճեցին Իսրայելը և իսրայելացիները ցրվեցին Ասրեստանի ամբողջ կայսրությունում՝ ավելի քան 100 փարի, մինչև բարեկուսացիները գրավեցին Նուդայի երկիրը: Եվ Ասրված ասաց, որ հավատարմորեն պիտի վերականգնվեն իրենց երկրում, և պիտի լինի մեկ միացյալ թագավորություն, ինչպես եղել էր Դավիթ արքայի օրերին:

Ինչպե՞ս Դուք պետք է վարվեիք

Ամիսներ առաջ, ենթադրենք, դուք սուր բանավեճ եք ունեցել ձեր ընկերներից մի քանիսի հետ: Նրանք լսել են, որ դուք իրենց մասին բամբասանքներ եք փարածում, և առաջին անգամը չէ, որ նրանք ձեզ բռնում են հանցանքի պահին:

Մինչ այդ ընկերներդ բացեիրաց խոսում էին ձեզ հետ, իսկ այժմ՝ ոչ: Նրանք խորապես վիրավորված են ձեր ասած որոշ չարամիտ խոսքերից և երդվել են, որ նման բան հետապետ երբեք չեն հանդուրժի: Չնայած դուք գոչում եք կատարվածի համար, բայց դժվարանում եք հաշտվել նրանց հետ: Այդուհանդերձ, զգում եք, որ նրանց հետ այլևս չփվելով, մի փեսակ աքսորված եք նրանցից: Դուք կարող եք գրույցներն ու քննարկումները, որոնց սովորաբար մասնակցում էիք, և փափագում եք մի ուղի գտնել վերականգնելու Ձեր ընկերությունը նրանց հետ:

- ❖ Ի՞նչ կանեիք, որպեսզի «աքսորից վերադառնայիք» և վերականգնեիք ձեր ընկերությունը:
- ❖ Ինչպե՞ս կհամոզվեիք ձեր ընկերներին, որ դուք իրապես գոչում եք ձեր արածի համար և վստահեցնում նրանց, որ այլևս դա չի կրկնվի:
- ❖ Եթե ներողություն խնդրեք ձեր ընկերներից, բայց նրանք մերժեն ձեզ, ինչպե՞ս կվարվեք: Ինչպե՞ս կարող եք համոզվել նրանց, որ դուք իրապես գոջացել եք:

❖ Ի՞նչ «ուխար» կկնքենիք նրանց հետ, եթե նրանք որոշեն ձեզ փալ ևս մեկ հնարավորություն: Որքան վստահ կլինեք պահել այդ ուխարը:

ՊՐԵՆՔ ՄԵՐ ՃՇՄԱՐԻՏ ՔՐԻՍՏՈՆԵԱԿԱՆ ՀԱՎԱՏՔԸ

Հոգևոր նորոգություն մեր կյանքում

Մկրտվելուց հետո մենք կնքվում ենք Սուրբ Հոգու շնորհներով՝ Դրոշմի սուրբ խորհուրդի ընթացքում, ինչի մասին արդեն սովորել ենք մեր նախորդ դասերում: Մեզ լցնելով Իր Սուրբ Հոգով՝ մեր Երկնավոր Հայրը որդեգրում է մեզ որպես Իր զավակներ և փալիս մեզ այն ամենը, ինչ անհրաժեշտ է մեր կյանքի և փրկության համար: Սուրբ Հոգին ներշնչում է մեզ ապրելու աստվածահաճո կյանք, բարին գործել և հավատարիմ մնալ մեր կոչմանը՝ որպես Հայ Առաքելական Եկեղեցու անդամներ:

Երբեմն, սակայն, մենք մոռանում ենք ապրել Սուրբ Հոգու թելադրության համաձայն: Մենք փնտրում ենք կատարել մեր սեփական կամքը, քան թե Աստծունը: Մենք գերադասում ենք մեր անձնական խնդիրները և ցանկությունները ուրիշներինից: Ընթացքում կանգնեցնում ենք պարսնեղներ, որոնք բաժանում են մեզ Աստծուց և մեր շրջապատից: Չնայած մեր մեղանչումներին, Սուրբ Հոգին մնում է մեզ հետ, հորդորում է մեզ ապաշխարել և փոխել մեր կյանքը:

Ինչպես սովորեցինք 6-րդ դասում, Աստված միշտ պատրաստ է և կամենում է ներել մեզ: Նա երբեք չի հրաժարվում մեզանից՝ շնորհիվ մեր նկատմամբ ունեցած Իր բացարձակ սիրո: Սակայն մեզ է մնում փնտրել Նրա ներողամտությունը թե՛ մեր ամենօրյա աղոթքներով և թե՛ Ապաշխարության խորհուրդի միջոցով: Աստծուց ներում սրանալիս մենք անձնապես նորոգվում ենք: Լցված «նոր և ճշմարիտ Հոգով»՝ մեզ կրկին անգամ առիթ է ընծայվում ապրել իբրև Աստծո զավակներ՝ առաջնորդվելով Դրոշմի խորհրդով մեզ փոխանցված Սուրբ Հոգու պարզկներով:

❖ Դավիթ թագավորը իր կյանքում մի շար ծանր մեղք գործեց, որի համար նա խորապես զոջաց: **50-րդ սաղմոսում** կարդում ենք նրա սրտաբուխ զոջման խոսքերը: Այս սաղմոսն ընթերցվում է մեր եկեղեցու շար արարողությունների ընթացքում, մանավանդ ժամերգությունների ընթացքում:

Գրե՛ք **50-րդ սաղմոսը** ձեր Աստվածաշնչում: Ուշադրությամբ և խորհելով կարդացե՛ք ամբողջ սաղմոսը: Այս հայրնի աղոթքում արտահայտված զգացումները ինչպե՞ս են ազդում Աստծուց ներում խնդրելու նորոգվելու՝ ձեր անձնական ձգտումներին:

20-րդ դարը՝ անկման և վերականգնման ժամանակաշրջան

20-րդ դարի սկզբում Տայասարանյայց Առաքելական մեր Սուրբ Եկեղեցին և մեր ժողովուրդը աննախադեպ դժբախտ իրադարձությունների ականապես եղան՝ 1915 թ. Արևմտյան Տայասարանում օսմանյան թուրքերի կողմից իրականացված Տայոց Ցեղասպանությունը, որին նահապարակվեցին մեկ և կես միլիոն մարդ, 1914-1918 թթ. Առաջին համաշխարհային պատերազմը, ապա՝ 1920 թ. Արևելյան Տայասարանի խորհրդայնացումը, որին հաջորդեցին կոմունիստական անասրված վարչակարգի դաժան ճնշումները: Խորհրդային Միությունը պերական քաղաքականության մաս դարձրեց հակակեղեցական շարժումը: Տնարավոր և անհնարին բոլոր միջոցները կիրառվեցին, որպեսզի փակվեն Աստուծո բոլոր փառարները, և փրիի անասրվածության գաղափարախոսությունը: 1920-ական թվականներին թալանվեցին եկեղեցիները, առգրավվեցին եկեղեցական ամբողջ գույքը և ունեցվածքը: Ամենուր հեպրապնդվում էին հոգևորականները և խայրառակ ծաղրուժանակի ենթարկվում: 1930-ական

թվականներին շար հոգևորականների բանարկեցին, աքսորեցին և սպանեցին: Անարգվեցին ու քանդվեցին շար վանքեր ու եկեղեցիներ: Իսկ 1938 թ. նույնիսկ Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի կաթողիկոսարանում անհավարների ձեռքով խեղդամահ արվեց Խորեն Ա Մուրադբեկյան Ամենայն Տայոց Տայրապետը և բարձրաստիճան մյուս հոգևորականներին աքսորեցին հեռավոր Միբիբ: Նմանօրինակ ողբերգություններ րեղի ունեցան նաև Ռուսասարանում, Ռուրախնայում, Ռումինիայում, Բուղարիայում և այլ երկրներում, ուր հասարավել էին խորհրդային կարգերը:

Միայն 20-րդ դարի վերջին փասնամյակում, Խորհրդային Միության փլուգումից հեպո, մեր Եկեղեցին «ազարագրվեց 70-ամյա ասրվածամերժ բարեւոնյան գերությունից» և Տայասարանի Տանրապետության անկախության հռչակումով վերսրին կարողացավ ազար ու անկաշկանդ շարունակել 1700-ամյա իր ազգային-հոգևոր առաքելությունը համայն հայության կյանքում:

❖ Եթե գիպեք մեկին, ով վերապրել է այդ փարիները, փորձեք հարցագրույց կազմակերպել նրա հեպ, կամ հրավիրեք դասարան դասախոսության: Տարկապես լավ կլինի հարցնել հյուրին, թե ինչպես նա կենդանի պահեց իր հավարը մեր Եկեղեցու պարմության ամենասարսափելի ու խավար ժամանակներում:

❖ Եթե չկարողանաք գրնել այդպիսի մեկին, գեկուցումներ պարրասարեք և միմյանց հեպ համարեք այդ շրջանում Եկեղեցու կրամ դժվարությունները:

ՔՆՆԱՐԿՈՒՄ ԵՎ ԱՄՓՈՓՈՒՄ

1. Ինչո՞ւ որոշ մարդիկ հավաքարհմ մնացին Ասրծուն գերության ընթացքում, մինչ մյուսները երես դարձրեցին Տիրոջից:
2. Ինչո՞ւ իսրայելացիները գերեզմանները իրենց բնօրրանից: Կարելի՞ էր գերությունը կանխել:
3. Ի՞նչ նախագուշացում տվեց Եզեկիելը ժողովրդին մինչ նրանց գերի փարվելը: Ի՞նչ էր աղաչում, որ նրանք անեն: Ինչպե՞ս նրանք հակազդեցին նրան:
4. Բացառելք «չորացած ոսկորների» մասին Եզեկիելի տեսիլքը: Այս այլաբանության միջոցով Ասրված ի՞նչ ճշմարտություն հայտնեց:
5. Ո՞րն էր այն ուխտը, որ Ասրված վերանորոգեց Իր ժողովրդի հետ: Ի՞նչ էր ակնկալվում նրանցից: Նրանց հավաքարմության դիմաց Ասրված ի՞նչ խոստացավ վերադարձնել նրանց:

ՁԵՐ ՏԵՏՐԱԿՈՒՄ

Ընթերցելք **136-րդ սաղմոսը**: Այնպեղ կզարնք Ասրծո ժողովրդին, որ ողբում է արքորում իրենց վիճակի վրա: Գրանցելք որոշ բառեր, որոնք նկարագրում են իրենց զգացողությունները և սպասումները իրենց երկիր վերադարձի համար:

Իսկ հիմա կարդացելք **125-րդ սաղմոսը**, որը նկարագրում է, թե ինչ զգաց Ասրծո ժողովուրդն արքորից վերադառնալուց հետո: (**«Միտն»-ը Երուսաղեմի մեկ այլ անվանման ձևն է**):

Մրածելք ձեր անձնական կյանքի մի շրջանի մասին, երբ փորձառաբար զգացել եք մյուսներից մեկուսանալը և հետո ի՞նչ եք զգացել «արքորից վերադառնալիս», այսինքն՝ երբ դուք հաշտվել եք նրանց հետ, ումից բաժանվել էիք: Գրելք մի սաղմոս որն արտահայտի ձեր անձնական փորձությունը և վերջնական ուրախությունը:

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ՀԵՏ

Ընտանեկան այս պարապմունքի համար անհրաժեշտ է ունենալ Ասրվածաշունչ:

Սկսելք, կրկնելով Եզեկիելի հարուկ առաքելությունը, երբ նա փորձում էր բարձր պահել ժողովրդի ոգին Բաբելոնում գերության ընթացքում՝ հիշեցնելով նրանց չլքել իրենց հավաքը, ասելով, որ Ասրված ներկա էր իրենց կյանքում՝ անկախ նրանց գտնվելու վայրից:

Եզեկիելի գրքում Ասրված բացատրում է, թե ինչու «Իսրայելի տունը» պիտի փառապանքներ կրեր և գերության մատնվեր: Կարդացելք **Եզեկիել 39:21-29** հարվածը միասին և պատասխանելք հետևյալ հարցերին.

ա) Ինչո՞ւ Իսրայելը գերության մատնվեց: (**Որովհետև մարդիկ մեղանչեցին և ուխտադրժորեն**

վերաբերվեցին Ասրծուն: Ասրված էլ նրանց հետ վարվեց «ըստ նրանց գործած գանգանքների», ուրիշ խոսքով՝ Նա վերաբերվեց նրանց հետ այնպես, ինչպես նրանք վերաբերվեցին իրենց ուխտին Տիրոջ հետ):

բ) **28-րդ համարում** Ասրված ինչպե՞ս է ցույց տալիս Իր գործությունը ժողովրդին: (**Նա կարող էր թե՛ մատնել նրանց գերության և թե՛ եր հավաքել նրանց իրենց սեփական երկրում**):

գ) **29-րդ համարում** Ասրված ի՞նչ խոստացավ տալ: (**Նա խոստացավ «Իր երեսը չդարձնել» նրանցից: Այլ խոսքով՝ Նա չպիտի թույլ տար նրանց թշնամիներին կրկին փրկելու նրանց**):

Այս շաբաթվա դասը մեզ ցույց է տալիս զանազան վիճակներ, երբ մենք ինքներս

հայրնվում ենք «աքտրի մեջ»՝ մեկուսանալով մյուսներից:

Սուրբ Գրիգոր Լուսավորիչ Նայրապետը որդին էր Անակ Պարթև իշխանի, ով ամբողջ ընտանիքով Նայաստան էր ուղարկվել Պարսից Արաբաշիր Սասանյան թագավորի կողմից, իբրև թե հալածված, որպեսզի նենգությամբ սպաներ Նայոց թագավորին՝ վերացնելու համար հայ Արշակունի թագավորական գերդաստանը: Անակին հաջողվում է սպանել հայոց Խոսրով թագավորին, բայց ինքն էլ սպանվում է հայ իշխանների կողմից: Մեռնող հայ արքայի հրամանով բնաջնջվում է նրա ընտանիքը: Կտորածից ազատվում են միայն երկու մանուկներ. մեկին փախցնում են Պարսկաստան, ով պիպի լինելը հայոց ապագա Տրդատ Մեծ թագավորը, իսկ մյուսին՝ Կեսարիա, ով մկրտությամբ ստանալով Գրիգոր անունը, նախախնամորեն պիպի դառնար Նայոց Նավաբքի Նայրը և Լուսավորիչ Նայրապետը:

Շատ փարիներ անց հայոց սպանված թագավորի որդին՝ Տրդատը հռոմեական գործով անցնում է Կեսարիայի կողմերով և շրապում էր հասնել Նայաստան, որպեսզի փրկանար իր հոր գահին: Գրիգորը օգրվելով առիթից մտրեմուն է Տրդատին և առաջարկում իր ծառայությունը: Տրդատը գնահատելով նրա բարձր կրթությունը և կարողությունները՝ նրան կարգում է արքունի դիվանապետ:

Շատ փարիներ անց Տրդատը կարևոր հաղթանակ փրանելուց հետո, զոհ մատուցելու համար գնում է Երզնկա, ուր կանգնեցված էր Անահիպ դիցուհու ոսկեձույլ արձանը: Զոհաբերությանը հաջորդող խնջույքի ընթացքում Տրդատը հրամայում է Գրիգորին, որ դալար ճյուղերից պսակ դնի Անահիպի արձանի առջև: Իբրև քրիստոնյա Գրիգորը մերժում է թագավորի հրամանը և չի երկրպագում կուռքին: Այստեղից բոլորին հայրնի է դառնում Գրիգորի քրիստոնյա լինելը, որի համար դատապարտվում է 12 տեսակի ահավոր չարճարանքների: Գրիգորը Աստծո օգնականությամբ ոչ միայն դիմանում է դաժան փանջանքներին, այլև իր քաջ պատասխաններով քրիստոնեություն քարոզում:

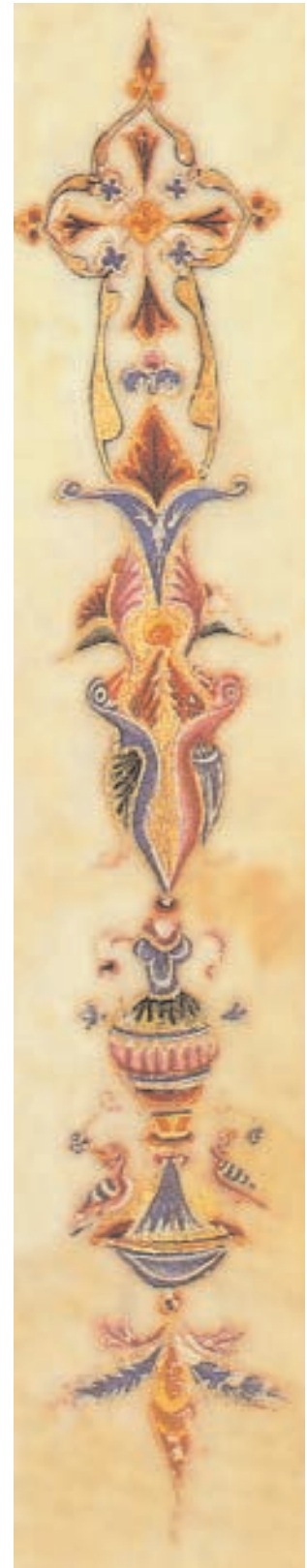
Ի վերջո հայրնի է դառնում նաև Գրիգորի՝ Անակի որդին լինելը, որը ավելի է բարկացնում Տրդատին: Թագավորի հրամանով նրան զցում են Արաբաշարի Խոր Վիրապ կոչվող ահավոր բանբը, որը նախապեսված էր մահվան դատապարտված ծանր հանցագործների համար: Այստեղ ներվողը կարճ ժամանակ հետո մահանում էր անփանելի պայմանների, օձ ու կարիճի խայթոցների հետևանքով: Սակայն Գրիգորը կարողացավ այստեղ հարապել 14 փարի: Տիրոջ պատվերով քրիստոնյա մի կին գաղտնի ամեն օր ուտելիք էր ներում վիրապից ներս:

Նույնիսկ ամենադաժան պայմաններում, երբ «աքտրված» էր Խոր Վիրապի գուրի մեջ, Սուրբ Գրիգորը չէր դադարում աղոթել Աստծուն, որպեսզի Տերը ինայի մեր ժողովրդին և քրիստոնեության լույսը ծագեցնի հայոց աշխարհում: Այս պատմությանը ծանոթանալուց հետո քննարկեք հետևյալը.

Սուրբ Գրիգորի նման, երբ մենք գրնվում ենք «գերության մեջ» կան մարմնապես, կան

զգայապես, կարող ենք պահպանել մեր հավատը ի Տիտու Քրիստոս: Կարող ենք շարունակ հիշել, որ Աստված մեզ հետ է, ինչպես Եզեկիել մարգարեն հորդորում էր արքայի մահացած հրեաներին պահել: Մենք կարող ենք մխիթարվել սրանից և մխիթարություն մատուցել մյուսներին, ովքեր «զերության մեջ» են:

Ի վերջո, մտածելով ձեր ընտանիքին ծանոթ մարդկանց մասին, ովքեր կարող են համարվել «զերության մեջ»՝ գուցե միայնակ ապրող փոքրիկ կամ պապիկ կամ ծերացած քեռի կամ մորաքույր: Ընտանիքը ի՞նչ կարող է անել, որպեսզի փվյալ անձին զգալ փա, որ նա պարկանում է մյուսներին և Աստծուն: Մի ծրագիր մշակելով ձեր գաղափարները գործի վերածելու համար:

ՄԻԱՍԻՆ ԱՇԽԱՏԵԼՈՎ ԿԱՌՈՒՑԵԼ ՆՈՐ ԿՅԱՆՔ

ԻՇԱՐԺԱՆ ՏՈՂ

*«Արդարև, կենդանի Աստծո տաճար եք դուք, ինչպես ասաց
Աստված. «Պիտի բնակվեմ նրանց մեջ ու պիտի ընթանամ
նրանց միջով և նրանց Աստվածը պիտի լինեմ, և նրանք պիտի
լինեն իմ ժողովուրդը»:*

Բ Կորնթացիներին 6:16

Երբ պարսից Կյուրոս թագավորը գրավեց Բաբելոնը Ք. ա. 538 թ., արտրված իսրայելացիները վերջապես ազատագրվեցին, և վերականգնման շրջանն սկսվեց: Շարերը չէին ցանկանում հեռանալ Բաբելոնից, որովհետև նրանք արդեն իսկ դիրքի էին հասել, կորցնելով իրենց հավատը առ Աստված, և կարծում էին, որ ոչինչ չկա Նուդայի երկրում, որի համար կարելի լիներ վերադառնալ: Մինչդեռ շար արտրվածներ հաստատական ընտրեցին վերադառնալ Նուդա:

Երբ իսրայելացիները հասան Նուդա, Կեսան, որ օտարներն են ապրում իրենց երկրում, և Երուսաղեմն ավերակների մեջ է: Երկրում հաստատվելու համար նրանք պետք է վերականգնեին իրենց սեփականությունը:

Չաքարիա մարգարեն քաջալերում էր ժողովրդին մշակել հողը և վերակառուցել իրենց տները, չնայած որ նրանք շարունակ հարձակման էին ենթարկվում: Չաքարիան ասաց ժողովրդին, որ Աստված պիտի լինի իրենց փառքը Երուսաղեմում:

Քսան Կարի անց Անգե մարգարեն ժողովրդին հայտնեց Աստծո դժգոհությունը, քանի որ նրանց չէր հաջողվել վերակառուցել Տաճարը: «Միայն ձե՛զ համար է եկել գմբեթավոր տներում ապրելու ժամանակը, մինչ իմ տունը ավերակ է», - ասում էր Անգեն: Ժողովուրդը պատասխանեց և վերակառուցեց Տաճարը պարսից Դարեհ արքայի իշխանության փարիներին՝ Ք. ա. 521-485 թթ.:

Ք. ա. 458 թ. պարսից Արտաշես (Արտաքսերքսես) թագավորի օրոք Եզրասը հեռացավ Բաբելոնից և գնաց Երուսաղեմ: Նա գրագետ էր, նվիրված Օրենքի ուսումնասիրմանը, և քահանա էր Մովսեսի եղբոր՝ առաջին քահանայապետ Ահարոնի շառավղից: Երբ Եզրասը ժամանեց Երուսաղեմ, Կեսավ, որ ժողովուրդը հոգևորապես վերակենդանանալու կարիք ունի: Եվ Աստված

Եզրասին օգրագործեց հոգևոր վերարթնությունն արագացնելու համար: Նա պաշտոնապես հիմնեց ժողովարան Երուսաղեմում՝ երկրպագելու համար, և կանգնելով ժողովրդի առջև՝ կարդաց Օրենքը: Նա վերականգնեց Տիրոջը նվիրված փոռակափարությունները և պաշտամունքի կարգ հաստատեց Տաճարում: Թագավորն աջակցում էր նրան և փվեց նրան բոլոր անհրաժեշտ պարագաները սեղանի վրա օգրագործելու համար:

Անցյալում, մինչև Ք. ա. 445 թ., ժողովուրդը փորձել էր կառուցել Երուսաղեմի պարիսպը, բայց ստիպված էր եղել դադարեցնել աշխատանքները՝ իրենց թշնամիների անընդմեջ հարձակումների պատճառով: Եվ՝ չնայած նրանց հոգևոր զարթոնքի, նրանք կարիք ունեին այլ առաջնորդության:

Վերադառնանք Բաբելոն, որտեղ Նեեմիին՝ Արարչես թագավորի մարտիակը, իր պարտականություններն էր կատարում, երբ արքան հարցրեց նրան, թե՞ ինչո՞ւ է փխտուր: Նեեմիին բացատրեց, որ փխտուր է, որովհետև փրկելություն է սպասել, որ իր նախնիների քաղաքը ավերակների մեջ է: Երբ արքան հարցրեց Նեեմիին, թե ինչ է ցանկանում, Նեեմիին պատասխանեց, որ ցանկանում է գնալ Նուղա՝ Նրեաստան, վերականգնելու այն: Թագավորն ընդառաջ գնաց Նեեմիի խնդրանքին և նրան վերակացու նշանակեց Նուղայի վերակառուցման աշխատանքների վրա՝ նրա հետ ուղարկելով զինվորներ և ձիեր:

Նեեմիին գործնական մարդ էր՝ առողջ գիտակցությամբ: Նեեց որ նա ժամանեց Երուսաղեմ, սկսեց ծրագրեր մշակել և աշխատանքային խմբեր կազմեց: Նախ՝ նա մտադրվեց կանգնեցնել Երուսաղեմի պարիսպները, որպեսզի կարողանային ապահովել համապատասխան պաշտպանություն: Նրանց թշնամիները բարկացան՝ փրկանելով անառիկ պարիսպները, որով Երուսաղեմի բնակիչներն ավելի հաճախ էին հարձակումների ենթարկվում: Ի պատասխան՝ Նեեմիին սրեղծեց պաշտպանության համակարգ: Շինարարները պետք է շեփորով ազդանշան փայլին վրանգավոր կացության դեպքում: Այս ազդանշանը պիտի ահազանգ հնչեցներ՝ մյուսներին օգնության հասնելու ըստ անհրաժեշտության:

Պարիսպները շինելուց հետո Նեեմիին կրկին անգամ օգրագործեց իր փրկանողը ծառայելու ժողովրդին առանց անձնական շահի՝ նշանակելով նրանց քաղաքի դռնապաններ և համակարգ սրեղծելով Երուսաղեմի պաշտպանության համար:

Նոր կյանքը՝ Քրիստոսով

Նայենիք վերադառնալով՝ իսրայելացիներին առիթ տրվեց նորովի սկսելու իրենց կյանքը: Նրանք կառուցեցին նոր քաղաք, քանդեցին նոր աշտաններ և կանգնեցրին նոր պարիսպներ և նոր Տաճար: Մրանց շարքին առավել կարևոր էր նաև հոգեպես վերանորոգվելը, որին Եզրասը կոչ արեց ժողովրդին:

«Նոր Երուսաղեմի» նմանողությամբ՝ մեզ շարունակ հորդորում են կառուցել և գործացնել Աստուծո Արքայությունն այսպես՝ երկրի վրա: Աղոթքով, սուրբ խորհուրդներն ընդունելով, պահք պահելով մենք ոչ միայն վերանորոգում ենք մեր կյանքը և աստվածահաճո կյանք սպրեւելով, այլև մեզ հորդոր է ուղղվում նաև մյուսներին հոգեպես վերանորոգել՝ հարկապես նրանց, ովքեր հաճախ արհամարհվում են կամ մոռացվում հասարակության մնացյալ հատվածի կողմից:

❖ Կարդացե՛ք **Մատթեոս 25:31-46** համարները: Այս հատվածում Քրիստոսը հորդորում է մեզ կերակրել քաղցածներին, խմելու ջուր տալ ծարավածներին, օտարներին ապաստան տալ, մերկերին հագցնել և այցելել հիվանդներին ու բանտարկվածներին՝ մի խոսքով՝ Նա հորդորում է մեզ վերանորոգել և արթնացնել «փոքր եղբայրներից մեկին», նրանց, ովքեր հաճախ արհամարհվում են կամ մոռացվում հասարակության կողմից, մեր արարքներով և մեր անձնական վկայությամբ առ Նիսուս Քրիստոս:

Ներքևի բաց թողնված տողերում գրե՛ք եղանակներ, որով կկարողանաք Քրիստոսի խոսքերը գործի վերածել: Ինչպե՛ս կկարողանաք կերակրել հոգով քաղցածներին, ինչպես նաև ուրելիքի կարոտ մարդկանց: Ինչպե՛ս կկարողանաք օգնել հիվանդներին կամ բանտարկվածներին՝ նրանց այցելելուց բացի: Ինչպե՛ս կկարողանաք հագեցնել հոգևոր ծարավը նրանց, ովքեր դեռ պեղծ է հայտնաբերեն Աստուծո Արքայության մատուցած նոր կյանքը:

Ես կարող եմ կերակրել քաղցածին... ..

Ես կարող եմ խմելու ջուր տալ ծարավածին... ..

Ես կարող եմ ապաստան տալ օտարին... ..

Ես կարող եմ հագուստ տրամադրել մերկին... ..

Ես կարող եմ օգնել հիվանդին կամ բանարկվածին... -----

ՊՐԵՆՔ ՄԵՐ ՃՇՄԱՐԻՏ ՔՐԻՍՏՈՆԵԱԿԱՆ ՀԱՎԱՏՔԸ

Լուսավորվիր Նոր Երուսաղեմ

Բարեկոնում իրենց գերության ամբողջ ընթացքում իսրայելացիներից շարերը փափագում էին վերադառնալ իրենց հայրենիք և Երուսաղեմ, որը հարկապես կարևոր էր նրանց համար, որովհետև այնպեղ էր գտնվում Տաճարը, ուր գոհեր էին մաքուրցում Տիրոջը:

Երուսաղեմի Տաճարը հավասարապես կարևոր էր Հիսուս Քրիստոսի ժամանակներում: **Ղուկաս 2:41-52** համարներում կարդում ենք, որ Տաճարում էր, որպեղ փասներկուամյա Հիսուսին գրան իր ծնողները՝ ուր նա ուսուցանում էր վարդապետներին և զարմացնում նրանց իր իմացությամբ և իմաստությամբ: Չափահաս դառնալուց հետո Հիսուսին հաճախ էին փեսնում Տաճարում՝ ուսուցանելիս, ինչպես կարդում ենք **Ղուկաս 19:47ա** համարում:

Տաճարի ամենակարևոր մասը համարվում էր «Սրբությունների սրբությունը»: Քչերին էր թույլատրվում մուրք գործել այդ ամենասուրբ փեղը, որը ծածկված էր վարագույրով: Նրեաները հավարում էին, որ այնպեղ է ապրում Տերը: Բայց **Ղուկաս 23:44** համարում կարդում ենք, որ երբ Հիսուս Քրիստոս մահացավ խաչի վրա, Տաճարի վարագույրը մեջփեղից երկու մասի բաժանվեց: Սա խորհրդանշում է անցումը Հին Ուխտից դեպի Նոր Ուխտ: Երուսաղեմը և նրա Տաճարն այլևս այդ վայրը չէր: Փոխարենը, Աստուծո ժողովուրդը դարձավ «Նոր Երուսաղեմը կամ Սիոնը»: Սուրբ Զարկի փոնին եկեղեցական շարականներից մեկում երգում ենք. «Լուսավորվիր Երուսաղեմ, քանզի Տիրոջ փառքի լույսը ծագեց քեզ վրա, այժմ օրհնվիր և ուրախացիր, ո՛վ Սիոն»: Այս շարականը հիշեցնում է մեզ, որ Աստված ապրում է մեր մեջ և որ Նա, անշուշտ, ամենուր ներկա է և ամեն ինչ լցված է Իր փառքով:

Սուրբ Պողոս առաքյալի թղթերում գրնում ենք որոշ հղումներ Աստուծո ժողովրդի՝ որպես կենդանի փաճարների մասին:

❖ Նայե՛ք **Ա Կորնթացիներին 3:16-17** համարները: Այս հարվածը ի՞նչ է ասում մեզ և ինչպե՞ս մենք պեղք է ապրենք մեր կյանքը:

Ուշադիր լսեք, երբ ձեր ուսուցիչը ուղղություններ տա ձեզ այս հատվածի քննարկման և նկարագարողման համար:

Աշխատել միասին

Ուշադիր լսեք, երբ ձեր ուսուցիչը բաժանի ձեզ «աշխատանքային երկու խմբի» և հանձնարարություններ տա ձեզ աշտարակ կառուցելու համար:

«Աշխատանքային խմբի» մյուս անդամների հետ աշխատելիս նկատի առեք ձեզ հանդիպած դժվարությունները, լուծման կարող խնդիրները և այն եղանակը, որով աշխատանքային խմբի անդամները միասին լուծում են այս խնդիրները: Նաև ուշադրություն դարձրեք աշտարակաշինության մեջ ձեր խմբի անդամների ունեցած դերին:

Սրան հաջորդող քննարկմանը պատրաստվելու համար նկատի ունեցեք հետևյալ հարցերը.

- ❖ Եղև՛ ինչ արդյոք մարզարեններ կամ ձեր խմբի անհատներ, ովքեր քաջալերանք են ներշնչել կամ կարգապահության համար որևէ մեկին պատժել: Ի՞նչ են նրանք արել և ասել:
- ❖ Արդյոք խմբի որևէ անդամ նման է Եզրասին կամ Նեեմիին: Ինչպե՞ս:
- ❖ Խմբի անդամների մեջ եղև՛ ինչ արդյոք վախկոտներ, թերահավատներ, լավատեսներ, հույս ներշնչող մարդիկ:

ՔՆՆԱՐԿՈՒՄ ԵՎ ԱՄՓՈՓՈՒՄ

1. Կյուրտը ի՞նչ արեց արքայազանների համար: Ինչո՞ւ որոշ արքայազաններ որոշեցին չվերադառնալ Նուրա:	5. Ո՞վ էր Նեեմիին և ի՞նչ արեց:
2. Արքայազանները Նուրա վերադառնալով ինչի՞ սկանապես եղան:	6. Ո՞վ էր Զաբարիան և ի՞նչ ասաց նա ժողովրդին:
3. Ի՞նչ էր արքայազաններին այդքան շար դժվարություն պատճառում երկիրը կառուցելիս:	7. Ո՞վ էր Անգեն և ի՞նչ ասաց:
4. Ո՞վ էր Եզրասը և ի՞նչ արեց:	

ՁԵՐ ՏԵՏՐԱԿՈՒՄ

Վերանայե՛ք **Մատթեոս 25:31-46** համարները: Ընտրե՛ք եղանակներից մեկը, որոնցով Նիսուս Զրիստոս քաջալերում է մեզ ապրել Իր Արքայության նոր կյանքը մյուսների հետ: Մտածե՛ք այն եղանակների մասին, որոնցով կարող եք անձնապես իրականացնել Նրա գաղափարներից մեկը և հետո ժամանակ հատկացրեք օգնելու մեկին, ում ուրիշները չեն ցանկանա օգնել: Գրե՛ք համառոտ շարադրություն ձեր փորձառության մասին: Ինչպե՞ս ձեր օգնած անձը կպատասխաներ ձեզ: Արդյո՞ք ձեր արածը ինչ-որ չափով փոխեց նրա կյանքը, իսկ ձեր կյանքը, ինչպե՞ս:

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ՀԵՏ

Ընտանեկան այս պարապմունքի համար անհրաժեշտ է Աստվածաշունչ, թուղթ, գրիչներ կամ մափիքներ:

Ընտանիքով հավաքվելուց հետո վերանայե՛ք այն դժվարությունները, որոնք կրեցի՛ն Հուդա վերադարձած աքաղաղները: Միասին կարդացե՛ք հետևյալ հարվածները:

ա) **Անգե 1:2-4:** Ո՞րն է այստեղ խնդիրը: (Նրանք, ովքեր վերադարձան Հուդա, ձեռնամուխ եղան քներ կառուցելուն և իրենց համար փափուկ կյանք ստեղծելուն: Նրանք անտեսեցին կառուցել Երուսաղեմի կործանված Տաճարը, ինչը Աստված պահանջում էր նրանցից):

բ) **Նեեմի 4:1-3 և 6-8:** Հրեա շինարարներն ինչի՞ են հանդիպում Երուսաղեմի պարիսպը շինելիս: (Նրանք ծաղրոծանակի էին ենթարկվում ոչ-հրեա հակառակորդներից: Սանաբալաթը, ըստ հին գրվածքների, Սամարիայի կառավարիչն էր):

գ) **Նեեմի 5:1-5:** Ի՞նչ դժվարություններ են այստեղ նշված: (Ժողովուրդը սովի մարմնաց և բախվեց քնքերից: Պարիսպը մասնակիորեն կառուցելու վրա միջոցները կենտրոնացնելու պարճառով այլևս անհնարին էր այլ կարիքների համար գումար հավաքանել):

Քննարկե՛ք հետևյալ միտքը. Անգեի մարգարեությունից իմանում ենք Աստված խոսքը, որ հրեաները կարարում էին Տիրոջ կամքը, երբ աշխատում էին կառուցել Երուսաղեմի պարիսպը: Մինչդեռ նրանք հանդիպում էին դժվար խնդիրների, ինչպես որ Աստվածաշնչի այլ հարվածներ մեզ ցույց են տալիս: Նեեմին իրենց առաջնորդն էր և պետք է քաջալերեր նրանց աշխատելիս և խնդիրների հանդիպելիս:

Ահա մի հարց ընտանիքի յուրաքանչյուր անդամին պարասխանելու. եթե լինեիք Նեեմիի տեղը, ի՞նչ կասեիք ժողովրդին: Ինչպե՞ս կքաջալերեիք նրանց պաշտպանվել նույնիսկ ծաղրի, սպառնալիքի և ահաբեկության հանդիպելիս:

Ընտանիքի յուրաքանչյուր անդամին պարասխանելու առիթ տալուց հետո ընթերցե՛ք **Նեեմի 4:14** համարի խոսքերը: Նեեմին շարժողական անձ էր: Նա գիտեր, որ պարիսպը և

նրա վրա աշխատող մարդիկ պետք է պաշտպանվեին նրանցից, ովքեր կարատի ընդդիմանում էին դրա կառուցմանը: Կարդացե՛ք **Նեեմի 4:15-23** համարները միասին և պարասխանե՛ք հետևյալ հարցերին:

ա) **17-րդ համարում** ո՞րն է անսովոր պարսպի վրա աշխատող մարդկանց համար: (Նրանք մի ձեռքով աշխատում էին, իսկ մյուս ձեռքով պահում էին զենքն իրենց պաշտպանելու համար: Սա աշխատելու այնքան էլ հեշտ եղանակ չէր):

բ) Շեփորի օգտագործումը ինչո՞ւ էր անհրաժեշտ, ինչպես նկարագրված է **19-րդ և 20-րդ** համարներում: (Այս համարներն օգնում են մեզ գաղափար կազմել, թե որքան լայն էր պարիսպը: Գործը «մեծ» և «ընդարձակ» էր, որով բոլոր շինարարները իրար մոփիկ չէին, այլ սփռված էին: Շեփորի ձայնը բավական բարձր էր բոլորին միասին կանչելու համար):

գ) Շինարարները ինչո՞ւ չէին հեռանում Երուսաղեմից նույնիսկ գիշերը, երբ նրանք պիտի քնեին կամ հանգստանային համաձայն **22-րդ** համարի: (Նրանք պետք է աշխատեին ցերեկը և պահակ կանգնեին պարսպին գիշերը):

դ) Ի՞նչ են ասում մեզ **23-րդ համարի** խոսքերը, թե ինչքա՞ն զգոն պետք է լինեին պահակները: (Նրանք նույնիսկ չէին փոխում իրենց զգեստները կամ մի կողմ դնում զենքերը գիշերը, որովհետև նրանք մշտապես հսկում էին):

Թղթեր և մափիքներ բաժանե՛ք ընտանիքի անդամներին: Յուրաքանչյուրին խնդրե՛ք գրելու կարճ նկարագրություն երբե՛ւ ճիշտ բան փորձել անելու համար նրանց ծաղրելու կամ արտաքսելու մասին: (Նույնիսկ երեխաները հավանաբար դուրս վճռողվելու փորձառություն ունեցած կլինեն, երբ մյուսները չեն համաձայնվել նրանց մտքերի կամ արարքների հետ): Քննարկե՛ք նրանց գրածը: Քննարկե՛ք նաև այն ուղիները, որոնցով կարող ենք առնչվել ծաղրի կամ մերժման հետ և պահպանել մեր հավաստիքը, նույնիսկ, երբ մյուսները հակառակվում են մեր հավաստիքին կամ արարքին:

Ավարտե՛ք՝ բարձրաձայն կարդալով **Նեեմի 4:20** համարի խոսքերը. «Մեր Աստվածը մեր թշնամիների դեմ կպարտերազմի մեզ համար»:

ԱՄԵՆՕՐՅԱ

ԱՂՈԹՔՆԵՐ

ՏԵՐՈՒՆԱԿԱՆ ԱՂՈԹՔ

Հայր մեր, որ երկնքում ես,
 սո՛րբ թող լինի Քո անունը.
 Քո թագավորությունը թող գա.
 Քո կանաչը թող լինի երկրի վրա,
 ինչպես որ երկնքում է.
 մեր հանապազօրյա հացը պո՛ր մեր այսօր.
 և ների՛ր մեզ մեր հանցանքները,
 ինչպես որ մենք ենք ներում նրանց, որ
 հանցանք են գործում մեր դեմ.
 և մի՛ պար մեզ փորձության,
 այլ փրկի՛ր մեզ չարից.
 որովհետև Քո՛ն է թագավորությունը և
 գորությունը և փառքը հավիտյանս. ամեն:

ԱՌՎՈՏՅԱՆ ԱՂՈԹՔ

Լույսի առավուր,
 Արդար արեգակ
 Լո՛յս պուր ինձ:
 Բխում դու Նորից
 Բխեցրու հոգուցս
 Խոսք քեզ հաճելի:

ԱՂՈԹՔ ՃԱՇԻՑ ԱՌԱՋ

Ճաշակենք խաղաղությամբ այս
 կերակուրները, որ մեզ պարզել է Տերը,
 օրինյալ է Տերն իր պարզկների համար. ամեն:

ԱՂՈԹՔ ՃԱՇԻՑ ՎԵՏՈ

Փառք տրիեզերքի Կերակրողին, Ով մեզ
 կերակրեց և կշտացրեց, և Նրան փառք
 հավիտյանս. ամեն:

ԱՂՈԹՔ ԴԱՄԻՑ ԱՌԱՋ

Իմաստություն Նոր՝ Նխուս,
 պո՛ր ինձ իմաստություն բարին խորհել, խոսել
 և գործել ամեն ժամ Քո առաջ
 չար խորհուրդներից, խոսքերից և գործերից
 փրկի՛ր ինձ. և ողորմի՛ր Քո արարածներին,
 և ինձ՝ բազմամեղիս. ամեն:

ԱՂՈԹՔ ՃԱՆԱՊԱՐՀ ԸՆԿՆԵԼՈՒՑ ԱՌԱՋ

Տե՛ր, ուղղի՛ր մեր ընթացքը դեպի խաղաղ ճանապարհները.

Տե՛ր, ուղղի՛ր և առաջնորդի՛ր մեր և բոլոր հավաքացյալների հոգիները, գնալու արդարության ճանապարհով դեպի հավիտենական կյանք:

ԱՂՈԹՔ ԳՈՐԾ ՄԿՍԵԼՈՒՑ ԱՌԱՋ

Մեր ձեռնարկած գործը ուղիղ դարձրու մեզ Տե՛ր, և մեր ձեռնարկած գործը հաջողությամբ պսակիր. ամեն:

ԱՂՈԹՔ ԽԱՉՈՎ ԶՈՐԱՆԱԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Քո խաչը թող մեզ ապավեն լինի, Տե՛ր Տիսուս, երբ Տոր փառքով երևաս լուսավոր ամպերի մեջ, այն ժամանակ մենք՝ քե՛զ հուսացողներս, չենք ամաչի, այլ Քո մեծ գորությամբ կուրախանանք Քո աջ կողմում՝ իբրև լույսի և ցերեկի որդիներ:

ԱՂՈԹՔ ՉԱՐԻՑ ԱԶԱՏՎԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Բարձրյալ Քրիստոսին մեզ ապավեն դարձնենք, որպեսզի չարը չհասնի մեզ և փառապանքները չմոտենան մեր փրկերին:

ԱՂՈԹՔ ԱՊԱՎԻՆՈՒԹՅԱՆ

Արքա երկնավոր, փո՛ր ինձ քո արքայությունը, որ խոստացար քո սիրելիներին, և գորացրո՛ւ սիրտս, որ մեղքերն արեմ և սիրեմ միայն քեզ ու կամքդ կատարեմ. և ողորմի՛ր Քո արարածներին, և ինձ՝ բազմամեղիս. ամեն:

ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՄԱՂԹԵՐԳ

Ամեն հայի սրտից բիսած,
Լսի՛ր այս ձայնը, ո՛վ Աստված.
Երկար կյանք փուր Տայրապետին,
Երկար օրեր Տայոց Տորը.
Տե՛ր, անսասան պահիր Դու միշտ
Քո իսկ հիմնած Մայր Աթոռը:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼՈՒԹՅԱՆ ԱՂՈԹՔ

Շնորհակալ ենք քեզանից, ո՛վ ամենակալ Տայր, որ մեզ համար նավահանգիստ պատրաստեցիր Սուրբ Եկեղեցին՝ այն սրբավայրը, ուր փառաբանվում է Սուրբ Երրորդությունդ, ալելուիա:

ՊԱՀՊԱՆԻՉ ԱՂՈԹՔ

Պահպանի՛ր մեզ, Քրիստոս, Աստված մեր, Քո սուրբ և պատվական խաչի հովանու ներքո խաղաղության մեջ. փրկի՛ր տեսանելի և անտեսանելի թշնամուց, արժանացրո՛ւ գոհությամբ փառավորել Քեզ, Տոր և Սուրբ Տոգու հետ, այժմ և միշտ և հավիտյանս հավիտենից. ամեն:

ԱՂՈԹՔ ԲՆԵԼՈՒՑ ԱՌԱՋ

Բոլորի պահապան Քրիստոս. թող Քո Աջը հովանի լինի ինձ գիշեր և ցերեկ, փանը մնալիս, ճամփա գնալիս, քնած թե արթուն, որպեսզի երբեք չըկարանամ. և ողորմի՛ր Քո արարածներին, և ինձ՝ բազմամեղիս. ամեն:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ ՈՒ Թ Յ ՈՒ Ն

ԴԱՍ 1.	ԱԴԱՄՆ ՈՒ ԵՎԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹՅԱՆ ԱՌՋԵՎ	5
ԴԱՍ 2.	ԿԱՅԵՆ ԵՎ ԱԲԵԼ. ՃԱՆԱԶԵԼՈՎ ՍԵՐ ՇՆՈՐՀՆԵՐԸ	11
ԴԱՍ 3.	ՆՈՅ. ՊԱՅԵԼՈՎ ՈՒԽՏԸ ԱՍՏԾՈ ՅԵՏ	17
ԴԱՍ 4.	ԱԲՐԱՀԱՄ. ԱՊԱՎԻՆԵԼՈՎ ՏԻՐՈՋԸ	24
ԴԱՍ 5.	ԻՍԱՀԱԿ. ԱՆԴՐԱՆԿՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՕՐՀՆՈՒԹՅՈՒՆ.....	30
ԴԱՍ 6.	ՀԱԿՈՔ. ՀԱՇՏՈՒԹՅԱՆ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏՈՒԹՅՈՒՆԸ	36
ԴԱՍ 7.	ՀՈՎՍԵՓ. ՉԱՐԸ ԲԱՐՈՒ ՎԵՐԱԾԵԼՈՎ	43
ԴԱՍ 8.	ՄՈՎՍԵՍ. ԱՏՐԿՈՒԹՅՈՒՆԻՑ ԴԵՊԻ ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ	50
ԴԱՍ 9.	ԴԵԲՈՐԱ. ԴԱՏԻՐ ԻՆՔԴ ՔԵՋ	57
ԴԱՍ 10.	ԱՆՆԱ. ԱՂՈԹՔԻ ԿԱՐԵՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆԸ	64
ԴԱՍ 11.	ԴԱՎԻԹ. ԿՈՉՎԱԾ ԴԱՌՆԱԼՈՒ ԹԱԳԱՎՈՐ	71
ԴԱՍ 12.	ՍՈՂՈՄՈՆ. ԻՄԱՍՏՈՒԹՅԱՆ ՊԱՐԳԵՎԸ	78
ԴԱՍ 13.	ԵԴԻԱ. ԱՍՏՎԱԾ ԽՈՍՈՒՄ Է ԼՈՒԹՅԱՆ ՍԵՋ	84
ԴԱՍ 14.	ԱՄՈՍ ԵՎ ՕՍԵԵ. ՍԵՐ ԵՎ ԱՐԴԱՐՈՒԹՅՈՒՆ	91
ԴԱՍ 15.	ԵՍԱՅԻ, ՄԻՔԻԱ. ԲԱՐԵՇՐՋԵԼՈՎ ԻՐԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆԸ	98
ԴԱՍ 16.	ԵՐԵՄԻԱ. ՓՈՐՁԻՐ, ԵՎ ԿՐԿԻՆ ՓՈՐՁԻՐ	105
ԴԱՍ 17.	ԵՋԵԿԻԵԼ.ՎԵՐԱԴԱՐՋ ԳԵՐՈՒԹՅՈՒՆԻՑ	112
ԴԱՍ 18.	ՄԻԱՍԻՆ ԱՇԽԱՏԵԼՈՎ ԿԱՌՈՒՑԵԼ ՆՈՐ ԿՅԱՆՔ	120

ՄԵՐ ԿՅԱՆՔՆ ԱՍՏԾՈՒ ՅԵՏ

ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՄԻՋԻՆ ՏԱՐԻՔԻ ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐԻ
ՔՐԻՍՏՈՆԵԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ՁԵՌՆԱՐԿ

14 ՏԱՐԵԿԱՆ

Պատվեր՝ 1236: Տպաքանակը՝ 15000:
Չափսը՝ 60x841/8: 16.25 տպ. մանուլ:
Թուղթը՝ օֆսեթ, 80գր/մ²:

Տպագրվել է «Անտարես» հրատարակչատանը